

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Complectens Constitutiones Benedicti XIV. ab Anno 1748. usque ad
Annum 1752 - Cum Supplemento ad Ann. 1742. 1745. 1746. & 1748

Luxemburgi, 1754

Anno MDCCLII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74772)

LVII.

Sacrae Congregationis Rituum Decreta super modo utendi Indulto Pontificalium Capitulo & Canonicis Ecclesiae Archiepiscopalis Urbinaten. olim a Sede Apostolica concessio, approbantur, & confirmantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

IN Throno iustitiae super omnes Gentes Divina dispositione collocati, ad ea potissimum, quae ab Ecclesiarum Praesulibus pro extirpandis in Ecclesia Dei exortis abusibus, utiliorique commissi Gregis gubernatio, provida ratione prius ordinata, & postea a Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Almae Urbis Congregationibus, quae vocis nostrae organa sunt, decreta fuerunt, sollicitudinis, & vigilantiae nostrae curas libenter convertimus; Illaque, dum Divino cultui, Pastoralique dignitati prodesse comperimus, Apostolicae nostrae confirmationis robore communimus, prout arbitramur in Domino salubriter expedire.

Indultum a Benedicto XIII Urbinaten. Capitulo, & Canonicis concessum.

§. 1. Sanè pro parte Venerabilis Fratris nostri Antonii Guglielmi moderni Archiepiscopi Urbinaten. exhibita Nobis nuper peticio continebat, quod aliàs, & postquam fel. rec. Benedictus Papa XIII. Praedecessor noster, per suas Litteras Apostolicas, tunc existentibus Capitulo, & Canonicis Ecclesiae Urbinaten. ac Dignitates in ea obtinentibus, ut ipsi tam in Civitate, quam in Dioecesi Urbinaten., absente, vel praesente Archiepiscopo, sive interveniente Legationis Urbinatenensis S. R. E. praefata Cardinali Legato de Latere, in Missis, Vesperis, ac Laudibus solemniter decantandis, ac etiam in Processionibus, Benedictionibus Candelarum, Cinerum, Palmarum, & Fontis Baptismalis, ac in reliquis Ecclesiasticis functionibus, in quibus sacra adhibentur Paramenta, Mitra, aliisque Indumentis, & Paramentis tantum ad instar Abbatum usum Mitrae habentium, uti liberè, & licitè possent, & valeret, Apostolica auctoritate perpetuò concesserat, & indulserrat; eisque, ut in eorum Armis, & Insigniis Mitram apponi facere, & addere etiam valerent, licentiam, & facultatem dicta Apostolica auctoritate tribuerat, & impartitus fuerat; bon. mem. Thomas Maria Marelli, dum viveret, primum Archiepiscopus Urbinaten., & deinde Imolen. Episcopus, tempore, quo ipse dictae Ecclesiae Urbinaten. praesidebat, modum, & tenorem dictarum litterarum, tam in illarum interpretatione, quam in decernenda earum executione, praeterendo, easdem litteras, plura, licet in eis non expressa, continere, & comprehendere declaravit in gravissimum dignitatis Archiepiscopalis praedictum.

Ejus Indulti intelligentia ultra debitos fines extendatur.

Lis, & controversia inter moderatum Archiepiscopum, & Capitulum agitata coram Congreg. Sac. Rituum.

§. 2. Quapropter, ubi primum dictus Antonius Archiepiscopus praefatae Ecclesiae Urbinaten., certo tunc expresso modo Pastoris solatio destituta, eadem Apostolica auctoritate in Archiepiscopum praefectus fuit, sublatis prius per eum nonnullis abusibus in celebratione Divinorum Officiorum inventis, animum suum ad alios abusos, qui respiciebant usum Pontificalium, aliarumque praerogatarum exercitium, quas tunc existentes Capitulum, & Canonici dictae Ecclesiae, ac Dignitates in ea obtinentes sibi indebitè arrogaverant, removendo convertit. Idcirco dilecto Filio moderno dictae

Ecclesiae Praeposito significavit, quod ad iudicium Congregationis ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium super Ritibus Ecclesiasticis praepositorum deferri poterat, quam praerogativam dilectis quoque Filiis Capitulo, & Canonicis dictae Ecclesiae, ac Dignitates in ea obtinentibus praedictis, vigore dicti Indulti, competere. Sed perspicuus ipse Antonius Archiepiscopus, quod Capitulum, & Canonici ejusdem Ecclesiae, ac Dignitates in ea obtinentes praefati, moras necendo, nil aliud cupiebant, quam in possessione praetensarum praerogatarum se confovere, censuit, pro muneris sui debito, ac Archiepiscopalis Dignitatis defensione, singula controversiarum Capita, in infra scriptis XIII. Dubiis disposita, & inter partes concordata, ac a dilecto similiter Filio nostro Prospero Sancti Georgii ad Velum aureum ejusdem S. R. E. Diacono Cardinali Columna de Sciarra nuncupato, in controversia hujusmodi Ponente, subscripta, eidem Congregationi proponere.

§. 3. Quorum Dubiorum tenor est, qui sequitur, videlicet.

Primo: *An Dignitates, & Canonici Metropolitanae Ecclesiae Urbinaten. uti possint Annulo, Cruce pectorali cum gemmis, Caligis, Sandaliis, & Chyrobecis, praesertim auro ornatis, in casu &c.*

II. *An eadem Dignitates, & Canonici Pontificaliter celebrantes uti queant Faldistorio, & quatenus negativè, quomodo sedere debeant?*

III. *An Faldistorium debeat esse coopertum olivaceo coloris currentis, seu simplici panno?*

IV. *An uti valeant Palmatoria, seu Bugia in Pontificalibus, & an in Missis lectis, seu privatis?*

V. *An liceat eisdem in Missa Pontificali Populum salutare, dicendo: Pax vobis: loco dicendi: Dominus vobiscum?*

VI. *An post Missas, Vesperas, aut Matutinum in Pontificalibus celebratum, possint ipsi solemnem dare Benedictionem, dicendo: Sit nomen Domini benedictum: seu potius simplicem Benedictionem tantum post Missam, dicendo: Benedicat vos Omnipotens Deus, cum unico, seu cum trino signo Crucis?*

VII. *An Dignitates, & Canonici in Missis, aut Vesperis in Pontificalibus celebratis, benedicens populum cum Sanctissimo Eucharistica Sacramento, dare possint trinam Benedictionem, vel unicam tantum dare debeant?*

VIII. *An eadem Dignitates, & Canonici induti Mitra, aliisque Paramentis ad instar Abbatum, etiam si Missas, aut Vesperas in Pontificalibus non celebraverint, dare possint trinam Benedictionem?*

IX. *An possint Pontificaliter celebrare Missas in Ecclesiis Monialium absque consensu Archiepiscopi?*

X. *An in vestitionibus, & velationibus Monialium factis de commissione Archiepiscopi, uti possint Mitra?*

XI. *An in Metropolitana Ecclesia uti possint Mitra, & Pontificaliter celebrare, in Missis Defunctorum?*

XII. *An in Insigniis, & Armis suae Familiae, appositis, vel apponendis in Paramentis sacris, aliisque rebus Ecclesiam concernentibus, loco Mitrae, vel una cum ipsa, Pileum apponere valeant?*

XIII. *An dictae Dignitates, & Canonici in Processionibus Sanctissimi Corporis Christi incidere possint capite Mitra cooperto?*

§. 4. Et Sacra eadem Congregatio, utraque Parte scripto & voce informante audita, visisque juribus hinc inde deductis, ad relationem praedicti Cardinalis Ponentis, rescribendum censuit.

Dubia in Congregatione proposita.

Rescripta super singulis praemissis dubiis edita.

Ad

Ad primum : *Affirmativè juxta modum : modus est, quod in Missis solemniter decantandis solus Celebrans uti possit enunciatis Indumentis auro non ornatis, nec non anulo cum unica gemma, & Cruce pectorali sine gemmis, & ampliùs.*

Ad II. *Negativè, & sedere debeant in scamno cooperto tapete, vel panno currentis coloris, & ampliùs.*

Ad III. *Provisum in secundo, & ampliùs.*

Ad IV. *Negativè, & ampliùs.*

Ad V. *Negativè, & ampliùs.*

Ad VI. *Negativè ad primam partem, affirmativè ad secundam, cum unico signo, & ampliùs.*

Ad VII. *Negativè ad primam partem, affirmativè ad secundam, cum unica tantum, & ampliùs.*

Ad VIII. *Negativè, & ampliùs.*

Ad IX. *Negativè, & ampliùs.*

Ad X. *Negativè, & ampliùs.*

Ad XI. *Negativè, & ampliùs.*

Ad XII. *Affirmativè quoad Mitram tantum, & ampliùs.*

Ad XIII. *Negativè, & ampliùs.*

Et ita decrevit, ac servari mandavit die 29. Januarii 1752.

M. Marefusus Sac. Rituum Congr. Secretarius.

Archiepiscopus supplicat pro confirmatione Apostolica.

§. 5. Cum autem, sicut eadem petitio sub-
jungebat, ea, quæ Sedis Apostolicæ munimine
roborantur, firmius subsistant, & exactius ab
omnibus observari soleant; proptereaque di-
ctus Antonius Archiepiscopus, ne adversus de-
cretum, & mandatum ab eadem Congregatio-
ne super præmissis, ut præfertur, edita, quid-
quam unquam sub quovis prætextu a moder-
nis, & pro tempore existentibus Capitulo, &
Canonicis dictæ Ecclesiæ, ac Dignitates in ea
obtinentibus, opponi, seu illa impugnari, aut
eis contrâdici queat, plurimum cupiat, decre-
tum, & mandatum hujusmodi, pro majori il-
lorum validitate, & subsistentia, ac inviolabili
observantia, per Nos, & Sedem Apostolicam
præfatam perpetuò, ut infra, opportunè ap-
probati, & confirmari: quare pro parte præ-
dicti Antonii Archiepiscopi Nobis fuit humili-
ter supplicatum, quatenus ei in præmissis op-
portunè providere de benignitate Apostolica
dignaremur.

Pontifex præmissa ap-
probat &
confirmat,
ac perpetuò
servari man-
dat.

§. 6. Nos igitur, qui dignum & rationi
consonum arbitramur, honestis votis, & peti-
tionibus hujusmodi annuere, & abusus prædi-
ctos, potius a vanitate, quam a pietate Mini-
strorum introductos, removere sinceris deside-
ramus affectibus, eidem Antonio Archiepisco-
po specialem gratiam facere volentes, illius-
que zelum, & pietatem debitis laudibus com-
mendantes, ipsamque a quibusvis suspensionis,
& interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis,
censuris, & penis a jure, vel ab homine qua-
vis occasione, vel causa latis, si quibus quo-
modolibet innodatus existit, ad effectum præ-
sentium dumtaxat consequen, harum serie ab-
solventes, & absolutum fore censentes, hujus-
modi supplicationibus inclinati, decretum, &
mandatum hujusmodi ab eadem Congregatio-
ne super præmissis, ut præfertur, edita, tan-
quam Dignitatis Archiepiscopalis respicientia,
ac ad abusus in Ecclesia Dei removendos tenden-
tia, Apostolica auctoritate tenore præsen-
tium perpetuò approbamus, & confirmamus,
illisque perpetuè, inviolabilis, & irrefragabi-
lis Apostolicæ firmitatis robur, vim, & effi-
caciâ adjicimus, illaque a præfatis moder-
nis, & pro tempore existentibus Capitulo, &
Canonicis dictæ Ecclesiæ, ac Dignitates in ea

obtinentibus, aliisque omnibus, & singulis,
ad quos nunc spectat, & pro tempore quo-
modolibet spectabit in futurum, firmiter, &
inviolabiliter observari, & adimpleri, nec ab
illorum observantia, & adimplimento hujus-
modi, ullo unquam tempore rescindi, aut re-
cedi debere:

§. 7. Eademque præsentis semper, & per-
petuò validas, & efficaces existere, & fore,
ac nullo unquam tempore de subreptionis,
obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentio-
nis nostræ, vel alio quocumque defectu nota-
ri, impugnari, invalidari, retractari, aut in
jus, vel controversiam vocari; nec sub quibus-
vis similibus, vel dissimilibus gratiarum revoca-
tionibus, suspensionibus, limitationibus, dero-
gationibus, aut aliis contrariis dispositionibus
per Nos, & Sedem Apostolicam prædictam
sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac
cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam Mo-
tu proprio factis, & faciendis comprehendi,
vel confundi, sed semper ab illis excipi, &
quoties illa emanabunt, toties in pristinum,
& validissimum statum restitutas, repositas, &
plenariè reintegratas, ac de novo etiam sub
quacumque posteriori data per præfatum An-
tonium Archiepiscopum, & successores suos dic-
tæ Ecclesiæ Urbinate. Præsules pro tempore
existentes, quancumque eligendos, concessas
fore, & esse, suosque plenarios effectus forti-
ri, & obtinere:

§. 8. Sicque, & non aliàs per quoscumque
Judices Ordinarios, vel Delegatos quavis au-
thoritate fungentes, etiam Causarum Palatii
Apostolici Auditores, ac præfata Sanctæ R. E.
Cardinales etiam de Latere Legatos, Vice-Le-
gatos, dictæque Sedis Nuncios, judicari, &
definiri debere; & quidquid secus super his a
quoquam quavis auctoritate scienter, vel igno-
rante contigerit attentari, irritum & inane
decernimus.

§. 9. Non obstantibus quibusvis, etiam in
Synodalibus, Provincialibus, Generalibus, Uni-
versalibusque Conciliis editis, vel edendis, spe-
cialibus, vel generalibus Constitutionibus, &
Ordinationibus Apostolicis, & quatenus opus
sit, dictæ Ecclesiæ Urbinate, etiam jurame-
nto, confirmatione Apostolica, vel quavis fir-
mitate alia roboratis, statutis, & consuetudi-
nibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Lite-
ris Apostolicis, quibusvis personis in genere,
vel in specie, aut aliàs in contrarium præmi-
ssorum quomodolibet forsan concessis, confir-
matis, & innovatis, quibus omnibus, & sin-
gulis, etiamsi de illis specialis, specifica, &
expressa mentio habenda, aut aliqua alia ex-
quisita forma ad hoc servanda foret, eorum
tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter
expressis, & insertis habentes, illis aliàs in
suo robore permanentis, latissime, & plenissi-
mè, ac specialiter, & expressè, necnon op-
portunè, & validè, ad præmissorum validissi-
mum effectum, hac vice dumtaxat, harum quo-
que serie derogamus, cæterisque contrariis qui-
buscumque.

§. 10. Nulli ergo omninò hominum liceat
hanc paginam nostræ absolutionis, approba-
tionis, confirmationis, roboris adjunctionis, de-
creti, & derogationis infringere, vel ei ausu
temerario contraire. Si quis autem hoc at-
tentare præsumpserit, indignationem Omnipoten-
tis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apo-
stolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majori
Anno Incarnationis Dominicæ millesimo

Clausula
pro perpetuo
presentium
Litterarum
vigore.

Aliter iudi-
cari prohibe-
tur.

Contrariis
derogatur.

Sanctis

Dot. 18. Po-
buarum 1752.

septin-

septingentesimo quinquagesimo secundo, tertio Kalendas Martii, Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

I. C. Travagli.

X

I. Miliatus.

I. Smachers.

Loco ✠ Plumbi.

L. Eugenius.

LVIII.

De Ritu, & usu Cerearum Formarum, quæ benedici, & consecrari solent a Romano Pontifice.

Formula impressa de mandato Sanctissimi Domini Nostri, Anno MDCCLII.

Pervetus in Ecclesia Romana ritus est ille, quo Summi Pontifices benedicere, & consecrare solent Cereas Formas, quæ *Agnus Dei* vulgò appellantur. In Ordine Romano, qui Eruditorum iudicio antiquior est Seculo octavo, innuitur præfatus Ritus; In Cereimoniali verò ejusdem Romanæ Ecclesiæ designatur materia, forma, & preces in hujusmodi consecratione adhibendæ, quæ sacras continent, mysticalque significationes.

Conficiuntur hi *Agnus Dei* ex Cera alba, pura, virginea, quo Humana denotatur natura a Christo, virtute Divina, sine ulla mixtione, aut contagione culpæ, in purissimo Maria Virginis Utero assumpta. Agni imago in illis imprimitur, Agni illius immaculati symbolum, qui pro humana reparatione in Ara Crucis immolatus est. Adhibetur Aqua benedicta, quo nimirum elemento, tum in novo Fœdere, præclara Sacramenta, & prodigia a Deo effecta sunt. Miscetur in ea Balsamum, quo bonus Christi odor significetur, quem in omni actu, & conversatione redolere debent Christi fideles. Superinfunditur Chrisma, quo res aliæ Divino cultui specialiter addictæ, veluti Tempia, Altaria, Sacerdotes, preparari solent, ac consecrari, atque in eo præstantissima virtutum omnium Charitas figuratur.

In Aqua igitur prius benedicta, ac Balsamo, & Crismate mixta, Cerei illi *Agnus Dei* immerguntur, & Summus Pontifex tam ante, quam post immersionem, sanctissimis precibus Deum exorat, ut eas Formas benedicere, sanctificare, & consecrare dignetur, iisque tantam impertiat virtutem, ut quicumque recta fide, ac vera pietate iisdem usus fuerit, hæc dona, ac beneficia consequatur.

I. Ut aspectu, vel contactu Agni in cereis illis formis impressi, excitentur Fideles ad memoranda sub eo symbolo Redemptionis nostræ mysteria, conceptisque grati animi sensibus, Divinam in nos Bonitatem benedicant, venerentur, ac diligant; fidentes fore, ut per eam, peccatorum veniam obtineant, & maculas omnes abstergant.

II. Ut ad vivificæ Crucis signum in iisdem Cereis impressum maligni Spiritus contremiscant, & fugiant, facessant grandines, subfidant venti, dissipentur tonitrua, abigantur turbines, fulgura, & tempestates.

III. Ut Divinæ benedictionis virtute, non prævaleant diabolicæ fraudes, insidiæ, & tentationes.

IV. Ut Parturientes cum sætu incolumes serventur, eumque feliciter in lucem emittant.

V. Ut iisdem devote utenti nulla domineatur adversitas, nulla noceat pestilentia, ærifice corruptio, nullus comitialis morbus eum corripiat; nulla maris tempestas, nullum incendium, nulla inundatio, nulla adversus eum prævaleat malignitas.

VI. Ut in prosperis, adversisque casibus Divina protectione muniatur; ab humanis, vel diabolicis insidiis, a subitanea, & improvisa morte, a cunctis denique malis, & periculis liberetur, per Vitæ, ac Passionis JESU CHRISTI mysteria.

Mirabiles hujus Sacri virtutes explicatæ jam olim fuere, atque his verbis comprehensæ.

*Pellitur hoc signo tentatio Demonis atri,
Et pietas animo surgit, abique tepor.
Hoc aconita fugat, subitaque pericula mortis,
Hoc & ab insidiis vindice, tuus eris.
Fulmina ne feriant, ne sæva tonitrua ledant,
Ne mala tempestas obruat, istud habe.
Undarum discrimen idem propulsat, & ignis,
Ullaque ne noceat vis inimica valet.
Hoc facilem partum tribuente, puerpera fatum
Incolumem mundo proferet, atque Deo.
Unde, rogas, mi tam magna potentia signo?
Ex Agni meritis, haud aliunde fluit.*

Quæ quidem beneficia, & gratiarum dona a bonorum omnium Largitore Deo Fidelibus tribui ac concedi, virtute hisce Sacris Cereis communicata per benedictionem, ac preces in primis, quas Christi Vicarius Romanus Pontifex universæ Ecclesiæ nomine in eorum consecratione fundere solet, res est firmiter omnino credenda, ac variis, eximisque miraculis sæpissimè confirmata. Quod si optatus non semper obtineatur effectus, id non defectui virtutis rei sacræ, sed vel infirmæ exigentiaque utentium Fidei ac Devotioni, vel alteri occultæ causæ Deo compertæ ac probatæ, tribuendum est.

Indulgentiarum nova concessio, pro Personis Sacularibus utriusque Sexus, tam Tertio Ordini S. Francisci de Paula adscriptis, quam Chordigeris ejusdem Sancti Funiculum benedictum deferentibus.

LIX.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

In exhausti Ecclesiæ Thesauri administrationem & dispensationem, Dei voluntate Nobis commissam, summâ, qua decet, fide, ac diligentia gerere satagentes, dubia quaque, & incertitudines circa Indulgentias, & spirituales Gratias a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, piis maximè Personarum cæcibus concessas, ne Christifidelium animi nutantes in incerta ferantur, ac ob id eorum languescat charitas & fides, declarare, ac etiam quandoque, novis ex integro factis concessionibus, de medio tollere non omisimus; & quoties id ipsum similes causæ Nobis fidenter expositæ suadere dignoscuntur, eandem viam insistentes, spiritualibus piorum Institutorum pro-

Procœmium.

fectibus,

fectibus, & Christiſidelium devotioni conſulere non recuſamus.

Instantia fa-
cta Pontifici
pro nova
conſeſſione
Indulgentia-
rum Tertiariis S. Fran-
ciſci de Paula, & illius
Chordigeris.

Pontifex
agnoscit hu-
jus instantie
neceſſita-
tem, & pre-
tibus annuit,
Tertiario-
rum a Chordigeris ſeor-
ſim habita
ratione.

De Regula
Tertiariis a
S. Franciſco
de Paula pro-
poſita.

Tertiariis utriusque ſe-
xus ſeculari-
bus Indul-
gentias in-
dulget, id
eſt Plena-
riam in in-
greſſu, &
quater in an-
no, ac in
mortis arti-
culo.

§. 1. Cum itaque dilectus Filius Julius Mal-
muſius Presbyter Ordinis Sancti Franciſci de
Paula Minorum nuncupatorum expreſſe Profes-
ſus, ejuſdemque Ordinis modernus Procurator
Generalis, ſeu Zelofus nuncupatus, Nobis nu-
per ſuplicaverit, ut Indulgentias, & peccato-
rum remiſſiones Perſonis utriusque ſexus ſacu-
laribus, tam Tertiariis nuncupatis, quam aliis
Cingulum laneum dicti S. Franciſci gerentibus,
Chordigeris nuncupatis, competentes, quemad-
modum Nos ipſi ſuperiori anno ad preſentien-
das Indulgentias Fratrum, & Sororum Tertii
etiam Ordinis ſecularis S. Franciſci de Aſſiſio
nuncupati peculiaribus noſtris Literis incipienti-
bus: *Ad Romanum Pontificem*: ſub datum Ro-
mæ apud Sanctam Mariam Majorem Idibus
Martii, Pontificatus Noſtri Anno undecimo
preſtitimus, preſentire etiam & edicere digna-
remur; Nos dicti Julii ſupplicationem non mo-
dò congruam, ſed etiam neceſſariam quodam-
modo agnoſcentes, ex quo videlicet Ven. Dei
Famulus Innocentius Papa XI. Prædeceſſor no-
ſter in generali Decreto ſuper Indulgentiis die
vii. Martii Anni Domini MDCLXXVIII. per
ipſum edito, inter apocriphas Indulgentias,
nonnullas etiam recenſendas judicavit, quæ in
aliquibus tunc impreſſis Folis aſſerebantur iis
conceſſe, qui Cingulum prædicti S. Franciſci
de Paula gerentes, Chordigeri dicuntur; ipſius
Julii precibus annuentes, Tertiario-
rum tamen ſeorſim a Chordigeris huiusmodi ratione habita,
circa Indulgentias, tam illis, quam hiſce
deinceps competituras, harum noſtrarum Lit-
terarum tenore, ut infra, ſtabilire in Domino
judicavimus.

§. 2. Sanè præter Regulam Fratris ſui
Ordinis, Minimis nuncupatis, nec non Monia-
libus, præſtitutam, idem Sanctus Franciſcus
de Paula, exemplum forſan prædicti Sancti Fran-
ciſci de Aſſiſio præ oculis habens, aliam quo-
que utriusque ſexus ſecularibus Perſonis, Ter-
tariis, ut præfertur, nuncupatis, apertam edi-
dit Regulam, ab Alexandro VI. & Julio II.
Romanis Pontificibus etiam Prædeceſſoribus no-
ſtris, ut accepimus, approbatam. Cui qui-
dem Regulæ, ac Tertio Ordini Sancti Franciſci
de Paula, omiſſis iis, quæ de aliis illuſtribus
Perſonis enarrantur, adſcriptum olim & aggrega-
tum fuiſſe novimus S. Franciſcum Saleſium
Epiſcopum Geneveſem, de quo hæc habentur
in ejus Vita per Auguſtum etiam Saleſium illius
ex Fratre Nepotem conſcripta Lib. ix. pag.
405. *Cinctus eſt igitur in Monasterio Divi And-
reae ab Antonio Biliaco Superiore, & in Fratrum
numerum relatus &c. Deinceps cum ex Minimis
aliquos inter eundem offenderet, Cingulum illud
trahens ex perula: Videte, inquiebat, num ego
Frater veſter ſim; atque re vera, non ſolo nomi-
ne, ſum Minimus.*

§. 3. Hiſce igitur utriusque ſexus ſeculari-
bus Perſonis prædictam Regulam S. Franciſci
de Paula pro Tertiariis conditam profeſſuris,
& in Tertium Ordinem huiusmodi ingreſſuris,
die eorum & earum ingreſſus, ſi verè pœnitentes,
& conſeſſi, Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sa-
cramentum ſumpſerint, Plenariam; nec non
iſdem nunc & pro tempore exiſtentibus ejuſ-
dem Tertii Ordinis Fratribus, & Sororibus,
verè pœnitentibus, & conſeſſis, ac Sacra Com-
munionem reſectis, qui in Dedicacionis S. Mi-
chaëlis Archangeli, ac in ejuſdem S. Franciſci
de Paula, & dicti S. Franciſci Saleſii, nec non
Commemorationis Sanctorum Omnium die prima
Novembris Feſtis diebus, a primis Veſperis
uſque ad occaſum Solis dierum huiusmodi,

Eccleſiam aliquam Ordinis Fratrum Minimo-
rum prædictorum, vel in ejus defectum, in
Civitate vel loco, ubi ipſi tunc degent, aliam
quamcumque huiusmodi Civitatis, vel loci Eccle-
ſiam devotè viſitaverint, & inibi pro Chri-
ſtianorum Principum concordia, hæreſum ex-
tirpatione, & Sanctæ Matris Eccleſiæ exalta-
tione pias ad Deum preces effuderint; ſingu-
lis præſatis diebus, quibus id egerint, etiam
Plenariam; in cuiuslibet verò eorum mortis arti-
culo, ſi verè pariter pœnitentes, & conſeſſi,
ac ſacra Communionem reſecti, vel quatenus
id facere nequiverint, ſaltem contriti, Sanctiſ-
ſimum JESU Nomen, ore, ſi potuerint, ſin-
minus corde, devotè invocaverint, Plenariam
ſimiliter omnium peccatorum ſuorum Indulgen-
tiam, & remiſſionem miſericorditer in Do-
mino concedimus, & impertimur.

§. 4. Iiſdemque tam in Civitatibus, & locis,
ubi dictæ Eccleſiæ Fratrum Ordinis Minimo-
rum exiſtunt, quam alibi ubiſvis commo-
rantibus, qui ſingulis Quadrageſimalibus, &
aliis Anni diebus, in quibus Stationes Eccle-
ſiarum Urbis & extra illius muros ſitarum oc-
currunt, prout in Miſſali Romano deſcriptæ
ſunt, aliquam primodiſci Ordinis, ſi ibi fue-
rit, alioquin aliam ejuſdem Civitatis, vel loci,
ubi eos pro tempore reſidere, vel morari
contigerit, Eccleſiam devotè viſitaverint, &
ut præfertur, oraverint, ut eadem Indulgen-
tias conſequantur, quas conſequerentur, ſi iſ-
dem Stationum temporibus & diebus, ſingulas
Eccleſias dictæ Urbis, & extra illius muros hu-
juſmodi, pro iſdem Stationibus, & Indulgen-
tiis conſequendis deſtinatas, perſonaliter viſita-
rent, concedimus, & indulgemus.

§. 5. Ipſis quoque verè pœnitentibus, &
conſeſſis, ſacraque Communionem reſectis, qui
in Feſtis Nativitatis Domini Noſtri JESU
CHRISTI, Reſurrectionis Dominicæ, & Pen-
tecoſtes, ac Nativitatis, Annuntiationis, Pur-
ficationis, & Aſſumptionis Beatiffimæ Virginis
Mariæ, Apparitionis S. Michaëlis Archangeli,
nec non Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pau-
li, Andree, Jacobi, Joannis, Thomæ, Phi-
lippi & Jacobi, Bartholomæi, Matthæi, Simo-
nis & Judæ, & Mathiæ, aliquam Eccleſiam,
ut ſupra, viſitaverint, ibique, ut præfertur,
oraverint, quo die præſatorum id egerint,
ſeptem annos & totidem Quadrageſimas de in-
junctis eis, vel aliis quomodolibet debitis pœ-
nitentiis in forma Eccleſiæ conſueſta relaxamus.

§. 6. Quo verò ad alios ſupradictos ejuſ-
dem S. Franciſci de Paula Chordigeros nuncu-
patis, qui non quidem Regulam Tertii Ordinis
ipſius S. Franciſci profeſſentur, ſed Cingulum,
ſeu Funiculum laneum ab aliquo ex Fra-
tribus primodiſci Ordinis Profeſſis, ſeu alio
quocumque, ad id a Superioribus Regularibus
deputato, benedictum, ſibi que cinctum deſerunt:
Eti de hac Inſtitutione nullum extet au-
thenticum monumentum, & piè ſolummodò
credatur, prædictum Sanctum Fundatorem ad-
huc in humanis agentem, Perſonis utriusque
ſexus, devota ad eum affectione & obſequio
recurrentibus, licet in prædicto Tertio Ordine
nequaquam profeſſis, Cingulum ſeu Funiculum
laneum a ſe benedictum, ac illi ſimilem, quem
ipſe deſerebat, dare ſolitum fuiſſe; Certum
porrò eſt, ſubſequentibus temporibus pium
hunc morem magis magiſque invaluiſſe; Cum-
que Romani Pontifices prædeceſſores noſtri hac
de re docti, ac Eccleſiarum Præſules id ipſum
in ſuis Civitatibus & Dioceſibus ſacritari non
ignorantes, nunquam piæ huic Inſtitutioni ob-
ſiſtendum, aut adverſandum judicaverint; Nos
ſanè nullum eidem obſtaculum aut impedimen-

Et Indul-
gentias Sta-
tionum Ur-
bis.

Ac in aliis
18. diebus
7. annorum
&c.

De Chordigero-
rum Inſtitu-
tione.

tum afferre intendimus; sed ad omnem tollendam confusionis occasionem, quemadmodum iis, qui supradictum Tertium Ordinem Sancti Francisci de Paula profitentur, proprias Indulgentias harum serie impertiti fuimus; ita & alterius Instituti Personis, quæ simpliciter Cingulum seu Funiculum prædictum deferunt, Chordigerique nuncupantur, ipsarum præsentium tenore, proprias quoque, ac certas ab ipsis lucrandas Indulgentias assignare decrevimus.

Eis proprias Indulgentias impertitur: videlicet Plenariam in actu susceptionis Cinguli & in Festo S. Francisci, ac in articulo mortis.

§. 7. Cæteris igitur utriusque sexus Christianis, etiam si Tertium Ordinem prædictum professi non fuerint, qui Cingulum seu Funiculum laneum, quem vocant S. Francisci de Paula, a modernis & pro tempore existentibus Ordinis Minorum Superioribus, vel alio Presbytero ejusdem Ordinis Professore, seu alio quocumque ab eisdem Superioribus deputato benedictum, & ab eis susceperint, ea die, qua verè poenitentes & confessi, ac Sacra Communione refecti, primò id egerint, Plenariam: Præterea eisdem utriusque sexus Chordigeris verè quoque poenitentibus, & confessis, ac Sacra Communione refectis, qui in Festo prædicti S. Francisci de Paula, a primis Vesperis usque ad occasum Solis, Ecclesiam aliquam Fratrum Ordinis Minorum, vel in ejus defectum aliam quamcumque Civitatis vel Loci, ubi eos pro tempore degere contigerit, devotè visitaverint, ibique, ut præfertur, oraverint, etiam Plenariam: Item eisdem, dum in articulo mortis constituti, verè poenitentes, & confessi, ac Sacra Communione refecti, vel, quatenus id facere nequiverint, saltem contriti, Sanctissimum JESU Nomen corde, si ore non poterint, devotè invocaverint, itidem Plenariam omnium peccatorum suorum remissionem & Indulgentiam concedimus & impertimur: Nec non, ut quisquis eorum & earum, præfatam Cingulum seu Funiculum benedictum deferens, semel in die, si in honorem Domini Nostri JESU CHRISTI, & Sanctorum Apostolorum ejus, pius, ut præfertur, preces effuderint, quo die id egerint, Centum dierum Indulgentiam consequatur, concedimus pariter & indulgemus.

Et pro aliquibus precibus Centum dierum quotidianam.

Indulgentias item communitè Tertiariis & Chordigeris conceditur, idèst LXX dierum pro singulis operibus piis.

§. 8. Denique tam primodicti Tertii Ordinis, quam alterius pii Instituti prædicti Personis Sæcularibus utriusque sexus, quoties ipsi, & quilibet eorum Missis & aliis Divinis Officiis in Ecclesiis celebrandis & recitandis devotè interfuerint, ac pauperes hospitio susceperint, vel pacem inter inimicos composuerint, seu componi fecerint, vel procuraverint, vel etiam, qui corpora Defunctorum ad sepulturam associaverint, aut quascumque Processiones de licentia Ordinarii faciendas, Sanctissimumque Eucharistia Sacramentum, tam in Processionibus, quam cum ad infirmos, vel alias quocumque & quodocumque pro tempore deferretur, comitati fuerint, vel impediti, Campanæ ad id signo dato, semel Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam dixerint, aut quinque Orationem & Salutationem eandem pro necessitatibus Sanctæ Matris Ecclesiæ, sive pro Animabus Defunctorum, tam ejusdem Tertii Ordinis, quam Chordigerorum præfatorum recitaverint, aut devium aliquem ad viam salutis reduxerint, & ignorantæ præcepta Dei, & quæ ad salutem sunt, docuerint, aut quodcumque aliud pietatis, vel charitatis opus exeruerint; Toties, pro quolibet prædictorum operum exercitio, sexaginta dies de injunctis eis, seu alias quomodolibet debitis poenitentibus in forma Ecclesiæ consueta relaxamus.

Omnès Indulgentias, ut supra,

§. 9. Eisdemque non solum Tertiariis, sed etiam Chordigeris, ut omnes & singulas Indulgentias, & peccatorum seu poenarum remissiones & relaxationes hujusmodi, ab ipsis, ut præfertur, respectivè consequendas, etiam pro Animabus Christianissimorum Defunctorum, quæ Deo in charitate conjunctæ ex hac luce migraverint, per modum suffragii applicare possint, misericorditer in Domino concedimus & indulgemus.

§. 10. Cæterum alias omnes & singulas Indulgentias & peccatorum remissiones Personis utriusque sexus tam prædicto Tertio Ordini Sancti Francisci de Paula adscriptis, quam Chordigeris præfatis, sive directè & immediatè, sive promiscuè, aut alio quocumque modo, etiam per communicationem cum Minorum prædictorum, & aliorum Mendicantium Fratrum Ordinibus, tam vigore Privilegorum, & Litterarum Apostolicarum, quam viva vocis oraculo, aut alias quovis modo per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, & Apostolicam Sedem hæcenus concessas, confirmatas, approbatas, & innovatas, eisque hucusque competentes, seu per eos præsentas, earundem præsentium tenore revocamus, cassamus, abolemus, annullamus, & abrogamus.

concessas applicare posse Animabus Purgatorii permittit.

Revocat omnes alias Indulgentias Tertiariis & Chordigeris concessas.

§. 11. Præsentem autem Litteras, tam quoad concessiones superius factas, quam quoad revocationem, & abolitionem hujusmodi, etiam si eidem Tertio Ordini S. Francisci de Paula adscripti, & Chordigeri præfati, seu alii quicumque in præmissis interesse habentes, vel habere quomodolibet prætendentes, eisdem non consenserint, nec ad ea vocati aut auditi fuerint, nullo unquam tempore impugnari, seu de voluntatis nostræ defectu, aut subreptionis, obreptionis, aliòve quolibet vitio notari, vel adversus eas apertionis oris, restitutionis in integrum, aliòve juris vel facti remedium impetrari posse: sed semper & perpetuò firmas & efficaces existere & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere, ac iis, quorum favorem concernunt, in omnibus & per omnia plenissimè suffragari, & respectivè ab iis, ad quos pertinet, inviolabiliter observari; sicque, & non aliter, per quoscumque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam S. R. E. Cardinales Indulgentiis & Sacris Reliquiis præpositos, aliòque etiam de Latere Legatos, & Apostolica Sedis Nuntios, de præmissis judicari, interpretari, ac definiti debere decernimus, atque irritum & inane si secus a quoquam cujuslibet auctoritatis præsidio scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula.

§. 12. Quocirca Venerabilibus Fratribus nostris Ecclesiarum Episcopis, aliisque Locorum Ordinariis, nec non prædictæ Apostolicæ Sedis Nuntiis, & S. Officii Inquisitoribus, harum quoque serie, & dicta auctoritate committimus & mandamus, ut nullas alias Indulgentias, seu peccatorum remissiones, præter præmissas, per quoscumque, tamquam prædicto Tertio Ordini S. Francisci de Paula, & Chordigeris hujusmodi, specialiter, & intuitu eorum Instituti, competentes, vulgari, nunciari, aut proponi permittant: Sed ipsarum præsentium tenorem per ipsos fideliter, ut par est, observari faciant; Et si qui forte contumaces, vel rebelles fuerint, aut quovis modo præsentibus contradixerint, omnibus juris remediis, appellatione postposita, compescant.

Committitur Episcopis &c., ut pro præsentium observantia invigilent.

§. 13. Non obstantibus Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, nec non Nostra, & Cancellariæ Apostolicæ Regula de jure quaesito non tollendo, ac ejusdem Tertii Ordinis S. Francisci de Paula, ac, si quæ sint, prædictorum Chordigerorum, etiam juramento,

Derogatio contrariis.

Fides prestanda transumptis.

confirmacione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus: Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis predicto Tertio Ordini S. Francisci de Paula, & Personis ei adscriptis in contrarium pramissorum forsitan concessis, confirmatis, & innovatis: Quibus omnibus & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quavis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi presentibus pro expressis habentes, illis aliis in suo robore permanentibus, specialiter & expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 14. Volumus autem, ut presentium Transumptis, etiam impressis, ac pro tempore existentis Procuratoris Generalis seu Zelosi dicti Ordinis, vel alicujus Notarii publici manu subscriptis, & alicujus Personæ in Dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel pro tempore etiam existentis Correctoris Generalis ejusdem Ordinis sigillo munitis, eadem fides adhibeatur, quæ presentibus ipsis haberetur, si forent ostensæ.

§. 15. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ concessionis, impertitionis, indulti, relaxationis, revocationis, abolitionis, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo, tertio Kalendas Martii, Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

D. Card. Passioneus,

J. Datarius.

VISA DE CURIA

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✕ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium

Dat. die 28. Februarii 1752.

LXI.

De Bonis Ecclesiarum, quæ semel ab Infidelibus occupata, deinde in Christianorum potestatem devenerunt.

Epistola ad R. P. Nicolaum Lercari Sac. Congregationis de Propaganda Fide Secretarium conscripta, occasione Postulatorum a R. P. Archiepiscopo Antibarensi eidem Congregationi propositorum.

Sopra i Beni delle Chiese, occupati già dagli Infedeli, e poi venuti in potere de' Christiani.

Lettera scritta da N. S. a Monsig. Niccolò Lercari Segretario della Congregazione di Propaganda Fide, a motivo d'alcuni Questii proposti da Monsignor Arcivescovo d'Antivari alla stessa Congregazione.

LXI.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Antibarensis Civitatis constitutio, & status civilis & Ecclesiasticus.

URBEM Antibarum, italicè Antivari, eo nomine appellatam, propterea quod in ora illius regionis, quæ nunc Albania dicitur, contra Barium Apuliæ civitatem constituta sit, jamdudum, ut nosse, Othomanicæ Dominationis jugum premit, ab anno scilicet 1571. ut testatur Reipublicæ Venetæ Senator Jacobus Diedo in nitida, quam nuper edidit, Historia ejusdem Reipublicæ tom. 2. lib. 7. pag. 261. Neque Venetis datum est, illius possessionem recuperare, magno licet virtutis conatu, tum anno 1648., tum etiam anno 1717. in id incubuerint, ut idem Historicus prosequitur. De hac Urbe P. Daniel Farlatus tom. 1. Myrici Sacri, in Prolegomenis part. 2. cap. 5. §. 3. pag. 150. ita scribit: Antibarium Urbs prisca ignota, quod seculis posterioribus condita fuit, e regione Barii civitatis Apuliæ, a qua denominata est, quasi contra Barium; idemque Auctor subdit, Dioclea urbe in ruinis jacente Archiepiscopalem illius titulum translatum fuisse Antibarum; & nomina Episcoporum suffraganeorum, qui novo Archiepiscopo assignati fuerunt, descripta legi in Bulla Alexandri Papæ II.; Ut autem Sedes Archiepiscopalis in præfata civitate collocaretur, occasionem desumptam fuisse ex infortunio, quod accidit quatuor Episcopis, Antibarensi, Cattarense, Olchinensi, & Suacensi, qui dum Spalattrum petebant, ut Provinciali Concilio interessent, naufragio perierunt; ut videre est in laudatis Prolegomenis part. 3. sect. 2. §. 5. pag. 308.

Dubia ab Archiepiscopo proposita.

§. 2. Venerabilis Frater hodiernus Archiepiscopus Antibarensis, pastoralis zeli laude

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

LA Città d'Antivari, che in latino dicefi Antibarum, per esser situata di rimpetto alla Città di Bari, Città della Puglia, si ritrovava, come bene Ella sa, da molto tempo in qua, cioè dal 1571. sotto il giogo della Potenza Ottomana, come espone il moderno Senatore Giacomo Diedo nella sua bella Storia della Repubblica di Venezia al tom. 2. lib. 7. pag. 261., non essendo riuscito ai Veneziani nel 1648. e nemmeno nel 1717. di poterla ricuperare, ancorchè con molto valore ne tentassero l'impresa, come profegue lo stesso Storico. Il Padre Daniele Farlato nel tom. 1. del suo Ilirico Sacro nei Prolegomeni part. 2. cap. 5. §. 3. pag. 150. così scrive: Antibarium Urbs prisca ignota, quod seculis posterioribus condita fuit e regione Barii Civitatis Apuliæ, a qua denominata est, quasi contra Barium; e lo stesso Autore aggiugne, essere stato trasferito da Dioclea, Città rovinata, ad Antivari il titolo Arcivescovile, e leggerfi ancora in una Bolla d'Alessandro II. i Vescovi suffraganei assegnati al nuovo Arcivescovo; essendosi presa la congiuntura di piantare nella detta Città la Sede Arcivescovile, per la disgrazia seguita ai quattro Vescovi Antibarense, Cattarense, Olchiniese, e Suacense, che naufragarono nel mare, nel mentre che andavano a Spalatro, per assistere ad un Concilio Provinciale; come può vederfi nella terza parte de' citati Prolegomeni sect. 2. §. 5. pag. 308.

Della situazione della Città di Antivari, e suo stato civile ed Ecclesiastico.

§. 2. Il Prelato odierno Arcivescovo è un Ecclesiastico di molto zelo; ed avendo fatta

Dubbi proposti dall'Arcivescovo.

magno-

la

De bonis Ecclesiarum, quæ Christiani de manibus Infidelium acquiriverunt. De iis, quæ Christiani ipsi occupaverunt.

Congregationis de Propaganda Fide sententia & constitutum.

magnopere commendandus, quum Diocesim suam visitasset, & acta Visitationis ad Congregationem de Propaganda Fide misisset, super duobus sequentibus capitibus opportunum sibi lumen ab eadem præberi, & adjuncta præstari postulavit. In primo capite exponit, Turcas Albania potitos, magnam partem bonorum ad Ecclesias pertinentium occupasse, quorum nonnulla deinde Christianis fidelibus dividenda, alia vero eisdem ad colendum tradita fuerunt. In secundo autem refert, nonnullos ex Christianis, domos habentes proximas Ecclesiis everfis, & prædia prædiis Ecclesiarum contigua, areas & terras ad easdem Ecclesias olim pertinentes usurpasse. Quarit propterea quomodo in his se gerere debeat; & an huiusmodi malis remedium ullum, & quodnam sit adhibendum; declarans se lumine sibi usurpatorum, ut opportunis documentis instruat Confessarios, qui ea vehementer exoptant; quum aliqui sint ex huiusmodi possessoribus, qui nihil pensi habeant, alii verò propria conscientia stimulos cohibere cupiant, atque a censuris absolvi, quas contra detinentes Ecclesiarum bona statutas & latas esse non ignorant. Addit præterea Archiepiscopus, hoc idem, quod in præfata visitatione peragenda, in sua Diocesi evenire comperit, in aliis quoque Albania Diocesis contingere; itaut, manibus magno operi admotis, tumultus, atque discordias suscitatum iri valde pertimescat.

§. 3. Utroque capite huiusmodi in Congregatione de Propaganda Fide mature discussio, existimavit ipsa, debere Archiepiscopum, accitis ad se Missionariis, Parochis, & Confessariis, eisdem injungere, ut poenitentibus demonstrent, non posse eos sine propria conscientia damnare detinere bona, quæ olim ad Ecclesias pertinentia, deinde a Turcis occupata, in eorum manus devenerunt, sive ea a Turcis ipsis emerint, sive tamquam derelicta sibi usurpaverint; ideoque necessarium omnino esse, ut aliquem legitimum titulum habeant, quo se in eorum bonorum possessione conservare possint; totamque difficultatem in novo huiusmodi legitimo titulo adveniendi versari. Quamobrem ipsa Congregatio proposuit, ut possessores Archiepiscopum adire debeant, eique distinctam exhibere indicationem quantitatis, qualitatisque bonorum, quæ ex antiquo Ecclesiarum censu ad eos ita pervenerunt. Ipsi autem Archiepiscopi æquitati & prudentia permittebantur, ut & Ecclesiarum utilitati, quantum fas est, providere, & possessoribus novum legitimum titulum procurare studeat, eos admittendo ad novos contractus, puta, emphyteuticos, tenuissimis etiam canonibus impositis, juxta facultates, quæ a Nobis præfato Archiepiscopo concedi poterant. Concluse denique, hac facilitate dumtaxat erga illos agendum, qui invitati ad præmissa præstanda accesserint, contumacibus in propria perditione derelictis. Quum verò hæc omnia a te, Dilecte Fili, juxta tui ministerii debitum, Nobis diligenter relatâ fuerint, & pro opportuna facultatum concessione supplicatum; Nos verò ad rem accuratè inspicendam & perpendendam, nonnihil temporis sumpsimus; nunc tandem decrevimus sententiam nostram hæc super re, quæ magni momenti effectus parere potest, in scriptis redigere.

Pont. rem examinat. & in hac epistola præfata standam suscipit.

Acquirendorum dominiorum ritibus ex bello iusto.

§. 4. Sanè a nemine in dubium revocatur, quidquid in bello iusto capitur, quod ad hostem pertinebat, in victoris dominium transire; mobilia scilicet in illius potestatem, qui primus ea occupaverit, immobilia verò in dominium supremi Principis, qui bellum intulit, ut sibi pro ipsius belli expensis satisfaciatur, aliquando etiam, ut majores ad defensionem vires su-

la Visita della sua Diocesi, ed avendone trafmessi gli Atti alla Congregazione di Propaganda, ha chiesto i lumi opportuni, e gli ajuti sopra i due seguenti punti. Nel primo espone, che, impadronitisi i Turchi dell' Albania, occuparono gran parte de' beni appartenenti alle Chiese, e che alcuni di questi furono di poi venduti ai Cristiani, ed altri dati pure a lavorare a' Cristiani. Nel secondo rappresenta, che avendo alcuni Cristiani le loro case vicine alle Chiese rovinate, e godendo i beni contigui a quelli delle dette Chiese, hanno occupati i terreni, che ad esse appartenevano: Cercando, come debba contenersi, e se, e qual rimedio possa applicarsi, per riparare i detti disordini; volendo prevalersi de' lumi, che a lui saranno somministrati, per dare le opportune istruzioni ai Confessori, che ne sono ansiosi, essendovi alcuni, che possiedono, e a null' altro pensano; ed essendovi altri, che vorrebbero quietare le loro coscienze, ed essere prosciolti dalle censure fulminate contra quelli, che ritengono i beni delle Chiese: Nè lascia l'Arcivescovo d'aggiungere nella predetta sua Visita, che quanto succede nella sua Diocesi, succede ancora nell' altre dell' Albania; e che pur troppo, mettendosi mano alla grand' opera, teme di tumulti, e di discordie.

§. 3. Esaminatosi l'uno e l'altro punto nella Congregazione di Propaganda, ha essa creduto dovere l'Arcivescovo chiamare a se i Missionarij, i Parochi, ed i Confessori, ingiugnendo loro di far comprendere ai penitenti, che senza aggravio delle loro coscienze non possono ritenere i beni, che anticamente appartenevano alle Chiese, e che poi, essendo stati occupati da' Turchi, sono passati nelle loro mani, o per averli comprati dagli stessi Turchi, o pure per averli usurpati, come derelitti; ed essere perciò necessario, che abbiano un titolo legitimo di continuare nel possesso; e che la difficoltà consisteva nel nuovo titolo legitimo poc' anzi accennato: Onde la stessa Congreg. ha suggerito doverli i Possessori presentare all'Arcivescovo colla distinta nota della quantità, e qualità de' beni, che hanno le dette provenienze, lasciando poi alla sua equità e prudenza il procurare non meno il vantaggio possibile per le Chiese, che il nuovo legitimo titolo per i possessori; ammettendoli a nuovi contratti, per esempio enfiteusi, anche con tenuissimi Canoni, a tenore delle facultà, che da Noi al detto Arcivescovo potevanli concedere; concludendo, che questa benignità dovesse aver luogo per quelli, che invitati, fossero compariti, lasciando i contumaci abbandonati nella loro perditione. Ed avendoci Ella, secondo l'obbligo del suo ministero, fatta relazione esattamente del tutto, pregandoci delle opportune facultà; ed avendo Noi preso tempo per vedere, ed esaminare la materia, ci siamo finalmente risoluti d' esporre in carta i nostri pensieri, in una materia, che può portar seco conseguenze di gran rilievo.

Parete e suggerimento della Sac. Congregazione di Propaganda Fide.

N. S. esamina la materia, e prende a trattarla nella presente Lettera.

Nella guerra giusta, i beni dell' inimico passano in dominio del Vincitore.

§. 4. E principio non controverso da veruno, che nella guerra giusta, quanto si prende, che era dell' inimico, passa nel dominio del vincitore, cioè i mobili nel dominio di chi li prende, e gli stabili o siano immobili nel dominio del Principe, che ha mossa la guerra, per le spese fatte, ed alle volte ancora per sempre più mettersi in difesa, e restar sicuro

Non item
ex bello in-
iusto.

mat, ac se a futuris eventibus tucatur. Sylvius in 2. 2. quest. 40. art. 1. quest. 6. conclus. 6. & conclus. 7. Covarruvias in 2. part. Relect. Regul. Possessor mala fidei §. II. sub num. 6. Similiter extra controversiam est, in bello injusto, totum id, quod capitur, restituendum; quum occupatio hujusmodi nihil aliud sit, quam formalis rapina. Ita docet S. Thomas 2. 2. quest. 66. art. 8. ad primum: en ejus verba: Circa quadam distinguendum est: quia si illi, qui depraedantur hostes, habeant bellum justum, ea, que per violentiam in bello acquirunt, eorum efficiuntur; & hoc non habet rationem rapine; unde nec ad restitutionem tenentur &c. Si vero illi, qui predam accipiunt, habeant bellum injustum, rapinam committunt, & ad restitutionem tenentur. Illustria sunt exempla veterum Romanorum, qui quum injustitiam belli suscepti agnoverunt, quicquid abstulerant, promptè restituerunt, ac detrimenta, quæcumque victis & debellatis populis præliando intulerant, summa fide repararunt. Hæc in Livii Historiis occurrunt; ac duo hujusmodi exempla a Valerio Maximo referuntur, alterum, quod pertinet ad Faliscos a Quinto Lutatio domitos, alterum ad Camarinos a Publio Claudio devictos, atque per varias Orbis plagas dispersos. Cum Publius Claudius Camarinos ductu atque auspiciis suis captos animadvertibat; tamen quia parum liquida fide id gestum ab Imperatore videbatur; (Senatus) maxima cura conquestos redemit, iisque habitandi gratia locum in Aventino assignavit, & prædia restituit &c. justitiamque promptissimo tenore effecit, ut exitio suo latari possent, quia sic renati erant.

Christiani a Turcis in bello subacti, jus suum, licet inexercibile, retinuerunt supra bona sibi erepta, adversus in-valores.

Quæritur an hujusmodi jus persequi possint Ecclesie adversus Christianos, qui earum bona, a Turcis occupata, acquisiverunt.

Privilegia Ecclesiarum, Peregrinorum, Colonorum, & Mercatorum in bellis.

Canonica-rum Legum vigor in foro conscientie.

Præmissa auctoritatibus confirmantur.

§. 5. Hinc patet, quum bellum, quo Turcæ Antibarum occuparunt, omni procul dubio fuerit injustum, quicquid ea occasione ab ipsis captum & occupatum fuit, sive mobile sive immobile fuerit, id eos injustè usurpasse, veramque in eo rapinam commisisse; quare omnino justitiæ ratio postulet, ut ab ipsis cuncta restituerentur Christianis, quos fortunis suis injustè spoliarunt, vel, illis vita functis, eorum hæredibus & successoribus. Sed hoc non est præsentis quæstionis subiectum; & si esset, frustra de eo ageretur, quod in perditis & desperatis rebus habendum est. Quæstionis cardo vertitur circa bona, quæ Turcæ Christianis vendiderunt, & nunc ab emptoribus detinentur; quariturque utrum, qui ea emerint, quique emptorum hæredes aut legitimi successores sunt, tuta conscientia retinere illa possint, an verò eadem legitimis dominis restituere teneantur; idque eò magis, quòd agitur de bonis ad Ecclesias & Monasteria pertinentibus, quorum injusta detentio censurarum poena mulctatur; quòdque, quum Ecclesiastici, non sicut ac Peregrini, in bellis, minimè sint partes Reipublicæ nocentes, efflagitat ipsa ratio, ut nec illorum, nec istorum personæ lædantur, neque bonis suis exturbentur, ut legitur in Decretali: *Innovamus, de Treuga & Pace*; ubi, necessitatis publicæ causa, hoc ipsum Privilegium ad mercatores etiam & agricolas extenditur, ut optimè ad citatum Textum perpendicularunt Repetentes. Quamquam autem id sæpe sæpius re ipsa non observetur: *Quos Canones rationabiles ac sanctos, quantum ad id, quod possessivi juris pertinet, an abusus deleverit, nescio*: verba sunt Cardinalis Cajetani in ejus Summa, verbo: *Belli damnæ §. 4. de damnis*; illud tamen non obstat, quominus prædictorum Canonum ratio habenda sit, quoties de animarum directione in foro conscientie agatur.

§. 6. De Peregrinis, Clericis, & Ecclesiis, ad sensum laudatæ Decretalis, loquitur Sylvius loco citato conclus. 5. *Spoliare peregrinos & hospites, qui sunt in urbe hostili, non licet, nisi*

contra i futuri event; Sylvio in 2. 2. quest. 40. art. 1. quest. 6. conclus. 6. & conclus. 7., Covarruvias in 2. part. Relect. Regul. Possessor mala fidei §. II. sub num. 6. Ed è anche principio non controverso da veruno, che nella guerra ingiusta quanto si prende, tanto si dee restituire; riducendosi il prelo ad una formale rapina, Così insegna S. Tommaso nella 2. 2. quest. 66. art. 8. Ad primum; ed ecco le sue parole: Circa quadam distinguendum est: quia si illi, qui depraedantur hostes, habeant bellum justum, ea, que per violentiam in bello acquirunt, eorum efficiuntur, & hoc non habet rationem rapine: unde nec ad restitutionem tenentur &c. Si vero illi, qui predam accipiunt, habeant bellum injustum; rapinam committunt, & ad restitutionem tenentur. Illustri sono gli esempi degli antichi Romani, che, avendo conosciuta per ingiusta la guerra, che avevano intrapresa, restituirono prontamente, quanto avevano occupato, rifacendo con ogni puntualità i danni, che, guerreggiando, avevano dati ai popoli vinti e superati da essi. Si leggono questi esempi nelle Storie di Livio, e due ne sono in Valerio Massimo al lib. 6. cap. 5. uno rispetto ai Falisci debellati da Quinto Luttazio, e l'altro rispetto ai Camarini soggiogati da Publio Claudio, e dispersi in varie parti del Mondo: *Cum Publius Claudius Camarinos ductu atque auspiciis suis captos animadvertibat, tamen quia parum liquida fide id gestum ab Imperatore videbatur, il Senato, maximà curâ conquestos redemit, iisque habitandi gratiâ locum in Aventino assignavit, & prædia restituit &c. justitiæque promptissimo tenore effecit, ut exitio suo latari possent, quia sic renati erant.*

§. 5. Prova questo discorso, che, essendo stata, come indubitabilmente lo fu, ingiusta la guerra, nella quale i Turchi occuparono Antivari, quanto in quella occasione fu da essi prelo ed occupato, o mobile o stabile, fu occupato con ingiustizia, fu rapina, e che però ogni giustizia richiederebbe, che da essi se ne facesse la restituzione ai Christiani spogliati de' loro averi, o, essendo morti gli spogliati, ai loro successori, ed eredi. Ma questo non è il caso nostro; e, quando lo fosse, farebbe un caso disperato. Il caso è de' beni, che i Turchi hanno venduti ai Cristiani, e che sono nelle mani de' compratori; e cercafi, se chi gli ha comprati, e chi è o erede, o legitimo successore de' compratori, li possa ritenere in buona coscienza, o pure sia obbligato a restituirli ai legittimi padroni; tanto più, che si tratta di beni appartenenti alle Chiese, e Monasteri, l'ingiusta retensione de' quali è punita colle Censure: e che non essendo gli Ecclesiastici nelle guerre parte della Republica, che nuoce, siccome nemmeno lo sono i pellegrini, la ragione richiede, che nè questi nè quelli siano offesi nelle loro persone, o pure spogliati de' loro beni, come si legge nella Decretale *Innovamus, de Treuga & Pace*: ove lo stesso privilegio si estende ancora ai mercanti, ed agricoltori, pel motivo della pubblica necessità, come ben riflettono i Repetenti sopra il detto Testo. E quantunque ciò pur troppo non sia praticato: *Quos Canones rationabiles ac sanctos, quantum ad id, quod possessivi juris pertinet, an abusus deleverit, nescio*: sono parole del Cardinale Gaetano nella sua Summa, alla parola: *Belli damnæ §. 4. de damnis*; ciò però non toglie, che delle sopraddette canoniche disposizioni non debba farsi il meritato conto, quando si tratta di regolare le coscienze.

§. 6. De' Pellegrini, ed Ecclesiastici, e Chiese, coerentemente alla citata Decretale, discorre il Silvio nel luogo cit. alla conclus. 5. *Spoliare peregrinos & hospites, qui sunt in*

Non colli
nella guerra
ingiusta.

I Cristiani non hanno perduto il loro jus sopra i beni occupati loro da Turchi, benchè non possano di fatto ripetere.

La questione è, se le Chiese possano ripetere i beni perduti, dalle mani de' Cristiani, che gli hanno acquistati dopo l'invasione de' Turchi. Alle Chiese, a' Pellegrini, agli agricoltori, e Mercatori, si ammonono i Privilegi particolari in tempo di guerra.

Le Leggi Canoniche hanno sempre il loro vigore nel foro della Coscienza.

Si apporano autorità in conferma delle missioni, e non anzi stabilite.

constet

Urbe

constet de ipsorum culpa, quia non sunt pars Reipublicae adversae: neque etiam licet spoliare Ecclesias, Monasteria, vel Ecclesiasticos, etiamsi ex causa rationabili data sit civitas praeda militum, quum neque ipsi verè sint pars populi hostilis.

§. 7. De extensione autem huiusmodi juris ad mercatores & agricolas, agit Laymann. in *Commentariis ad eandem Decretalem*, ubi, postquam illud statuit, quod Clerici & peregrini, membra non sunt Reipublicae nocentis, ideoque in bellis etiam, quae iure inferuntur, nec in persona, nec in rebus damnum pati aliquod debent, haec addit: *Quadam verò persona non sunt pars Reipublicae nocentis, ut mercatores & agricola; & his parcendum est propter publicam necessitatem, ne commerciis & agricultura impediatis, majus incommodum afferatur.*

§. 8. Denique, quod licet Canonicae leges in praxi negligantur, earum tamen ratio necessariò habenda sit, ad animas conscientiasque tuto dirigendas, rectè sapienterque suo more differit Covarruvias in 2. parte *Relect. Regul. Possessor male fidei* §. 11. sub num. 8. §. *At haec leges.*

§. 9. Quaestiois statu sic constituto, ideoque ad intimam illius discussionem descendentes, necessarium ducimus in hac nostra Epistola inferere duo Decreta anni 1630. jam typis edita in *Operibus Peyriani tom. 3. Privileg. in addit. cap. 4. num. 30. & 31.* & Auctoribus caeteroquin, qui postea scripserunt, probè cognita, ut ex infra dicendis apparebit, licet fortasse accuratam totius rei notitiam non haberint. Nam ea omnia tanquam Decreta Congregationis supremae Inquisitionis, & quidem a Pontifice Urbano VIII. approbata & confirmata, ediderunt. Verumtamen constat, Dubia, super quibus Decreta emanarunt, a P. Francisco Longobardo Ordinis Minimorum Tuneti Missionario transmissa fuisse ad Congregationem de Propaganda Fide, quae quum a suis Theologis diligenter ea examinari fecisset, consilium cepit eadem ad Congregationem Sancti Officii remittere. Haec autem insignium suorum Theologorum ope, quorum nomina in ipsius Tribunalis Actis recensentur, in novum illa deduxit examen. Quindecim porro fuerunt Dubia a Patre Longobardo transmissa; atque ad ea omnia tum Theologi Congregationis de Propaganda Fide, tum Consultores supremae Inquisitionis sua responsa ediderunt. Verum ex iisdem Dubiis aliqua relata fuerunt in Congregationibus habitis coram Pontifice Urbano VIII., ad quae Pontificum adhuc existat responsum: Reliqua verò compertum minime est, an coram Pontifice proposita fuerint. Inter haec autem quintum illud & sextum numerantur, quae nimirum praesentem respiciunt controversiam: itaut error facti sit, id quod Auctores asserunt, responsa scilicet ad quintum & sextum Dubium Oraculo Pontificio confirmata fuisse; quum nihil aliud revera sint, quam responsa Theologorum Congregationis de Propaganda Fide, & Consultorum S. Officii, quae tamen suo robore non carent, quum a doctis Viris, & Sacrae Theologiae, Jurisque Canonici peritissimis emanaverint.

§. 10. Proposuit igitur Pater Franciscus Longobardus sequentem quaestionem ordine quintam: *Utrum Christiani liberi, qui hic (idest Tuneti) negotiandi gratia commorantur, & alii captivi, ementes a Pyraetis infidelibus bona a fidelibus rapta, & in hac Urbe venum exposita, vel dono ea recipientes, ut hic ad proprios usus utantur, vel ad terras Christianorum lucri gratia transmittant, peccent mortaliter, & teneantur ad restitutionem.*

Urbe hostili, non licet, nisi constet de ipsorum culpa, quia non sunt pars Reipublicae adversae: neque etiam licet spoliare Ecclesias, Monasteria, vel Ecclesiasticos, etiamsi ex causa rationabili data sit Civitas praeda militum, cum neque ipsi verè sint pars populi hostilis.

§. 7. Dell' estensione ai mercanti ed agricoltori ragiona il Laymann ne' *Commenti alla stessa Decretale*, ove, dopo aver detto, che le persone Ecclesiastiche, ed i pellegrini non sono membri della repubblica nocente, e che però non debbono ricevere nelle guerre offensive, anche quando fossero giuste, verun danno nelle persone, o nelle robbe, aggiugne: *Quadam verò persona non sunt pars reipublicae nocentis, ut mercatores & agricola; & his parcendum est propter publicam necessitatem, ne commerciis & agricultura impediatis, majus incommodum afferatur.*

§. 8. E finalmente della necessaria avvertenza a queste canoniche disposizioni, ancorchè forse in pratica siano concolcate, ad effetto di ben dirigere le anime, e le coscienze, discorre secondo il suo solito molto saviamente il Covarruvias nella 2. parte *Relect. Regul. Possessor male fidei* §. 11. sub num. 8. §. *At haec leges.*

§. 9. Fissato lo stato della questione, e però entrando nelle viscere della medesima, non possiamo elemtarci dall' inferire in questa nostra Lettera due Decreti del 1630. stampati nell' opere del Peirino tom. 3: *Privileg. in addit. cap. 4. num. 30. & 31.*, e per altro molto ben cogniti agli Autori, che hanno scritto dopo di lui, come vedrassi in appresso, benchè forse non ne abbiano avuta un' esatta notizia; dandoli tutti quanti per Decreti fatti dalla Congregazione della Suprema Inquisizione, e come confermati, ed approvati dal Pontefice Urbano VIII., quando la verità del fatto si è, che i Dubbj, sopra de' quali furono fatti i Decreti, furono trasmessi dal Padre Francesco Longobardi dell' Ordine de' Minimi; Missionario in Tunisi, alla Congreg. di Propaganda Fide, che, dopo averli fatti diligentemente esaminare da' suoi Teologi, credere ben fatto di trasmetterli alla Congregazione del Sant' Offizio, che in un nuovo esame si prevalse dell' opera de' suoi insigni Consultori, i nomi de' quali sono registrati nell' Archivio del Tribunale. Quindici furono i Dubbj, che furono trasmessi dal Padre Longobardi. Sopra tutti quindici risposero i Teologi di Propaganda, ed i Consultori della Suprema. Alcuni di essi furono portati nelle Congregazioni tenute alla presenza del Pontefice Urbano VIII., e sopra vi è la risposta Pontificia. Altri poi non si ritrova, che fossero proposti avanti il Papa, e fra questi si annoverano il quinto; ed il sesto, che sono per appunto quelli, che risguardano la presente controversia; in tal maniera che è un equivoco di fatto ciò, che gli Autori espongono, che le risposte sopra il quinto, ed il sesto, siano risposte avvalorate coll' Oracolo Pontificio: non essendo in sostanza altro, che risposte date dai Teologi di Propaganda, e dai Consultori del Sant' Offizio, risposte, che per altro non mancano d' avere il suo peso, essendo state concepite da Uomini dotti, e periti nella Sacra Teologia, e Diritto Canonico.

§. 10. Fece dunque il Padre Francesco Longobardi il seguente *Questio*, che è il quinto: *Utrum Christiani liberi, qui hic (cioè in Tunisi) negotiandi gratia commorantur, & alii captivi, ementes a Pyraetis infidelibus bona a fidelibus rapta, & in hac Urbe venum exposita, vel dono ea recipientes, ut hic ad proprios usus utantur, vel ad terras Christianorum lucri gratia transmittant, peccent mortaliter, & teneantur ad restitutionem.*

Quale autorità abbiano certi Decreti del 1630. emanati sopra alcuni Dubbj trasmessi dal P. Longobardi Missionario di Tunisi.

Dubbio quinto fra quelli mandati dal P. Longobardi.

Decreta super Dubijs a P. Longobardo Tuneti Missionario transmissis an. 1630. quam auctoritatem habebant.

Dubbium quintum a P. Longobardo Propositum.

Responsum Theologorum Congregationis de Propaganda Fide.

§. 11. Responso Theologorum de Propaganda Fide fuit sequens: Patres deputati existimarunt, bona Christianorum a Pyratibus rapta, posse Fideles absque noxa mortali & onere restitutionis, emptione, venditione, aut alio quocumque legitimo titulo sibi accipere, ac in proprios usus convertere, non obstante, quod sint in bello injusto rapta.

§. 11. E la risposta de' Teologi di Propaganda fu la seguente: Patres deputati existimarunt, bona Christianorum a Pyratibus rapta, posse fideles absque noxa mortali, & onere restitutionis, emptione, venditione, aut alio quocumque legitimo titulo sibi accipere, ac in proprios usus convertere, non obstante, quod sint in bello injusto rapta.

Dubium sextum.

§. 12. Sequitur sextus casus a Patre Longobardo propositus: Utrum antedicti, praesertim Mercatores liberi, non solum peccent ratione rei male acceptae, sed injusta acceptionis, tanquam rapientium receptatores, & consequenter teneantur in solidum ad restitutionem, non solum mercium emptarum, sed omnium praeterea damnorum Christianis illatorum. Ratio dubii est, quia, ut quidam asserunt, Pyrate inter depraedandum, aliqua rapiunt spe vendendi dictis captivis vel liberis Christianis, quae, hac spe sublata, non raperent, ut Infidelibus non necessaria, neque utilia. Hoc autem non semper accidit in rebus magni pretii, & ipsi Mercatores liberi principaliter hic morantur, ut emanet merces loci; & praeterea eorum Incolatus multum videtur conferre ad miserorum captivorum redemptiones secretius, facilius, & vilis faciendas, praeter quotidianas elemosynas, quibus non solum sublevent necessitates captivorum, sed etiam suppeditant ex magna parte Oratoriis, & Ministris Divini Cultus.

§. 12. Il sesto caso proposto dal Padre Longobardi fu il seguente: Utrum antedicti, praesertim Mercatores liberi, non solum peccent ratione rei male acceptae, sed injusta acceptionis, tanquam rapientium receptatores, & consequenter teneantur in solidum ad restitutionem, non solum mercium emptarum, sed omnium praeterea damnorum Christianis illatorum. Ratio dubii est, quia, ut quidam asserunt, Pyrate inter depraedandum, aliqua rapiunt spe vendendi dictis captivis vel liberis Christianis, quae, hac spe sublata, non raperent, ut Infidelibus non necessaria, neque utilia. Hoc autem non semper accidit in rebus magni pretii, & ipsi Mercatores liberi principaliter hic morantur, ut emanet merces loci; & praeterea eorum Incolatus multum videtur conferre ad miserorum captivorum redemptiones secretius, facilius, & vilis faciendas, praeter quotidianas elemosynas, quibus non solum sublevent necessitates captivorum, sed etiam suppeditant ex magna parte Oratoriis, & Ministris Divini Cultus.

Responsum.

§. 13. Theologi de Propaganda Fide ita responderunt: A Patribus deputatis concordati voto decisum est, fidelium neminem Turci commorantium teneri ad restitutionem bonorum raptorum per Pyratas Christianis, neque incurere noxam peccati mortalis; etiamsi Pyrate bona illa subripiant spe lucri ex futura venditione eisdem Fidelibus facienda, aliis non furaturi: licet peccare possint ex complacentia super furto rerum per Pyratas Christianis sublatarum.

§. 13. E la risposta di Propaganda fu la seguente: A Patribus deputatis concordati voto decisum est, fidelium neminem Turci commorantium teneri ad restitutionem bonorum raptorum per Pyratas Christianis, neque incurere noxam peccati mortalis; etiamsi Pyrate bona illa subripiant spe lucri ex futura venditione eisdem Fidelibus facienda, aliis non furaturi: licet peccare possint ex complacentia super furto rerum per Pyratas Christianis sublatarum.

Praemissa Responsa probantur Consultoribus S. Officii.

§. 14. A Theologis de Propaganda Fide, ad Consultores Sancti Officii translatum fuit Dubiorum examen; & hi quidem sententiam illorum approbaverunt & confirmaverunt: Nonnulli tamen addiderunt, ad hoc ut emptores Christiani ab omni peccati nota immunes essent, necessarium fore, ut animum paratum haberent ad restitutionem emptarum rerum, si unquam verus earum Dominus compareret, easque redimere vellet, soluto pretio, quod emptor Turcis in emptione numeravit. Aliqui tamen Qualificatores dixerunt, requiri animum restitutionis, accepto pretio dato, si dominus rerum occurrerit. Neque hoc ad pacandas conscientias inopportunum, aut a ratione alienum est. Molina in Opere de Justitia & Jure tom. 1. tract. 2. disput. 118. num. 15. ita scribit: Ad pacandas tamen conscientias illud est addendum, quando verisimile est, illas, idest merces, quas Christiani homines a Turcis aut Saracenis emerint, qui eas per vim occupaverant, deventuras nunquam esse in potestatem suorum dominorum, ut ordinariè eveniet, licitum esse eas emere vili etiam pretio, eo animo, ut si proprius dominus comparerit, illas accipiat pro eodem pretio, sin minus emptor illas sibi retineat. Quoniam verisimile est, eam esse praesumptam dominorum voluntatem; & quoniam quodammodo essent irrationabiliter inviri, nisi id ita vellent. Atque ita respondi aliquibus Christianis captivis, qui in Africa emerunt vili pretio a Mauris aliqua de spoliis Lusitanorum, quando Rex Sebastianus occubuit. Atque haec sententia communis dici potest; cui reliqui omnino suffragantur: Coninch disput. 31. de bello dub. 7. num. 126. Reginald. tom. 2. lib. 21. cap. 8. sect. 4. num. 117. Decastillo lib. 2. tract. 1. disput. 10. num. 429. Tanner tom. 3. disput. 2. quest. 6. num. 76. & 77. Fragos. de regim. Christiana Reip. tom. 3. part. 1. lib. 3. disput. 5. num. 16. Castro

§. 14. Passato l' esame dai Teologi di Propaganda a quello de' Consultori del Sant' Ufficio, il sentimento di quelli fu approvato e confermato da questi, fra' quali però alcuni aggiunsero, che ad effetto che i Compratori Christiani fossero esenti dal peccato, era d'uopo, che avessero l'animo di restituire la roba comprata, se mai fosse comparso il vero padrone, che la rivollesse, offrendo al compratore il prezzo da esso pagato, quando la comprò dai Turchi: Aliqui tamen Qualificatores dixerunt, requiri animum restitutionis, accepto pretio dato, si dominus rerum occurrerit. Ne quest' aggiunta è fuor di proposito, o irragionevole, per levare gli scrupoli alle coscienze; scrivendo il Molina nella sua Opera de Justitia & Jure al tom. 1. trat. 2. disput. 118. num. 15. come in appresso: Ad pacandas tamen conscientias illud est addendum, quando verisimile esset, illas, cioè le merci comprate dai Christiani, che erano state rapite dai Turchi o dai Saraceni, deventuras nunquam esse in potestatem suorum dominorum, ut ordinariè eveniet, licitum esse eas emere vili etiam pretio, eo animo, ut, si proprius dominus comparerit, illas accipiat pro eodem pretio, sin minus emptor illas sibi retineat. Quoniam verisimile est, eam esse praesumptam dominorum voluntatem, & quoniam quodammodo essent irrationabiliter inviri, nisi id ita vellent; atque ita respondi aliquibus Christianis captivis, qui in Africa emerunt vili pretio a Mauris aliqua de spoliis Lusitanorum, quando Rex Sebastianus occubuit. E questa può dirsi dottrina comunemente ricevuta, ed alla quale pienamente gli altri aderiscono: Coninch disput. 31. de bello dub. 7. num. 126. Reginald. tom. 2. lib. 21. cap. 8. sect. 4. num. 117. Dicastillo lib. 2. tract. 1. disput. 10. nu. 429. Tanner tom. 3. d'sput. 2. quest. 6. num. 76. & 77. Fragos. de regim. Christiana Reipub. tom. 3. part. 1. lib. 3. disput. 5. num. 16. Castro

Dummodo qui merces Christianorum de Pyratibus emerint, parati sint eas dominis restituere, recepto pretio.

§. 14. Passato l' esame dai Teologi di Propaganda a quello de' Consultori del Sant' Ufficio, il sentimento di quelli fu approvato e confermato da questi, fra' quali però alcuni aggiunsero, che ad effetto che i Compratori Christiani fossero esenti dal peccato, era d'uopo, che avessero l'animo di restituire la roba comprata, se mai fosse comparso il vero padrone, che la rivollesse, offrendo al compratore il prezzo da esso pagato, quando la comprò dai Turchi: Aliqui tamen Qualificatores dixerunt, requiri animum restitutionis, accepto pretio dato, si dominus rerum occurrerit. Ne quest' aggiunta è fuor di proposito, o irragionevole, per levare gli scrupoli alle coscienze; scrivendo il Molina nella sua Opera de Justitia & Jure al tom. 1. trat. 2. disput. 118. num. 15. come in appresso: Ad pacandas tamen conscientias illud est addendum, quando verisimile esset, illas, cioè le merci comprate dai Christiani, che erano state rapite dai Turchi o dai Saraceni, deventuras nunquam esse in potestatem suorum dominorum, ut ordinariè eveniet, licitum esse eas emere vili etiam pretio, eo animo, ut, si proprius dominus comparerit, illas accipiat pro eodem pretio, sin minus emptor illas sibi retineat. Quoniam verisimile est, eam esse praesumptam dominorum voluntatem, & quoniam quodammodo essent irrationabiliter inviri, nisi id ita vellent; atque ita respondi aliquibus Christianis captivis, qui in Africa emerunt vili pretio a Mauris aliqua de spoliis Lusitanorum, quando Rex Sebastianus occubuit. E questa può dirsi dottrina comunemente ricevuta, ed alla quale pienamente gli altri aderiscono: Coninch disput. 31. de bello dub. 7. num. 126. Reginald. tom. 2. lib. 21. cap. 8. sect. 4. num. 117. Dicastillo lib. 2. tract. 1. disput. 10. nu. 429. Tanner tom. 3. d'sput. 2. quest. 6. num. 76. & 77. Fragos. de regim. Christiana Reipub. tom. 3. part. 1. lib. 3. disput. 5. num. 16. Castro

In eandem sententiam scripserunt Auctores, qui hic allegantur.

§. 14. Passato l' esame dai Teologi di Propaganda a quello de' Consultori del Sant' Ufficio, il sentimento di quelli fu approvato e confermato da questi, fra' quali però alcuni aggiunsero, che ad effetto che i Compratori Christiani fossero esenti dal peccato, era d'uopo, che avessero l'animo di restituire la roba comprata, se mai fosse comparso il vero padrone, che la rivollesse, offrendo al compratore il prezzo da esso pagato, quando la comprò dai Turchi: Aliqui tamen Qualificatores dixerunt, requiri animum restitutionis, accepto pretio dato, si dominus rerum occurrerit. Ne quest' aggiunta è fuor di proposito, o irragionevole, per levare gli scrupoli alle coscienze; scrivendo il Molina nella sua Opera de Justitia & Jure al tom. 1. trat. 2. disput. 118. num. 15. come in appresso: Ad pacandas tamen conscientias illud est addendum, quando verisimile esset, illas, cioè le merci comprate dai Christiani, che erano state rapite dai Turchi o dai Saraceni, deventuras nunquam esse in potestatem suorum dominorum, ut ordinariè eveniet, licitum esse eas emere vili etiam pretio, eo animo, ut, si proprius dominus comparerit, illas accipiat pro eodem pretio, sin minus emptor illas sibi retineat. Quoniam verisimile est, eam esse praesumptam dominorum voluntatem, & quoniam quodammodo essent irrationabiliter inviri, nisi id ita vellent; atque ita respondi aliquibus Christianis captivis, qui in Africa emerunt vili pretio a Mauris aliqua de spoliis Lusitanorum, quando Rex Sebastianus occubuit. E questa può dirsi dottrina comunemente ricevuta, ed alla quale pienamente gli altri aderiscono: Coninch disput. 31. de bello dub. 7. num. 126. Reginald. tom. 2. lib. 21. cap. 8. sect. 4. num. 117. Dicastillo lib. 2. tract. 1. disput. 10. nu. 429. Tanner tom. 3. d'sput. 2. quest. 6. num. 76. & 77. Fragos. de regim. Christiana Reipub. tom. 3. part. 1. lib. 3. disput. 5. num. 16. Castro

Ita suadente praesumpta dominorum voluntate.

§. 14. Passato l' esame dai Teologi di Propaganda a quello de' Consultori del Sant' Ufficio, il sentimento di quelli fu approvato e confermato da questi, fra' quali però alcuni aggiunsero, che ad effetto che i Compratori Christiani fossero esenti dal peccato, era d'uopo, che avessero l'animo di restituire la roba comprata, se mai fosse comparso il vero padrone, che la rivollesse, offrendo al compratore il prezzo da esso pagato, quando la comprò dai Turchi: Aliqui tamen Qualificatores dixerunt, requiri animum restitutionis, accepto pretio dato, si dominus rerum occurrerit. Ne quest' aggiunta è fuor di proposito, o irragionevole, per levare gli scrupoli alle coscienze; scrivendo il Molina nella sua Opera de Justitia & Jure al tom. 1. trat. 2. disput. 118. num. 15. come in appresso: Ad pacandas tamen conscientias illud est addendum, quando verisimile esset, illas, cioè le merci comprate dai Christiani, che erano state rapite dai Turchi o dai Saraceni, deventuras nunquam esse in potestatem suorum dominorum, ut ordinariè eveniet, licitum esse eas emere vili etiam pretio, eo animo, ut, si proprius dominus comparerit, illas accipiat pro eodem pretio, sin minus emptor illas sibi retineat. Quoniam verisimile est, eam esse praesumptam dominorum voluntatem, & quoniam quodammodo essent irrationabiliter inviri, nisi id ita vellent; atque ita respondi aliquibus Christianis captivis, qui in Africa emerunt vili pretio a Mauris aliqua de spoliis Lusitanorum, quando Rex Sebastianus occubuit. E questa può dirsi dottrina comunemente ricevuta, ed alla quale pienamente gli altri aderiscono: Coninch disput. 31. de bello dub. 7. num. 126. Reginald. tom. 2. lib. 21. cap. 8. sect. 4. num. 117. Dicastillo lib. 2. tract. 1. disput. 10. nu. 429. Tanner tom. 3. d'sput. 2. quest. 6. num. 76. & 77. Fragos. de regim. Christiana Reipub. tom. 3. part. 1. lib. 3. disput. 5. num. 16. Castro

Falau

Castro

Risposta de Teologi di Propaganda Fide.

Dubio sexto.

Risposta.

Tali risposte sono approvate dalla Consulta del S. Officio.

Potrebbe i compratori delle robe tolte a Christiani, siano disposti a restituire per il detto prezzo a' Padroni.

Autori, che sono dell'istesso parere.

Si fondano su la presunta voluntate de' padroni.

Palau Oper. Moral. tom. 1. tract. 6. disput. 6. punct. 5. num. 27. Bonacina Oper. Moral. tom. 2. de restitutione in genere disput. 2. quest. ult. punct. ult. §. 3. num. 23. Diana in Edit. coord. tom. 7. tract. 7. resolut. 33. num. 8. Eorum etiam aliqui, & præcipue Molina & Castro Palau, addunt, id locum habere in sacris rebus mobilibus, puta Calicibus, aliisque sacris suppellectilibus. De his enim fortius præsumptio; quod scilicet Christianidelibus, ad quos hujusmodi res ablatae pertinent, molestum non sit, aut saltem esse non debeat, illas in dominio potius aliorum Christianorum, quam Turcarum & Saracenorum existere.

§. 15. Hugo Grotius in suo Tractatu de Jure belli ac pacis lib. 2. cap. 10. §. 9. num. 1. hanc statuit regulam: Rem alienam bona fide emptam, restituendam, nec posse erogatum pretium repeti: ac immediatè sequentem addit exceptionem: Cui regula hæc addenda mihi videtur exceptio, nisi quatenus dominus rei suæ possessionem recipere sine impedimento aliquo probabiliter non potuit, ut puta, si res apud Pyratas fuerit; tunc enim deduci poterit, quantum dominus impensurus libenter fuerat. Ipsa enim facti possessio præferitur recuperatu difficilis, est aliquid æstimabile; & in hoc dominus post rem amissam censetur factus locupletior. Et in lib. 3. cap. 10. §. 6. num. 1. postquam docuerat, quod qui detinet rem in bello injusto ab alio captam, eam restituere tenetur; Qui damnum ipse non dedit, sed rem bello injusto captam ab alio penes se habet, tenetur eam reddere: quia cur alter eam carere debeat, nulla causa subest naturaliter justa, non consensus ipsius, non malum meritum, non compensatio: relata paulo ante exceptionem resumit, & ita profequitur num. 2. Poterit tamen, si quid sumptus aut opera impendit is, qui rem tenet, deducere tantum, quantum domino valebat adipisci desperatam possessionem secundum ea, quæ alibi explicata sunt. Quod si rei possessor culpa exors eam consumpserit aut eliminaverit, non tenebitur, nisi in quantum censeri potest locupletior factus. Jure Civili cautum est, ut, qui alienum servum, ab hostibus prius captum emerit, illius dominium acquirat, ea tamen lege, ut eum teneatur restituere antiquo domino, si hic pretium rependat, quod emptor, quamvis mancipii conditionem non ignoraret, pro illius emptione, persolvit. Si autem hic eum alienum esse nescivit; statuitur, domino comparenti ac pretium offerenti restituendum, dummodo infra triennii spatium comparuerit; quo tempore elapso, antiquus dominus jure redimendi cadit: ut colligitur ex Lege In bello §. Si quis servum ff. de captivis & postliminio reversis, alteri conjugenda L. Ab hostibus C. eodem tit. Hæc omnia comprobant, justum omnino esse id, quod Theologi S. Officii responsis Theologorum Congregationis de Propaganda Fide addiderunt; Eademque certiore stabilioremque reddunt sententiam illorum, qui docent, pretium restituendum esse illi, qui numerata pecunia, rem ab hostibus etiam in bello injusto captam sibi acquisivit. Quamquam enim Hugo Grotius, quod pertinet ad restitutionem pretii, cum aliis præallegatis auctoribus non consentiat; quum tamen a domino tantum emptori restituendum velit, quantum ipse ad rei amissionem possessionem recuperandam æquo animo impendisset; si hujus æstimatio summæ a Forensi Calculatore rectè inest, magnum profectò erit, nisi ad eam pecuniæ quantitatem pertingat, quam emptor pro rei acquisitione persolvit.

§. 16. Quæ hæcenus exposuimus, in rebus mobilibus tantummodo locum habent; ideoque tota disputationis difficultas nunc è redacta

Castro Palau Oper. Moral. tom. 1. tract. 6. disput. 6. punct. 5. num. 27. Bonacina Oper. Moral. tom. 2. de restitutione in genere disput. 2. quest. ult. punct. ult. §. 3. num. 23. Diana in Edit. coord. tom. 7. tract. 7. resolut. 33. num. 8. Ed alcuni di essi, e particolarmente il Molina, ed il Castro Palau aggiungono, aver ciò luogo anche ne' mobili sacri, come sono i Calici, e le sacre suppellettili: dovendo in ordine a queste cose esser più forte la presunzione poc'anzi accennata, cioè non essere, o non dover almeno essere malcontenti i Cristiani, a' quali le sacre cose derobbate appartengono, ch'esse siano nelle mani d'altri Cristiani, piuttosto che in quelle de' Turchi, e de' Saraceni.

§. 15. Ugone Grozio nel suo Trattato de Jure belli ac pacis al lib. 2. cap. 10. §. 9. num. 1. stabilisce la regola seguente. Rem alienam bona fide emptam, restituendam, nec posse erogatum pretium repeti: ed immediatamente stabilisce la seguente limitazione: Cui regula hæc addenda mihi videtur exceptio, nisi quatenus dominus rei suæ possessionem recipere sine impedimento aliquo probabiliter non potuit, ut puta, si res apud Pyratas fuerit; tunc enim deduci poterit, quantum dominus impensurus libenter fuerat. Ipsa enim facti possessio præferitur recuperatu difficilis, est aliquid æstimabile; & in hoc dominus post rem amissam censetur factus locupletior. E nel lib. 3. al cap. 10. §. 6. num. 1. dopo aver insegnato, che chi ritiene la roba presa da un altro in guerra ingiusta, è obbligato a restituirla: Qui damnum ipse non dedit, sed rem bello injusto captam ab alio penes se habet, tenetur eam reddere, quia cur alter eam carere debeat, nulla causa subest naturaliter justa, non consensus ipsius, non malum meritum, non compensatio: ripiglia l'eccezione già poc'anzi riferita, e così profieque al num. 2. Poterit tamen, si quid sumptus aut opera impendit is, qui rem tenet, deducere tantum, quantum domino valebat adipisci desperatam possessionem, secundum ea, quæ alibi explicata sunt. Quod si rei possessor culpa exors eam consumpserit aut eliminaverit, non tenebitur, nisi in quantum censeri potest locupletior factus. Nel diritto Civile è deciso il caso di chi compra il servo d'un altro, fatto schiavo dagli inimici, dicendosi, che ne acquista il dominio, coll'obbligo però di doverlo restituire all'antico padrone, ancorchè lo avesse comprato, sapendo ch'era di lui servo, purchè il padrone offra il rimborso del prezzo: che se poi comprandolo, avesse ignorato esser servo d'altri, si determina, che, comparando il padrone, ed offerendo il prezzo, gli venga restituito il servo, purchè la comparata segua dentro tre anni, trascorsi i quali, cade l'antico padrone dal jus di ripeterlo: come si deduce dalla L. In bello §. Si quis servum ff. de captivis & postliminio reversis, unendola coll'altra L. Ab hostibus C. eod. tit. Cose tutte che comprovano la giustizia dell'aggiunta fatta dai Teologi del Sant'Offizio alle risposte date dai Teologi di Propaganda, e rendono sempre più fondata l'asserzione di tutti quelli, che insegnano, doverli restituire il prezzo a chi col suo denaro ha comprata la roba, che era in mano degl'inimici, anche in caso di guerra ingiusta. Perchè sebene Ugone Grozio non concordi nel punto della restituzione del prezzo; volendo però, che si bonifichi al compratore dal padrone, quanto esso avrebbe di buona voglia speso per ricuperare il possesso della roba perduta, questa partita ben maneggiata da un Computista Curiale, arriverà per lo meno all'importanza del prezzo sborsato da chi ha comprata la roba.

§. 16. Quanto sin ora è stato detto, ha luogo ne' mobili: e perciò la difficoltà ora si riduce a vedere, se, quanto si è detto de'

est, Z 4 mobili,

Grotii doctrina eodem recidit.

De alieno servo ab hostibus capto, & vendito, quid cautum jure civili.

Tanti fere interet rem amissam recuperare, quanti a prædione vendita est.

An eadem circa immobilia procedant, in quaestione revocatur.

L'istessa conclusione può ricavarsi da quanto scrive Ugone Grozio.

Disposizione delle Leggi civili quanto agli schiavi presi dagli inimici, e poi venduti.

Il ricuperare le robe perdute facilmente costerebbe tanto, quanto il compratore le ha pagate al nemico.

La questione è, se le premesse dottrine possano applicarsi a beni stabili.

est, ut videatur, an hæc eadem, quæ de mobilibus dicta sunt, immobilibus etiam rebus aptari possint; quandoquidem dubia, quæ nunc examinantur, quæque præsentis disquisitioni occasionem præbuerunt, mobilia bona non respiciunt, sed immobilia. Porro si aliqua differentia inter mobilia & immobilia intercederet, & ratio, quæ pro illis valida reputatur, pro his æquè afferri non posset; vel si aliqua adesset legum dispositio, quæ rerum immobilium dominis magis faveret; faciliè quicquam affirmare posset, quòd, licet is, qui a Turcis res mobiles in bello captas mercatus fuerit, eas tuta conscientia detinere queat, modò animus ipsi sit ad restitutionem paratus, quotiescumque dominus comparuerit, & pecuniæ impensæ solutionem obtulerit; non idem tamen iudicium de emptore immobilium ferre liceret.

Decreta superius allegata de mobilibus tantum agunt.

Rationes ex quibus domini voluntas de mobilibus præsumitur, ad immobilia extendi non possunt.

Bona immobilia postliminio recuperantur, non verò mobilia.

Unde videtur, immobilia a non iustis hostibus vendita, aut derelicta, tuto retineri non posse.

§. 17. Diximus autem, ea, quæ superius exposita sunt, locum sibi vindicare in solis mobilibus: Decreta enim anno 1630. edita, de mobilibus loquuntur; ac de mobilibus item differunt supra recensiti Auctores. Innumus etiam dubitari posse, an aliqua differentia juris interfit inter mobilia & immobilia bona: atque huius differentia ratio a Nobis nunc exponenda est. Fundamentum, quo innititur ea sententia, quòd Christianifideles tuta conscientia retinere possint bona mobilia, quæ a Turcis emerunt, a Turcis autem in bello iniuste aliis Christianis hominibus ablata fuerant, in præsumpta dominorum voluntate positum est, quæ scilicet aut consentit, aut non dissentit omnino, ut prædicta eorum bona mobilia ab aliis Christianifidelibus acquirantur. Etenim ex mobilibus nullus fructus percipitur; domini autem libentiore animo, aut minore certe molestia ferre debent, quòd illa in Christianorum potestatem deveniant, potius quam in dominio Turcarum remaneant, a quibus facilius disperderentur; ut rectè ponderat Molina loco laudato, atque etiam prosequitur Verjuy in suo Pastoralis Missionariorum tractat. 4. art. 13. de Hereticis §. Probatum etiam ratione. Quoniam verò hæc ratio a præsumpta dominorum voluntate desumpta, ad immobilia, quæ Christianifideles emunt, extendi nequit, tum quia domini fructus amittunt, tum quia huiusmodi bonorum dispersionis timor non adest; hinc oritur indicata juris differentia, quæ inter mobilium ac immobilium acquisitionem intercedit. Denique paulò ante significavimus, aliquid forsitan reperiri posse legibus præscriptum, quod immobilibus, non item mobilibus faveat. Sane in L. Si quis bello ff. de re militari sequentia verba legere est: Si quid in bello captum est, in præda est, non postliminio redit: quibus verbis mobilia significantur, ut animadvertit Glossa. At verò in L. Si captivus, eod. tit. leguntur hæc alia: Expulsis hostibus ex agris, quos ceperant, constitit, dominia eorum agrorum ad priores dominos redire, nec aut publicari, aut præda loco cedere: quæ Doctoribus argumentum præbent asserendi, majori privilegio in bellis gaudere immobilia, quàm mobilia bona. Hæc enim postquam in militum manus devenerunt, licet deinde pax conficiatur, non ampliùs restituantur; illa verò antiquis dominis, pace inita, illico redduntur: ut rectè animadvertunt Molina loco citato §. 5. Covarruvias part. 2. Relect. Regul. Possessor male fidei §. 11. num. 7. Diana in Edit. coord. tom. 7. tract. 7. resolut. 33. num. 3. Castro Palao tom. 1. tract. 6. disput. 5. punct. 4. num. 24. Quibus sic stantibus, conclusum superius a Nobis est, faciliè quempiam propugnare posse, ex rationibus adductis concedi quidem Christianifidelibus, ut mobilia de Turcis empta, licet ab his in bello iniusto

mobili, abbia luogo anche negli stabili, giacchè il punto, che ora si esamina, e che dà occasione alla presente indagine, non riguarda i mobili, ma gli stabili. E quando mai vi fosse qualche differenza fra i mobili e gli stabili, e qualche ragione militasse per gli primi, che non potesse adattarsi ai secondi; o pure vi fosse qualche disposizione delle Leggi favorevole agli stabili: ciascheduno facilmente potrebbe sostenere, che se i mobili comprati dai Turchi, che in guerra ingiusta se n'erano fatti padroni, possono esser ritenuti in buona coscienza dal compratore, purchè comprandoli, abbia l'animo preparato a restituirli, quando il padrone comparisca, ed offra al compratore di pagare il prezzo, che ha sborsato; non potrebbe questo sistema abbracciarsi in ordine al compratore degli stabili.

§. 17. Poc'anzi si è accennato, che quanto è stato detto, ha luogo ne' mobili; e ciò, perchè i Decreti del 1630. parlano de' mobili, e de' mobili pure discorrono gli Autori citati di sopra. Poc'anzi si è dato contraffegno di potersi dubitare esservi differenza di ragione fra i mobili e gli stabili, e questa differenza è appunto quella, che ora siamo per esporre. Il fondamento, a cui si appoggia l'opinione, che possono i Cristiani in coscienza ritenere i mobili comprati dai Turchi, o presi da' Turchi agli altri Cristiani in guerra ingiusta, consiste nella presunta volontà de' padroni de' mobili, o favorevole, o non in tutto e per tutto differente dall'acquisto, che gli altri Cristiani fanno dei loro predetti mobili; non ricavandosi verun frutto dai mobili, e dovendo avere i padroni d'essi maggior soddisfazione, o minor disgusto, che passino nelle mani de' Cristiani, anzi che restare in quelle de' Turchi, nelle quali più facilmente si disperderebbero; come considera il Molina nel luogo citato, ed anche prosegue il Verjuy nel suo Pastorale Missionariorum tract. 4. art. 13. de Hereticis §. Probatum etiam ratione; e non potendo questo discorso della presunta volontà de' padroni aver luogo negli stabili, che si comprano da' Cristiani, si perchè i padroni restano privi de' frutti, si perchè non vi è pericolo della dispersione de' beni; da ciò deriva l'accennata differenza di ragione, che corre fra l'acquisto de' mobili, e l'acquisto degli stabili. Poc'anzi pure si è accennato, potersi essere qualche disposizione delle Leggi favorevole agli stabili, e non ai mobili: essendo registrate nella L. Si quis bello, ff. de re militari, le seguenti parole: Si quid in bello captum est, in præda est, non postliminio redit: parole che accennano i mobili, come ivi avverte la Chiesa: e leggendosi nella L. Si captivus, nello stesso titolo, queste altre parole: Expulsis hostibus ex agris, quos ceperant, constitit, dominia eorum agrorum ad priores dominos redire, nec aut publicari, aut præda loco cedere: parole, che danno fondamento ai Dottori d'asserire, esser nelle guerre più privilegiati gli stabili dei mobili; non facendosi di questi la restituzione, dopo che sono passati nelle mani de' soldati, ancorchè si faccia la pace; e restituendosi quelli, fatta la pace, a dirittura ai loro antichi padroni: come ben riflettono il Molina nel luogo citato al §. 5. il Covarruvias nella 2. part. Relect. Regul. Possessor male fidei §. 11. num. 7. il Diana in Edit. coord. tom. 7. tract. 7. resolut. 33. num. 3. il Castro Palao tom. 1. tract. 6. disput. 5. punct. 4. num. 24. Finalmente di sopra fu accennato, potersi in vigore dell' esposte ragioni sostenere, che i mobili, che i Cristiani comprano dai Turchi, benchè da essi occupati in guerra ingiusta, si possono in buona coscienza ritenere, ma col' animo preparato

Gli allegati Decreti riguardano soltanto i mobili.

Le ragioni addotte per la presunta volontà de' padroni, non camminano quando si tratta di stabili.

Il jus postliminii, che non vale per le cose mobili, si offeriva pienamente per gli stabili.

Quindi pare, che gli stabili occupati in guerra ingiusta, non possano mai sicuramente ritene-

occupata fuerint, tuta conscientia detineant, dummodo ea restituere domino parati sint, qui pretio oblatum redimere illa velit; at id de emptore immobilium non aequè affirmari posse. Id autem nunc, Auctorum scita atque rationes ad trutinam revocando, demonstrandum aggredimur.

Nec fundum retineri, nec fructus iure percipi scripsit Lessius.

S. 18. Pater Leonardus Lessius obiit, antequam Decreta anni 1630. emanarent, scilicet anno 1623. In eius Opere Theologico in S. Thomam, exhibentur resolutiones nonnullorum conscientia casuum; in quorum sexto, verbo *Beneficium*, sequentem sibi proponit quaestionem, ordine secundam: *An Catholicis emere possint ab Hæreticis bona Ecclesiastica? atque ita responderet: Non licet Catholicis emere bona Ecclesiarum vel Monasteriorum ab Hæreticis occupata, & confiscata, nisi cum animo restituendi ea suo tempore legitimis dominis, cum omnibus emolumentis & fructibus, qui inde obvenerunt: quia bona illa in specie sunt aliena, similiter fructus illorum; Ex quibus sequitur, ut inferius ostendemus, emptorem ab Ecclesiis & Monasteriis nunquam repetere posse pretium bonorum huiusmodi a se perfolutum. Quum autem obiciendum sibi prævideret, quod bona illa, nisi emissent Catholicis, remansissent penes hæreticos, qui perciperent ex eis fructum; respondet id minime ad rem facere, quandoquidem hæretici quoque ad restitutionem obligarentur. Denique id Catholicis consilium præbet, ut cum bonorum dominis agentes, cum iis pacifcantur, ac novos contractus ineant, quorum præsidio bonorum possessionem tuta conscientia retinere valeant.*

Alii perceptionem fructuum detentori permittant, donec dominus fundum recuperare possit.

S. 19. Post Decreta anni 1630. scripserunt sequentes Auctores, de illis expressam facientes mentionem. Verjus loco citato a Lessii opinione recedit in eo, quod respicit restitutionem fructuum, sed cum eo sentit, quod ad fundi restitutionem pertinet, etiam si dominus emptori solum pretium non rependat; Rationem autem sic opinandi in præsupposita bona fide collocat, quæ si verè adsit, possessorem a fructuum quidem, minime vero a fundi restitutione eximere potest. *Posse Catholicos bona fide possidentes Monasteria, domos, Tempia, vel similia bona immobilia, illa tanisper sibi pacificè retinere, quamdiù a propriis dominis occupari non possunt; nec interea obligantur ad interesse, aut quidquam solvendum pro fructibus.* Ardekinus in sua Theologia tripartita tom. 2. part. 2. tract. 6. quest. 10. querit, an Catholicis possint emere bona aliorum Catholicorum, injusto bello ab Hæreticis occupata; ac respondet, id fieri posse, I. si minorum voluntas in eo consentiat; II. si Pontifex assensum præbeat, ad quod adstruendum assert citata Decreta anno 1630. edita. III. si conventionibus inter Catholicos & Hæreticos Principes initis cautum sit, ut Hæretici Catholicorum bona retinere possint, ac liberè de illis disponere: quæ omnia extra casum præsentis quaestionis versantur. Ibi autem religiosus Auctor procul dubio loquitur de bonis immobilibus; inter ceteras enim sententiæ suæ rationes, utilitatem perpendit & commodum Catholicæ Fidei, cui magis prodesse asserit, quod bona penes Orthodoxos, quam in Hæreticorum manibus existant: *& sanè plures ob causas, multo conducibilis videtur, bona illa tali emptione in manus Catholicorum devolvi, qui tanto potentius possunt negotium Fidei protegere ac propagare, quam si ea penes hæreticos perpetuo remanerent; quæ quidem ratiocinatio immobilium conventit, non item mobilibus. Verum rationes illa ab Auctore indicata, & a Nobis paulo ante relatæ, nullius aut levis admodum roboris sunt. Etenim dum bona immobilia ad*

Alii de voluntate minorum & Summi Pontificis, ac de quarundam conventionum vigore, plus æquo præsumunt.

di restituiri al padrone, che offerendo il prezzo, gli vuol ricuperare; ma che ciò non può aver luogo nel compratore degli stabili: il che è quello, che siamo in procinto di comprovare, esaminando le asserzioni degli Autori.

S. 18. Il Padre Leonardo Lessio morì prima che uscissero i citati Decreti del 1630., essendo esso morto nel 1623. Nella sua Teologia sopra San Tommaso sono registrate le risoluzioni d'alcuni casi di coscienza; nel sesto de' quali, alla parola *Beneficium*, si propone la seguente quaestione seconda: *An Catholicis emere possint ab hæreticis bona Ecclesiastica?* e la risposta è la seguente: *Non licet Catholicis emere bona Ecclesiarum vel Monasteriorum ab hæreticis occupata & confiscata, nisi cum animo restituendi ea suo tempore legitimis dominis, cum omnibus emolumentis & fructibus, qui inde obvenerunt: quia bona illa in specie sunt aliena, similiter fructus illorum:* Dal che deriva, come abbasso vedrassi, non poter mai aver luogo la pretensione di riavere dalle Chiese, e da' Monasterj il prezzo de' beni sborsato da chi ne fece l'acquisto: e prevedendo l'opposizione, che se i Cristiani non avessero comprati i beni, sarebbero restati nelle mani degli eretici, che ne avrebbero percepiti i frutti; risponde, che ciò non giova all'intento, per la ragione che anche gli eretici ad restitutionem obligarentur. E finalmente consiglia i Cattolici a trattare coi padroni de' beni, e convenire con essi, facendo un nuovo contratto, se vogliono in coscienza profeguire nella ritenzione de' beni.

nerfi, benchè dall'occupante venduti, o lasciati in abbandono.

Sentenza del Lessio, che non sia lecito, nè ritenere il capitale, nè prenderne i frutti.

S. 19. Hanno scritto dopo i Decreti del 1630. i seguenti Autori, facendo d'essi espressa menzione. Il Verjus nel luogo citato si scosta dall'asserzione del Lessio in ciò, che riguarda la restituzione de' frutti, ma non in ciò, che appartiene al dover restituire lo stabile comprato, ancorchè il compratore non riceva dal padrone quanto ha pagato nell'acquistarlo: appoggiandosi alla supposta buona fede, che anche verificata, salva dalla restituzione de' frutti, ma non da quella del capitale: *Posse Catholicos bona fide possidentes Monasteria, domos, templa, vel similia bona immobilia, illa tanisper sibi pacificè retinere, quamdiù a propriis dominis occupari possunt; nec interea obligantur ad interesse, aut quidquam solvendum pro fructibus.* L'Ardekin nella sua Teologia tripartita tom. 2. part. 2. tract. 6. quest. 10. cerca, *An Catholicis possint emere bona aliorum Catholicorum injusto bello ab hæreticis occupata?* e risponde, che ciò può farsi, I. se vi è la volontà de' padroni; II. se il Papa in ciò consente, al qual proposito porta i citati Decreti del 1630. III. se vi sono convenzioni fra i Principi Cattolici ed Eretici, che possano gli Eretici ritenere i beni de' Cattolici, e disporre d'essi: cose tutte non applicabili al caso, che è in questione. Parla senza dubbio questo degno Religioso de' beni stabili, portando fra gli altri fondamenti della sua asserzione l'utilità ed il vantaggio della Fede Cattolica, a cui dice esser di maggior giovamento, che i beni stiano nelle mani de' Cattolici, che in quelle degli Eretici; *& sanè plures ob causas, multo conducibilis videtur, bona illa tali emptione in manus Catholicorum devolvi, qui tanto potentius possunt negotium Fidei protegere, ac propagare, quam si ea penes hæreticos perpetuo remanerent; qual discorso è adattabile agli stabili, e non ai mobili. Ma i motivi poc' anzi dallo stesso Autore additati, e da Noi riferiti, non hanno veruna, o se l'hanno, hanno una assai debole forza; non essendovi nella compra de' stabili, che fanno i Cattolici dagli Eretici, e che*

Altri ammettono, che sia lecito godere i frutti del fondo, finchè il padrone di questo non sia in grado di tornarne al possessoro.

Altri valutano più del dovere la volontà de' padroni, il consenso del Papa, le convenzioni tra Principi.

Catholicos olim pertinentia, illisque in bello injusto ablata, Orthodoxi de Hereticis emunt, praesumpta dominorum voluntas adesse non potest, ut supra dictum est; Decreta verò anno 1630. edita, quae de mobilibus loquuntur, ad immobilia trahi nequeunt; Denique conventiones & concordata inter Catholicos Principes laicos & Heterodoxos inita super possessione ac detentione bonorum Ecclesiasticorum, ab Apostolica Sede improbantur; ut proluxe probat P. Schmalzgrueber *consiliorum tom. 2. consilio 15. quest. 1.* & haec sunt conventiones, ad quas alludit citatus Auctor. De hac materia loquitur etiam La Croix Presbyter Societatis *JESU in sua Theologia Morali tom. 1. lib. 3. part. 2. num. 972.*, ac Decreta anni 1630. se probè nosse indicat: at quum nil aliud ipse faciat, quam ea referre, quae supra laudatis Auctoribus dicta fuerunt, in neutram partem allegari aut proferri potest.

P. a Breno de tota re praclare disputat.

§. 20. Pater Carolus Franciscus a Breno Ord. Min. Strictioris Observantiae, in suo *Manuali Missionariorum Orientalium tom. 2. lib. 1. cap. 3. quest. 21.* hanc proponit questionem: *An bona Ecclesiastica ab Infidelibus redempta, restitui necessario debeant, vel saltem transactio adhiberi:* ac respondet, restituenda esse; tum quia Christianus, sciens bona illa Ecclesiae esse, alienam rem mala fide possideret; tum quia non potuit Infidelis raptor in emptorem Christianum transferre jus majus illo, quod ipsemet in bona divendita habebat: Ideoque, si venditor, propter rapinam vitium, nullum omnino jus habuit in rem violenter ablatam, occupatam, & postea divenditam; nil pariter juris in eandem acquisivisse dicendus est, qui eam mercatus fuit: Tum denique, quia regula generalis est, quod etiam ille, qui furti ignarus, a fure aliquid emit, in foro conscientiae ad restitutionem tenetur, simul ac verus legitimusque dominus occurrit. Invehit deinde in eos, qui quum ab Infidelibus aliquid ad Ecclesiam pertinens mercati sint, debiti sui partes implere se putant, si Parochos, ad quorum Ecclesias res emptae pertinent, ad convivia & cenas invitent. Non omittit Pater a Breno saepe memorata Decreta anno 1630. condita commemorare; sed ea pertinere censet tantummodo ad bona mobilia a piratis capta, ac inde Christianis divendita, quorum verus dominus sperari nequit ut ad ea redimenda compareat. Denique sibi objicit, quod qui numerata pecunia ab Infidelibus emit Ecclesiae bona, rem eidem Ecclesiae utilem gesserit; ideoque non solum nullum exinde damnum pati, verum etiam aliquam, si fieri potest, utilitatem percipere debeat: Huc autem argumento respondet, emptores, qui rem ab Infidelibus redemerint, id emolumentum ex emptione capere, ut ab Ecclesia pretium repetant, aut ad aliquam cum ipsa compositionem deveniant: *Ementes bona Ecclesiae ab usurpatoribus Infidelibus, restituere quidem tenentur, quum sua bona illa non sint, sed accepto pretio, vel alia compositione cum Praelatis habitâ.* Verum quum Auctor ad aliam ex prima consequentem questionem gradum faciat, videlicet utrum emptor restituere bona teneatur, etiam si Praesul nec pretium reddere, nec compositionem ullam facere velit, & hujusmodi quaestioni affirmative respondeat; videtur profecto id, quod antea affirmaverat, evertere, & non coherentem ratiocinari: *Si vero Praelatus quidquam ipsis redimentibus restituere nollet, aut transactionem, vel compositionem ullam facere, adhuc emptores, seu redimentes illi restituere omnino tenerentur, quum bona illa reipsa sint Ecclesiae, ac infortunio suo tribuere, quod emerint rem alienam, eo modo, quo discurrimus*

Sed quae prius recte constituerat, deinde evertit.

prima ad alii Catholicos appartenevano, e che furono loro levati in guerra ingiusta, la prefata volontà de' padroni, come di sopra si è detto; non applicandosi agli stabili i Decreti del 1630., che parlano de' mobili; ed essendo riprovate dalla Santa Sede le convenzioni, ed i concordati fatti fra le Podestà laicali ortodosse, ed eterodosse, in ordine al possesso, e detenzione de' beni Ecclesiastici, come diffusamente comprova il Padre Schmalzgrueber nel tom. 2. de' suoi consigli, consiglio 15. questio 1., alle quali convenzioni il citato Autore allude. La Croix Religioso della Compagnia di Gesù nella sua Teologia Morale al tom. 1. lib. 3. part. 2. num. 972. parla della materia; si mostra ben inteso dei Decreti del 1630.; ma null'altro facendo, che riferire quanto i sopraccitati Autori hanno detto, non può nominarli ed allegarli o per l'una, o per l'altra parte.

§. 20. Il Padre Carlo Francesco a Breno dell'Ordine de' Minori della più stretta Osservanza, nel suo *Manuale Missionariorum Orientalium tom. 2. lib. 1. cap. 3. quest. 21.* propone la questione: *An bona Ecclesiastica ab Infidelibus redempta, restitui necessario debeant, vel saltem transactio adhiberi;* e risponde, che devono restituirsì; sì perchè sapendo il Cristiano, che que' beni sono veramente della Chiesa, riterebbe la roba altrui con mala fede; sì perchè non avendo potuto l'infedele usurpatore trasferire nel Cristiano, che da lui ha comprato i beni, maggior jus di quello, ch'esso stesso aveva, se il venditore, avegnachè usurpatore, non aveva verun minimo jus sopra la roba rapita, occupata, e venduta, negli stessi piedi per appunto si trova chi l'ha comprata; e finalmente perchè è regola generale, che anche chi compra da un ladro qualche cosa, senza sapere che sia furtiva, è obbligato in coscienza a restituirla, subdito che comparisce il vero e legittimo padrone. Sgrida di poi l'autore contro coloro, che avendo comprata dagli Infedeli qualche cosa appartenente alla Chiesa, si lusingano di soddisfare al proprio dovere, invitando ai conviti, ed alle cene i Parochi, alle Chiese de' quali appartengono le robe comprate. Non trascura il Padre a Breno i più volte nominati Decreti del 1630. ma li restringe ai mobili presi dai pirati, e poscia venduti ai Cristiani, non essendovi speranza, che possano comparire i veri padroni per recuperarli. Finalmente si fa l'opposizione; che chi col prezzo alla mano ha comprato dagli Infedeli i beni della Chiesa, ha fatto ad essa una cosa utile, e che non deve ricever danno, ma, se è possibile, qualche comodo da questa sua azione: ed a questo argomento risponde, ricevere i compratori vantaggio dalla compra, che hanno fatto ricuperando la roba dalle mani degli infedeli; riponendo il vantaggio nel prezzo, che devono ricuperare dalla Chiesa, o facendo con essa qualche composizione: *ementes bona Ecclesiae ab usurpatoribus infidelibus, restituere quidem tenentur, cum sua bona illa non sint, sed accepto pretio, vel alia compositione cum Praelatis habitâ.* Ma passando poi l'Autore ad una questione subalterna, se sia obbligato il compratore a restituire i beni, quando il Prelato non vuole restituire il prezzo, o non vuole venire a veruna composizione, e rispondendo di sì, ci sembra, che distrugga il già detto da esso stesso, e che non discorra coerentemente: *Si vero Praelatus quidquam ipsis redimentibus restituere nollet, aut transactionem, vel compositionem ullam facere, adhuc emptores, seu redimentes illi restituere omnino tenerentur, cum bona illa reipsa sint Ecclesiae, ac infortunio suo tribuere, quod emerint*

Il P. a Breno no discorre molto bene sopra questa materia.

Ma in fine distrugge quanto aveva rettamente stabilito.

de ementibus a fure, quotiescumque ab ipso repetere pretium minime possint.

Illius ratiocinationis vitium detegitur.

Dominium mobilium in emptorem transferri censetur ex peculiari ratione, quae immobilibus non aptatur.

Concluditur immobilia sine repetitione pretii restituenda esse, cum omnibus fructibus.

§. 21. Quibus sanè diximus Auctorem evertere id quod antea affirmaverat. Superius namque voluerat, emptorem a vero domino pretium recuperare: Nunc autem ipfius domini arbitrio permittens huiusmodi pretium reddere, aut non reddere, vult porro, rem ab emptore, etiam sine pretii recuperatione, restitui. Diximus etiam, eundem non cohaerenter ratiocinari. Quum enim statuerit, immobilium dominium penes antiquum dominum semper remanere, nec unquam ad emptorem transiisse; ex hoc satis aperte consequitur, non quidem rei pretium solvendum esse a legitimo domino, qui eam recuperare intendit; sed potius rem ipsam, sine ulla solutione, aut pretii restitutione, ab eo recuperandam esse; aliter enim rem suam emere cogetur. Quod si aliquis responderet, id ab aequitate & iustitia alienum non esse, quoniam iuxta Decreta anni 1630. idem omnino contingit in mobilibus, quae sine solutione pretii a domino recuperari non possunt; respondetur, dominium mobilium, quamvis resolubile, in emptorem transferri, qui deinde illa domino pretium offerenti restituere tenetur; id autem minime accideret emptori immobilium, quorum dominium remanet semper apud legitimum dominum. Rerum porro dominium a priore domino ad alterum non transfertur, nisi id aut lex iubeat, aut hominis voluntas praescribat. Emptores autem tam rerum mobilium, quam immobilium, pro eo quod ad legem attinet, aequali prorsus jure censentur. Nulla enim lege praescriptum est, ut dominium rerum sive mobilium, sive immobilium, a vero domino ad illum, qui eas ab invasoribus, ac raptoribus mercatus fuerit, transferatur. Sed differentia, quae inter mobilium, ac immobilium emptorem intercedit, ab hominis voluntate oritur; quia nimirum domini voluntas, ut supra dictum est, illi, non autem illi, favore praesumitur.

§. 22. Itaque Decretis anni 1630. nullo modo contraire nobis videtur, si asseramus, satis fundatam esse opinionem illam, quae immobilium domino jus tribuit, ut sine ulla pretii restitutione recuperare valeat bona sua, cum omnibus fructibus inde perceptis, ab illo, qui numeratam pecunià ea ipsa ab invasoribus emit. Id enim exigit natura belli injusti, in quo huiusmodi bona occupata fuerunt: Id expetit eorum Auctorum sententia, qui optima ratione docent, eum, qui furtivam rem se emere dubitat, aut suspicatur, non posse deinde a domino repetere pretium, quod furi numeravit: *Emptor male fidei si sibi emit rem, quam vel sciebat, vel dubitabat, seu suspicabatur esse furtivam, non potest a domino illius rei repetere pretium, quod numeravit furi venditori, quoniam talis repetitionis nullum habet iustum titulum*: verba sunt Sylvii in 2. 2. S. Thome *quest. 62. quest. 6. art. 6. conclus. 3. pag. 361.* ultimae editionis Antwerpiae: Id exigit opinio communis eorum, qui docent, etiam illum, qui rem furto sublatam, bona fide, vel ab ipso fure, vel ab alio, mercatus fuit, teneri eandem domino reddere, nec solum pretium ab eo repetere posse; ut videre est apud Sanchez in *Summa lib. 2. cap. 23. num. 2.* & apud Bonacinam *tom. 2. de restitutione in genere, disput. 1. quest. 2. punct. 1. proposit. 1. num. 4.* Id ipsum deducitur ex regula, quam sequuntur majora Tribunalia; quorum videlicet auctoritate decernitur, bona immobilia Ecclesiarum ab Haereticis occupata, statim ac ab ipsorum manibus elapsa fuerint, ipso jure redire ad Ecclesias, ad quas pertine-

rem alienam, eo modo quo discurremus de ementibus a fure, quotiescumque ab ipso repetere pretium minime possint.

§. 21. Si è accennato, che distrugge quanto ha detto; perchè volendo, che il compratore ricuperi dal vero padrone il prezzo, ogni volta che rimette all' arbitrio del padrone restituire o non restituire il prezzo, questo è lo stesso che dire, che renda la roba senza ricuperare il prezzo. Si è detto, che non discorre coerentemente; perchè avendo stabilito, che il dominio degli stabili resta sempre appresso l' antico padrone, senza essere mai passato nel compratore; tanto basta per inferire, non già che il legittimo padrone debba sborsare il prezzo per riavere la roba, ma bensì che deve riavere la roba senza pagare cosa veruna, e senza restituire il prezzo, altrimenti sarebbe forzato a comprare quel che è suo. O quando mai si rispondesse, non essere ciò cosa tanto stravagante, giacchè secondo i Decreti del 1630. lo stesso per appunto succede ne' mobili, non potendo il padrone riaverli, se non sborsa il prezzo; si risponde, che il dominio de' mobili, ma resolubile, passa nel compratore, che poi è obbligato a restituirli al padrone, quando gli offre il prezzo; il che non succede nel compratore degli stabili, il dominio de' quali sempre resta appresso il legittimo padrone. Non passa il dominio della roba dal padrone in altra persona, se non quando o la legge così comanda, o la volontà dell'uomo così prescrive. Sono il compratore de' mobili, ed il compratore degli stabili, uguali fra di loro in tutto quello, che concerne la Legge: non essendovi Legge, che trasferisca dal vero padrone il dominio, o de' mobili, o degli stabili, in chi li compra dagli usurpatori. La disuguaglianza del compratore de' mobili da quello degli stabili, deriva dalla disposizione dell'uomo; militando a pro del primo la presunta volontà del padrone, e non a pro del secondo, come si è detto.

§. 22. Per lo che, senza punto offendere i Decreti del 1630. ci sembra poter asserire, essere ben fondata l' opinione, che il padrone degli stabili, che taluno, sborsando il prezzo, ha comprati dagli usurpatori, e riavere i suoi beni con tutti i frutti percetti, senza sborsare cosa veruna; così esigendo l' ingiustizia della guerra, in cui gli stabili sono stati occupati; così esigendo l' opinione ben fondata degli Autori, che insegnano, che chi dubita, o sospetta, che la roba, che compra, sia furtiva, non può dal padrone ripetere il prezzo, che ha pagato al ladro: *Emptor male fidei si sibi emit rem, quam vel sciebat, vel dubitabat, seu suspicabatur esse furtivam, non potest a domino illius rei repetere pretium, quod numeravit furi venditori, quoniam talis repetitionis nullum habet iustum titulum*; sono parole del Silvio nella 2. 2. di S. Tommaso *quest. 62. quest. 6. art. 6. conclus. 3. pag. 361.* dell' ultima stampa d' Anversa: Così esigendo la comune opinione degli Autori, che anche insegnano, che chi con buona fede ha comprata o dal ladro, o da un altro, la roba rubata, dee restituirli al padrone senz' aver jus di ripetere da esso il prezzo sborsato; come può vederli appresso il Sanchez nella *Somma lib. 2. cap. 23. num. 2.*, e nel Bonaccina *tom. 2. de restitutione in genere, disput. 1. quest. 2. punct. 1. proposit. 1. num. 4.* Così esigendo la massima de' maggiori Tribunali, giusta la quale resta stabilito, che i beni stabili appartenenti alla Chiesa, ed occupati dagli eretici, se escono dalle loro mani, ritornino a dirittura alle Chiese, alle quali appartenevano; come può vederli

Difetti del di lui discorso.

Il motivo, per cui s' intende trasferirsi nel compratore il dominio de' mobili, non si può applicare agli stabili.

Si conchiude, doverli restituire i beni stabili, con tutti i frutti percetti, senza poterne ripetere il prezzo.

bant :

nelle

Purgationi spoli jure canonico subjicitur etiam successores particularis.

bant : uti videre est in Decisionibus *Herbipolen. Monasterii 10. Junii 1707. & 17. ejusdem mensis* coram bon. mem. Caffarellio, confirmatis in *decif. 562. num. 1. tom. 5.* coram bon. mem. Lancetta Decano. Ita prescribit famigeratus Textus Innocentii III. in *cap. Sape, de restitutione spoliatorum.* Quam enim Jus Civile beneficium interdicti *Unde vi*, sive restitutionis, concessisset dumtaxat adversus illum, qui per vim alium de possessione dejecerat, & contra ejus heredem universalem; ut habent *Lex 1. §. ult. & Lex 2. ff. Unde vi*; minime verò contra illum, in cujus potestatem res furto ablata devenerat; ut patet ex *L. 7. ff. eod. tit.*; etiam si ille, dum rem emit, furtivam eam esse non ignorasset; idque ea ratione, quod interdictum *Unde vi* directe propositum fuerat adversus eum, qui vim intulisset: *Unde tu illum vi dejecisti*: Magno illi Pontifici parum tuta visa est hæc Juris Civilis dispositio; ideoque decrevit, ut remedium Possessorii *Unde vi* locum etiam haberet adversus illum, qui spoliium quidem non commiserat, sed rem, quam alienam ac furto sublatam esse non ignorabat, a spoliatore mercatus fuerat: *non obstante Juris Civilis rigore, sancimus, ut si quis de cetero scienter rem talem acceperit; quam spoliatori quasi succedat in vitium &c., contra possessorem & hujusmodi spoliato per restitutionis beneficium succurratur*: Atque sequentem Decreti sui attulit rationem: *Eò quod multum interfit, quoad periculum anime, injuste detinere aut invadere alienum. Hoc denique postulat Canonici Juris Adagium, quod est in Can. Rapinam 14. quest. 5. ubi sic legitur: Rapinam emere non licet, nisi ea intentione, ut, cui est ablata, reddatur.*

Præmissa multo magis procedunt contra furivos occupatores bonorum Ecclesie.

Nihil usucapipi aut prescribi potest, jure Canonico, ubi adfit mala fidei vitium in quacumque temporis parte.

§. 23. Si autem ea, quæ hæcenus dicta sunt, locum habent in casu eorum, qui fundos ab injustis invasoribus occupatos emerunt; & hi quidem illos, nullo recepto pretio, restituere tenentur; quam excusatione tueri se poterunt alii illi, qui, ut refert Archiepiscopus Antiharenfis, agros & fundos ad Ecclesias & Monasteria spectantes, ipsi furtim invaserunt, & per occasionem adjacentiæ aut vicinitatis usurparunt? Quomodo hi ab obligatione restitutionis, qua manifeste tenentur, se eximere poterunt? Leges Civiles usucapionem longi temporis in rebus furtivis, ob mala fidei vitium, nequaquam admittunt. Cum autem inter antiquos Prudentes orta esset quaestio, an furtum in solis rebus mobilibus, an verò etiam in rebus immobilibus locum haberet; cumque eorum valuisset opinio, qui assererent, furtum de mobilibus tantummodo intelligendum esse; ulterius deinde progressi, in eo convenerunt, ut si quis, absque vi, licet mala fide, alicujus rei immobilis possessionem usurpasset, non ipse quidem posset hujusmodi rem usucapione suam facere, posset tamen alius, qui ab ipso rem illam bona fide accepisset: ut videre est in *L. furtum 37. §. 1. ac in L. sequ. ff. de Usucap. atque in Institutionibus Justiniani eodem titulo.* Sed neque hic subsistit immoderata laxitas auctororum Juris Civilis, qui, ad inducendum usucapionis jus, satis habuerunt, bonam fidem initio adeptæ possessionis adfuisse; parum solliciti si mala fides deinde supervenisset; ut videre licet in *L. 48. §. 1. ff. de acquirendo rerum dominio, & in L. unic. C. de usucap.* At Sacri Ecclesie Canones, nil aliud, quam æquitatem, animarumque salutem respicientes, tot inutiles subtilitates sustulerunt, statuentes, nullam præscriptionem induci, nisi bona fides & initium possessionis, & medium, & finem comiteretur: *Quoniam omne, quod non est ex fide, peccatum*

nelle decisioni *Herbipolen. Monasterii 12. Junii 1707. & 17. ejusdem mensis 1709.* avanti la buona memoria di Monsignor Caffarelli, confermate nella *decif. 562. num. 1. tom. 5.* avanti la buona memoria di Monsignor Lancetta Decano: E così ancora esigendo il celebre testo d'Innocenzo III. nel *cap. Sape, de restitutione spoliatorum.* Il Jus Civile non aveva dato il beneficio dell'interdetto *Unde vi*, o sia della restituzione, se non contra quello, che colla forza aveva cacciato taluno di possesso, e contra il di lui erede universale; come si vede nella *L. 1. §. e nella L. 2. ff. Unde vi*; ma non contra quello, nel potere del quale era venuta la roba rubbata ad altri, come può vedersi nella *L. 7. ff. eod. tit.* ancorchè questi l'avesse comprata, sapendo, ch'era roba rapita; e ciò perchè l'interdetto *Unde vi*, era indirizzato contra la persona, che aveva usata la violenza: *Unde tu illum vi dejecisti.* Parve a quel gran Pontefice pericolosa la disposizione del Jus Civile: e però volle, che avesse luogo il rimedio del possessorio *Unde vi* anche contra quello, che non aveva spogliato, ma l'aveva acquistato dallo spogliatore, sapendo il vizio dello spoglio, e che la roba era d'altri: *Non obstante Juris Civilis rigore, sancimus, ut si quis de cetero scienter rem talem acceperit; cum spoliatori quasi succedat in vitium &c. contra possessorem & hujusmodi spoliato per restitutionis beneficium succurratur*: alegando la seguente validissima ragione: *eò quod multum interfit, quoad periculum anime, injuste detinere, aut invadere alienum*: Così finalmente esigendo l'Adagio Canonico nel *Can. Rapinam 14. quest. 5.* ove così si legge: *Rapinam emere non licet, nisi ea intentione, ut, cui est ablata, reddatur.*

§. 23. E se il detto fin ora ha luogo nel caso di quelli, che hanno comprato gli stabili dagli usurpatori, e se debbono essi restituire senza poter esigere il prezzo; quale scusa potrà mai suffragarsi a quegli altri, che, come scrive Monsignor Arcivescovo d'Antwari, si sono posti in possesso de' campi, e possessioni appartenenti alle Chiese, ed ai Monasterj, di soppiatto, e per avere i loro beni contigui o vicini agli altri predetti? E come mai potranno questi tali esentarsi dall'obbligo evidente di dover restituire? Giusta anche il Jus Civile, non ha luogo l'usucapione di lungo tempo nelle cose furtive, e ciò per la cattiva fede. Essendo poi nata fra gli antichi Prudenti la questione, se il furto avesse luogo nelle sole cose mobili, o pure si estendesse anche alle immobili, ed essendo prevaluta l'opinione, che il furto s'intendesse ristretto alle cose mobili; si passò più oltre, e fu ammesso, che quando taluno senza forza si fosse intruso anche con cattiva fede nel possesso di qualche effetto immobile, se a pro di lui non poteva aver luogo l'usucapione, potesse però aver luogo a pro di quello, che da lui l'avesse ricevuta con buona fede; come si può vedere nella *L. Furtum 37. §. 1., e nella L. seg. ff. de usucap., e nelle Istituzioni di Giustiniano al detto titolo.* Nè contento il Jus Civile di un passo tanto esorbitante, volle, che per l'usucapione bastasse la buona fede nel principio del possesso, senza punto curarsi della cattiva fede, che di poi soprappugnasse; come si vede nella *Leg. 48. §. 1. ff. de acquirendo rerum dominio, e nella L. unic. C. de usucap.* Ma i sacri Canonici della Chiesa, non avendo altro oggetto, che l'equità, e la salute delle anime, hanno tolte di mezzo tante inutili sottigliezze, volendo, che non si dia prescrizione senza buona fede nel principio, nel mezzo, e nel fine: *Quoniam omne, quod non est ex fide, peccatum est; synodali*

La purgazione dello spoglio, secondo il Jus Canonico, deve farsi anche dal successore particolare.

Lo stesso con più ragione deve dirsi di quelli, che furtivamente hanno occupato i beni delle Chiese.

Secondo il Jus Canonico non si dà prescrizione, ove manca in qualunque parte la buona fede.

est;

judicio

est; synodali iudicio definimus, ut nulla valeat absque bona fide prescriptio tam canonica, quam civilis: quum generaliter sit omni constitutioni, atque consuetudini derogandum, qua absque mortali peccato non potest observari. Unde oportet, ut qui prescribit, in nulla temporis parte rei habeat conscientiam aliena: Verba sunt Innocentii III. in cap. ult. de prescriptionibus. Hac autem bona fides in nemine sanè eorum, de quibus nunc sermo est, admitti potest; quum incredibile sit, in toto asserta usucapionis decursu, nullam eis suppetuisse notitiam, quod bona occupata ad Ecclesiam pertinuerint.

Pro derelictis haberi nequeunt bona, quæ ab Ecclesia, ob impotentiam, non recuperantur.

§. 24. Quod si prædicti possessores hoc saltem contenderent, se bona huiusmodi retinere posse tamquam a dominis, nimirum ab Ecclesiis & Monasteriis, derelicta, quo casu bona fiunt occupantis, iuxta §. penult. & ult. Institutionum de rerum divisione, & L. 1. & sequ. ff. pro derelicto; in magno quidem errore verterentur. Etenim inter bona derelicta numerari non possunt illa, quæ dominus ob impotentiam non recuperat, ut accidit in casu nostro; sed illa dumtaxat, quæ quis sponte deserit ac derelinquit, propterea quod eorum possessionem detinere nihili pendit: Pro derelicto autem habetur, quod dominus ea mente abiecerit, ut id in numero rerum suarum esse nolit, ideoque statim dominus ejus esse desinit. Quocirca derelicta nequaquam censentur res, quæ a domino navis, ut naufragium effugiat, in mare projiciuntur; & si quis illas lucri causa recuperat, furtum committit. Alia sanè causa est earum rerum, quæ in tempestate, levande navis causa, ejiciuntur: hæ enim dominorum permanent; quia palam est, eas non eo animo ejici, quod quis eas habere nolit, sed quod magis cum ipsa navi maris periculum effugiat. Qua de causa si quis eas fluctibus expulsi, vel etiam in ipso mari nactus, lucrandi animo abstulerit, furtum committit. Hæc omnia verba sunt Textus Civilis in citatis duobus ultimis paragraphis Tituli Instituit.

In casu, de quo agitur, cautissime procedendum.

§. 25. En tibi, Dil. Fili, quicquid in unum congerere Nobis datum est, ut questionibus ab Archiepiscopo Antibarensi propositis responderemus; quod quidem in summa, sententia Congregationis de Propaganda Fide, quam Nobis retulisti, consentaneum dici potest; Verum non ideo Nobis plane satis factum esse profitemur. Innuit in suis litteris Archiepiscopus, id quod Antibari accidit, in aliis quoque Albanæ Civitatibus contingere, ubi complures sunt Christiani, qui bona immobilia Ecclesiarum aut empta de Turcis, aut de facto occupata possident. Ulterius itaque progreditur prudens ille Præsul; cumque magnopere cupiat aliquam sibi viam pateferi ad pacandas conscientias, illasque a censuris, quibus propter injustam Ecclesiasticarum possessionum detentionem adstrictæ sunt, absolvendas; nihilominus æque vereri se ostendit, ne turbæ excitentur, si hodiernis possessoribus, ut iustitiæ ratio postularet, injungeretur aut fundorum, aut fructuum, vel alicujus portionis eorum restitutio. Animadvertendum quoque est, Antibarum, aliasque Albanæ Civitates, de quibus nunc agitur, sub temporali Othomanica ditione consistere; unde minimum quod metuere possemus, aliqua exoriente perturbatione, id esset, ut prodiret decretum: uti possidetis, ita possideatis, quod ad pacandas conscientias nihili valeret; nisi etiam deterius aliquid in Christianorum, Sanctæque nostræ Religionis perniciem contingeret. Hoc illud est, quod animum nostrum commovet, atque perturbat; nosque eo adducit, ut nisi nova, & certiora nobis suppedientur indicia, ex quibus intelligamus, quid

iudicio definimus, ut nulla valeat absque bona fide prescriptio tam Canonica, quam Civilis: cum generaliter sit omni constitutioni, atque consuetudini derogandum, qua absque mortali peccato non potest observari: unde oportet, ut qui prescribit, in nulla temporis parte rei habeat conscientiam aliena: sono parole d'Innocenzo III. nel cap. ult. de prescriptionibus: qual buona fede non può certamente esser ammessa in veruno di quelli, de' quali presentemente si parla, essendo impercettibile, che nel decorso della pretesa usucapione non siavi fiata la notizia della pertinenza de' beni occupati alla Chiesa.

§. 24. Che se mai dai sopraddetti si eccitasse la pretensione di poter godere i beni, avvegnachè abbandonati da padroni, o sia dalle Chiese, o dai Monasterj, nel qual caso i beni diventano dell' occupante, secondo i §§. penult. ed ult. delle Istituzioni de rerum divisione, e la L. 1. e seg. ff. pro derelicto; resterebbero ingannati a partito: non potendosi riporre nella classe di beni derelitti quelli, che, come succede nel caso nostro, il padrone non ricupera per impotenza, ma quelli, che lascia ed abbandona volontariamente, perchè nulla stima il ritenerli: Pro derelicto autem habetur, quod dominus ea mente abiecerit, ut id in numero rerum suarum esse nolit, ideoque statim dominus ejus esse desinit: pel qual motivo non si danno per derelitte le robe, che si gettano in mare dal padrone della barca, per isfuggire il naufragio; e chi le ricupera, se le ricupera per farci guadagno, commette furto: Alia sanè causa est earum rerum, quæ in tempestate, levande navis causa, ejiciuntur; hæ enim dominorum permanent; quia palam est, eas non eo animo ejici, quod quis eas habere nolit, sed quod magis cum ipsa navi maris periculum effugiat. Qua de causa si quis eas fluctibus expulsi, vel etiam in ipso mari nactus, lucrandi animo abstulerit, furtum committit: sono tutte parole del Testo Civile nelli sopraccitati due ultimi paragrafi delle Istituzioni de rerum divisione.

Non debbono considerarsi per abbandonati dalle Chiese que' beni, che esse non recuperano, perchè non possono.

Motivi di caminar con cautela nel caso presente.

§. 25. Ed ecco, Monsignore, quanto ci è riuscito di poter unire, per rispondere ai quesiti proposti da Monsignor Arcivescovo d'Anivari; il che può dirsi che in sostanza concorda col sentimento della Congregazione di Propaganda, ch' Ella ci ha esposto. Ma non perciò siamo pienamente appagati. Monsignor Arcivescovo nelle sue lettere accenna, che quanto succede in Anivari, succede ancora nelle altre Città dell'Albania, ove i Cristiani pur troppo possiedono beni stabili delle Chiese, o acquistati, avendoli comprati dai Turchi, o essendosene impossessati a dirittura. Passa più oltre il degio Prelato, e quanto si mostra desideroso, che se gli dia il modo di quietare le coscienze, e di liberarle dalle censure incorse per la detenzione de' beni delle Chiese, altrettanto si dimostra timoroso di qualche tumulto, quando o si ordinasse, come farebbe del dovere, la restituzione de' capitali, o quando si volesse che i presenti possessori restituissero o tutti i frutti, o anche parte di essi. E degna pure di considerazione la circostanza, che Anivari, e le altre Città dell'Albania, delle quali oggi si tratta, sono sottoposte al dominio temporale della potenza Ottomanna, dalla quale il meno che si possa temere, nascendo qualche scompiglio, farebbe un Decreto: Uti possidetis, ita possideatis, che a nulla servirebbe per la quiete delle coscienze; quand'anche pur troppo non seguisse qualche cosa di peggio in pregiudizio de' Cristiani, e della nostra santa Religione. Questo è quello, che ci eccita, e ci conturba, e senza nuove, e più precise notizie in ordine a ciò, che movendo questa pietra, potrebbe in que' paesi

Pont., si ita res ferent, Apostolica auctoritate ad indulgendum uti non dubitabit.

Facultates olim a Sede Apost. tribuæ Cardinali Polo super bonis Ecclesiarum Angliæ.

maxime in prædictis regionibus timeri posset, si huic negotio manus admoveantur, nihil nos statuere posse existimemus de instructionibus, aut facultatibus circa hæc Antibarenfi Archiepiscopo communicandis. Quod nunc tibi significare possumus, & de quo tibi mandamus, ut ipsam Congregationem certiore facias, illud est, Nos ita animo esse comparatos, ut suprema qua fungimur auctoritate, pro Generalis bonorum Ecclesiasticorum Administratoris officio, huiusmodi bonorum possessoribus perceptos fructus condonemus, eosque ad retinendam possessionem fundorum, quamvis injuste occupatorum & detentorum, idoneos reddamus, & ab incurfis censuris absolvamus; ne forte Christianæ Religionis eversionem intueri in illis regionibus, in quibus, licet sub Turcarum dominatione degentibus, eadem adhuc Deo miserante viget, neve Episcoporum ejectiones, aut innocuorum Christianidelium perfectiones, & vexationes audire cogamur; nobisque tot mala imputari, propterea quod auctoritatem illam in his interponere neglexerimus, quam nobis Deus in edificationem, & non in destructionem largitus est, quaque Prædecessores nostri similibus in casibus uti non dubitarunt.

§. 26. Quum tempore Mariæ Angliæ Regina, bo. mem. Reginaldo Cardinali Polo gravissima demandata fuisset Provincia, Angliam ipsam Ecclesiæ Romanæ reconciliandi, Pontifex Julius III. in Brevi expedito die 8. Martii 1554. facultatem ei concessit, cum his qui Ecclesiasticorum bonorum possessionem injuste occupaverant, quique ad Ecclesiæ Romanæ sinum redirent, concordandi & transigendi super fructibus male perceptis, & super mobilibus consumptis: *restitutis prius, si tibi expedire videbitur, immobilibus per eos indebite detentis; uti videre est in tom. 4. Conciliorum magna Britannie.* At quia in rei executione fortasse compertum est, ejusmodi facultates nimis angustas esse, in alio Brevi expedito die 28. Junii ejusdem anni, præfato Cardinali plenam ac liberam largitus est potestatem cum quibuscumque bonorum Ecclesiasticorum tam mobilium, quam immobilium in præfato Regno possessoribus, seu detentoribus, pro quibus ipsa Serenissima Regina Maria intercesserit, de bonis per eos indebite detentis, arbitrio tuo, auctoritate nostra tractandi, concordandi, transigendi, componendi, & cum eis, ut præfata sine ullo scrupulo in posterum retinere possint, dispensandi, omnia & singula alia, quæ in his & circa ea quomodolibet necessaria & opportuna fuerint, consulendi & faciendi; salvo tamen in his, in quibus propter rerum magnitudinem & gravitatem hæc Sancta Sedes merito tibi videretur consulenda, nostro & præfate Sedis beneplacito & confirmatione. Breve hoc editum est in citato tom. 4. pag. 102. & 103. & in Annalibus Raynaldi ad Annum Christi 1554. num. 8. Prædictus verò Cardinalis, ne novæ inde turbæ concitarentur, Ordinibus postulantibus, & urgentibus, adactus est publico instrumento, Pontificis nomine & auctoritate, omnes de ejusmodi bonis & possessionibus, quoad penas & censuras canonicas, in perpetuum securos & absolutos declarare: verba sunt Spondani ad eundem annum 1554. num. 4. Hæcque consentiunt Sanderus de Schismate Anglicano lib. 2. pag. 349. edit. Rom. ann. 1586. Davanzatus in sua Historia Schismatis Anglicani edita Florentiæ anno 1628. pag. 91., qui omnes pariter conveniunt in celebranda præfati Cardinalis prudentia, qua difficillimum negotium, servata Ecclesiæ dignitate, transegit.

Aliæ dispensationes ab eadem concessæ in hac materia.

§. 27. P. Schmalzgrueber in suo citato consilio 15. tom. 2. casum perpendit hæretici Principis, qui Augustanam Confessionem deserens,

temeris di male, non siamo in grado di potere stabilire cosa veruna, e dare istruzioni, e facultà a Monsignor Arcivescovo di Antivari. Ciò, che ora possiamo dire a Lei, incaricandola ancora di manifestarlo alla Congregazione, si è, esser Noi preparati a prevalerci della nostra suprema autorità di Generale Amministratore de' beni delle Chiese, condonando ai possessori de' beni ecclesiastici la percezione de' frutti, abilitandoli a possedere i capitali, benchè ingiustamente occupati, e detenuti, assolvendoli dalle censure; per non vedere l'estermio della Religione Cristiana in que' luoghi, ove per misericordia di Dio si mantiene, benchè sotto il dominio del Turco, e per non sentire qualche espulsione de' Vescovi, o perfezione e danni anche degl'innocenti; temendo il rimprovero, che simili funeste cose fossero seguite, per non esserci Noi prevaluti di quella autorità, che Iddio ci ha data in edificationem, & non in destructionem, e di cui in casi simili si sono serviti i nostri Prædecessori.

§. 26. Nel gravissimo affare incaricato al Cardinal Polo di riunire, nel tempo del governo della Regina Maria, l'Inghilterra alla Chiesa Romana, il Pontefice Giulio III. con suo Breve spedito agli 8. di Marzo 1554. gli diede la facultà di concordare, e transigere coi possessori intrusi ne' beni ecclesiastici, e che si riunissero colla Chiesa Romana, sopra i frutti malamente percetti, e sopra i mobili consumati: *restitutis prius, si tibi expedire videbitur, immobilibus per eos indebite detentis; come può vederli nel tom. 4. de' Concilij della gran Bretagna pag. 42. colum. 2.* E perchè forse in atto pratico si vide, che simili facultà erano troppo ristrette, in un altro Breve spedito ai 28. di Giugno dell'anno stesso diede al predetto Cardinale piena e libera facultà cum quibuscumque bonorum Ecclesiasticorum tam mobilium, quam immobilium in præfato Regno possessoribus, seu detentoribus, pro quibus ipsa Serenissima Regina Maria intercesserit, de bonis per eos indebite detentis, arbitrio tuo, auctoritate nostra tractandi, concordandi, transigendi, componendi, & cum eis, ut præfata sine ullo scrupulo in posterum retinere possint, dispensandi; omnia & singula alia, quæ in his & circa ea quomodolibet necessaria, & opportuna fuerint, consulendi & faciendi; salvo tamen in his, in quibus propter rerum magnitudinem & gravitatem hæc Sancta Sedes meritò tibi videretur consulenda, nostro & præfate Sedis beneplacito & confirmatione. Il Breve è stampato nel citato tom. 4. pag. 102. & 103., e nel Rainaldi all'anno di Cristo 1554. num. 8., ed il Cardinale, ne novæ inde turbæ concitarentur, Ordinibus postulantibus & urgentibus, adactus est publico instrumento, Pontificis nomine & auctoritate, omnes de ejusmodi bonis & possessionibus, quoad penas & censuras canonicas, in perpetuum securos & absolutos declarare: sono parole dello Spondano all'anno stesso 1554. num. 4. colle quali concordano il Sanderus de Schismate Anglicano lib. 2. pag. 349. dell'edizione Romana dell'anno 1586. il Davanzati nella sua Storia dello scisma d'Inghilterra, stampata in Firenze l'anno 1628. pag. 91., quali tutti pure concordano nell'esaltare la decorosa condotta di quel Cardinale in quel gravissimo emergente.

§. 27. Il Padre Schmalzgrueber nel suo già citato consiglio 15. tom. 2. esamina il punto del Principe eretico, che abbandonando la Con-

Nostro Signore è disposto ad indulgere ogni facilità, se così egeranno le circostanze.

Facoltà già concessa dalla Santa Sede al Cardinal Polo sopra i beni delle Chiese d'Inghilterra.

Altri elemj di dispensate sopra di ciò dalla Sede Apostolica.

Catholicam amplectitur Religionem; ac quaerit, quomodo gerere se debeat quoad bona Ecclesiastica, quae auctoritate pacis Westphaliae ab Ecclesia reprobata possident; & quidem *ejusdem consilii quae sit. 2. num. 22.* concludit, quod *vel restituere illa tenetur, vel ad ea retinenda Apostolica Sedis dispensationem sollicitare, exemplum afferens Ducis Neuburgi Wolphangi Willhelmi, ac ejus filii Electoris Palatini Willhelmi; & afferens, quod erga conversos ad Fidem Catholicam adeo benigna esse solet Sedes Apostolica, ut etiamsi justa sit causa, retentionem illorum, idest immobilium Ecclesiae bonorum, ipsis dispensativè concedat.*

fessione Augustana, passa alla Religione Cattolica; e cerca, come debba regularsi rispetto ai beni Ecclesiastici, de' quali è in possesso in vigore della riprovata Pace di Westphalia; e nel *quest. 2. dello stesso consiglio al num. 22.* conchiude, che *vel restituere illa tenetur, vel ad ea retinenda Apostolica Sedis dispensationem sollicitare, allegando l'esempio del Duca di Neuburgo Wolfango Wilelmo, e del di lui figlio Elettore Palatino Filippo Wilelmo, e dicendo, che verso de' convertiti adeo benigna esse solet Sedes Apostolica, ut etiamsi justa sit causa, retentionem illorum, cioè de' beni stabili delle Chiese, ipsis dispensativè concedat.*

Quid Clementis XI. edixerit de bonis Ecclesiarum Saxoniae.

§. 28. Denique Praedecessor noster Clemens Papa XI. ad Augustum II. Poloniae Regem in Litteris datis die 10. Novembris anni 1712. in *tom. 2. illius Brevium editorum pag. 243.*, ut cum ad promovendam Fidei Catholicae propagationem in suis Saxoniae ditionibus excitaret, ita scripsit: *Certam reddimus Majestatem tuam, quod neque a te, neque a tuis Successoribus Catholicis, aut ab aliquo alio, qui sanctam ibi Religionem nostram amplecturus sit, Nos unquam illorum bonorum, quae per Saxoniam antiquitus ad Ecclesias pertinebant, restitutionem postulaturi sumus: quinimmo ad pacandas conscientias eorum, qui illa occupant, si haeresis ejurata ad Catholicam Fidem redire constituent, nos ipsi praefata bona omnia in perpetuum condonabimus; idque ea ratione ac forma exequemur, ut ne a nostris quidem Successoribus in posterum quicquam adversus haec postulari queat. Atque hoc promissum adimplens Clemens XII. in sua Constitutione, quae incipit Sedes Apostolica, nu. 67. in Tom. XIV. Bullarii Romani, Luxemburgi editi pag. 223. illis Saxoniae incolis, qui bona ad Ecclesias antiquitus pertinentia possidentes, haeresim aut ejurassent, aut ejuraturi forent, concessit, ut bona, quae possidebant, retinere, ac de illis, tanquam de rebus suis, disporre liberè possent; omnesque praeterea fructus ex ipsis antea perceptos illis condonavit.*

§. 28. Finalmente il Pontefice Clemente XI. al Rè Augusto di Polonia in un suo Breve dei 10. di Novembre 1712. nel *tom. 2. de' Brevi stampati pag. 243.* per animarlo a promuovere ne' suoi Stati della Sassonia la propagazione della Fede Cattolica, così scrisse: *Assicuriamo la M. V., che nè da Lei, nè da' suoi Successori Cattolici, nè da qualunque altro che ivi fosse per abbracciare la nostra santa Religione, pretenderemo mai la restituzione di quei beni della Sassonia, che anticamente appartenevano alle Chiese; anzi per quiete delle coscienze di quei, che gli occupano, ove essi si risolvano, abjurata l'eresia, di farsi Cattolici, glie ne faremo amplissima e perpetua condonazione; e tutto ciò faremo in maniera, che neppure da' nostri Successori possa mai pretendersi in avvenire cosa alcuna in contrario. Ed in esecuzione di questa promessa, il Pontefice Clemente XII. in una sua Costituzione, che incomincia Sedes Apostolica, e che è la 67. nel Tom. XIV. del Bollario Romano generale, stampato in Luxemburgo pag. 223. fece la grazia a quelli della Sassonia, che possedevano beni, che una volta erano delle Chiese, e che avevano abjurata, o erano per abjurare l'eresia, di poter ritenere i beni, de' quali erano in possesso, e poterne disporre liberamente, come se fossero proprij, condonando loro in oltre tutti i frutti percetti.*

Dichiarazione di Clemente XI. circa i beni delle Chiese di Sassonia.

Quid Clementis XII. super istdem statuerit.

§. 29. Allata haec exempla nostro sanè casui per omnia nequaquam similia esse cognoscimus; ibi enim agebatur de impedimento removendo ab illis, qui Sanctae Romanae Ecclesiae gremium ingredi cupiebant, hic autem sermo est de hominibus, qui nostrarum partium sunt, quique Christiana & Catholica professione censentur. Veruntamen rationis fundamentum idem omnino in allatis exemplis, ac in nostra facti specie, Nobis esse videtur; ut scilicet suprema Apostolica auctoritas adhibenda sit in gravibus, publicis, ac urgentibus casibus, quibus per ordinariae auctoritatis usum satis provideri nequit. Eos verò, qui recedendi a Nobis tentatione sollicitari possent, a praecipiti casu, quantum fas est, remorari, si non idem est, ac viam sternere illis, qui ad Nos accedere cupiunt, non multum sanè ab eo differre Nobis videtur. Haec habebamus Tibi significanda: Tibique, dilecte Fili, Apostolicam Benedictionem imperitumur.

§. 29. Conosciamo, che gli addotti esempi non sono in tutto e per tutto simili al caso nostro, perchè in quelli trattavasi di torre un impedimento a chi voleva entrare nel grembo della Santa Romana Chiesa, quando ora si discorre di persone, che sono fra Noi, sono Cristiane, e sono Cattoliche; ma ci sembra, che il motivo predominante sia lo stesso ne' casi addotti, e nel nostro; consistendo esso nell' uso dell' Apostolica suprema autorità ne' casi gravi, pubblici, ed urgenti, ed ai quali non si può provvedere coll' uso dell' autorità ordinaria; e sembrandoci, che, se non è uguale, sia quasi uguale il caso di trattenerne con ogni possibile maniera chi potrebbe esser tentato di partire da noi, all' altro di aprire la strada a chi desidera di venire fra noi: Che è quanto dovevano significarle, dandole l' Apostolica Benedizione.

Quel che si è fatto per richiamare i traviati, può farsi per trattenerne i pericolanti.

Dat. die 19. Martii 1752.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorum die XIX. Martii MDCCCLII. Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorum die XIX. Martii MDCCCLII. Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

Dat. die 19. Martii 1752.

LXII.

Damnatio, & Prohibitio cujusdam Folii continentis Theses, quas in Sorbona defendendas proposuit Joannes Martinus de Prades Sacerdos Moltaibanensis sub titulo: *Hierusalem Caelesti. Quaestio Theologica: Quis est ille, cujus in faciem Deus inspiravit spiraculum vite? Gen. 27.*

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

COMMISSA Nobis a Salvatore Nostro JESU CHRISTO Gregis sui cura exigit, ut Animarum periculis & detrimentis, quae ex pravae doctrinae conatibus ad labefactandam Christianam Fidem pertinentibus oriuntur, Pastoralis sollicitudine, quantum cum Domino possumus, occurramus.

Folii censura, damnatio, & prohibitio.

§. 1. Cum itaque, sicut ad aures nostras pervenit, in lucem prodierit Folium quoddam quamplures continens Theses, quas in Sorbona defendendas proposuit Joannes Martinus de Prades Sacerdos Moltaibanensis, sub titulo: *Hierusalem Caelesti. Quaestio Theologica: Quis est ille, cujus in faciem Deus inspiravit spiraculum vite? Gen. 27.* Nos Folium hujusmodi nonnullis Venerabilibus Fratribus Nostri Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, aliisque in Sacra Theologia Magistris examinandum commisimus; quorum censura audita atque perpensa, Folium praedictum tanquam continens propositiones respectivè falsas, piarum aurium offensivas, male sonantes, temerarias, erroneas, blasphemias, impias, haeresi proximas, haereticas, ac faventes Deistarum, ac Materialistarum erroribus, auctoritate Apostolica, tenore praesentium damnamus, & prohibemus: ita ut nemo deinceps, cujuscumque gradus, & conditionis existat, etiam speciali, & specialissima nota dignus, sub poena excommunicationis latae sententiae ipso facto incurrendae, illud legere, retinere, vendere, aut imprimere, vel imprimi facere audeat, seu praesumat; sed sub eadem poena quicumque illud habent, Locorum Ordinarius, seu Inquisitoribus haereticæ pravitatis, statim atque praesentis prohibitionis notitiam habuerint, exhibere teneantur; Hi verò exemplaria sibi sic tradita, illico flammis aboleri curent. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Publicationis effectus, & fides habenda praesentium Transumptis.

§. 2. Ut autem eadem praesentes Litterae ad omnium notitiam facilius perducantur, nec quisquam illorum ignorantiam allegare possit; Volumus, & auctoritate praedicta decernimus, illas ad valvas Basilicae Principis Apostolorum, ac Cancellariae Apostolicae, nec non Curiae Generalis in Monte Citorio, & in Acie Campi Florae de Urbe per aliquem ex Curatoribus nostris, ut moris est, publicari, illarumque exempla ibidem affixa relinqui; Sic verò publicatas, omnes, & singulos, quos concernunt, perinde efficere, ac arcere, ac si unicuique illorum personaliter notificatae, ac intimatae fuissent; & ipsarum praesentium Litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo Personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eandem prorsus fidem tam in Judicio, quam extra illud ubique Locorum haberi, quae haberetur eidem praesentibus, si exhibitae forent, vel ostensa.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die xxii. Martii MDCCLII., Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

D. Card. Passioneus.

Publicat. eodem die, mense, & anno.

Vaticanae Basilicae, & illius Archipresbyteri, Capituli, & Cleri praecipua Privilegia & Jura recensentur, instaurantur, & Apostolica auctoritate confirmantur; Iisdemque nova Privilegia & gratiae conceduntur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

AD honorandam memoriam Beatissimi Apostolorum Principis, cujus praedicatione Urbs haec ad Christi fidem conversa, Martyrio consecrata, Sepulcro illustrata est, cujus patrocinio stabilitatem, cujus auctoritate in universa Ecclesia primatum obtinet, incenso jam pridem animo ferebamur; non solum ob debitum gloriosissimo Ecclesiae Principi venerationis obsequium, quo permoti plerique Praedecessores Nostri Romani Pontifices, ad tuendum augendumque Vaticanam Basilicam splendorem ac decus, ejusdemque jura & ornamenta amplificanda, operam auctoritatemque suam, quadam veluti pietatis & munificentiae contentione, conferre certarunt; verum etiam peculiari devotionis nostrae studio impulsus, & jucundissima illius temporis recordatione, quo, inter ejusdem Basilicae Canonicos adscripti, coram Beati Apostoli Confessione, Omnipotenti Deo in Hymnis & Canticis Matutinum Vespertinumque Sacrificium laborum nostrorum ineffabili affectu suaviter obtulimus. Et quavis hujusce animi nostri erga Beati Petri Apostoli honorem & cultum, ipsiusque Ecclesiae decorem atque utilitates magnopere propensi, plures atque perspicuas jam ediderimus significationes: quum tamen eas probe nosceremus cum amplissimis beneficiis a plerisque Praedecessoribus nostris in eadem Basilicam effusè congestis, nullo modo esse comparandas; vehementer optabamus aliquam Nobis occasionem praereri, qua Nobis liceret illustre aliquod amoris studiique nostri in ea statuere monumentum, suprema dignum auctoritate, quam inscrutabilis Dei providentia Nobis cum Apostolici culminis hereditate concessit: ut sicuti assidua quondam erga B. Apostolorum Principem ministerii nostri extiterunt obsequia; ita, dum ad ipsius successioneis fastigium, meritis licet imparibus, evecti sumus, collata Nobis potestas in ejusdem honorem aliqua saltem ex parte referretur: ipsiusque Ecclesiae, quae olim officiosam filii pietatem in Nobis experta fuit, paternae nunc charitatis nostrae fructus in se derivari sentiret.

§. 2. Itaque memoria repetentes, pro ea notitia, quam de Vaticana Basilicae rebus, ex diuturna munere ab ejus Capitulo Nobis in junctorum administratione, olim acquisivimus, complura ipsius jura & privilegia existere, diversis temporibus & titulis, jure meritoque ipsi tributa; quorum aliqua, ad ipsius Basilicae decus, clariori in luce collocanda, aliqua verò nonnunquam aliorum controversis, frustra licet, impetita, novo tandem Apostolicae

confir-

LXIII.

Praecipua
Romae laus
ab Apostolo-
rum Prin-
cipe.Gratus Pon-
tificis animus
erga Basili-
cam D. Pe-
tri.Jura & privi-
legia Basilicae
memoria re-
petit & ex-
pendit.

Et partim auct. Apost. confirmatus, partim concessurus ex integro.

Præconia Basilicæ a suis Prædecessoribus usurpata innuit.

Jura, privilegia, & consuetudines a Clemente XI. confirmata in genere, pari modo confirmat.

Subjectionem Basilicæ immediatam S. Sedi præcipuè adscribit.

Una cum personis omnibus ejus servitio addictis.

confirmationis robore constabilienda viderentur; Idcirco pleraque & illustriores ejusdem Basilicæ prærogativas Nobis ob oculos representari iussimus, earumque origine, usu, & possessione maturè perpensis, nec non ipsarum cum iustitia & Canonici legibus consonantia penitus perspecta, plures ex illis, licet firmissimis titulis, & non interrupta possessione fundatas, hac nostra perpetuè valitura Constitutione expressè complecti; nonnullas verò, quas aliquando in dubium revocari contigerat, de Apostolicæ potestatis plenitudine asserere & confirmare; alias demum Motu proprio, non ad alicujus oblatam Nobis petitionis instantiam, sed ex mera nostra liberalitate, & certa scientia, ac voluntate, eidem Basilicæ, ejusque Archipresbytero, Capitulo, & Clero, ex integro tribuere, & concedere decrevimus, prout in Domino judicavimus salubriter expedire.

§. 3. Et quoniam amplissima honoris præconia, quibus complures ex Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus Vaticanam Beati Petri Basilicam, tanquam dilectam Sponsam, ac splendidissimam Apostolicæ dignitatis Sedem, cumularunt, eorum Apostolicis litteris ac perennibus monumentis consignata reperiuntur; præcipua verò ipsius Basilicæ jura, privilegia, atque statuta, quorum complexu ejusdem status, dignitas, & regimen consistit, plurimum quoque Romanorum Pontificum cura & sollicitudine jamdudum constituta & coordinata noscuntur; novissimè verò a fel. rec. Decessore nostro Clemente Papa XI. per Apostolicas litteras sub Anno Piscatoris die v. Septembris Anno MDCCCI. datas, in genere confirmata fuerunt; Nos quoque generaliter prædicta omnia jura, privilegia, exemptiones, prærogativas, gratias, & indulgentias quæcumque, memoratæ Basilicæ, ejusque Capitulo & Canonicis, a præfatis Prædecessoribus nostris quomodolibet concessa, & respectivè confirmata, consuetudines quoque, atque statuta, dummodo sint in usu, nec sint revocata, aut sub aliqua revocatione comprehensa, neque posterioribus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, aut sacris Canonibus, vel Concilii Tridentini Decretis adversentur, auctoritate Apostolica, tenore præsentium confirmamus & approbamus, illisque inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adscribimus; salva tamen auctoritate Archipresbyteri, & Capituli, in his, quæ ab ipsorum arbitrio & facultatibus pendere dignoscuntur; eademque jura, privilegia, gratias, & indulgentias hujusmodi semper firma, valida, & efficacia existere & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere, ac illis, ad quos spectat, & quandocumque spectabit, perpetuis futuris temporibus, in omnibus & per omnia volumus suffragari.

§. 4. Ac dependentes cum recolendæ mem. Prædecessoribus nostris Innocentio III., Gregorio IX., ac Innocentio VI., minimè conveniens esse, ut in prædicta Vaticana Basilica, quæ speciale Sedis Apostolicæ membrum, ac Pontificiæ dignitatis ornamentum & domicilium existit, nullus omnino, præter auctoritatem Romanæ Pontificis, aliquam sibi vindicet potestatem, propterea ipsam Basilicam, ejusque ædificia, ac Seminarium, nec non pro tempore existentes illius Capitulum & Canonicos, Beneficiatos, Clericos, Ministros, & Seminarii prædicti Alumnos, aliasque personas ejusdem Basilicæ servitio pro tempore addictas, durante servitio hujusmodi, & in his, quæ ad prædictum servitium pertinent, ab omni & quacumque superioritate, obedientia, correctione, visitatione, gubernio, aut alia quavis spiritali ju-

risdictione tam ordinaria, quàm delegata cujuscumque Superioris, ac etiam pro tempore existentis nostri & Romanorum Pontificum Successorum nostrorum in Urbe ejusque Districtu Vicarii in spiritalibus Generalis, auctoritate & tenore prædictis eximimus, & perpetuè exemptos esse & fore decernimus; Illosque sic exemptos, Nobisque & Sedi Apostolicæ immediatè subiectos, sub speciali nostra, & prædictorum Successorum nostrorum tutela & protectione recipimus, & immutabiliter constituimus.

§. 5. Jurisdictionem autem quoad præmissa in spiritalibus Ordinariam in eadem Basilicam, ejusque Seminarium, Canonicos, Beneficiatos, Clericos, Alumnos, Ministros, aliosque omnes ipsi quomodolibet inservientes, unà cum omnibus & singulis jurisdictionibus, potestatibus, & privilegiis, exemptionibus, libertatibus, prærogativis, antelationibus, indultis, auctoritatibus, & facultatibus, quæ aliàs per fel. record. Paulum III., Pium IV., Sixtum V., Paulum etiam V., Urbanum VIII., Clementem IX., Clementem XI., & alios quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, bo. mem. Alexandro Cardinali Farnesio, & successivè Evangelistæ Cardinali Consentino, ac Scipioni Cardinali Burghesio, & Francisco Cardinali Barberino, ac Carolo Cardinali etiam Barberino, & Francisco Cardinali Nerlio, ac Hannibali Cardinali Albano S. Clementis, respectivè nuncupatis, dum viverent, dictæ Vaticanæ Basilicæ Archipresbyteris, nuper verò per Nos ipsos dilecto Filio nostro Henrico Tituli Sanctæ Mariæ in Porticu nuncupatæ, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbytero Cardinali, Duci Eboracen. nuncupato, Archipresbyteratum ejusdem Basilicæ ex concessione & dispensatione nostris in Commendam ad sui vitam obtinenti, ac eorum singulis, tanquam dictæ Basilicæ Archipresbyteris, & quoad Basilicam & Ecclesiam prædictam, etiam illorum personæ intuitu, vel ad eorum vitam dumtaxat, in genere vel in specie concessa sunt, & concedi consueverunt; volumus in posterum ipsius Archipresbytero prædicto nunc existenti, ejusque in perpetuum in Archipresbyteratus dignitate Successoribus, tam per se ipsos, quàm per suos respectivè Vicarios ab illis pro tempore deputandos, auctoritate Apostolica exercenda, præsentium litterarum mansuro vigore competere; itaut futuri pro tempore Vaticanæ Basilicæ Archipresbyteri, vigore litterarum Apostolicarum super concessione Commendæ dicti Archipresbyteratus, seu illius collatione & provisione, expeditarum, statim post adeptam pacificam ejusdem Archipresbyteratus possessionem, hujusmodi spiritualem jurisdictionem, tanquam Archipresbyterali Dignitati perpetuè adnexam, quoad præmissas res atque personas exercere; servata tamen forma Constitutionis piæ mem. Innocentii Papæ XII. etiam Prædecessoris nostri super suppressione, abolitione, & abrogatione Tribunalium & Judicum particularium Urbis, ac reductione privilegiorum, & eorundem Tribunalium ad jus commune, sive ad Judices Ordinarios Romanæ Curie, editæ de anno MDCXCII., quàm Nos per aliam nostram Constitutionem xv. Kalendas Martii Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLI. Pontificatus Nostri Anno II. datam expressè confirmavimus, atque innovavimus; eidemque jure, privilegiis, & facultatibus uti & frui liberè & licitè possint & valeant; absque eo quod alias peculiare litteras, seu concessiones a Nobis aut a Successoribus nostris, super his petere & impetrare, seu desuper expedire teneantur.

Jurisdictionem spiritualem Archipresbytero antiquam confirmat.

Ac dignitati, non personæ, adnexam vult in posterum.

1752.
Ordinationes ad quosvis Ordines minores & majores privative, & liberè illi afferit pro omnibus Basilicæ additis.

Ac etiam pro Seminariorum Convictoriis, accedente eorum Ordinariorum licentia, & dimissoriis.

Examinatores e gremio Capituli deputandos de more constituit.

Altarium Consecrationes, benedictiones, aliaque Pontificalia, Archipresb. & Capitulo confirmat.

§. 6. Proindeque, ut iidem Canonici, Beneficiati, Clerici, Alumni, & Ministri prædicti, ab eodem Archipresbytero, ejusque in Archipresbyteratus dignitate pro tempore Successoribus quibuscumque, quatenus Episcopali charactere prædicti sint, vel de ipsorum licentia tantum, nec aliàs, a quocumque Catholico Antistite gratiam & communionem Sedis Apostolicæ habente, per eum, eosque deputando, ad omnes, etiam sacros, & Presbyteratus Ordines promoveri, & tam ipse Archipresbyter, ejusque in Archipresbyteratus dignitate Successores, quam Antistites ab eo deputati, eosdem Canonicos, Beneficiatos, Clericos, Alumnos, & Ministros, re ipsa actu inservientes, ut supra, absque nostra, vel Successorum nostrorum, aut nostri in Urbe, ejusque districtu Vicarii in Spiritualibus Generalis, vel cujusvis alterius, etiam eorum originis, Ordinarii licentia, dimissoriis, aut examine; Convictores verò Seminariorum prædicti, accedentibus ipsorum respectivè Ordinariorum licentia, ac dimissoriis litteris, ad præmissos omnes Ordines, servatis de jure servandis, promovere licitè possint ac debeant, præsentium tenore perpetuò concedimus & indulgemus.

§. 7. Idcirco idem Archipresbyter ejusque Successores Archipresbyteri præfati, ex ejusdem Capituli gremio tres aut plures pro tempore Examinatores, in Sacra Theologia, vel in Jure Canonico Magistros, sive Doctores, deputare possint, ac debeant, quorum munus sit, prædictos Canonicos, Beneficiatos, Clericos, Alumnos, sive Convictores, ut supra, atque Ministros, ad quemcumque, etiam Sacrum & Presbyteratus Ordinem promovendos, sive ordinandos, juxta Concilii Tridentini Decreta, examinare, atque probare; prout hæcenus laudabiliter factum esse novimus, & Nos ipsi, dum ejusdem Basilicæ Canonicatum obtinebamus, plures annos hujusmodi Examinatoris officium sustinimus. Idemque pro tempore Archipresbyter possit cum prædictis Canonicis, Beneficiatis, Clericis, Alumnis, aliisque prædictæ Basilicæ Inservientibus, super observantia interdictiorum ad Ordines prædictos suscipiendos, justis de causis, dispensare; atque ipsis in quolibet Ordine constitutis, ministrandi, celebrandique licentiam tam in prædicta Basilica, quam in quibuslibet aliis Secularium, aut Regularium Ecclesiis in Urbe & extra Urbem, per Litteras Dimissoriales, quas quidem tam ab ipsis Archipresbyteris, quam ab eorum pro tempore Vicariis confectas atque subscriptas, ubique admittendas fore decernimus, valeat impertiri.

§. 8. Item Consecrationes Altarium ejusdem Basilicæ, nec non Ecclesiarum, quæ inter ipsius Basilicæ membra connumerantur, & Altarium in ipsis existentium, sacrorum quoque utensilium ac vestimentorum benedictiones, ab eisdem Archipresbyteris, sive ab eorum Vicariis Episcopis, aut aliis Antistitibus, vel etiam, quoad ea, in quibus Sacra Olea non adhibentur, ab aliquo ex Canonicis prædictæ Basilicæ Presbytero, de ipsorum tamen Archipresbyterorum mandato & delegatione, fieri possint; ac demum tam Ordinationes prædictas, quam cætera Pontificalia munia sive functiones, ab eodem Archipresbytero nunc existente, ejusque in Archipresbyterali dignitate Successoribus quibuscumque, sive per se ipsos, sive per suos respectivè Vicarios, qui Episcopali charactere sint insigniti, ac etiam per alios Episcopos, Archiepiscopos, aut Patriarchas de gremio Capituli, vel, his deficientibus, etiam per alios extraneos Antistites quoscumque, de licentia tamen ipsius Archipresbyteri, in præ-

fata Basilica tantum exerceri posse, perpetuò statuimus, atque decernimus. Quin etiam, vacante hujusmodi Archipresbyteratus dignitate, omnia Pontificalia munia hujusmodi, sive functiones, exceptis Ordinationibus prædictis, & excepta collatione Sacramenti Confirmationis, de quo inferius agemus, pro rerum & temporis opportunitate, de Capituli dumtaxat licentia, ab aliquo Antistite, ut præfatur, de ejusdem Capituli gremio, atque etiam ab extraneo, si ab Episcopo de ipsius Capituli gremio impleri nequeant, in eadem Basilica pariter exerceri posse concedimus: Innovantes insuper, & perpetuò confirmantes Prædecessorum nostrorum Innocentii VI., & Urbani V. Privilegium, quo eandem Basilicam sanguinis aut seminis effusione forte violatam, a Canonico Altarista, seu antiquiori Canonico in Presbyteratus Ordine constituto, cum aqua tamen ab aliquo Antistite ritè benedicta, reconciliari posse indulserunt.

§. 9. Præsertim verò veterem observantiam, plurium Romanorum Pontificum, ac potissimum Joannis XIX., Benedicti IX., Innocentii III., & Gregorii IX., vigentibus ad hunc diem privilegiis & concessionibus indutam, ac perpetuò usu, & immemorabili consuetudine firmatam, qua in eadem Basilica singulis annis Feria V. in Cæna Domini, tum sanctæ Infirmorum & Catechumenorum Olea, tum etiam Sacrum Chrisma, ab ipsius Archipresbytero, sive hujus pro tempore Vicario in Episcopali gradu constituto, vel ab alio Antistite, de Archipresbyteri prædicti licentia, ritè confici, & benedici, pluribusque Ecclesiis Parochialibus, tam ejusdem Vaticanæ Basilicæ Filialibus, quam aliis quibusdam non Filialibus, distribui consuevit, auctoritate nostra confirmamus, & quatenus opus sit, præsentium tenore innovamus, & in perpetuum stabiliamus; volentes, ut omnes & singuli Rectores vel Parochi sive Curati Ecclesiarum, tam videlicet earum, quas inter prædictæ Basilicæ Filiales infra recensimus, aliarumque, si quæ sunt, aut in posterum Filiales existent, quam aliarum quomodolibet eidem Basilicæ subiectarum, præsertim Sanctæ Mariæ in Transpontina nuncup, & tum Ecclesiæ, quam Hospitalis S. Spiritus in Saxia, & cæterarum omnium, quæ vel expressis Prædecessorum nostrorum legibus, vel recepta consuetudine ad id teneri dignoscuntur, hujusmodi sacrorum Oleorum consecrationi in die Cæna Domini, nec non Benedictioni Fontis Baptisterii in Sabbato Sancto, & in Vigilia Pentecostes, singulis annis, ut præfatur, interesse, vel si ipsi legitimo impedimento detenti fuerint, alios respectivè Presbyteros ad ipsorum vices in hujusmodi sacris Functionibus decenter sustinendas, mittere; iidemque Rectores vel Parochi seu Curati Olea prædicta ab ipsa Basilica quotannis in sacros Ecclesiarum suarum usus aservanda atque utenda recipere, teneantur; & quatenus opus sit, opportunis præceptis & poenis, arbitrio Archipresbyteri statuendis, adigantur. Neque verò propter hujusmodi præsentiam ab ipsis præfaturam, vel propter prædictorum sacrorum Oleorum receptionem, ab ullo quomodolibet, sive judicialiter, sive extrajudicialiter molestari possint, vel ad aliam quamcumque Ecclesiam aut Basilicam pro hujusmodi præsentia præstanda accedere, aut prædicta sacra Olea ab alia quolibet recipere compellantur.

§. 10. Huic porro juri sacrorum Oleorum & Chismatici conficiendorum, consequens est, ut Sacramentum Confirmationis in ipsa Basilica, & ab illius pro tempore Archipresbytero, sive ab illius Vicario Episcopo, aut etiam de ipsius

Eadem vacante Archipresbytero, concedit Capitulo, præter Ordinationes, & Confirmationes.

Privilegium reconciliat Basilicæ Altaristæ & Canonico antiquioris.

Vetussum jus conficiendi Chismatici & S. Oleorum confirmat in perpetuum.

Cum intervenit Prochorum Ecclesiarum filialium, & aliis subiectarum Basilicæ, per se, aut per substitutos.

Jus perinde antiquum Confirmationis Sacramentum conferendi ad examen revocatur.

Ad Basilicæ
interfientes
quod actinet,
illud probat,
& confirmat.

Pro reliquis
Archipresby-
teri jurisdic-
tioni non
subiectis,
controversiam
fuisse,
& esse adhuc
declarat.

Causæ mo-
menta ejus-
que posterio-
rem exitum
enarrat.

licentia, ab alio quolibet Antistite, ministrari & conferri possit. Quod quum eidem Archipresbytero ab antiquissimis temporibus licuisse constet; & quidem, quod attinet ad personas ejusdem Basilicæ ministeriis addictas, illique actu interfientes, in contradictorio quoque iudicio coram Congregatione S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum habito, eidem Archipresbytero, sive per se, sive per alium ab ipso deputatum, indistinctè licere definitum fuerit, cum subsequuta contradictorium acquiescentia; Nos hujusmodi Resolutionem sive Decretum a tunc existentibus Congregationis prædictæ Cardinalibus die xv. Februarii anni MDCLXVIII. latum, & a felic. prædecessore nostro Innocentio Papa X. approbatum, mox etiam a recol. mem. Clemente Papa X. Prædecessore pariter nostro per Litteras in forma Brevis die xxviii. Junii anni MDCLXXXV. editas, iterum confirmatum, quatenus prædictam Archipresbyteri facultatem admittit, auctoritate quoque nostra roboramus, & quoad prædictos Basilicæ Vaticanæ Ministros eidem actu ministrantes & interfientes, ejusdemque pro tempore Archipresbyteri jurisdictioni in spiritualibus subiectos, debita executioni demandari, ac perpetuò inviolabiliter observari præcipimus. Quod verò spectat ad alias personas, quæ neque sunt de ipsius Vaticanæ Basilicæ gremio, aut illius servitiis addictæ, neque Archipresbyteri prædicti jurisdictioni subiectæ, plenissimè Nobis cognita atque inspecta est lis & controversia, quæ diu agitata fuit, quæque adhuc indecisa pendet, super jure conferendi Sacramentum Confirmationis personis hujusmodi in Vaticana Basilicæ. Ex quo siquidem recol. mem. Prædecessoris nostri Clementis Papæ XI. beneficio in eadem Basilicæ Canoniatum & Præbendam adepti fuimus, quum ipsas Archivi præfectura Nobis a Capitulo demandata fuisset, id munus per annos quatuordecim, nimirum usque ad nostram promotionem ad Anconitanam Ecclesiam, retinimus. Cumque propterea Nobis a prædicto Clemente XI. Prædecessore iunctum fuisset, ut quæcumque ad hujusmodi Confirmationis negotium coram diversis Iudicibus vario eventu discussum pertinerent, in unum redacta, eidem consideranda exhiberemus, vel potius ea, quæ olim ipsiusmet Pontificis tunc in minoribus ejusdem Basilicæ Vicarii, deindeque Canonici, opera ac studio digesta & ordinata fuerant, eidem in memoriam revocarem; Nos quidem omnibus investigatis atque collectis, totam ipsi exposuimus rationem summam, ob quas contentebatur licitum esse in Ecclesia S. Petri in Vaticano Sacramentum Confirmationis omnibus Civitatibus Leoninam usque ad Septimianum incolentibus, idemque Sacramentum recipiendi causa ad ipsam Ecclesiam consuetibus conferre. Quarum rationum momenta, quum olim anno MDCLXII. Congregatio S. R. E. Cardinalium, ac Romanæ Curie Prælatorum ad cognoscendas causas in Apostolica Visitatione occurrentes deputatorum agnovisset, ac decreto edito comprobasset, hujusmodi Decretum ab Urbano Papa VIII. confirmatum fuerat per Litteras in forma Brevis datas die xv. Januarii anni MDCLXII. Et quamvis deinceps concessa adversus hæc Urbani litteras aperiitione oris, causaque ad aliam Congregationem ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum delata, resolutio prodidisset, quæ hujusmodi facultatem limitavit & coarctavit ad eas tantum personas, quæ in ministeriis ipsius Basilicæ, ut supra diximus, actu interfierent, atque hæc pariter resolutio a Clemente Papa X. per speciales Litteras in forma Brevis confirmata fuisset; nihilominus adversus

has quoque litteras aperiitione oris concessa fuerat a venerab. mem. Innocentio Papa XI. sub die xxiv. Junii anni MDCLXXXV., cujus obitinentia in primis auctor extitit ipse Prædecessor Clemens XI., dum in eadem Vaticana Basilicæ, ut supra diximus, Vicarii munus exercens, Archipresbyteri & Capituli preces atque rationes eidem Innocentio XI., supplici Libello a se discretè exarato, porrexerat. Cum autem post hæc, hujusmodi controversia, quæ ad eandem Congregationem Concilii Tridentini, rescripto ejusdem Innocentii XI. Prædecessoris remissa fuerat, usque ad ipsius Clementis XI. Pontificatum indecisa conquiesisset, in animo quidem ipsi erat, pro sua sapientia & auctoritate, tunc eam dirimere, sineque debito terminare. Sed quoniam gravissimorum negotiorum, quæ supervenerunt, cura & sollicitudine detentus, ipse id, quod optabat, præstare non potuit, integrum Nobis reliquit, aliquam hujusmodi controversiæ in perpetuum extinguendæ rationem excogitare. Quam quidem, matura deliberatione præhabita, præsentium tenore edicimus, & promulgamus, ac de Apostolica potestatis plenitudine in posterum observari mandamus. In primis videlicet prædictam controversiam, litem, & causam, inter dilectos filios Capitulum & Canonicos S. Joannis in Laterano ex una, & Archipresbyterum, Capitulum, & Canonicos S. Petri in Vaticano Patriarchalium Urbis Basilicarum ex altera partibus, super jure & facultate conferendi Sacramentum Confirmationis in prædicta Vaticana Basilicæ, coram præfata Congregatione Concilii Tridentini, vel in alio quovis Tribunali coram quocumque Iudice, & in quacumque instantia pendentem, (cujus statum, merita, & alia quæcumque etiam de necessitate juris, vel facti omnino exprimenda, nec non utriusque Capituli & Ecclesiarum prædictarum jura, privilegia, indulgentia, concessionis, & litteras Apostolicas, eorumque plenos & integros tenores, præsentibus pro sufficienter expressis, ac etiam de verbo ad verbum insertis haberi volumus) Motu, scientia, & potestatis plenitudine præfatis, harum serie ad Nos avocamus, penitusque & omnino supprimimus, perpetuumque desuper silentium prædictis partibus, aliisque quibuslibet in præmissis jus aliquod seu interesse habentibus, vel habere prætendentibus, imponimus, atque os occcludimus.

§. II. Volumus autem, Sacramentum Confirmationis in Lateranensi quidem Basilicæ perpetuis futuris temporibus de more administrari a Cardinali pro tempore Romani Pontificis in Urbe ejusque districtu Vicario in spiritualibus Generali, vel ab ipsius Vicegerente, aut ab alio Antistite, quem ipse Vicarius prædictus, pro suo arbitrio, ad id deputaverit, idque toties, quoties, quibusque temporibus, atque diebus ipsi Vicario opportunum videbitur. Sed insuper moderno & pro tempore existenti S. R. E. Cardinali Vaticanæ Basilicæ Archipresbytero, non tam ratione veterum titulorum, jurium, privilegiorum, atque consuetudinum, quæ tamen Nobis plenè cognita esse supra memoravimus, quam vigore novæ hujus concessionis, quam motu proprio ipsi, ejusdemque in Archipresbyteratus dignitate Successoribus quibuscumque, de Apostolica liberalitate tribuimus, præsentium tenore perpetuò concedimus & indulgemus, ut singulis annis infra Octavam Natalitiæ Solemnitatis Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli principalium hujusce Urbis Patronorum, singulis videlicet septem diebus dictam Solemnitatem immediatè sequentibus, in prædicta Vaticana Basilicæ, per

1752.
Ejusdem statum præsentem proponit.

Causam denique istam adhuc indecisam definitè statuit.

Idcirco eam ad se advocat, perpetuo partibus silentio indico.

Providè disponit, ut in Lateranensi Basilicæ Sacramentum Confirmationis administretur, omni tempore a Card. Vic. Urbis, aut Viceger. seu per illum delegato.

In Vaticana septem tantum diebus, Natale SS. Apostolorum Petri & Pauli subsequentibus a Card. Archipresb.,

1752.
aut per eum
delegato,
omnibus un-
dique ex Ur-
be confluen-
tibus.

Idque, tum
ad augen-
dum cultum
SS. Aposto-
lor. tum ad
veteris disci-
plinæ memo-
riam servan-
dum.

Attamen
speciale id
Privilegium
esse declarat
Rom. Pon-
tif., sub cu-
jus immedi-
ata jurisdic-
tione est
Basilica.

Ordinem ea
occasione
servandum
præscribit.

se ipsum, si ipse Episcopali gaudeat caractere, sin minus, vel etiam si ipse aliquo impedimento detineatur, per suum Vicarium Episcopum, aut per alium Antistitem de gremio Capituli, vel, his deficientibus, etiam per alium quemlibet Antistitem ab ipso deputandum, omnibus & singulis non solum Vaticanæ Basilicæ inservientibus, atque ipsius Archipresbyteri jurisdictioni, ut præfertur, subiectis, & non solum ex civitate Leonina nuncupata, aut ex Septimiano prædictis, sed etiam ex cæteris Urbis Regionibus quibuscumque, & aliis undecumque in hunc finem confluentibus, Sacramentum Confirmationis perpetuis futuris temporibus administrare & conferre liberè & licitè possit & valeat.

§. 12. Qua in re non tam nostro erga prædictam Vaticanam Basilicam amori studioque indulgemus; nec eo tantum consilio ad id adducimur, quo Sanctorum Apostolorum cultum in hac Alma Urbe magis magisque augeri, eorumque Festivitatibus Octavam in ipsa Urbe solemnius celebrari cupientes, aliis nostris Apostolicis Litteris pridie Kalendas Aprilis anno MDCCXLIII. datis, plura præscriptum per eos dies a singulis Romanæ Curie Ordinibus, & Cleri, Populique cæteribus adimplenda; sed peculiari quadam ratione movemur, quam Nobis sacræ antiquitatis monumenta suppeditant; ut scilicet in ea Basilica, in qua & olim, ex prædictorum Romanorum Pontificum delegatione, Sacramentum Baptismi solemniter in Sabbato Sancto administratum fuisse constat, & nunc etiam, ex veteri approbataque consuetudine, de qua inferius verba faciemus, Baptismus idem omnibus indistinctè, & quolibet anni tempore confertur; in eadem etiam Sacramentum Confirmationis, quod olim regeneratis statim post Baptismum conferebatur, aliquibus saltem anni diebus, omnibus pariter optantibus, ab ipsius Basilicæ Archipresbytero, vel ab alio, ut præfertur, ab eo deputato, vigore specialis concessionis, & peculiaris privilegii eidem impertiti a Romano Pontifice, sub cuius immediata jurisdictione prædicta Basilica existit, administrari possit atque conferri. Huc accedit, quod sicuti gloriosissimi Apostoli Petrus & Joannes, in ipsius Ecclesiæ nascentis exordiis, primi ab Apostolico Collegio adhuc Hierosolymis agente in finitimas Regiones ablegati fuerunt, ut per eorum ministerium, & manuum impositionem, novelli credentes acciperent Spiritum Sanctum, quemadmodum Liber Actuum testatur; ita maxime congruum Nobis visum est, ut in duabus Patriarchalibus Romanæ Urbis Ecclesiis, quæ in eorundem Apostolorum honorem atque memoriam Omnipotenti Deo dicatæ, cæteris Urbis & Orbis Ecclesiis dignitatis & gloriæ prærogativa antecellant, Cælestium Charismatum fontes ad perennem Ecclesiæ edificationem Christifidelibus perpetuo paterent.

§. 13. Ut autem omnia, quæ ad prædicti Sacramenti administrationem pertinent, ritè rectèque impleantur atque servantur, volumus atque præcipimus, ut in eadem Vaticana Basilica, & in loco ad id decenter aperto inter Altare Cathedræ S. Petri, ejusque Confessionem, vel alibi, pro rerum & temporis opportunitate, intra eandem Ecclesiam, singulis prædictis diebus, horis antemeridianis, & ad populi commodum opportunis, Sacramentum Confirmationis administraretur; præmissa semper in singulis diebus hujusmodi, ad instructionem Confirmandorum, apta & gravi oratione, per aliquem de Clero Vaticano, quem præfatus Cardinalis pro tempore Archipresbyter ad id

deputaverit, peragenda, super ipsius Sacramenti sanctitate atque præstantia. Et sicut hactenus Regestum eorum, qui in ipsa Basilica confirmati fuerunt, ab Archivi Capitularis Custode servari consuevit; ita ab eodem in posterum authenticum omnium Confirmatorum hujusmodi Regestum in ipso Archivo diligenter retineatur, & aservetur; ex quo, ad petitionem instantiam & opportunitatem, authentica pariter Testimonia, seu Fides, extrahi possint; atque uno verbo omnia & singula observentur, & impleantur, quæ circa collationem & administrationem Sacramenti Confirmationis, providis Ecclesiæ regulis præscripta reperiuntur.

§. 14. Baptismi verò Sacramentum in eadem Vaticana Basilica non solum Infantibus intra peculiare ipsius Parochiæ fines in lucem editis; sed, ut superius innuimus, aliis etiam quibuslibet, tam in Urbe, quam extra illam natis (quorum quidem plurimos, ob venerationem Beatissimi Apostolorum Principis, a piis parentibus ad ipsius Ecclesiam baptizandos deferri constat) liberè & licitè administrari, tum veteri omnium fermè sæculorum usu & observantia receptum est; tum etiam in sacris Visitationibus, & præsertim in ea, quam anno MDCXXV. fel. rec. Urbanus Papa VIII. in dicta Basilica peregit, ac præterea judiciali definitione Congregationis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum die xv. Maji anni MDCC. edita, agnatum fuit, atque firmatum, & Nos demum hujus nostræ Constitutionis vigore id ipsum indubitanter atque perpetuo servari volumus, atque decernimus.

§. 15. At quoniam non ignoramus, nonnullos aliquando ex aliarum Urbis Ecclesiarum Parochis five Curatis, vel de suorum jurium conservatione plus nimio sollicitos, vel etiam contra prædicta Decreta pervicaciter obfirmatos, vetus hoc Vaticanæ Basilicæ, ejusque Capituli, & Parochi, five perpetui Vicarii, jus, & juris hujusmodi exercitium, si non aperte impugnare, at saltem artificioso eludere & impedire consuevisse; denegando scilicet propriis Parochianis ea Documenta, five Schedulas de legitimis Infantum natalibus, quæ eidem Vaticanæ Basilicæ Parocho exhiberi debent, aut Schedulas ipsas ejusmodi forma concipiendo, ut vel parentes ipsius prolis, absque proprio dedecore eas exhibere, vel Vaticanus Parocho eadem, absque injuria Basilicæ, recipere non possent; aut denum aliis artibus, quibus ab religiosa hujusmodi voluntatis implemento prædictos respectivè Parochianos deterrendos esse prospicerent: adeo Nos ipsi, propter nonnullorum hujusmodi Parochorum culpam, necesse habuerimus, omnes in commune Urbis Parochos initio Pontificatus nostri apud Nos congregatos, gravibus verbis hac de re admonere, atque etiam Edictis per organum dilecti Filii nostri S. R. E. Cardinalis hodierni nostri in Urbe Vicarii publice propositis, coercere: Idcirco, ut omnis in posterum tergiversandi via cuilibet perpetuo sit præclusa, statuimus atque decernimus, ut prædictarum Schedulingularum exempla sub certa & invariabili forma Typis imprimantur, eaque non solum aliarum Urbis Ecclesiarum Parochis distribuantur; sed etiam ab ipsius Vaticanæ Basilicæ Parocho, vel a Sacristia Curatoribus, cuilibet petenti gratis concedantur; volentes, ut hujusmodi Schedulis impressis nihil a Parochis adscribi possit aut debeat, præter Parentum nomina, & Proles nativatem, cum ipsorum Parochorum subscriptione, & impressione sigilli eorum Parochiæ. Quod si hujusmodi Schedulis

Ex censuris
Urbis regio-
nibus infan-
tes baptizan-
dos fluxur in
Basilica.

Aliorum Pa-
rochor. ter-
giversationi-
bus occurrit.

Schedulas
typis impre-
sas sub certa
formula gra-
tis dari Pa-
rochis ju-
bens.

Pœnam pe-
cuniariam
inobedienci-
æ.

1752. bus, gravio- rem dolore agentibus minatur.

dulis alia fortasse, præter præmissa, ab eisdem Parochis adscribi, vel earum subscriptionem penitentibus absque legitima causa denegari contigerit; volumus eisdem Parochos, singulis vicibus, quibus huic nostræ Ordinationi contrariè præsumpserint, poenam quinque Ducatorum auri in auro, in subventionem pie Domus, & Hospitalis Sancti Spiritus in Saxia erogandorum, irremissibiliter incurrere, & cum effectu persolvere; sublata cuilibet condonandi, vel aliter iudicandi facultate. Si vero consulerit, eosdem Parochos aliis artibus adniti hanc spiritualem consolationem, & concessam libertatem suis Parochianis adimere, eosque ab huiusmodi erga beatum Apostolorum Principem devotionis actu revocare; gravioribus etiam poenis, & multis, a competentibus Iudicibus, tam ex officio, quam ad recurrentium instantiam, volumus coerceri.

Privilegia vetera Basilicæ recentibus inflantur.

§. 16. Cætera vero illustriora Privilegia, quæ ad Vaticanam Basilicæ dignitatem & decus pertinent, strictim attingendo asserere & confirmare volentes; decernimus in primis, ut solemnes Romanorum Pontificum Consecrationes, juxta vetustissimum Romanæ Ecclesiæ ritum, in Urbe, non alibi quam ad Altare Consecrationis Beati Petri Apostoli; (super quo præter Romanum Pontificem, nemini omnino licet, absque expressa ipsius Pontificis concessione, per litteras Apostolicas singulis vicibus expedienda incrementum Sacrificium offerre) sicut e contra ad prædictum Altare non aliâ, quam huiusmodi Successorum nostrorum Consecrationes, sive Ordinationes, peragantur. Coronationes quoque eorundem Pontificum Romanorum, dum scilicet Sacro Pallio ex Corpore Beati Petri desumpto decorantur, & tanquam Apostolicæ ipsius potestatis Successores, publica omnium Ordinum adoratione coluntur, ad prædictum Altare, & in eadem respectivè Basilica de more celebrentur. Æquum est enim, ut ibi Sacerdotii Magni accipiant unctiorem, & sacræ jurisdictionis insignia suscipiant, ubi Apostolorum Principis ossa quiescunt, a quo, ut Sancti Innocentii I. Prædecessoris nostri verbis utamur, *Episcopatus ipse & tota auctoritas nominis hujus emerfit*. Quæ etiam ratione factum esse non dubitamus; ut Venerabiles Prædecessores nostri Romani Pontifices, per continuam plurium sæculorum seriem, Sacros Christianis Plebibus Rectores, Ecclesiasticos Ministros daturi, Ordinationes statim anni temporibus apud Sanctum Petrum habere consueverint; quod & prisca Ecclesiæ Romanæ Rituales Libri, & disertissimi Sermones S. Leonis Papæ I. pariter Prædecessoris nostri de Juniis quatuor Anni Temporibus abunde testantur.

Ac primo Consecr. Rom. Pont. ad Altare S. Petri Apost. Mol. Principis.

A quo Apostolicæ auctoritatis origo petitur.

Vigilias, & Benedictionem S. Pauli Archiepiscopi.

Per Pontificem, an Card. celebrantem faciendam.

tempore Pontificem quotannis in pervigilio Natalis Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, Vespertinis Officiis in eadem Basilica celebratis, absente vero Pontifice, per S. R. E. Cardinalem, illius vice Officium huiusmodi in Pontificalibus celebrantem, benedici; eademque postmodum sacrata Pallia intra venerandam Apostolorum Principis Consecrationem, prope sacrum illius Corpus, & non alibi, pretiosâ Capsulâ inclusa, quam nos etiam in hunc finem eidem Apostolorum Principi in obsequium nostri pignus obtulimus, perpetuo asservari. Quam quidem Constitutionem nostram, cum omnibus in ea contentis, præsentium quoque tenore confirmamus.

§. 18. Similiter Unctiones, seu Benedictiones, & Coronationes Romanorum Imperatorum, & Catholicorum Regum & Regiarum, gloriam suam & honorem ad Aras supremi Regum Regis, & ad pedes Apostoli, Christiana pietate afferentium, in eadem Vaticanâ Basilica perfici debere statuimus. Hoc enim requirit & antiqua consuetudo innumeris actibus confirmata, & ipsa supremorum Principum & Christianorum Populorum religio; quæ sane luculentissima quæque erga Romanam Ecclesiam obsequii & devotionis argumenta, in venerationem potissimum Beatissimi Apostolorum Principis, edidisse dignoscitur. Huic factæ sunt civitatum, atque ditionum cessiones & donationes, Regnorumque oblationes & subjectiones; quorum diplomata ac monumenta non semel super Altare Basilicæ Vaticanæ signata, vel intra Consecrationem Beati Petri reposita fuerunt. In ejus Ade præstita sunt Romano Pontifici fidelitatis juramenta, & homagia; ibidem soluti census, atque recepti; vel, si eos injuste derogari contingeret, solemnium protestationum aliorumque legitimorum actuum vi repetiti. Huc denique semper ex omni Christiani Orbis regione fidelium peregrinationes, orationis aut voti causa, susceptæ, nec defuerunt etiam ex sublimioribus ordinibus, qui, ex earum implemento, ad melioris vitæ propositum conversi, reliquum ætatis suæ tempus in Dei cultu transigere decreverint, suæque mortalitatis exuvias apud beatum Petrum sepeliendas relinquere.

Coronationes Imperatorum, & Regum.

Obsequio viciorum Princip. in S. Petrum coarcevantur.

§. 19. Quemadmodum vero eisdem Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, pro tradita ipsis orthodoxæ fidei & canonicæ disciplina præcipua custodia, solemne olim fuit, coram Beati Petri Apostoli Consecratione publicas fidei suæ professiones recitare, ac, si ubi oportuit, vitæ quoque suæ rationes Clero Populoque exponere; sic etiam, dum Apostolicæ sollicitudinis studio, omnium Ecclesiarum Pastores in recti dogmatis & unitatis Catholicæ communionem debitæque subjectionis ordine continere semper curarunt, eosdem ad Limina Apostolorum statim temporibus evocare, & quoties ita res tulit, apud eandem sacratissimam Consecrationem, coram libellos, vel incorruptæ doctrinæ testes, vel quibus objecta eis crimina depellerentur, aut errores damnarentur, ab ipsis excipere, in more habuerunt. Præterea plerisque atque præcipuos supremæ Apostolicæ Jurisdictionis actus, sive in perditorum ac perversorum condemnatione, tum singulis annis in die Cænæ Domini, tum quoties peculiaris rerum necessitas id postulavit, sive in reconciliatione illustrium Personarum, quæ ad Ecclesiæ sinum, ejuratis errorum impietatis, regredi meruerunt, seu denique in generalium Indulgentiarum, & potissimum in Magni Jubilæi publicatione, apud eandem Basilicam exercere consueverunt.

Supremæ jurisdictionis actus ad S. Petri Altare exercitia.

1752.
Beatificat. &
Canonizat.
in sola Basili-
ca peragen-
da.

§. 20. Quocirca quum nos dudum aliis nostris Apostolicis literis, quarum initium est: *Ad Sepulchra Apostolorum*: ix. Kalendas Decembris anno Incarnationis Dominice MDCCXXI. datis, ex iustis ibidem expressis causis, statuerimus, ut Servorum & Ancillarum Dei Beatificationes, & Beatorum Canonizationes in posterum in eadem Vaticana Basilica, & non alibi, peragantur, non obstantibus quibuscumque contrariis exemplis, quae nullum praedictum antiquo instituto, & Vaticanae Basilicae prerogativae afferre decrevimus; id ipsum harum tenore confirmamus & innovamus, & inviolabiliter in posterum observari mandamus.

Locus ea occasione designandus Capitulo, & Clero.

§. 21. Ac praeterea dilectos filios Canonicos & Clerum praedictae Vaticanae Basilicae, amplioris gratiae favore prosequi volentes, decernimus, ut, quoties in eadem Basilica huiusmodi solemnes Canonizationes, juxta praemissa, celebrabuntur, quemadmodum in novissima Canonizatione quinque Sanctorum Anno Domini MDCCXLVI. die Natali Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli per nos celebrata, de mandato nostro factum fuit; ita & in posterum semper peculiaris & certus locus in adornando sacrae functionis apparatu eisdem praeservetur, ex quo decenter & commode sacrae solemnitatis ritum spectare possint, indeque a nemine quavis auctoritate valeant amoveri.

Proceff. SS. Corporis Christi Sede Vac. ad S. Petrum faciend.

§. 22. Similiter alias nostras Apostolicas literas xiv. Kalen. Martii Anno ab Incarnatione Domini MDCCXLIV. Pontificatus nostri Anno V. editas, harum quoque serie confirmantes & innovantes, statuimus, ut si quando, Apostolica Sede vacante, solemnitatem Corporis Christi celebrari contingat, Proceffio generalis totius Cleri Urbis, cum interventus Officialium Romanae Curiae, quemadmodum vivente Romano Pontifice moris est, apud Basilicam Vaticanam celebretur, eo ritu, atque ordine, quem in praedictis nostris literis, aliaque Scheda eadem die manu nostra signata, distincte praescripsimus.

Ritus in Proceff. S. Marci antiquus servandus.

§. 23. Supplicationis quoque generalis die festo S. Marci Evangelista ab universo Clero Urbis ad Vaticanam Basilicam quotannis haberi solita, perpetuum observantiam, & ritus a Praedecessoribus nostris Alexandro IV., Eugenio IV. & Nicolao V. Romanis Pontificibus praescriptos, nec non Decreta condita a Congregatione Sacrorum Rituum super eisdem celebratione, ac praesertim Decretum super modo, quo alia Urbis Ecclesiarum Capitula Vaticanam Ecclesiam ea occasione ingredientia ab eisdem Capitulo recipi debent, die xv. Aprilis Anni MDCVI. editum, & a fel. rec. Paulo Papa V. specialiter confirmatum, novo Apostolica confirmationis nostrae munimine roboramus, ac perpetuis futuris temporibus inconcussè servari praecipimus.

S. P. Q. R. oblatio Calicis pecuniae summa commutari permittitur.

§. 24. Oblationem praeterea unius Calicis cum octo Cereis facibus, quam Conservatores Camerae Almae Urbis nostrae singulis annis die festo eorundem Sanctorum Apostolorum, ipsius Almae Urbis Patronorum principalium, juxta Decreta in Consilio ejusdem Camerae condita, & a Praedecessoribus nostris approbata, praedictae Basilicae dare & offerre consueverunt, in posterum quoque singulis annis ab iisdem Conservatoribus perpetuo dari volumus & offerri; itaut, ad normam literarum Apostolicarum fel. rec. Gregorii Papae XV. sub Annulo Piscatoris die xvii. Augusti Anni MDCCXXI. expeditarum, praedictus Calix valoris sexaginta scutorum monetæ esse debeat, iidemque Conservatores pecunias pro Calice dicti valoris, & facibus Cereis huiusmodi necessarias, ex quibuslibet ejusdem Camerae Capitoline redditibus, sive proventus, defu-

mere, praesentium quoque literarum nostrarum vigore, possint & valeant. Permittentes eisdem Vaticanae Basilicae Capitulo & Canonicis praedictis, quemadmodum alias a san. mem. Praedecessoribus nostris Clemente Papa XI., & Innocentio Papa XIII. per eorum literas Apostolicas in forma Brevis die x. Aprilis anni MDCCXIII., & die xvii. Julii MDCCXXIII. respectively datas, ad decennium tantum respectively valituras, indultum fuit, ut ipsi, vice & loco praedicti Calicis a memoratis Conservatoribus quotannis, ut praefertur, offerri soliti, illius pretium ab iisdem pro tempore Conservatoribus recipere valeant: ea tamen lege, ut pretium huiusmodi penes Montem Pietatis de Urbe illico deponatur, indeque amoveri nequeat, nisi ad effectum illud convertendi in emptionem tot sacrarum Suppellectilium in Basilica praefata magis necessarium, quibus insignia Senatus Populi Romani apponi debeant; praesenti concessione perpetuum vigorem futuris temporibus habitura.

§. 25. Cumque recol. mem. Praedecessor noster Alexander Papa VII. die xxvii. Septembris anni Domini MDCLIX. ad Divini cultus augmentum, & sacrarum Suppellectilium in eadem Vaticana Basilica conservationem, providum Decretum ediderit, a Nobis alias in Opere de Servorum Dei Beatificatione, & Beatorum Canonizatione Tomo I. relatum, & in praefatis Apostolicis literis incipientibus; *Ad Sepulchra Apostolorum* denuo confirmatum, quo certam contributionem, quingentorum scilicet scutorum auri in auro in cujuslibet Servi Dei Beatificatione, & mille scutorum auri similibus in cujuscumque Beati Canonizatione, ab huiusmodi Causarum Postulatoribus, favore Sacrarum ejusdem Basilicae persolvi mandavit, in consuevis, sive conservandis sacris Suppellectilibus praedictis, & non aliter, omnino erogandam; Nos huiusmodi Decreti Chirographum, ejusque integrum tenorem praesentibus pro plene, & de verbo ad verbum insertum habentes, denuo auctoritate nostra approbamus & confirmamus, & quatenus opus sit, quae ab ipso Alexandro Praedecessore decreta sunt, motu, scientia, & potestate simii rursus decernimus, & constituimus, & in futurum inviolabiliter observari mandamus.

§. 26. Confirmamus pariter & innovamus aliorum Praedecessorum nostrorum, praesertim Sixti IV., Clementis VII., Pauli III., Clementis VIII., & Pauli V. Romanorum Pontificum Constitutiones, & Ordinationes, quibus certa portio a singulis Archipresbytero, & Canonicis, ac Beneficiatis, & Clericis Beneficiatis, in ademptione possessionis eorum respectively Archipresbyteratus, & Canonicatus, ac Praebendarum, & Beneficiorum, supra dictae Sacristiae respectively solvenda praescribitur; quemadmodum etiam integra medietas omnium fructuum & distributionum primi anni dictorum Archipresbyteratus, & Canonicatus, ac Praebendarum, & Beneficiorum omnium, post adeptas illius & illorum respectively possessiones, eidem Sacristiae applicari jubetur: quas quidem praestationes ad eisdem Sacristiae impensas, quas ipsa quotidie pro dictis sacris Suppellectilibus, aliisque ad divinum cultum pertinentibus subire debet, congruè sustinendas, & non aliter, erogari perpetuo volumus & jubemus.

§. 27. Et quoniam a recol. mem. Praedecessore pariter nostro S. Pio Papa V. per literas, quarum initium est: *Romani Pontificis*, datas apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicae MDLXVII. tertio Kalendas Septembris, Pontificatus sui anno II., summa aquiratis & providentiae ratione generaliter statutum fuit,

Decretum Alexandri VII. pro Suppellectilibus Sacris in Beatis & Canoniz. confirmat.

Praedecessorum Decreta de ingressu, & media annata Canoniz. Rec. pro eod. Sacristario inserta.

S. Pii V. Decretum de Cappellis & Oratoris privatis, eorumque Suppellectilibus reformatione non legandis &c. pro bar.

ut

ut omnia & singula sacra ornamenta, paramenta, ac vasa, libri, & alia qualibet ad usum & cultum Divinum in privatis Aedibus, Cappellis, & Oratoriis quorumcumque Ecclesias & Beneficia Ecclesiastica obtinentium destinata, quaecumque tempore eorum obitus, si ve ex testamento, si ve ab intestato relicta fuerint, ea neque sub quibusvis facultatibus testandi & disponendi de bonis ex Altari, vel aliis quomodolibet per eos acquisitis, etiam per Romanos pro tempore Pontifices quomodocumque concessis & concedendis, comprehendantur, neque sub appellatione spoliatorum veniant; sed ad singulas Ecclesias, quibus supradicti praefuerint, seu in quibus Beneficia Ecclesiastica obtinuerint, omnino spectent atque pertineant; eisdemque Ecclesiis post illorum obitum, etiam si procul ab Ecclesiis ipsis decesserint, vel ad eas nunquam accesserint, iisque, & Beneficiis huiusmodi renunciaverint, eo ipso applicata & incorporata sint & esse censeantur; licet id nova confirmatione minime indigeat, quinimmo quoad Vaticanam Basilicam ejusque Sacrarium in viridi observantia esse dignoscatur; ne tamen in dubium unquam revocari valeat, Nos etiam praesentium tenore memoratam S. Pii Praedecessoris legem in omnibus, & per omnia confirmantes, statuimus atque decernimus, eandem quoad Cappellas omnium & singulorum, qui in eadem Vaticana Basilica Canonicatus, aut Beneficiatus, seu Clericatus quomodocumque obtinuerint, etiam si eorum obitus tempore non amplius eadem obtineant, omnino observari debere; itaut, illis defunctis, liceat Capitulo & Canonicis ipsius Basilicae, illisque Sacratio Praefectis, sacram huiusmodi Cappellarum suppellectilem, propria auctoritate liberè apprehendere, dictaque Ecclesiae & Sacristiae applicare & incorporare; nec ullas donationes, ac relicta, legata, testamenta, codicilli, & alia ultima voluntates, seu spolia, super his aliter facta, ullius roboris & momenti existant, aliisque Ecclesiis, locis, aut personis quibuscumque, in quorum favorem facta fuerint, ullatenus suffragentur, eisque jus aliquod in rebus huiusmodi, seu ad illas tribuere valeant; sed omnes & singuli huiusmodi sacras res quocumque nomine vel titulo pro tempore detinentes, ad illas Basilicam & Sacristiam praedictis realiter & cum effectu restituendum & consignandum omnino teneantur, & ad id per censuras & penas, etiam furti & sacrilegii, ac alia opportuna juris & facti remedia cogi & compelli possint & debeant.

§. 28. Res autem ejusdem Sacristiae, atque Basilicae, videlicet sacra vasa, vestes sacras, imagines, jocalia, aliaque bona, non liceat Archipresbytero, Capitulo, aut alteri cuiquam quacumque dignitate fulgenti, alienare seu vendere, praeterquam ex causa commutationis in alia ad eundem Divini cultus usum magis necessaria aut opportuna, vel etiam extra eandem Basilicam commodare ad quemlibet usum, nisi Ecclesiarum Basilicae subditarum, aut quibuscumque personis, (iis tantummodo exceptis, quae de gremio Cleri Basilicae sunt, cum debita tamen circumspectione) cujuscumque dignitatis, etiam si S. R. E. Cardinales existant, sub poena excommunicationis ipso facto incurrendae, & suspensionis a portionibus, praeter refectionem omnium dampnorum, quae ipsorum culpa Basilicae & Sacristiae praedictis obvenierint.

§. 29. Quae vero pertinent ad conservacionem & ornatum Fabricae ipsius Basilicae, quum ea seorsim administrantur a Congregatione Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, ac dilectorum fi-

liorum Romanae Curiae Praelatorum, eidem Fabricae praepositorum, cujus tamen Congregationis Praefectus, jam usque ab ipsius Congregationis erectione, idem semper dictae Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis fuisse dignoscitur, qui ejusdem Basilicae Archipresbyteratum pro tempore obtinuit; Nos hic de illis agere praermitteremus, ad aliam Nos referentes Apostolicam Constitutionem, quam nuper, videlicet xvii. Kalendas Decembris elapsi anni ab Incarnatione Dominica MDCCLII. edidimus, & in qua, tum pro judiciali causarum cursu, tum pro oeconomica rerum ipsius Fabricae administratione, nonnulla praescripsimus, quae opportuna & utilia fore in Domino judicavimus.

§. 30. Ut autem saepedictae Basilicae jura, dominia, & proprietates, quantum fieri poterit, perpetuo illaesa permaneant, quod jam a pluribus aliis Praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus, & praesertim ab Innocentio III., & Gregorio IX. in eorum literis anno MCCV. & MCCXXVIII. respectivè datis, generaliter cautum esse dignoscitur, ut scilicet, quemadmodum contra Romanam Ecclesiam, secundum Constitutiones Canonicas, & legitimas Sanctiones, non nisi centenaria currit praescriptio, ita etiam Vaticanae Basilicae juribus, & possessionibus quibuscumque, minoris temporis praescriptio non officiat; id ipsum Nos quoque praesentium tenore generaliter, & quoad omnia & singula praedictae Basilicae jura, dominia, proprietates, & possessiones, statuimus & innovamus. Confirmantes providas Sanctiones Praedecessorum pariter nostrorum Clementis Papae VII. in ipsius Chirographi Schedula ejusdem manu signata, & Sixti Papae V. in ipsius litteris Apostolicis sub datum v. Kalendas Octobris anno MDLXXXIX. latius expressas, quibus ejusdem Basilicae jura tam quoad huiusmodi praescriptiones, quam super probationum in controversis casibus conficiendarum onere, ipsiusque Basilicae librorum auctoritate, non obstantibus contrariis forsitan municipalium statutorum, etiam Almae Urbis, vel juris etiam communis dispositionibus, clariùs atque distinctius statuerunt.

§. 31. Locationes verò domorum, possessionum, vinearum, casalium, aliorumque bonorum Mensae & Basilicae praedictae, quae locari solita sint, aut in emphyteusim concedi, in casibus a jure permisis, & quoties id expedire censeatur, ab ipsius Basilicae Capitulo quomodocumque, & absque alia Sedis Apostolicae licentia, pro justo pretio fieri, & respectivè renovari posse concedimus, etiam ad longum tempus ultra triennium, non tamen ultra novennium, & dummodo huiusmodi pretii, seu annuae responsionis solutio ultra sex menses anticipatè non fiat, & servatis legibus, quae circa huiusmodi locationes plurium Praedecessorum nostrorum ordinationibus, praesertim verò in Apostolicis litteris felicis memoriae Clementis Papae VIII. die xxii. Aprilis anni MDXCVI. emanatis praescriptae reperiuntur.

§. 32. Inherentes quoque praecitatis Clementis Papae VIII., aliisque Urbani etiam VIII. die xxiv. Septembris anni MDCXXIX. expeditis litteris, nec non antiquioribus Sixti Papae V. Kalendis Junii anno MDLXXXIX. datis, volumus atque decernimus, praedictum Capitulum atque Canonicos, nunquam, nulloque praetextu, aut actione etiam in jure fundata, cogi posse ad relocandum eisdem personis, aut priorum locatorum, vel emphyteutarum filijs aut descendantibus, si ve pro eodem, si ve pro alio etiam uberiori canone, censu, aut responsione, quoscumque fundos, domos, possessio-

Decreta vetera de Centenaria praescriptio, aliisque Basilicae privilegijs probat, & innovat.

Locationes etiam in emphyteusim concedi, citra novennium absque Apostolico beneficio fieri permittit.

Privilegia Sixti V., & Urbani VIII. derogantia Statuto Urbis de relocationibus, instaurat.

In Vatic. Basilica illud vigere testatur, & pro futuris temporibus confirmat, in Sacratio ejusdem utilitatem.

Alia Praedecessorum decreta de non alienandis nec commodandis Sacratio rebus innovat.

Ad Fabricam quod attinet, suam Consuetudinem supra editam reborat.

Et quidem pro quibuslibet bonis Basilicæ ubicumque sitis, nulla veterum Conductorum ratione habita.

nes, vineas, casalia, aliaque bona ubicumque locorum & gentium, etiam in Alma Urbe, ejusque Districtu existentia, & five ad Basilicam ipsam, ejusque Capituli Mensam, aut ad Sacrificiam, five ad Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Beneficia, Cappellas, & Loca Pia eidem Basilicæ annexa, subiecta, aut incorporata pertineant, quæque, cum aliàs ad longum tempus locata fuerint, aut in emphyteusim legitime concessa, postmodum ad Basilicam ipsam, vel lapsu temporis, vel linea finita, vel alio quovis titulo, occasione, vel causa, devolvi contingat; sed ipsis Capitulo & Canonicis licitum esse præmissa omnia ubicumque sita, eorumque redditus & proventus, eidem Basilicæ, ac eorum Mensæ Capitulari, seu prædictis Sacrificiæ, vel Ecclesiis, aut Cappellis, aliisque superius expressis, respectivè unire, ammenfere, & incorporare, vel etiam aliis quibuscumque pro convenienti pretio, seu canone, aut responsione, servatis aliàs de jure servandis, locare, arrendare, aut in emphyteusim concedere; non obstantibus, quatenus præsentibus adversentur, Almæ Urbis prædictæ, aliarumque civitatum, locorum, atque regionum, etiam confirmatione Apostolica, vel alia quacumque firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, & concessionibus Apostolicis quibuscumque, etiam necessariò exprimendis, quibus in hac parte, inhærentes prædictorum Prædecessorum vestigiis, expressè derogamus.

Caducitates remitti posse concedit a Capitulo.

§. 33. Caducitates autem, five devolutiones domuum, prædiorum, vinearum, aliorumque bonorum ejusdem Vaticanæ Basilicæ, five jam nunc ipsius favore, ob non solutos Canones, aliàsve debitas præstationes intra statuti temporis spatium, seu ob non adimpleta onera præscripta, ob deteriorationem fundi, vel ob non factam directi domini recognitionem, ac non petitam obtentamque debitis conventis temporibus renovationem, aliàsve de causis hujusmodi, apertas & purificatas, five in posterum quandocumque aperiendas & purificandas, etiam si declarate & acceptate fuerint, dummodo actualis rei emphyteutica possessio, prævio decreto Judicis, per Capitulum, ejusve nomine, apprehensa non fuerit, ab eodem Capitulo remitti & condonari posse concedimus; non aliàs tamen, quam juxta tenorem Constitutionis Clementis Papæ VIII. Prædecessoris nostri prædicti sub die xxii. Aprilis anni Dom. MDXCVI. editæ, nimirum per expressum ipsius Capituli actum atque consensum; itaut per solam receptionem Canonum, patientiam, vel tolerantiam diuturnæ possessionis, aut aliàs, quam per expressum actum atque consensum hujusmodi, nunquam eidem Capitulo præjudicium ullum inferri possit, aut illatum esse censeatur, quominus caducitates ipsas seu devolutiones quandocumque declarare valeat, & acceptare. Ubi verò semel declaratis & acceptatis hujusmodi caducitatibus, five devolutionibus, ipsa actualis rei emphyteutica possessio per Capitulum, ejusve nomine, ut supra, apprehensa fuerit, nolumus easdem caducitates, seu devolutiones ab eodem Capitulo, absque novo nostro & Sedis Apostolicæ beneplacito, non sine prævia cognitione evidentis ipsius Basilicæ utilitatis concedendo, remitti aut condonari posse; nullasque & irritas fore decernimus hujusmodi remissiones & condonationes, si quas forte contra hujus nostræ ordinationis tenorem concedi contingat.

Quædam circa servitium Chori

§. 34. Quia verò quæcumque ad bonorum Ecclesiæ conservationem, externumque ipsius

decus pertinent, eo præcipuè diriguntur, ut spiritualis Dei cultus, omniumque in eadem Ecclesia ministrantium fervor & assiduitas nutriatur & augeatur; ideo omnes & singulos Divinis servitiis in ea addictos hortamur atque monemus, ut debita assiduitate ac novo semper devotionis studio præscripta sibi munia implere non prætermittant; sacraque omnia officia in eadem, quo maxime decet, ordine, decore, ac reverentia peragentes (ut Prædecessorum nostrorum Eugenii III., Alexandri III., & Clementis etiam III. verbis utamur) prædictam B. Petri Ecclesiam obsequio debito venerentur, ut Dei Fideles Apostolorum Limina devotione debita visitantes, locum ipsum in majori devotione & veneratione semper habeant. Præterea publicam erga angustissimum Eucharistiæ Sacramentum venerationem & cultum augere cupientes, dum præsertim fidelium adorationi, divinis per singulas Urbis Ecclesias XL. horarum spatiis, exponitur, volumus, ut in Processionibus, quæ pro hujusmodi expositione SS. Sacramenti in eadem Basilica tribus vicibus quolibet anno, totidem verò pro ejusdem repositione celebrantur, omnes in posterum Canonici, Beneficati, & Clerici devotè interesse debeant; ita ut absentes mæltentur amissione distributionum, ad modum unius servitii communis, vulgò de Mensæ nuncupati. Verum e contra eosdem in posterum absolvimus ab extraordinariis servitiis, quæ hæcenus tempore Adventus totidem fere diebus a singulis præstari consueverant, ita ut diebus ferialibus Adventus prædicti, præter eos, qui secundum consuetam per annum hebdomadarum divisionem Choro interesse debent, nullus alius aut Missæ Conventuali, aut Vespereis adesse compellatur; non obstantibus Decretis & Constitutionibus Apostolicis, ejusdemque Basilicæ statutis & consuetudinibus, quibus in hac parte expressè derogamus.

§. 35. Reductiones autem onerum, Anniversariorum, & servitiorum communium, tam eam, quæ olim anno MDLXXXIX. a fel. rec. Prædecessore nostro Sixto Papa V. per supracitatas ipsius litteras Apostolicas incipientes: Cum pro nostro ejusdem Vaticanæ Basilicæ Capitulo, & Clero concessa fuit, quàm quæ postmodum anno MDCCXXI. a Congregatione tunc existentium S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini interpretationi & executioni auctoritate Apostolica præpostorum, quo tempore Nos ipsi ejusdem Congregationis Secretarii munere fungebamur, prævia matura eorundem onerum cogitatione, & discussione caulorum pro hujusmodi reductione obtinenda deductarum, indulta fuit, presentium quoque litterarum serie, & auctoritate Apostolica, approbamus & confirmamus, cum omnibus conditionibus & legibus tam in dicta Sixti V. Constitutione, quam in Decreto præfate Cardinalium Congregationis diei xx. Decembris anni prædicti, adjectis atque præscriptis. Ac etiam juxta Decretum alias anno MDCLXXVI. ex Apostolica fel. rec. Innocentii Papæ XI. Prædecessoris quoque nostri auctoritate, a tunc existente ipsius Basilicæ Archipresbytero conditum, ejusdem Basilicæ Capitulo & Clero facultatem concedimus & indulgemus, ut anniversarias Exequias pro Animabus quorumcumque Fidelium Defunctorum in dicta Basilica celebrandas, exceptis illis, quibus certa dies a Benefactoribus, seu Testatoribus sub pœna caducitatis assignata reperitur, in Feriam II. cujuslibet hebdomadæ per annum, seu in diem Sabbati in Quadragesima, quibus videlicet ordinaria Capitularis Congregatio haberi consuevit, anticipando transferre, & in diebus hujusmodi, etiam si officium sub ritu duplici fiat, celebrare liberè & licitè possit, & valeant.

Excoisio- nib. & reso- lut. SS. Sac. pro 40. ho- ris ter quot- annis vult omnes in- teresse.

Ab extraor- dinario ser- vitio Chori tempore Ad- ventus exi- mit Capitu- lum, & Cle- rum.

Reductiones onerum tam a Sixto V. quam a Six. Cong. Concil. 1721 concessis roborat. & confirmat.

Decretum Innoc. XI. de celebrandis Anniversariis in diebus Congregationibus Capitularibus assignatis, irritat.

ANNO

1752.
De novis
onibus in
posterum re-
cipiendis de-
cernit.

Indultum
antiquum
Confessario
eligendo
cum facul-
tatis &c.
Capitulo &
Clero inno-
vat.

Usum Cappæ
concedit Ca-
pitulo &
Clero in Ec-
clesiis Filia-
libus, & cir-
ca eas.

Alia consue-
ta honoris
insignia asse-
rit.

§. 36. Ne vero nova deinceps onera a Capitulo prædicto facile acceptentur, quibus idem supra vires iterum prægravari contingat, volumus atque decernimus, nulla in posterum hujusmodi Anniversariorum, aut Communium onera acceptari posse, aut debere, nisi in Capitulis, quibus præcedat intimatio per Schedulam ad unumquemque Canonicum transmittendam, in qua describatur res, de qua erit agendum; & nisi iisdem Capitulis viginti saltem Canonici intersint, quorum duæ ex tribus partibus pro acceptatione suffragium ferant; ac demum acceptationes hujusmodi nullam vim habere statuimus, nisi ab eisdem Basilicæ pro tempore Archipresbytero approbentur; quemadmodum in Decreto a prædicta Congregatione Concilii anno MDCCXXI. edito, providè statutum reperitur.

§. 37. Indultum vero seu privilegium aliàs præfatis Canonicis, Beneficiatis, & Clericis, per sel. rec. Sixtum Papam IV. nostrum itidem Prædecessorem concessum, & a recol. pariter mem. Clemente Papa VIII. in præcitatæ ipsius litteris die xx. Aprilis anni MDXCVI. datis expressè approbatum & confirmatum, iterum auctoritate nostra innovamus; atque concedimus, ut ipsi, & quilibet eorum, quemcumque Presbyterum Confessarium tam Sæcularem, quam cujusvis Ordinis & Instituti Regularem, ex approbatis ab actualibus Ordinariis locorum, in quibus eorum Sacramentales Confessiones excipient, eligere possint, qui eorundem Confessionibus hujusmodi auditis, & salutari pœnitentia eisdem injuncta, aliisque de jure injungendis, ipsos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, seu inflicis, & per eos incurfis, & quibus eosdem etiam auctoritate Apostolica illaqueari contigerit, etiam si absolutio Nobis & Successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, specialiter vel generaliter reservata existat, & a quibuscumque eorum peccatis, criminibus, ac delictis quantumcumque gravibus & enormibus, & quidem a contentis in litteris die Cœnæ Domini publicari consuecis, semel tantum in vita, nec non in mortis articulo; in reliquis verò Nobis & Sedi Apostolica quomodocumque reservatis semel in anno, in foro conscientie tantum, & sine alicujus præjudicio, auctoritate Apostolica per has litteras perpetuò tributa, valeat absolvere.

§. 38. Ut autem ejusdem Vaticanæ Basilicæ Capitulum & Clerus, etiam in his, quæ ad ipsorum decus & ornamenta pertinent, nostram sibi liberalitatem sentiant adfuisse, concedimus & indulgemus, ut in posterum in omnibus Ecclesiasticis functionibus, quas intra Ecclesiæ ejusdem Basilicæ filiales, celebrari, atque etiam in Processionibus, quas circa hujusmodi Ecclesiarum ambitum fieri contigerit, consueto juxta temporum vices habitu Choralis uti possint & valeant, itaut æstivo tempore Canonici quidem Rocchettis & Superpelliceis, reliqui vero Superpelliceis dumtaxat amicti, hiemali autem tempore, consuetis juxta eorum Ordines Cappis respective induti, prædictis Functionibus & Processionibus assisterent valeant & interesse. Utque prædictarum vestitum, aliorumque consuetorum, etiam honoris, & Patriarchalis ejusdem Basilicæ dignitatis Insignium delatio & usus, ex parte aliorum quorumcumque, etiam specialem mentionem & expressionem requirentium, eisdem Capitulo & Clero nullo unquam tempore, nulloque prætextu inhiberi, seu impugnari pos-

sint aut valeant, eisdem auctoritate & tenore, etiam perpetuò statuimus & decernimus. Præterea ut prædicti Canonici, qui ex Apostolicis Prædecessorum nostrorum privilegiis & concessionibus, inter Romani Pontificis & Sedis Apostolicæ Notarios, ac etiam Cappellanos & Familiares, ac continuos Commensales adlecti & connumerati esse dignoscuntur, sicut etiam ejusdem Basilicæ Archipresbyteri Vicarius pro tempore existens, non solum intra Vaticanam Basilicam, ejusque Cappellas & Ecclesias ipsi subiectas, sed etiam in quibuslibet Urbis & extra Urbem, tam Sæcularium, quam Regularem Ecclesiis, Sacrosanctum Missæ Sacrificium celebrantes, Candelabrum capulo instructum, vulgo Bugia & aliàs Palmatoria nuncupatum, adhibere possint, atque hujusmodi honor & assistentia eisdem a nemine denegari valeat aut impugnari, decernimus etiam, atque statuimus.

§. 39. Denique jura, facultates, & jurisdictiones Archipresbytero, Capitulo, & Canonicis dictæ Basilicæ competentia, circa Collationem Beneficiorum Ecclesiasticorum cujuscumque generis, cum cura & sine cura, nec non circa administrationem Ecclesiarum Parochialium, Monasteriorum, Prioratum, Abbatiarum, aliarumque eidem Basilicæ unitarum, sive subiectarum, asserere, confirmare, & respectivè declarare, atque ampliare decrevimus. Itaque collationem omnium & singulorum tam perpetuorum Beneficiorum simplicium, quæ in prædicta Basilica existunt, & Beneficiatus, atque Clericatus Beneficiati appellantur, sive ea a Nicolao III., aut Bonifacio VIII., vel Sixto IV. Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, sive ab aliis quibuscumque, instituta, erecta, atque fundata sint, quam aliorum a Monasteriis, Abbatibus, & Prioratibus inferius commemorandis dependentium, nec non & aliorum quorumlibet, quæ hæcenus Archipresbyter, & Capitulum conferre consueverunt; ac in eis instituendi, seu respectivè ad ea nominandi & præsentandi jura, quibus ad hunc diem gavisi sunt, eidem Archipresbytero, ejusque in Archipresbyteratu Successoribus, nec non prædictæ Basilicæ Capitulo, & Canonicis perpetuò competere volumus, atque decernimus. Veterem quoque consuetudinem, tam circa divisionem Hebdomadarum, quibus idem Archipresbyter, ejusque Successores, & respectivè Capitulum & Canonici prædicti, eadem Beneficia pro tempore vacantia alternatim & per turnum conferre debebunt, quam circa formam expediendi litteras hujusmodi Collationum & Provisionum, præsentium tenore approbamus & confirmamus, ac perpetuò observari volumus & jubemus; salvo tamen nostro & Datarie Apostolicæ jure, quoad collationes eorum Beneficiorum, quæ ex persona alicujus ea obtinentis, uni vel pluribus respectivè affectionibus & reservationibus Apostolicis obnoxia, quomodolibet vacare contingat.

§. 40. Animarum autem cura, quæ olim in ipsa Vaticana Basilica ab uno ex illius Canonicis, cum aliquot Presbyterorum adjutorum auxilio, exercebatur, nunc & ab antiquo jam tempore ad unum Presbyterum, perpetuum in ea Vicarium, pertinere dignoscitur, ex provida institutione, ac lege Sancti Pii Papæ V. Prædecessoris nostri, qui per suam Schedulam Motus proprii, apud Sanctum Petrum Nonis Novembris Pontificatus sui anno sexto propria manu signatam, inter alias perpetuas Vicarias in pluribus ibidem enunciatis almæ Urbis Basilicis & Collegiatis, aliisque ejusdem Urbis Ecclesiis erectas & constitutas, unam

1752.

Bugia usum
Canonicis,
ut Proto-
notariis permis-
sum, & in
Basilica con-
suetum. ad
omnes Ec-
clesias intra
& extra Ur-
bem expressè
extendit.

Jus confe-
rendi omnia
Beneficia
Archipresb.
& Canonicis
confirmat.

Veterem
consuetudi-
nem tam
turni quam
expeditio-
nem probat.

Cura anima-
rum adnexa
Basilicæ ho-
die Vicario
perpetuo
commissa ex
S. Pii V. de-
creto.

Forma electionis Vicarii hujusmodi, ejusque emolumenta.

Habitualis tamen Cura est penes Capitulum, exercitium ad Vicar. spectat ex Decr. S. Cong. Concil.

Decretum illud, & posterior concordia probatur & confirmatur.

Jus deputandi Vicarios ad nutum amovibiles in S. Lazari, & S. Angeli Eccl. asserit Capitulo.

quoque hujusmodi Vicariam in ipsa Principis Apostolorum Basilica erexit & instituit, ab uno Presbytero faculari, perpetuo, ut praefertur, in ea Vicario administrandam; qui quidem Vicarius ad nominationem Capituli dicte Basilicae (quae nominatio fieret de aliquo ex approbatis a Cardinali Romani Pontificis in Urbe Vicario, praevio examine coram Examinatoribus ad id in ipsa Urbe deputatis) per eundem Cardinalem Vicarium instituendus & deputandus, ac per ipsius Basilicae Archipresbyterum, seu ejusdem Vicarium, vel unum aut plures ipsiusmet Basilicae Canonicos, ut moris est, in possessionem inducendus & immittendus, Curam animarum eidem Basilicae incumbentem gerere, Ecclesiastica Sacramenta ibi ministrare, Missas celebrare, & alia Parochialia munera exercere deberet; eidemque non solum certam reddituum portionem & summam, ab ipsius Basilicae Capitulo annuatim ipsi praestandam, sed alia quoque emolumenta, ratione exercitii Curae & administrationis Sacramentorum, ac Officiorum funeralium in Cadaverum dumtaxat humatione celebrandorum, per ipsorum Vicarium propria auctoritate percipienda, & levanda, ac in suos usus, & utilitatem convertenda, pro congrua ipsius Vicarii sustentatione, perpetuo assignavit & applicavit, prout in dicta Scheda plenius continetur. Cum vero postmodum Anno Domini MDCXXXII. orta controversa inter Capitulum ex una, & Vicarium Curatum dicte Basilicae ex altera partibus, super intelligentia memoratae Schedulae Motus proprii, eaque coram Congregatione tunc existentium Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum introducta & agitata, eadem Congregatio declaraverit, habitualem quidem Curam penes Capitulum, exercitium vero ejusdem Curae penes Vicarium residere; subindeque Capitulum, & Vicarius praedicti sub die XIX. Decembris ejusdem anni ad certam honestam devenerint inter se concordiam seu transactionem, per acta quondam Quintiliani Gargarii, dum viveret, Causarum Curiae Capitoli Notarii, quam quidem concordiam pia recordationis Urbanus Papa VIII. etiam Praedecessor noster per suas litteras in forma Brevis datas die XIX. Decembris sequentis anni MDCXXXIII. Apostolica auctoritate perpetuo confirmavit & approbavit; Nos memoratam Congregationis Concilii declarationem, dictamque Concordiam, omniaque & singula in eis contenta & expressa, quo firmiter observantia robur accipiant, Apostolica itidem auctoritate nostra, harum vigore perpetuo approbamus & confirmamus.

§. 41. Item reliqua jura eidem Capitulo & Canonicis competentia circa Parochiales Ecclesias sededictae Basilicae Filiales, sive alias ipsi subjectas, & circa personas Animarum curam in ipsis exercentes, harum serie confirmata & perpetuo constabulata esse volumus; & praefertim, ut in Ecclesiis Sancti Lazari apud Montem Mariam, & Sancti Angeli extra Portam Fabricae vulgo nuncupatam, quae dudum ob nimiam limitum Parochialium ipsius Basilicae extensionem extra Urbis Moenia, tanquam illius anjunctrices constitutae fuerunt, proindeque ejusdem Basilicae Filiales esse dignoscuntur, Animarum cura per Vicarios Manuales, & ad nutum Capituli & Canonicorum praedictorum amovibiles, ac ab omni jurisdictione Parochi ipsius Basilicae, cui olim suberant, exemptos, per pro tempore existentem S. R. E. Cardinalem Romani Pontificis in Urbe ejusque Districtu Vicarium in Spiritualibus Generalem prius approbandos, respective debeat exerceri.

Item quoad Parochialem Ecclesiam Sancti Francisci in praedicto Monte Mario, Ordinis Fratrum Eremitarum Congregationis Beati Petri de Pisis, cujus Parochia districtum olim a praedicta Parochia Sancti Lazari, pro meliori Personarum in ea parte degentium spirituali regimine, a tunc existente Cardinali Urbis Vicario dismembratam fuisse constat, sub certis legibus & conditionibus, atque potissimum cum expressa praeservationis filialitatis & perpetuae subjectionis erga Vaticanam Basilicam praestandae, utque quicumque dicte Congregationis Professor pro tempore ad Animarum curam in eadem Ecclesia deputatus fuerit, debeat primum coram Canonicis dicte Basilicae Capitaliter congregatis se sistere, Litterasque suae deputationis exhibere; nunquam vero salarium aut congruam, etiam ratione sacrarum suppellectilium, petere, aut praetendere possit, sed dicte Basilicae in Processionibus, & Fontis Baptismalis benedictionibus, Sacrorum Oleorum & Chrismatis consecratione, aliisque Functionibus, in quibus Ecclesiarum filialium Rectores communiter convenire solent, obsequium atque praesentiam praestare debeat; neque liceat illi Fontem Baptismalem unquam retinere, sed Fontem dicte Basilicae dumtaxat adire; ac demum singulis annis post Festum Paschatis Dominicae Resurrectionis de Animarum Parochianorum, deque ipsius Parochiae statu eidem Capitulo rationem personaliter reddere teneatur; prout in instrumento per acta quondam nominati Abinantis, dum vixit, causarum dicte Curiae Capitoli Notarii sub die XXIX. Mensis Augusti anni MDCCVIII. rogato plenius continetur; Nos, ut praemissa omnia, aliaque forsitan tunc constituta perpetuae firmitatis robur accipiant, eorumdem praesentium vigore, & auctoritate Apostolica decernimus & constituimus.

§. 42. Similiter, ut in Parochiali Ecclesia Sancti Blasii, della Pagnotta vulgo nuncupati, quae olim Monasterium ejusdem Invocationis, Ordinis Sancti Benedicti, existebat, sed a recolendae memoriae Eugenio Papa IV. similiter Praedecessore nostro per suas Apostolicas Litteras datas Florentiae Anno Domini MCCCCXXXIX. Kalendis Septembris, suppressum & extinctum, dictae Basilicae sub certis ibi expressis legibus perpetuo unitum & incorporatum fuit; nec non in Ecclesia etiam Parochiali Sanctae Catharinae de Rota nuncupatae in regione Arenulae de eadem Urbe, quam usque a XII. Ecclesiae saeculo eidem Vaticanae Basilicae subiectam, unitam & incorporatam fuisse, ex Adriani IV. & Urbani III. aliorumque Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum Litteris Apostolicis aperte dignoscitur; ac in quibus postmodum Sanctus Pius V. Praedecessor praedictus per supra enunciatam Schedulam sui motus proprii, unam & alteram Vicarias perpetuas erexit & instituit; nominatio unius & alterius Vicariorum, ex numero tamen approbatorum, ut praefertur, a dicto Cardinali Urbis Vicario, ad Capitulum & Canonicos praedictos spectet, atque pertineat; cum onere tamen annuae praestationis, seu congruae, septuaginta videlicet pro Sancti Blasii, sexaginta vero scutorum monetae Romanae pro Sanctae Catharinae Parochialium Ecclesiarum hujusmodi respective Vicariis pro tempore existentibus, aliis eorum singulis a Capitulo & Canonicis praedictis, vigore publici Instrumenti per acta quondam Simonis Tegeroni, dum viveret, Romanae Curiae Notarii die XXX. Aprilis anni Domini MDLXXI. respective assignatae, eidem Vicariis in terminis tunc statutis persolvendae, & ab eis, praeter emolumenta stola, ratione exercitii curae

Abique onere ullius sacri, vel congrui.

S. Blasii della Pagnotta, & S. Catharinae de Rota Parochial. Eccl. Vicarios a Capitulo eligendos.

Cum annuae praestationis, & congruae onere perpetuo decernitur.

S. Jacobi a
Sofianavalli
Vicarios ad
nutum amo-
vibiles Lit-
teras suae de-
putationis
a Capitulo
impetrare
tenetur.

Cum assigna-
tione fru-
ctuum 19.
locorum
Montium a
S. D. N. ei
concesso-
rum.

Ratio in pra-
dictorum e-
lectione ser-
vanda decer-
nuntur.

Subjectio
eorundem
Parochorum
Basilicae &
Capitulo de-
claratur, &
innovatur.

animarum eisdem competentiâ, percipiendâ, juxta prædictâ schedulâ, dictique Instrumenti formam, continentiam, & tenorem; perpetuo quoque statutimus, & mandamus. In Parochiali vero Ecclesia Sancti Jacobi, quae a *Sofianavalli* vulgo nuncupatur, atque a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris eidem Principis Apostolorum Basilicæ subiecta fuit, deputatio Rectoris ad nutum amovibilis pro exercitio Curæ animarum illius Parochianorum, ab eisdem Capitulo & Canonicis per ipsorum Litteras Patentes, ad nominationem tamen Archiconfraternitatis Sanctissimi Sacramenti in eadem Ecclesia Sancti Jacobi existentis, ejusdem verò approbatio quoad idoneitatem a Cardinali pro tempore Romani Pontificis in Urbe Vicario fieri debent. Cumque Nos aliâs, videlicet xviii. Kalendas Januarii anni MDCCXLVII. per nostras Apostolicas Litteras sub Plumbo editas, ad consulendum indigentiz hujusmodi Vicarii pro exercitio curæ animarum in dicta Ecclesia pro tempore constituti, cujus emolumenta, redditus, & proventus nimis exiguos esse accepimus, viginti Loca Montium Cameralia non vacabilia tunc dispositioni nostræ reservata Ecclesie prædictæ concesserimus, quorum integri fructus Primicerio dictæ Archiconfraternitatis Sanctissimi Sacramenti in eadem Ecclesia instituta, ex numero Canonicorum dictæ Basilicæ Vaticanæ semper eligendo, pro tempore existentis, persolvi deberent, ad effectum, ut ipse eisdem fructus hujusmodi Vicario Curato pro tempore integre persolveret, seu persolvi faceret; Nos id præsentium quoque tenore perpetuo confirmamus & observari mandamus.

§. 43. In eligendis autem præmissarum, aliarumque Ecclesiarum Rectoribus, Curatis, sive Vicariis tam perpetuis, quam ad nutum amovibilibus, quorum electio, nominatio, ac deputatio ad Capitulum & Canonicos prædictos pertinere dignoscitur, hanc in posterum formam inconcussa servari volumus, & præcipimus; ut plenum & generale Capitulum ad hujusmodi effectum intimetur per schedulas, octo saltem diebus ante ad singulos Canonicos transmittendas, in quibus non solum res, de qua agendum erit, sed etiam nomina concurrentium, cum eorundem qualitatibus & requisitorum, per Canonicos ad id deputatos recognitorum, indicatione exprimentur; ad hoc ut ii, qui in hujusmodi electionibus suffragium ferre debent, prædicta interim expendere, ac, sicuti negotii gravitas postulat, mature pensare valeant, suaque suffragia dirigere, prout ad optimum Ecclesiarum regimen, & animarum utilitatem, in Domino judicaverint salubriter expedire.

§. 44. Denique volumus atque jubemus, ut a prædictis Vicariis, & Presbyteris, curam animarum in præmissis Parochialibus Ecclesiis pro tempore exercitibus, aliisque Rectoribus Ecclesiarum ejusdem Vaticanæ Basilicæ filialium, eique subiectarum, quæ nunc sunt, & infra scripta onera subire consueverunt, nec non earum, quæ in posterum filiales existent, omnia & singula debite subiectionis obsequia erga eandem Basilicam, illiusque Capitulum & Canonicos, perpetuis futuris temporibus respective exhibeantur atque præstentur. Decernentes omnes & singulos hujusmodi Vicarios, Presbyteros, atque Rectores, ad interendum in dicta Basilica Sacrorum Oleorum & Chriftiatis consecrationi singulis annis Feria v. in Cæna Domini, & Fontis Baptismalis benedictioni tum in Sabbato Sancto, tum in Pervigilio Pentecostes, nec non occurren-

tibus Processionibus atque Functionibus; quemadmodum etiam ad recipiendum ab eadem Basilica Sacrum Infirmorum Oleum, omnino teneri, atque perpetuo obligatos esse & fore. In omnibus verò prædictis, aliisque Ecclesiis tam Parochialibus, quam non Parochialibus, ejusdem Vaticanæ Basilicæ filialibus, sive aliâs de ejusdem Capituli proprietate existentibus, aut a prædicta Vaticana Basilica quomodolibet dependentibus, & tam in Urbe ejusque Districtu, quam alibi, & ubicumque regionum & gentium sitis, etiam ab Ordinariis quorumlibet jurisdictione minime exemptis, nolumus a quocumque Episcopo, aliove Antistite, aut Ordinario loci, vel etiam a Cardinali Romani Pontificis in Urbe Vicario, quacumque ex causa, Divina Officia interdici posse, inconsulto Romano Pontifice; nisi quando generale fuerit Interdictum; confirmantes quoad hoc Innocentii III., & Gregorii IX., in præcatis ipsorum Litteris, aliorumque Prædecessorum nostrorum Indulta, & Privilegia; ac decernentes irritum & inane, si quid secus a quoquam scilicet, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 45. Ad hæc, animo perpenderentes, ex prædictorum temporum monumentis constare, prædictæ Vaticanæ Basilicæ Capitulum & Canonicos, Apostolicis procul dubio Indultis munitos, Indulgentias, ac peccatorum seu poenarum remissiones & relaxationes, aliisque spirituales gratias ex Apostolica Romanorum Pontificum liberalitate eidem Basilicæ, videlicet eandem visitantibus, ibique Divinam Majestatem orantibus, & venerantibus concessas, aliis quoque per Orbem Ecclesiis quoquo modo sibi unitis, aut subiectis, communicare, & ad eas extendere consuevisse; Nos hujusmodi facultatem, qua etiam Dilecti Filii, tam Capitulum & Canonici Sancti Joannis in Laterano, quam Capitulum etiam & Canonici Sanctæ Mariæ Majoris Patriarchalium Urbis Ecclesiarum ex Apostolicis Privilegiis actu vigentibus gaudere dignoscuntur, prædictorum quoque Vaticanæ Basilicæ Capituli & Canonicorum favore innovare, ac etiam ex integro præsentium tenore concedere & elargiri decrevimus. Itaque motu proprio & ex certa scientia eisdem Capitulo & Canonicis quascumque Ecclesias, Cappellas, Altaria, Oratoria, Confraternitates, Hospitalia, aliæque Pia Loca, tam erecta, quam erigenda, & tam in Locis ipsius Basilicæ, ac eorundem Capituli & Canonicorum, quam etiam in aliis Civitatibus & Locis quorumcumque Ordinariis jurisdictioni subiectis existentia, ipsi Vaticanæ Basilicæ aggregandi, & ad spiritualium dumtaxat ejusdem Basilicæ Privilegiorum societatem & communicationem admittendi & recipiendi, ita ut in vim hujusmodi aggregationis & receptionis, infra scriptarum Indulgentiarum & relaxationum Thesauri ad ipsas Ecclesias, Cappellas, Altaria, aliæque præmissa, ex nostra & Apostolicæ Sedis auctoritate, ampliati & extensi censeantur, amplam & liberam facultatem, sub infra scriptis tamen conditionibus, & non aliâs, præsentium serie concedimus & impertimur. Volumus nimirum, ut in singulis Civitatibus, Oppidis, vel Locis, unam dumtaxat ex hujusmodi Ecclesiis, seu Cappellis, Altaribus, Oratoriis, Confraternitatibus, Hospitalibus, aliisque locis Pii quomodocumque nuncupatis, hujusmodi aggregationis & communicationis munere ditare possint; dummodo Ecclesia, aut Oratorium sic aggregandum, seu illa Ecclesia, in qua Cappella, vel Altare prædictum extiterit, etiam si aliâs eorundem Capituli & Canonicorum jurisdictioni subesse dignoscatur, Ecclesia Conventualis Regularium, aut Monialium

Erdem Pa-
rochiales,
aliæque om-
nes Ecclesie
filiales inter-
dicto particu-
lari subjeci
nequeunt,
inconsulto
Romano
Pontifice.

Consuetudo
verus Basili-
cæ commu-
nicandi In-
dultis
Ecc. Filial.
instituta.

Jus videlicet
aggregandi
Ecclesias,
Cappellas
&c. spirituali-
bus privile-
giis Vat. Ba-
silicæ.

Singulas ta-
men in sin-
gulis Civita-
tibus, Op-
pidis, & Lo-
cis.

Dummodo
non sint Re-

1752.
gulares, partici-
palesque ag-
gregationis
huiusmodi ex
aliis Eccle-
siis, quibus
subiecta sint.

Nullum per
id Ordinatis
præiudicium
inferri decla-
ratur.

S. Congre-
gationi In-
dulgent. fa-
cultas tribui-
tur dispen-
sandi super
numero ag-
gregationum

Dies enume-
rat queis In-
dulgent. plenar.
sic aggregatis
largitur.

Item quibus
septem an-
nos, ac toti-
dem quadra-
genas.

Ab Ascen-
sione ad Kal.
August. quo-
tidianam
quatuor an-
nos. & tot.
quadrag.

non sit; nec Ecclesia, Cappella, Altare, Oratorium, Pius Locus, aut Confraternitas huiusmodi ulli alteri Ecclesie, aut ulli Ordini, Religioni, Instituto, Archiconfraternitati, & Congregationi, a qua Indulgentiarum communicationem, seu participationem pro omnibus Christianidelibus Ecclesiam ipsam, seu Oratorium visitantibus obtineat, aggregata sit, aut subiecta; & dummodo Ordinarii Loci expressus ad id consensus accedat, eiusdemque Ordinarii testimonialibus Litteris huiusmodi Ecclesie, Cappelle, Altaris, seu Oratorii celebritas, vel Confraternitatis, aut Loci Pii institutum, & Christiane pietatis & charitatis officia, quæ exercere consuevit, apud eosdem Capitulum & Canonicos commendentur. Neque verò per huiusmodi aggregationes & receptiones, ullum omnino præiudicium, seu imminutio eorumdem Ordinarium jurisdictioni irrogari, vel aliqua eisdem Ecclesiis, aut Locis Pii, aliisque præmissis exemptio, seu dictis Capitulo & Canonicis in eisdem Ecclesiis, vel Loca Pia, aliisque præmissa, seu in personas illarum illorumque regimini, administrationi, aut servitiis deputatas, ullum omnino jurisdictionis, & auctoritatis genus acquiri, seu respectivè augeri censeatur. Facultatem tamen indulgendi, prout alias in certis casibus ab Apostolica Sede benignè indulgeri consuevit, ut in una, eademque Civitate, aut Oppido, duabus Ecclesiis, seu Cappellis, vel Altaribus, Oratoriis, Confraternitatibus, aut Locis Pii, ubi speciales id circumstantiæ suadeant, huiusmodi Indulgentiarum communicatio a dictis Capitulo & Canonicis concedi possit, Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesie Cardinalium Indulgentiis & Sacris Reliquiis præpositæ per præsentem perpetuò tribuimus & impertimur.

§. 46. Nos autem omnibus utriusque sexus Christianidelibus, qui huiusmodi Ecclesias, Cappellas, Oratoria, seu Altaria, eidem Vaticanæ Basilicæ, servatis, ut supra, servandis, aggregata, in Epiphaniæ Domini Nostri JESU Christi, ac Dominicæ Pentecostes, & Natalis Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, ac Dedicationis ipsius Vaticanæ Basilicæ diebus Festis, a primis vespers usque ad occasum solis dierum huiusmodi, nec non in una ex sextis feriis mensis Martii, verè penitentes & confessi, ac sacra Communione refecti devotè visitaverint, ibique pro Sanctæ Matris Ecclesie exaltatione, hæresum extirpatione, & Christianorum Principum concordia, pias ad Deum preces effuderint, quolibet ex diebus prædictis, Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam & remissionem misericorditer in Domino concedimus & impertimur. Iis verò, qui in Nataliis Sanctorum Apostolorum, Andreæ germani Fratris eiusdem Beati Petri, nec non Simonis & Judæ, quorum corpora in dicta Vaticana Basilica requiescunt, & in utraque Cathedra, nec non in die Octava Natalis eiusdem Beati Petri, ac in Festo ipsius Vinculorum, item in Commemoratione Sancti Pauli Apostoli, & in eiusdem Conversione, ac in Festo Sancti Marci Evangelistæ, nec non in reliquis sextis feriis mensis Martii, quibus nimirum ad sacra Dominicæ Passionis monumenta, quæ in dicta Basilica asservantur, piè veneranda totius Urbis devotio concurrunt, verè penitentes & confessi præmissa peregerint, VII. Annos & totidem Quadragenas: Qui autem illas & illa a die Festo Ascensionis Domini nostri JESU Christi usque ad Kalendas Augusti, quo tempore ipsa Vaticana Basilica, in honorem Sanctorum Martyrum, quorum corpora magno numero in ea condita sunt,

assiduo Christianidelium concursu frequentatur, verè penitentes, & cum proposito saltem confitendi, visitaverint, ibique, ut supra, oraverint, singulis diebus, quibus id egerint, quatuor annos, & totidem Quadragenas; in reliquis autem singulis anni diebus, centum dies de injunctis eis, seu aliis debitis penitentibus, in forma Ecclesie consueta relaxamus.

§. 47. Denique ut ii, qui in diebus Stationum eiusdem Vaticanæ Basilicæ in Missali Romano descriptis, nimirum Dominica III. Adventus, omnibus Sabbatis quatuor Temporum, in Epiphaniæ Domini, Dominica Quinquagesimæ, Dominica Passionis, Feria II. Resurrectionis Domini, in Festo S. Marci Evangelistæ, Feria IV. Rogationum, in Festo Ascensionis Domini Nostri JESU CHRISTI, ac Dominicæ Pentecostes, aliquam ex dictis Ecclesiis, seu Cappellis, aliisque superius expressis, cum dicto penitentia affectu, & confessionis proposito visitaverint, ibique, ut præfertur, oraverint, Indulgentias Stationales, quas visitantes dictam Vaticanam Basilicam iisdem diebus consequuntur; qui verò duodecim vicibus in quolibet anno, totidem nempe diebus ab Ordinario loci semel tantum designandis, septem Altaria in qualibet ex dictis aggregatis Ecclesiis ab Ordinario similiter designanda, ut præfertur dispositi, ac Deum orantes, visitaverint, easdem quoque Indulgentias, quæ visitantibus septem designata Altaria in eadem Basilica existentia concessæ sunt, ipsi quoque, periunde ac si Basilicam ipsam, seu respectivè Altaria huiusmodi in ea sita personaliter visitarent, consequi possint & valeant, similiter concedimus & indulgemus.

§. 48. Volumus autem, ut huiusmodi Indulgentiæ & gratiæ spirituales dictis aggregatis seu aggregandis Ecclesiis, Cappellis, Altaribus, Oratoriis, Hospitalibus, Confraternitatibus, & Locis Pii, ab iisdem Capitulo & Canonicis nominatim, & cum expressa mentione facultatis sibi per præsentem a Nobis impertitæ, aliisque servatis, quæ in Apostolica Constitutione felicis recordationis Prædecessoris nostri Clementis Papæ VIII. die VII. Septembris anni Domini MDCIV. edita, quæ incipit: *Quæcumque a Sede Apostolica*, præsertim circa gratuitam Litterarum expeditionem, iisque etiam quæ in Decretis a dicta Congregatione Indulgentiis & Sacris Reliquiis præposita die VI. Martii anni MDCVIII., & die X. Aprilis anni MDCCXX. editis statuta sunt, & non aliter, communicari possint & valeant. Ab illarum verò, eorumque Rectoribus, Administratoribus, Officialibus, & Ministris, in earumdem Indulgentiarum publicatione, necnon Eleemosynarum receptione, & erogatione, aliæ similiter leges in Tridentini Concilii Decretis, & in supradictis Clementis VIII. Litteris, aliisque Romanorum Pontificum, & Apostolicæ Sedis Constitutionibus atque Decretis præscriptæ, sub penis ibidem adversus transgressores respectivè statutis, inviolabiliter serventur, & impleantur.

§. 49. Reliquas verò Indulgentias, & gratias spirituales, tam pro vivis, quam pro defunctis, quæ a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, aliisque ad id facultatem habentibus, ipsi Vaticanæ Basilicæ, eiusque Altaribus, & Cappellis, variis temporibus concessæ fuerunt, & ibidem ad hunc diem proponi consueverunt; ac signanter quotidianam septem designatorum Altarium eiusdem Basilicæ, necnon alteram etiam quotidianam septem annorum & totidem quadragenarum, a sæpedito Urbano VIII. Prædecessore per suas litteras in forma Brevis die XV. Novembris

Ceteris anni
diebus cen-
tum dies.

Similiter
concedit In-
dulgent. Sta-
tion. Basili-
ca.

Necnon fa-
cultatem Al-
tarum XII.
vicibus in
anno.

Præscribit
Capitulo
rationem præ-
dictas Indul-
gentias com-
municandi.

Rates habet
& confir-
mat omnes
Indulgentias
Basili-
ca.

ANNO
1752.

1752.

anni MDCXXX., allamque pariter quotidianam Plenariam a recol. mem. Deceffore nostro Clemente Papa XII. per fimiles fuis literas die xxii. Februarii anni MDCCXXXVIII. eandem Basilicam devotè vifitantibus, ibique Divinam Majestatem venerantibus, & orantibus, sub certis modo & forma, concessas & elargitas, Nos earumdem presentium tenore perpetuo approbamus, & confirmamus, ac etiam de novo sub eadem forma concedimus, & elargimur.

§. 50. Quod verò spectat ad præmemorata Monasteria, Abbatis, five Prioratus nuncupata, quæ dudum a diversis Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris eidem Basilicæ unita, incorporata, atque subiecta fuerunt; postquam, ut accepimus, piæ mem. Nicolaus Papa V. anno Domini MCCCCLIII. Monasterium, Abbatiam nuncupatum, S. Martini de Valle, seu de Fara, Ordinis S. Benedicti, nullius Diocesis, Provincia Theatinæ, olim commendari solitum, prædictæ Basilicæ, seu illius Mensæ Capitulari, cum dependentiis, annexis, & connexis suis universis, omnibusque Ecclesiis eidem Monasterio subiectis, perpetuò univert, annexerat, & incorporaverat, ipsique Capitulum & Canonici Ordinariam & quasi Episcopalem jurisdictionem tam in Clerum, quam in Populum illius Territorii exercere consueverant; cum olim existens Archiepiscopus Theatin. tam Monasterium prædictum, aliasque Ecclesias ab illo dependentes, quam etiam aliud Monasterium, Abbatiam quoque nuncupatum, S. Salvatoris de Majella ejusdem Provincia Theatin. a recol. pariter mem. Julio Papa III. etiam nostro Prædecessore, anno Domini MDXLIX., prædictæ Basilicæ, seu illius Mensæ Capitulari, similiter incorporatum & appropriatum, aliudque ipsius membrum, Monasterium videlicet, Abbatiam pariter nuncupatum, S. Barbati de Pollatro, ejusdem Provincia Theatin. quod piæ mem. Gregorius Papa XIII. anno Domini MDLXXXII. ejusdem Basilicæ Sacratio univert & incorporaverat, vifitare contenderet; orta lite & causa inter prædictum Archiepiscopum ex una, & tunc existentes Capitulum & Canonicos ipsius Basilicæ ex altera partibus, eaque in Causarum Palatii Apostolici Auditorio introducta, diuque agitata, sed adhuc indecisa pendente, Archiepiscopus, & Capitulum prædicti ad certam honestam inter se devenerunt concordiam, a prædicto Urbano Prædecessore anno MDCXXXVII. per suas Apostolicas literas, in forma specifica approbatam, per quam, inter alia, conventum, & declaratum fuit, dictum Monasterium Sancti Martini de Valle, seu de Fara nuncupatum, ac Terram, totumque, & integrum ejus Territorium, a Diocesi Theatina penitus & omnino divisa, distincta, & separata, ac a quibuscumque vifitationibus, correctionibus, superioritate, ac omnimoda jurisdictione pro tempore existentis Archiepiscopi Theatini, profus libera, exempta, & immunita esse & ceteri debere, ipsi quoque Monasterium Sancti Martini cum ejus Territorio hujusmodi, nullius Diocesis, prædictæ Provincia Theatinæ, Sedique Apostolicæ immediatè subiectum existere, ac perpetuò fore; eidem Capitulo & Canonicis in Monasterium prædictum, ejusque Territorium, Ecclesias, atque personas ipsi subiectas, plenam & totalem competere jurisdictionem temporalem, & spirituales, Episcopalem, seu quasi, cum omnibus & singulis prerogativis, privilegiis, & indultis, quæ de jure, usu, vel consuetudine, aut aliàs quomodolibet, etiam cuiuscumque Monasterio, vel Ecclesiæ, quæ nullius sit Diocesis, competunt, aut competere possunt, vel quæ Romanis pro tempore Pontificibus & Sedi Apostolicæ præ-

dictæ, eidem Basilicæ & Capitulo concedere placuisset; adjectis nonnullis conditionibus ibidem latius expressis. At viceversa Capitulum & Canonici prædicti omnem & quancumque jurisdictionem ipsi in aliud præfatum Monasterium Sancti Salvatoris de Majella, & quinque Parochiales Ecclesias in dicta Concordia nominatim enunciatas, & a Monasterio prædicto Sancti Salvatoris dependentes, illarumque Rectores, & Curatos, ac Vassallos, & homines Parochianos, quomodolibet competentem, seu per eos præsentiam, eidem tunc existenti Archiepiscopo Theatino, ejusque Successoribus Archiepiscopis perpetuò concesserunt, & renunciarunt; reservata tamen sibi, suisque Successoribus, proprietate & directo dominio dictarum Parochialium Ecclesiarum, nec non ipsarum collatione; itaut quoties & quocumque modo aliquam ex ipsis vacare contingeret, illius collatio & provifio ad Capitulum Basilicæ prædictæ, approbatio verò personarum eidem Parochialibus Ecclesiis præficiendarum, quoad idoneitatem, ad Archiepiscopum Theatinum pro tempore existentem, absque tamen concursu, respectivè spectaret; verum durante vacatione alicujus ex prædictis Ecclesiis Parochialibus, Oeconomus deputatio ab Archiepiscopo, & ad ipsius arbitrium & electionem faciendæ esset; declaratio autem provifionis, seu mercedis Oeconomus hujusmodi præstandæ, a Capitulo prædicto duntaxat fieri deberet; ac reservata pariter eidem Capitulo & Canonicis libera collatione & provifione quoruncumque simplicium Beneficiorum, ratione utriusque præfati Monasterii, ad ipsius Capituli collationem alias pertinentium, quæ pro tempore vacare contingeret. Præterea sicuti conventum fuit, ut liceret Archiepiscopo Theatino, ejusque Successoribus Archiepiscopis, exigere a prædictis Ecclesiis, quarum jurisdictione ipsis cessa & renunciata fuerat, & ab earum Rectores, seu Vicariis, ea omnia, quæ ratione Seminariorum, vel alio quocumque titulo exigere consueverant; ita Capitulo & Canonicis præfatis expressè præservatum fuit jus percipiendi & exigendi ab iisdem Ecclesiis, ex se, & absque ullo Archiepiscopi prædicti ministerio, sed manu regia, prout antea consueverant, omnes Canones, aliasque solitas & debitas præstationes; necnon easdem Ecclesias, quoties opus fuisset, vifitandi, seu vifitari faciendi per suos Commissarios. Ac demum omnia bona & res cuiuscumque generis, etiam canones, seu livelli, & responsiones annuæ, ad dictum Capitulum, ratione ejusdem Monasterii Sancti Salvatoris de Majella, ubique locorum in ipsa Diocesi & Provincia Theatina, quomodolibet spectantia & pertinentia, illorumque possessio, dominium, & totalis administratio, cura, & gubernium, eidem Capitulo & Canonicis reſervata fuerunt; atque omnium & quoruncumque fructuum perceptio, libera, immunita, & perpetuò exempta ab ipso Archiepiscopo, & a quibuscumque taxis, contributionibus, & impositionibus tam ordinariis, quam extraordinariis, per Archiepiscopum aut Capitulum Theatinum, quocumque titulo, etiam Cathedrali, & Procuracionis, vel alia quantumvis magis pia & favorabili causa, etiam privilegiata & privilegiatissima, quomodolibet & quancumque imponendis, iisdem modo & forma, quibus præfatum Monasterium Sancti Martini, illiusque Territorium & bona, a præmissis omnibus exempta erant, & immunita; & aliàs prout in dicta Concordia, & Instrumento, seu scripturis publicis super illa confecto, vel confectis, memoratisque Urbani Prædecessoris prædicti Litteris, plenius continetur.

Et Abbatia
S. Salvatoris
de Majella ad
Archiepiscopum
jurisd. ipe-
taret.

Collatione
quinque Pa-
rochialium
Ecclesiarum
cum approb.
Archiep.
& simplicium
omnium Be-
nificior. li-
bera, refer-
vata Capitu-
lo.

Consuetud.
Collectarum
libera ex-
ceptio ad Ar-
chiep. Cano-
nicum vob.
&c. ad Ca-
pitulum per-
tinet.

Jura Capituli
in Monaste-
rio, seu Ab-
batias uni-
tas: Sancti
Martini de
Fara.

S. Salvatoris
de Majella.

S. Barbati
de Pollatro.

Per Concor-
diam initam
cum Arch.
Theatino fa-
bilis.

Ut nempe
Abbatia S.
Martini nul-
lus dioc. in
plena Capit.
jurisdictione
existeret.

Hujusmodi Concordia Apostolica auctoritate in perpetuum confirmatur.

Item consuetudo Dimissoriales concedendi pro Ordinationibus in Abb. S. Martini.

Jura in alia quinque Monasteria, seu Abbatis.

S. Ruffilli, S. Martini in Mont., Sancti Petri Licofati, S. Nazarii, & Sanctae Balbinæ.

Quocirca Nos inviolabili Concordiæ ejusmodi substantiæ magis magisque consulere cupientes, ejusdemque Urbani Prædecessoris vestigiis inherentes, Concordiam ipsam novo Apostolicæ nostræ approbationis & confirmationis munimine roboramus; atque omnia & singula in illa, ut præfertur, conventa, pacta, & declarata, firma semper & illæsa omnino manere, ac plenarium & integrum effectum, executionem, & observantiam, perpetuis futuris temporibus, habere volumus & obtinere.

§. 51. Insuper cum Capitulum & Canonici prædicti, in antiqua & pacifica possessione, seu quasi, facultatis concedendi Dimissoriales litteras personis eorum jurisdictioni, ratione dicti Monasterii S. Martini de Fara, subditis, sint & esse reperiantur, quamvis præter antiquam hujusmodi possessionem, facultas prædicta nulli Apostolico privilegio expressè suffulta appareat; æquum proinde arbitantes, ut ipsi a quibuscumque molestiis in posterum super hoc forsitan quocumque, aut a quibuslibet inferendis penitus eximantur, dictæque facultatis firmitati plenius & uberius consultum sit, eisdem Capitulo & Canonicis, & ipsi subditis dicti Monasterii S. Martini de Fara nullius Diocesis, dictæ Provinciæ Theatin. litteras Dimissoriales ad Clericalem Characterem & ad omnes etiam Sacros, & Presbyteratus Ordines suscipiendos, prout hæcenus consueverunt, etiam in posterum concedere liberè & licitè possint & valeant, dicta Apostolica auctoritate, tenore earundem præsentium, perpetuò concedimus & indulgemus.

§. 52. Aliàs itidem fel. rec. Pius Papa IV. similiter Prædecessor noster, intuitu, & in remunerationem subsidiorum, pro Sedis Apostolicæ necessitatibus, a tunc existentibus Capitulo & Canonicis dictæ Basilicæ collatorum, per suas Apostolicas litteras datas apud Sanctum Marcum anno Incarnationis Dominicæ MDLXIV., duodecimo Kal. Julii, alia quadam Monasteria, Abbatis nuncupata, nempe S. Ruffilli Oppidi Foripompili, Ordinis S. Benedicti, tunc Bricinorien. diocesis, & S. Martini in Montibus, Congregationis Cisterciens. ejusdem Ordinis, diocesis Viterbien., ac S. Petri Licofati de Camerota, ac S. Nazarii de Cuccaro, ejusdem S. Benedicti seu alterius Ordinis, tunc etiam Policastren., & Caputaquen. respectivè diocesum, nec non Prioratum S. Salvatoris in Ecclesia Monasterii S. Balbinæ de Urbe, S. Augustini, seu alterius Ordinis, omnemque in ipsis statum, essentiam, ac dependencias, cæteraque vestigia & insignia Monastica & Regularia, Apostolica auctoritate perpetuò suppressit & extinxit, eorumque Ecclesias & loca ad statum sæcularem redegit; nec non omnia, & singula sic suppressorum & extinctorum Monasteriorum, & Prioratus, eorumque annexorum, ac membrorum proprietates, possessiones, domos, ædificia, grancias, fructus, redditus, proventus, jura, jurisdictiones spirituales & temporales, vassallos & alios subditos, aliasque res & bona quæcumque, Mensæ Capitulari Basilicæ prædictæ perpetuò applicavit, & appropriavit; itaut liceret ipsius Basilicæ Capitulo & Canonicis, eorum omnium & singulorum corporalem possessionem, seu quasi, propria auctoritate liberè apprehendere, & perpetuò retinere, ac hujusmodi fructus, redditus, & proventus in suos & dictæ Mensæ Capitularis usus & utilitatem convertere; nec non eorumdem suppressorum Monasteriorum & Prioratus Ecclesias, in spiritualibus & temporalibus regere & administrare; illisque, si id requirerent, per Cappellanum unum, seu plures, in divinis deservire; & quibus animarum cura immi-

neret, illam per Vicarium, seu Vicarios idoneos, ad eorumdem Canoniorum & Capituli nutum ponendos & amovendos, exercere; aliæque onera illis forsân injuncta supportare; item omnia & singula Prioratus, Præposituras, Dignitates, Officia, & Beneficia Ecclesiastica Sæcularia & Regularia, ad collationem, præsentationem, electionem, institutionem, confirmationem, & quamcumque aliam dispositionem Abbatum, & Prioris dictorum Monasteriorum, & Prioratus, communiter vel divisim quomodolibet pertinentia, quocumque & quotiescumque illa deinceps vacare contigerit, etiam ad instar perpetuorum simplicium Beneficiorum Ecclesiasticorum, Beneficiorum & Clericatum nuncupatorum, in dicta Basilica existentium, personis idoneis sæcularibus liberè conferre, ipsasque personas ad illa præsentare, eligere, in eis instituire, electos confirmare, ac aliàs de illis plenariè disponere.

§. 53. Præterea Capitulum & Canonicos prædictos, quibus ejusmodi gratia ex causa onerosa concedebatur, a solutione annatæ, & communium, ac quinquenniorum, aliorumque jurium, Collegiis S. R. E. Cardinalium, & Officialium de annatis participantium, & Camere Apostolicæ, ratione dictorum Monasteriorum & Prioratus, vel fructuum, reddituum, & proventuum, sic ipsis, ut præfertur, applicatorum, quomodocumque debitorum, ac etiam a contributione subsidii charitativi, & triennalis, refectiois pontium, viarum, fluminum, aquæductuum, fortalitorum, & aliarum impositionum, & a supportatione quorumcumque Seminariorum Clericorum, & decimarum, subsidiorum etiam charitativorum, & onerum tam ordinariorum, quam extraordinariorum, etiam per Sedem Apostolicam, pro defensione ejusdem Sedis, & quavis alia de causa, quantumvis urgentissima & necessaria, impositorum, & in futurum quomodolibet imponendorum, exemit & liberavit, ac perpetuò exemptos, liberos, & omnino immunes esse & fore, voluit & decrevit; etiam si in impositionibus hujusmodi caveretur expressè, quod similes exemptiones nemini suffragarentur.

§. 54. Ipsasque hujusmodi suppressorum Monasteriorum & Prioratus Ecclesias, loca, res, & bona quæcumque a pro tempore existentium Bricinorien., Viterbien., Policastren., & Caputaquen. Episcoporum, & dictorum Ordinum Abbatum, ac aliorum Superiorum visitatione, correctione, jurisdictione, & quavis alia superioritate tam in spiritualibus, quam in temporalibus; pari auctoritate etiam perpetuò liberavit, absolvit, & exemit; aliæque disposuit, statuit & decrevit, prout latius & uberius in prædictis litteris continetur.

§. 55. Cum autem post applicationem & appropriationem prædictas, Capitulum & Canonici Vaticanæ Basilicæ præfata, tanquam separatum territorium habentes, in locis sibi per eandem applicationem & appropriationem subiectis, Ordinariam & quasi Episcopalem jurisdictionem omnimodè & privativè quoad Episcopos exercerent; cumque de anno Domini MDXCV. tunc existens Episcopus Policastren. jus visitandi prædictam Ecclesiam S. Petri Licofati, aliasque Parochiales Ecclesias ab ea dependentes, sibi in vim Decretorum Concilii Tridentini, ac tanquam Sedis Apostolicæ Delegato, competere prætendisset; exhibitis pro parte Capituli & Canoniorum prædictorum memoratis litteris Pii Papæ IV. super hujusmodi unione, & incorporatione, Congregationi tunc pariter existentium S. R. E. Cardinalium ipsius Concilii Interpretum, & rationum

utrinque deductarum momentis per eosdem Cardinales maturè perpensis, prodiit resolutio: *Non licere Episcopo Policaresis diocesis Parochiales Ecclesias, tanquam post Concilium Tridentinum unitas, visitare.*

Item exemptio Monasterii S. Ruffilli, ejusque Territorii a jurisdictione Episcopi Bricinor.

§. 56. Postmodum verò, nempe anno MDCLXXI., cum tunc etiam existens Episcopus Bricinorien. coram eadem Congregatione Cardinalium conquestus fuisset, se spoliū suarū Ordinariæ jurisdictionis in oppido Foripompilii, & in terra Meldulæ, eorumque Territoriis a prædicto suppresso Monasterio S. Ruffilli dependentibus, passum fuisse, ipsaque Congregatio Cardinalium eidem Episcopo Bricinorien. mandasset, ut jura sua, citatis Capitulo & Canonicis prædictis, deduceret; plura Dubia in dicta Congregatione Cardinalium sub die xii. Martii anni MDCLXXII. proposita ac disputata fuere, ac inter alia: *An prædicti Capitulum & Canonici litteras Dimissoriales Personis jurisdictionis ejusdem Monasterii concedere possent;* verum nulla decisiva resolutione tunc capta, ejusmodi causa & controversia plures annos siluit, donec eadem anno MDCCXIX. instaurata, nobismet ipsis tunc ejusdem Congregationis Secretarii munus obeuntibus, propositoque Dubio: *An, etiamsi constaret de Territorio separato, Capitulum & Canonici prædicti Dimissorias concedere possent,* eadem Cardinalium Congregatio die xxi. Januarii prædicti anni Negative respondit. Subindè verò ad idem dubium repositum sub die xxiii. Augusti anni MDCCXX., rescriptit, quod *idem Capitulum & Canonici Romano Pontifici supplicarent, pro obtinendo Indulto Litteras Dimissoriales prædictas concedendi.* Quare ipsi recol. mem. Innocentio Papæ XIII. etiam Prædecessori nostro preces porrexerunt, ad hoc ut eis facultatem indulgeret ejusmodi litteras Dimissoriales dandi suis subditis tam ratione Monasterii S. Ruffilli, quam aliorum S. Petri Licofati, & S. Nazarii; quas tamen preces Innocentius prædictus eidem Congregationi Cardinalium remisit pro voto, mandavitque instantiam proponi, citatis Episcopis interesse habentibus. His itaque ad judicium evocatis, propositoque die xxiii. Maji anni MDCCXXII. altero dubio: *Num foret consulendum Sanctissimo pro concessione ejusdem Indulti?* Dilata fuit resolutio, & rescriptum, ut expectaretur exitus Cause super Territorio separato, pendens in Causarum Palatii Apostolici Auditorio, de cujus voto eadem Congregatio hujusmodi controversiam aliàs cognoscendam esse censuerat. Hinc igitur Capitulum & Canonici eandem causam prosecuti fuerunt in dicto Auditorio; a quo demum duæ, prima nempe sub die xxviii. Aprilis anni MDCCXXV., altera verò sub die iii. Maji subsequenti anni coram bo. mem. Carolo Cerro tunc uno ex ejusdem Auditorii Auditoribus, favore Capituli & Canonicorum prædictorum emanarunt Decisiones, per quas, utraque parte informante, & juribus & allegationibus hinc inde deductis accurate discussis, resolutum fuit, *constare de Territorio separato in dicto Monasterio S. Ruffilli;* ac demum Rotali Sententia desuper expedita, prædictus Episcopus Bricinorien. Decisiones & Resolutiones Rotaales hujusmodi acceptavit, & liti super articulo dicti Territorii separati cessit; ipsique Capitulum & Canonici, votum, quod exquirebatur, ab ipso Auditorio expediri obtinuerunt.

Sententia Rotalis super Territ. separato favore Capituli.

Episcopus Bricinorien. liti renunciat.

Consequenter Benedict. XIII. Indultum pro concessione litterar. Dimissorial. Capitulo impetitur.

§. 57. Quibus omnibus ex parte eorumdem Capituli & Canonicorum, fel. record. Benedicto Papæ XIII. Prædecessori quoque nostro sufficienter expositis, subjunctoque inter alia, quod, juxta mentem præfatæ Cardinalium Congregationis satis apertam & declaratam, ubi semel de prædicto Territorio separato constitisset, optati Indulti concessio, tanquam ratio-

ni & æquitati consentanea, jam controversi non poterat; idem Benedictus Prædecessor supplicationibus ex eorum parte super hoc sibi porrectis inclinatus, per suas litteras in forma Brevis datas Beneventi die xxvi. Aprilis anni MDCCXXVII. Capitulo & Canonicis prædictis, ut ipsi subditis Monasteriorum prædictorum S. Ruffilli Oppidi Foripompilii Ravennaten., & S. Petri Licofati, ac S. Nazarii Salernitanæ, respectivè Provinciarum, tunc & pro tempore existentibus, litteras Dimissoriales ad Clericalem characterem, & ad omnes, etiam Sacros, & Presbyteratus, Ordines suscipiendos, concedere liberè & licitè possent, & valerent, Apostolica auctoritate, facultatem perpetuo tribuit, & impertitus fuit; quacumque liti pendente, cæterisque contrariis non obstantibus; prout in ipsius litteris prædictis etiam plenius continetur; quas quidem litteras Nos ipsi in omnibus & per omnia confirmamus & innovamus, & quatenus opus sit, motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus, per eandem præsentem decernimus, statuimus, & declaramus, prædictis Capitulo & Canonicis in Terris seu Locis ratione prædictorum suppressorum Monasteriorum S. Ruffilli Oppidi Foripompilii Ravennaten., ac S. Petri Licofati seu de Cosatò nuncupati, & S. Nazarii Salernitan. respectivè Provinciarum, sibi subiectis, Ordinariam, & quasi Episcopalem jurisdictionem, & hujusmodi jurisdictionis exercitium, cum vero, proprio, distincto, separato, & particulari Territorio, nullius Diocesis, liberè competere; eisdemque licere litteras Dimissoriales ad Clericalem characterem, omnesque, etiam Sacros & Presbyteratus, Ordines suscipiendos, personis jurisdictioni prædictæ respectivè subditis concedere & impertiri.

§. 58. Utque etiam Monasterium Monialium Ordinis S. Francisci Cappucinarum nuncupatarum, quod in Oppido Meldulæ dicti Territorii præfati Monasterii Sancti Ruffilli Foripompilii anno MDCCXLII. vigore Decreti & Commissionis die xviii. Augusti præcedentis anni a Congregatione S. R. E. Cardinalium negotiis & consultationibus Episcoporum & Regularium præposita expedita, & tunc existentis Basilicæ prædictæ Archipresbytero directæ, atque a Vicario dictorum Capituli & Canonicorum in eodem Territorio in Spiritualibus Generali executioni ritè demandata, canonicè erectum fuit, jure ordinario, & privativè quoad omnes etiam viciniore Ordinariorum, visitare, ac super ipsius Monasterii, & illius Monialium regimine, disciplina, statu æconomico, aliisque quibuslibet, etiam quoad clausuram, ea omnia & singula, quæ in Domino judicaverint salubriter expedire, seu per se, seu per Vicarium prædictum, juxta tamen Canonicas Sanctiones, statuere & ordinare possint & valeant, ex speciali gratia etiam perpetuò concedimus, & indulgemus.

§. 59. Cumque sæpèdictus Prædecessor noster Urbanus Papa VIII., per suas in forma Brevis litteras Apostolicas die xx. Aprilis anni MDCLXII. datas, inherendo Decretis die xii. ejusdem mensis & anni a Congregatione S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum emanatis, statuerit & mandaverit, quascumque tam justitiam, quam gratiam concernentes, etiam quoad dispensationes matrimoniales, etiam in forma Brevis, ac in forma Significavit, & collationum Beneficiorum in forma Dignum, & gratiosa, nec non commissio-num *Si in evidentem,* respectivè nuncupatarum, & abolitionum, aliarumque similium gratiarum Litteras Apostolicas, quoad Personas primodiæ Monasterii S. Martini de Valle, seu de Fara, ac Terræ, totiusque & integri Ter-

In loca omnia spectantia ad Abbatias S. Ruffilli, S. Petri Licofati, & S. Nazarii Ordinaria jurisdictione Capitulo plenius asseritur.

Speciale Indultum conceditur pro regimine Monasterii, etiam quoad clausuram.

Urb. VIII. Privilegium pro directione litterarum & Commissionum Apostolicarum quoad Mon. S. Martini de Fara.

ritorii prædictorum, eorundem Capituli & Canonicorum Vicario in Spiritualibus Generali in dicto Monasterio tunc & pro tempore constituto, & non alteri, tam a Datario, Brevium Secretorum Secretario, & Cancellaria Apostolica Regente, quam ab omnibus & singulis aliis Datarie, Secretarie Brevium prædictorum, Cancellaria, Pœnitentiaria, & Camera Apostolicarum, Curieque Romana Officialibus, tunc & pro tempore pariter existentibus, cæterisque, ad quos quomodolibet & quando-cumque spectaret, dirigi debere; decernens ex tunc irritum & inane, si quid secus a quoquam scienter, vel ignoranter attentari contingeret: Cumque etiam, sicut accepimus, non solum a prædicta super negociis & consultationibus Episcoporum & Regularium, sed ab aliis quoque Congregationibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium in Urbe institutis, ac etiam a dicta Secretaria Brevium nostrorum Secretorum, & aliis Romanæ Curie Officiis & Tribunalibus, pleræque commissiones & litteræ etiam Apostolicæ, quoad res & personas alterius prædicti Monasterii S. Ruffilli, ejusque Territorii & locorum ei subiectorum, vel ipsis Capitulo & Canonicis, vel eorum Vicario ibidem in Spiritualibus Generali, dirigi soleant, & jampridem consueverint; Nos, ipsarum quoque præsentium tenore, prædictas Urbani Prædecessoris litteras approbantes & confirmantes, tam dictum Monasterium S. Martini de Valle, seu de Fara Provinciæ Theatinæ, quam alia S. Ruffilli Oppidi Foripompilii Ravennaten, ac S. Petri Licofati, & S. Nazarii Salernitanæ respectivè Provinciarum Monasteria, inter alia nullius Diocesis cum Territorio separato, & jurisdictionis quasi Episcopalis exercitio, Monasteria, quorum Præsulibus, seu Vicariis in Spiritualibus Generalibus quacumque littera Apostolicæ, etiam sub Plumbo expeditæ dirigi solent, adscribimus & adnumeramus, ac in infra-scriptis Officiis, Tribunalibus, & Secretariis adscribi & annumerari volumus & decernimus: Mandantes propterea non solum dictis Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Congregationibus, ac pro tempore existentibus Majori Pœnitentiario, & Brevium Secretario, eorumque Ministris, verum etiam Dilectis quoque Filiis Cancellariæ Apostolicæ Regenti, & Camere etiam Apostolicæ Pro-Summatori, ac Majoris Præsentia Abbreviatoribus, ac eorum Officialibus, Substitutis, & Ministris, nec non omnibus & singulis Romanæ Curie Tribunalibus, eorumque Judicibus, & Notariis, ut quascumque litteras Apostolicas tam sub Plumbo, quam in forma Brevis, sive per Cancellariam, sive per Cameram, aut per Officium minoris gratiæ nuncupatum, vel Contradictarum, super collationibus Beneficiorum, & Dispensationibus Matrimonialibus, ac aliis quibuscumque gratiis, concessionibus, & Indultis, ac dispensationibus expediendas, aliasque omnes commissiones tam gratiam, quam iustitiam concernentes, & ad partes mittendas, pro personis & locis tam primò dicto, quam tribus aliis prædictis Monasteriis, eorumque jurisdictioni subiectis, & sub Ordinaria, & quasi Episcopali prædictorum Capituli & Canonicorum jurisdictione existentibus, eorundem Capituli & Canonicorum Vicariis in eisdem Territoriis in Spiritualibus Generalibus pro tempore existentibus, & non aliis, dirigant & dirigi faciant, ac curent. Utque ipsi Vicarii pro tempore existentes litteras & commissiones prædictas exequi, nec non in causis & negociis, quæ in iisdem litteris continentur, procedere in omnibus & per omnia licitè valeant & debeant, quemadmodum alii quicumque Locorum Ordinarii in suis respectivè

civitatibus & diocesis, procedunt, & procedere possunt ac debent, eisdem auctoritate & tenore, statumimus, ac respectivè concedimus & indulgemus.

§. 60. Præterea omnes & singulas a Pio Papa IV. Prædecessore prædicto in eisdem litteris concessas, & superius enunciatas exemptiones a solutione & contributione annatarum, & communium, ac quindenniorum, aliorumque jurium Collegiis S. R. E. Cardinalium, & Officialium de annatis participantium, & Camere Apostolicæ, ratione eorundem suppressorum Monasteriorum, & Ecclesiarum ab ipsis dependentium, illorumque fructuum, quomodocumque debitorum, nec non a contributione subsidiorum, & quarumcumque impositionum, ac supportatione Seminariorum, Decimarum, aliorumque prædictorum onerum ordinariorum, & extraordinariorum, & ex quavis causa quantumvis urgentissima & necessaria impostorum, & in futurum quomodolibet imponendorum, in eadem amplissima forma specialiter & expressè ac plenariè & integrè innovamus: Districtius inhibentes prædictis Collegiis, nec non Spoliis, juriumque Camere Apostolicæ debitorum Collectoribus, Subcollectoribus, & aliis quibuscumque Camere prædictæ & Cancellariæ Officialibus & Ministris præsentibus & futuris, ne Capitulum & Canonicos prædictos super iis ullo unquam tempore molestare vel inquietare, seu adversus exemptiones hujusmodi aliquid attentare quoquo modo audeant vel presument.

§. 61. Quia vero, sicut etiam accepimus, non semel contigit, quod nonnulli Vicarii a Capitulo & Canonicis prædictis, ad exercitium curæ animarum, in Parochialibus Ecclesiis in incorporatione & applicatione præfata comprehensis amovibilibus deputati, sibi de hujusmodi Ecclesiis, seu Vicariis, tanquam perpetuis & collatis, ac etiam Sedi Apostolicæ reservatis, per viam simplicis vel novæ provisionis, Apostolica auctoritate provideri curarunt; hinc factum est, ut progressu temporis eadem Ecclesiæ, seu Vicariæ, tanquam perpetuæ & collativæ, atque etiam Apostolicis reservationibus pro tempore obnoxie censerentur: contra prædictarum Pii IV. Prædecessoris litterarum seriem, in quibus, ut præmissum est, cavetur expressè, quod in Ecclesiis, quibus animarum cura imminet, ea per Vicarium, seu per Vicarios idoneos, ad eorundem Canonicorum & Capituli nutum ponendos & amovendos, exerceatur. Et quidem paucis ante annis, vacante Parochiali Ecclesiæ S. Nicolai de Meldula, is, qui a Capitulo & Canonicis prædictis in ea Ecclesiæ Vicarius amovibilis fuerat deputatus, diuturnam litem & controversiam sustinere coactus fuit adversus alterum, qui de eadem Parochiali Ecclesiæ, tanquam de perpetua Vicaria verè collativa, & dispositioni Apostolicæ reservata, sibi Apostolica auctoritate provideri obtinuerat. Verum quum Nobis compertum sit, hujusmodi causam, & controversiam in Causarum Palatii Apostolici Auditorio, coram bo. mem. Carolo Calcagnini tunc ipsius Auditorii Decano, postmodum vero Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbytero Cardinali, introductam, præmissis examine ac discussione juris eidem Capitulo competentis quoad hujusmodi Vicariorum ad nutum amovibilium deputationes, non solum in prædicta Ecclesiæ S. Nicolai de Meldula, sed etiam in cæteris omnibus Ecclesiis in prædictis Pii IV. Prædecessoris litteris expressis, sive contentis, atque ipsa quoque Dataria Apostolica pro suo jure & interesse ad causam admittit & audita, tandem per binas Decisiones, sub die

Eadem directio in multis observabatur quoad alia Monasteria.

Pontif. privilegium & consuetud. antiquam confirmat, & extendit ad alia Monasteria, in Regnis Rom. Curie describenda.

Et ad directionem & executionem quarumcumque litterarum & commiss. Apost.

Exemptiones a Pio IV. concessæ pro dd. Monasteriis insinuantur.

Libera provisio Ecclesiarum Curat. Territorii S. Ruffilli, tanquam amovibilium, Capitulum asseritur.

Causam Auditorio Rotæ agitata, contradicente Dataria Apost. & favore Capituli decidit.

Ejus jura
Auctorit.
Apostol. sta-
biluntur in
perpetuum.

xI. Februarii, & xiv. Junii anni MDCCXXXVII. respectivè emanatas, favore Vicarii prædicti a Capitulo deputati definitam fuisse; sententia Rotalis expeditione desuper subsequuta: Nos idcirco, ne ulteriora præjudicia prædictis Capitulo & Canonicis in posterum similibus ex causis, cum eorum juris immunitate, & controversiarum dispendiis, irrogari contingat; prædictam facultatem deputandi Vicarios ad eorum nutum amovibiles in singulis Ecclesiis & Beneficiis, quibus cura imminet animarum, eisdem Capitulo & Canonicis per Pium IV. Prædecessorem in suis præcitatæ litteris concessam, & attributam, usque adeo firmam, validam, & efficacem fuisse, atque perpetuò fore, statuimus & declaramus, ut per quascumque impetrationes de Ecclesiis & Beneficiis ejusmodi, tanquam perpetuis, ab Apostolica Sede obtentas; quas omnes & singulas, utpote irritas, ac subreptionis & obreptionis vitio laborantes, ad omnes & quoscumque effectus viribus omnino vacuumus; ac etiam per quascumque collationes, aut provisiones aliàs forte, vel ab ipso Capitulo Vaticano, vel ab aliis quibuscumque Collatoribus, sive per concursum, sive sub alia qualibet forma, titulo, & expressione de iisdem factas; quas pariter aut nullas & irritas fuisse, aut in simplices deputaciones resolvì respectivè decernimus, & declaramus; nullus collativæ qualitatæ status in eisdem induci poterit, aut inductus esse censeri possit; omnesque & singulas collationes, provisiones, & qualvis alias dispositiones etiam in posterum de ipsis Ecclesiis & Beneficiis; tanquam perpetuis & collativis, per quoscumque, etiam per dictam Sedem Apostolicam, cum quibusvis clausulis & decretis, faciendas vel obtinendas, si id quandoque fieri contigerit, tanquam præter, & contra mentem & intentionem Romani Pontificis factas vel obtentas, nullas & invalidas, nulliusque roboris vel momenti fore, & nullum cuiuslibet jus, aut etiam possidendi titulum per eas acquiri, nullamque demum præsumptionem, aut statum, Capituli prædicti aut Canonicorum jurebus contrarium, induci, aut firmari posse, volumus atque decernimus: Non obstantibus nostrarum Cancellariæ, & Datarie Apostolicarum regulis, aliisque etiam in corpore juris clausis, cæterisque contrariis quibuscumque.

*Capit. Decret. de Benefic. Monast. S. Ruf. fili confessoris in personas illius Territorii ab Innoc. XI. confirmatum probet & confirmat.

§. 62. Cæterum Capitulare decretum, per quod anno MDCLXVII. a tunc existentibus Capitulo & Canonicis dictæ Basilicæ, ut accepimus, statutum fuit, quod Beneficia in locis jurisdictionis dictæ Abbatie Sancti Ruffilli Oppidi Foripompilii consistentia, tam quibus cura imminet animarum, quam sine hujusmodi cura, quæ quidem, juxta easdem litteras dicti Pii IV. Prædecessoris, personis idoneis secularibus, ad instar Beneficiorum Ecclesiasticorum, Beneficiorum, & Clericorum nuncupatorum in dicta Basilica existentium; ab eodem Capitulo conferri debent, de cætero turnatim per Hebdomadarios Clericos de eadem diocesi, si reperirentur idonei, exclusis exteris, conferrentur; quod quidem Decretum Ven. mem. Innocentius Papa XI. noster quoque Prædecessor per suas litteras in forma Brevis sub die xxv. Februarii ann. MDCLXXVIII. expeditas approbavit & confirmavit; Nos pari auctoritate per præsentem itidem approbamus & confirmamus.

Indultum se immittendi in criminalibus ab Urbano VIII. Canonicis

§. 63. Denique perpendentes, quod in exercitio jurisdictionis spiritualis & temporalis, quæ tam in civilibus, quam in criminalibus, ratione nonnullorum ex prædictis Monasteriis, sæpeditæ Basilicæ, ejusque Mensæ Ca-

pitulari, ut præfertur, unitis atque subjectis, ipsius Capitulo, & Canonicis competere dignoscitur; vel etiam occasione administrationis Castri S. Petri in Formis, vulgo *Campomorro* nuncupati, in ejusdem Basilicæ & Capituli dominio & proprietate existentis; frequenter evenire poterit, ut negocia & causæ criminales, etiam sanguinis, ab eodem Capitulo & Canonicis prædictis tractari, atque jussiones & mandata pro reorum detentione, aut legitimarum poenarum executione, expediri necessario debeant; ideoque ipsorum Canonicorum, aliorumque ad negocia & causas hujusmodi cognoscendas per Capitulum ipsum pro tempore deputandorum conscientia securitati consulere volentes, quemadmodum aliàs a fel. rec. Urbano Papa VIII. Prædecessore nostro per litteras Apostolicas sub Annulo Piscatoris die xviii. Aprilis anni MDCCXXVIII. datas, concessum fuit; Nos etiam dilectis filiis ejusdem Vaticanæ Basilicæ Capitulo & Canonicis capitulariter congregatis, nec non Canonicis extra Capitulum Cameraariis, & Secretario, ac uni & alteri Canonicis, ad prædictorum Monasteriorum atque Locorum regimen, & ad præfati Castri administrationem specialiter deputatis, nunc & pro tempore existentibus, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, concedimus & indulgemus, ut, eorum munere hujusmodi durante, & occasione jurisdictionis eidem Capitulo in præfata Monasteria, eorumque loca, & homines vassallos, & subditos competentis, sive administrationis prædicti Castri, in negociis & causis criminalibus quibuscumque, quoties opus fuerit, se immiscere, ac in eis consilium, mandata, & jussiones, tam verbo, quam in scriptis dare, & debite executioni demandare, seu demandari facere, etiam si forte sanguinis effusio, membrorumque mutilatio, seu etiam mors inde sequatur, dummodo tamen a sententia in causa sanguinis per ipsos ferenda omnino abstineant, liberè & licitè, ac absque ullo conscientia scrupulo, aut irregularitatis, seu cujusvis alterius poenæ vel censuræ Ecclesiasticæ incursum, possint & valeant.

§. 64. Hoc etiam statuentes, ut Judex a Capitulo deputatus in Causis tam criminalibus, quam civilibus, locorum & hominum prædicto Monasterio Abbatie nuncupato Sancti Martini in Montibus Viterbiens. diocesis subjectorum, quamvis in Oppido Vetrallæ ejusdem diocesis extra Districtum propriæ jurisdictionis resideat, quæcumque opportuna decreta interponere, & sententias in dictis causis proferre valeat, juxta antiquam consuetudinem, quæ pro aliis etiam Judicibus locorum hujusmodi, in quibus ob aërem insalubrem, aliasve causas, ordinariam residentiam habere non licet, & præsertim pro altero Judice ab eodem Capitulo in causis prædicti Castri S. Petri in Formis nuncupati similiter deputato, & in Veliterna Civitate residente, obtinere dignoscitur; utque decreta, & sententiæ, quas ipse in causis hujusmodi alioquin ritè condiderit, seu pronuntiaverit, non ideo nullitatis vitio subjacere censeantur; propterea quod extra districtum jurisdictionis sibi demandatæ prolate fuerint.

§. 65. Ac decernentes has nostras litteras, etiam ex eo quod quicumque in præmissis, vel illorum aliquo quomodolibet interesse habentes, vel habere putantes, ad hoc vocati, & auditi non fuerint, aut ex quibusvis aliis causis, occasionibus, vel pretextibus, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quovis alio defectu notari, vel impugnari, aut aliàs infringi, vel quomodolibet retractari, suspendi,

restringi,

1752.
antea concessum in-
stauratur.

Enunciantur
personæ, qui-
bus compe-
tit indulti
usus.

Judicibus a
Capit. deputatis pro
Abbatia S. Martini in Mont.
& Campo mortuo asseritur facultas exercendi jurisdictionem extra districtum suam deputacionis.

Perpetuus
Constitutio-
nis vigor,
ejusque ob-
servantia
constabitur.

refringi, limitari, vel eis in aliquo derogari nullatenus unquam posse, easque omnino sub quibusvis contrariis Constitutionibus, revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, modificationibus, decretis, vel declarationibus generalibus, & specialibus, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter, aut alias quodcumque, & quibusvis de causis etiam pro tempore factis, minime comprehendi; sed ab illis semper exceptas, & quoties illae emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, ac de novo concessas, & perpetuo & perpetuo validas, firmas, & efficaces esse, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri & obtinere, ac ab omnibus, ad quos spectat, & spectabit quomodolibet in futurum, perpetuo, & inviolabiliter observari, ac praedictae Basilicae Vaticanae, illiusque nunc existentibus & futuris Archipresbytero, Capitulo, & Canonicis, ac Clero, aliisque personis, Ecclesiis, & locis, quorum favorem eadem praesentes quomodolibet concernunt, perpetuis futuris temporibus plenissime suffragari debere; eodemque super praemissis omnibus, & singulis, vel illorum occasione, etiam per alias Almae Urbis Basilicas, & Ecclesias, illarumque Capitula, vel Collegia, aut quoscumque alios, quavis auctoritate, quomodolibet molestari, perturbari, inquietari, vel impediri, neque ad probationem, seu verificationem quorumcumque in eisdem praesentibus litteris narratorum, etiam quoad Litterarum Apostolicarum superius enunciatarum, aliorumve Monumentorum Datas etiam veriores, nullatenus unquam teneri, nec ad id in Judicio, vel extra, cogi seu compelli posse; sicque in praemissis ab omnibus censeri, ac ita per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate, & potestate fungentes, etiam Caesarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictaeque Sedis Nuncios, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Judicium executionum deputatio.

§. 66. Quocirca Venerabilibus Fratribus Nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, Ostiensi, ac Portuensi Episcopis, ac Dilecto Filio Caesarum Curiae Camerae Apostolicae Auditori Generali, eorumque in Episcopatibus, & Officio hujusmodi Successoribus pro tempore futuris, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, ipsas praesentes litteras, & in eis contenta quacumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Archipresbyteri, ac Capituli, & Canonicorum dictae Basilicae Principis Apostolorum, aliorumque, quorum favorem eadem praesentes concernunt, aut alicujus eorum, fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra eisdem praesentes, & in eis contenta hujusmodi, ab omnibus, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, praedictamque Basilicam Principis Apostolorum, ipsiusque Archipresbyterum, Capitulum, & Canonicos, & Clerum, aliasque Ecclesias, & loca praedicta, ceteroque omnes, quos eadem praesentes quomodolibet concernunt, & concernent in futurum, illis omnibus, & singulis pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos, vel quempiam ex ipsis desuper per quoscumque quomodolibet indebitè molestari, perturbari, vel inquietari; contradictores quoslibet, & rebelles,

quoscumque status, gradus, ordinis, dignitatis, vel praeminentiae fuerint, per sententias, censuras, & poenas Ecclesiasticas, aliasque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitime super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & poenas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 67. Non obstantibus, quatenus opus sit, nostris, & Cancellariae Apostolicae Regulis, etiam de jure quasto non tollendo, ac de Indulgentiis non concedendis ad instar, ac Symmachi, & Pauli II. de rebus Ecclesiae non alienandis, nec non Bonifacii VIII., qua cavetur, ne quis extra suam civitatem, vel diocesim ad Judicium evocetur, seu ne Judices a Sede Apostolica praedicta deputati, extra civitatem vel diocesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel alii vices suas committere audeant, vel praesumant; & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium ad Judicium non trahatur, nec non Innocentii IV., Sixti etiam IV., Innocentii VIII., & praedicti Pauli II. contra exemptos editis, ac Pii IV. de gratis interesse Camerae Apostolicae quomodolibet concernentibus in eadem Camera registrandis, & insinuandis, aliisque Apostolicis aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum, ac etiam in Synodalibus, Provincialibus, & Universalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, nec non Camerae praedictae, & aliarum Urbis Basilicarum, ac quarumvis Ecclesiarum etiam Cathedralium, & Metropolitanarum, ac Monasteriorum, & Locorum, ac Almae Urbis praedictae, & quorumvis illius Tribunalium, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis respective statutis, & consuetudinibus, reformationibus, usibus, filiis, & naturis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eidem Camerae, & ab ea causam habentibus, districtis Ecclesiis, earumque Praesulibus, Archipresbyteris, Capitulis, Superioribus, & personis, nec non praedictis Collegiis, ac etiam Urbi praefatae, Populoque Romano, nec non Vicario, Governatori, Senatori, Conservatoribus, Camerae ejusdem Urbis nostrae, eorumque Locatentibus, & quibusvis aliis personis, Civitatibus, & Locis per quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores nostros, & dictam Sedem, vel alios quoscumque, & quacumque dignitate & auctoritate fulgentes, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, etiam iteratis, & multiplicatis vicibus concessis, confirmatis, & innovatis; quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliis in suo robore permanens, ad effectum validitatis, & perpetuae firmitatis praemissorum omnium, & singulorum, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter & expresse

Contrariis quibuscumque amplius derogatur.

deroga-

derogamus, aliisque omnibus, & singulis, quæ Nos, & superius enunciati Prædecessores nostri in singulis nostris, & ipsorum Prædecessorum præcætitatis litteris, indulta, privilegia, prærogativas, exemptiones, & gratias eidem Basilicæ Principis Apostolorum, illiusque Archiepiscopo, Capitulo, Canonicis, Clero, personis, & locis attributa concernentibus, volumus, ac respectivè voluerunt non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Constitutionis exemplis MSS. aut impressis auctoritas tribuitur.

§. 68. Ad hoc autem, ut eadem præsentis litteræ amplius innotescant, & de eis in singulis locis, in quibus forsitan opus erit, fides commodè fieri possit; volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis, etiam impressis, manu Secretarii Capituli ipsius Basilicæ Principis Apostolorum, seu alicujus Notarii publici subscriptis, & Sigillo ejusdem Capituli, seu personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus ubique fides in Judicio, & extra illud adhibeatur, quæ eidem præsentibus originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio.

§. 69. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum confirmationum, approbationum, exemptionum, concessionum, indultorum, statutorum, decretorum, mandati, præcepti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Pont. An. XII. die 27. Martii 1752.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCLII. Sexto Kalendas Aprilis Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

V I S A De Curia

J. C. Boschi.

Loco ✱ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

LXIV.

Congregationis Piorum Operariorum commodis & incrementis per opportuna Decreta & Indulta prospicitur.

Dilectis Filiis Presbyteris Secularibus Congregationis Piorum Operariorum Vocalibus ad Capitulum Generale vocatis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecti Filii, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Pontificis animus erga Congregationem be-

Quam propensa studiosaque voluntate nostra Congregationem vestram per prædicationem Verbi Dei & sacras Missiones ad majorem divini nominis gloriam adaugendam,

& æternam Christianissimorum salutem procurandam assiduis laudabilibusque laboribus intentam prosequamur, et si vobis, dilecti Filii, ex imperitis a Nobis eidem Congregationi vestræ Apostolicæ benignitatis documentis jam satis compertum esse non ambigimus; tamen, ut clarius vobis constet, nova Pontificia caritatis testimonia addere satagimus & optamus. Quoniam autem, sicut peripsectum habemus, Institutum ejusdem Congregationis vestræ, tam saluberrimis Regulis & Constitutionibus ab Apostolica hac Sancta Sede confirmatis, necnon Capitularibus decretis munitum esse, ut illud integerrimè ferventes, alacriter valeatis viam mandatorum Dei currere, & dignè ambulare vocatione, qua vocati estis; ita Nobis persuasum est, non aliunde evenire, quod quamplurimi ejusdem Congregationis vestræ Alumni, quippe qui nullis Professionis vel solennium votorum legibus obstringuntur, sed omnimoda ipsam Congregationem relinquendi libertate gaudent, postquam in eadem formati fuerint, faciliè illam deserant; quam propter nonnulla vitæ severioris incommoda, & propter nonnullas rei familiaris aliquibus necessariæ angustias: Eapropter Nos, qui Congregationem vestram magis magisque crescere in Domino cupimus, opportuna Apostolica providentiæ, auctoritatisque remedia adhibere censemus, ut, sublatis impedimentis, det Dominus unicuique perseverantem in Congregatione vestra famulatum, quo in diebus nostris, ac semper, & merito & numero eidem Domino serviens Congregatio vestra augeatur.

nevolus declaratur.

Causæ, quibus adductus Pont. decernit, & indulget, ut infra.

§. 1. Itaque vos, dilecti Filii, rogamus & in Domino hortamur, ut, quoniam ad Generale ejusdem Congregationis vestræ Capitulum propediem celebrandum convenistis; primum quidem communibus animis unum Deum præ oculis habentes, eum Congregationi vestræ Præpositum Generalem præficere contendatis, qui inter ceteros, ad quos spectat, prudentia, doctrina, & pietate præcellens, debitam observantiam exemplis accendat, caritate foveat, auctoritate tueatur. Deinde verò non minori cura incumbere debetis ad aliorum Rectorum & Officialium electionem, quos exteris præesse obstrictos, oportet, non ut dominantes in subditis Fratribus, sed tamquam formam gregis factos ex animo, se gerere; atque illis præclaro religiosarum virtutum exemplo præcedere, & præsto semper esse, cujusque præsertim Domus Rectorem, maximè præ aliis eum, qui Domui Sanctæ Mariæ ad Montes hujus Almæ Urbis nostræ constitutus, Collegii etiam nostri Neophytorum onus sustinet.

De electione Præpositi Gen., aliorumque Officialium & Rectorum.

§. 2. Præterea cum neque per Constitutiones, neque per Decreta Capitularia præscriptum reperitur, quod Generale Capitulum vestrum singulis triennis in Civitate Neapoli dumtaxat celebrari, atque inibi Generalis Præpositus vester commorari debeat; & aliunde constet, plurimum incremento Congregationi vestræ futurum, si Capitulum Generale hujusmodi in uno quidem Neapoli, in altero verò triennio Romæ alternatim celebraretur, & vicissim Præpositus Generalis cum suis Assistentibus, juxta Constitutiones vestras, domicilium haberet: (quamplurimi fortasse Status nostri etiam Ecclesiastici, aliarumque Nationum Romæ habitantes Viri Congregationi vestræ adscriberentur; nec tam pauci hic invenirentur, ubi messis certè multa est): Eapropter a vobis, dilecti Filii, exposcimus, ut hac in re, utilitatem Congregationi vestræ inde provenientem considerantes, nostris etiam votis obsecundare satagatis.

De loco convocationis Capituli Gen., & residentie Superiorum & Majorum.

§. 3. In-

1752.
Prædicationis Quadragesimalis onus remittitur, sub certis conditionibus.

§. 3. Insuper Nos certiores facti, vobis, quorum præcipuum munus est Missiones in Civitatibus, Oppidis, aliisque locis dumtaxat peragere, nunquam verò Quadragesimalem Prædicationem, nisi in una tantummodo Ecclesia ejusdem Domus S. Mariæ ad Montes Congregationi vestræ concessa obire, posse gravissimum evenire, ut quisque sibi Quadragesimales ejusmodi Conciones concinnet, alias nullibi profusus recitandas; vos ab hujusmodi onere Apostolica auctoritate tenore præsentium liberamus & absolvimus, atque emolumentum triginta scutorum monetæ Romanæ eidem Domui pro dicta annua Quadragesimali Prædicatione constitutum vobis relinqui, & solvi mandamus; dummodo, præter Conciones, Instructionesque singulis feriis quintis ac Sabbathis per annum post prandium, dum Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum publicæ Fidelium venerationi expositum est, haberi solitas, vobisque injunctas, singulis etiam Dominicis diebus Quadragesimæ, & diebus festis de præcepto Ecclesiæ in ea occurrentibus, necnon in Dominicis diebus sacri Adventus, omnino ex Pulpito, sive mane, sive post vesperas, vel rudimenta Catholice Fidei, vulgò Doctrinam Christianam, & Catechismum Romanum, tradatis, vel Evangelium currentis Dominicæ explicetis, vel Concionem aliquam habeatis; atque simul per octo continuos dies Exercitia Spiritualia in eadem Ecclesia, tempore opportuno, prout vobis visum fuerit, omnino peragatis; & publicam expositionem Sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti, cum piis precibus & sermonibus, per novem continuos dies ante Nativitatem Domini Nostri JESU CHRISTI a vobis pro vestra pietate & placito fieri solitam, omnino etiam deinceps non omittatis.

Stipendium pro xv. Missis in Mense singulis traditur.

§. 4. Porro est vestri Instituti rationi maxime confert, ut in Congregationem vestram adlegantur nonnisi Adolescentes generis animique dotibus conspicui, & ad Patrimonii titulum Sacris Ordinibus initiati, vel initiandi, bonisque abundantes, quibus, præter victum a Congregatione contribuendum, ad quæcumque alia vitæ necessaria commoda uti quisque debet; tamen interdum accidit, quod nonnullis ex bonis suis nullum capientibus emolumentum, per Superiores indulgeatur, ut stipendium aliquot Missarum, quæ ceteroqui pro Congregatione celebrandæ sunt, alicui impendatur; Nos scientes aliquem reperiri posse, qui indigentiam suam Superioribus aperire erubescat; volumus & mandamus, ut deinceps omnibus & singulis dictæ Congregationis Sacerdotibus emolumentum quindecim Missarum ab ipsis in singulos menses celebrandarum tribuatur & largiatur; dummodo unusquisque reliquas Missas in commodum utilitatemque Congregationis suæ celebret & applicet.

De surrectione matutina, & Officii Divini recitatione.

§. 5. Quod verò per Constitutiones statuitur, ut matutina surrectio per æstivos præsertim menses fiat post unam mediæ noctis abactæ horam, sive aliter, prout Congregationi Vocabulum melius expedire visum fuerit; Nos æquum ducimus, ut tam per æstivos quàm hyemales menses, sive vernos, sive autumnales, tres omnino, sive plures horæ post mediam noctem præcedant matutinam surrectionem. Ut autem hæc nostra providentia non noceat recitationi Officii Marutini cum Laudibus, recitationem hujusmodi quocumque tempore fieri posse, sive ante, sive post Solis occasum permittimus & statuimus.

De Lecto, & vestitu inferiore, ac victu.

§. 6. Inter cætera etiam austerioris vitæ incommoda illud quoque a quamplurimis existimatur non leve, quod in Constitutionibus, quoad lectum, hæc verbis præscribitur: *Non useranno lenzuola di lino, nè dormiranno sù matrazzi, ma sù la paglia, se però l'infermità o*

*bisogno particolare di alcuno, a giudizio del Medico, e del Rettore della Casa, non ricercasse altrimenti: ita etiam illud, quod hæc quoque verbis præcipitur: Non porteranno Camicie di lino, ma solamente di lana: Nos sanè paterna caritate considerantes non eandem esse omnium conditionem valetudinemque, quoad hanc partem ipsis Constitutionibus pari auctoritate & tenore derogamus, ac liberum licitumque esse unicuique declaramus ac permittimus, ut deinceps quisque ad sui libitum calcitris, lintheaminibus, atque etiam interulis, vulgò Camicie ex lino, sine ullo conscientie angore uti valeat. In ipsis quoque Constitutionibus cum statutum sit hæc pariter verbis: *Il vestito sarà comune agli onesti Sacerdoti e Chierici Secolari. Nuno userà seta, nè forte alcuna di vanità, tanto di sopra, quanto di sotto; e nel vestire saranno uniformi, per quanto sarà possibile; Nos itidem statutum hujusmodi laudamus & confirmamus; sed quoniam apud vos usus & consuetudo inolevit, quod Caligæ, & Tibialia, vulgò Calzette, Femoralia, o Calzoni, Thoraces, o Camiciole, albi dumtaxat coloris esse debeant; quo albo colore honesti Sacerdotes & Clerici Seculares in præsentia non utuntur; volumus & mandamus, ut deinceps Caligæ, Tibialia, Femoralia, & Thoraces hujusmodi fiant sive ex lana, sive gossipio, sive lino dumtaxat, sed coloris nigri, sive subnigri, & subobscuri, & quoad fieri possit, uniformis. Laudamus pariter cibi, potusque parimoniam, quæ a vobis servatur; sed optamus, ut provida a Reçtoribus Superioribusque habeatur ratio tum laborum, tum conditionis, tum valetudinis, tam quoad ciborum quantitatem, quàm quoad eorumdem qualitatem & condimentum.**

§. 7. Cæterum, dilecti Filii, hæc quidem Nos habuimus, quæ pro majori vestræ Congregationis commodo & incremento statuenda, permittenda, & suggerenda duximus, derogantes Constitutionibus, Regulis, & Capitularibus decretis ejusdem Congregationis, in iis dumtaxat, quæ omnibus præmissis adversantur; Vos verò accuratè animadvertere debetis, si qua alia corrigi, emendari, mutari, & addi ac statui digna supersint, ut, ubi supremæ Apostolicæ nostræ auctoritatis partes vobis opus esse noveritis, Nos opportunè conferamus. Nobis enim nihil magis est, quàm ut Congregatio vestra non solum nova suscipiat incrementa religiosarum virtutum; sed pluribus etiam abundet Ecclesiasticis Viris, qui in vinea Dei Sabbaoth adlaborent; atque in obsequium Apostolicæ hujus Sanctæ Sedis, hic Romæ præsertim, quemadmodum pauci tamen sese summa cum cordis nostri læticia præclare gerere pergunt, labores suos impendere & adhibere adnitantur. Interim, ad prosperi successus auspiciam, ab Omnipotenti Deo bonorum omnium largitore vobis, dilecti Filii, uberrimam cælestium charismatum copiam supplices poscimus, & Apostolicam Benedictionem studiosæ nostræ ad vobis opportunè gratificandum voluntatis pignus peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XII. Aprilis MDCCLIII. Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

Cajetanus Amatus.

Adhortatio ad promovendam Congregationis incrementa.

Dat. die 12. Aprilis 1752.

LXV.

Ereccio Oppidi Pergulae in Civitatem : cum concessione plurium facultatum Vicario Episcopi Eugubini ibidem deputando.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Romanum decet Pontificem ita Subditorum Populorum utilitatibus, & ornamentis consulere, ut Apostolica Sedis benignitas erga ipsos magis in dies elucescat; ipsique promeritos fidelitatis, & obsequii sui fructus ex provida Supremi Principis liberalitate percipiant.

Pergulae Oppidi decora & ornamenta.

§. 1. Sanè exposita Nobis pro parte Dilectorum Filiarum Communitatis, & Hominum Nostrae Terrae Pergulae Eugubinae Dioecesis petitio continebat, quod dicta Terra quinque Millibus & ultra Incolarum referta, usque ab initio decimi tertii Seculi Cives habuit Nobilitatis gradu decoratos, & subsequentibus temporibus plurimi in ea Litterarum & Armorum laude illustres Viri, & Ecclesiarum Praesules, ac Romanae Curiae Praelati, nec non Militaris Ordinis Sanctorum Mauricii & Lazari Equites ortum duxerunt: ita ut hac nostra aetate plures ibi adsint Familiae Nobiles, etiam cum aliis Nobilibus Civitatum Nostrae Ditionis Familiis jam pridem affinitatibus & cognationibus junctae: nec ei deest Annonae ubertas, ac rerum omnium ad commoda vitae opportunarum copia; pluresque artes, & artificia, ac potissimum textrinae, in ea florent: Insuper eadem Terrae, & in ea Jus-dicenti unum Castrum & quinque loca subiecta sunt: Ipsius verò Terrae Magistratus, ex triplici Personarum gradu, Nobilibus nempe, Civibus, & Plebeis constans, nonnullis prerogativis, & juribus gaudet, signanter in causis de damno dato judicandi, ac visitandi cibaria: Praeterea in ea copiosus est tam Secularis, quam Regularis Clerus, ac una, quae Insignis etiam est, Collegiata, aliis quinque Parochialibus supereminet Ecclesiis, sex item Virorum Regularium Cœnobio, tria Monialium Monasteria, unum Orphanorum Conservatorium, duodecim Laicorum Confraternitates, tria pro infirmis pauperibus excipiendis Hospitalia numerantur: Mons quoque Pietatis, & alter Frumentarius, ac Bibliotheca ad commune commodum instituta, patent: Quodque magis in pretio habendum merito putant, in Ecclesia Fratrum Eremitarum Ordinis Sancti Augustini ejusdem Terrae trium Sanctorum Martyrum ipsius Terrae Protectorum exuvia, nimirum Secundi, Agapiti, & Justinæ, debitam honorificentiam coluntur.

Incommoda ex Episcopalis Curiae Eugubinae di-
nautia.

§. 2. Contra verò, sicut eadem expositio subjungebat, praedicta Terra non leve ex eo patitur incommodum, quod cum in spiritualibus Ecclesiae Eugubinae, illiusque Episcopo pro tempore existenti subsit; Eugubina autem Civitas per triginta circiter milliaria ab ipsa Terra distet, ac iter sit asperum & invium; idcirco ipsius Terrae Incolae pro qualibet etiam levi causa ad Civitatem praedictam se conferre adstricti, non modicum ferunt praedictum & dispendium, ac in iis, quae promptum exigunt remedium, justitiae & providentiae differtur administratio.

Preces pro splendore incremento, & pro reformatione regimini in Spiritu.

§. 3. Quare pro parte eorundem Communitatis & Hominum Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus, ut ipsis & eorum Patriae praemissis dotatae titulis novum decoris adderetur incrementum, & simul relatis incommo-

dis stabile remedium praestaretur, eandem Terram in Civitatem erigeremus, & aliquam illius in spiritualibus regimini formam praescriberemus, erigentes illius Collegiatam in Cathedralam, seu ad minus ibidem constituentem specialem Vicarium Generalem. Porro hujusmodi Communitatis, & Hominum praedictorum instantiam alias per Nos ad Congregationem Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Negotiis & Consultationibus Episcoporum, & Regularium praepositam, remisit, quam nunquam in ea proposita extiterit, nuper verò eadem Communitas, & Homines praedicti, Nobis iterum supplicari fecerint, ne eorum preces per viam iudicii proponi sineremus, sed quacumque Nobis opportuna visa fuissent, ad ipsius Terrae decoris augmentum, & Spiritualis regimini commoditatem, per Nos ipsos statuere, & respectivè concedere dignaremur.

§. 4. Nos igitur, qui omnibus, & potissimum Dilectis nostris Ecclesiaeque Romanae etiam in temporalibus subditis, rationabilia petentibus, benignum auditum praestare non detrectamus, dictamque Terram ab aliis etiam Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris Apostolicae liberalitatis favoribus cumularam fuisse accepimus, ac potissimum a felicis record. Urbano Papa VIII., qui ejusdem Terrae Homini-bus singulare Privilegium, ut Nobis etiam relatum fuit, per suas in forma Brevis die xv. Junii Anno Domini MDCXXXIII. expeditas Litteras concessit; ut scilicet quoscumque agrorum suorum fructus, atque proventus, cujus-cumque generis, è Territorio ipsius Terrae extrahere, & ad quemcumque locum Ecclesiasticae Ditioni mediatè, vel immediatè subiectum, usque ad distantiam unius diei, sine ulla cuiusvis Datii, tam Camerae Apostolicae, quam etiam aliarum ejusdem Ditionis Civitatum, Terrarum, aut Locorum Communitatibus debiti, solutione, deferre liberè possent; Eisdem Communitatem, & Homines, ac eorum singulares Personas, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes: Motu proprio, & ex certa scientia, de Apostolica, & supremæ Nostrae potestatis plenitudine, praedictam instantiam, ac etiam quacumque litem, & causam super praemissis in dicta Congregatione introductam, in eaque pendentem, ad Nos avocando, penitus & omnino extinguimus, omnibusque & singulis desuper interesse habentibus, seu habere praetendentibus, perpetuum silentium imponimus.

§. 5. Porro Terram Pergulae praefatam in Civitatem perpetuò erigimus & instituimus; eique Civitatis titulum ac denominationem, cum omnibus honoribus, juribus, prerogativis, ac decorationibus, quae ceteris omnibus Ditionis Nostrae Pontificiae Civitatibus competere dignoscuntur; Nec non Magistratui ejusdem Terrae in Civitatem, ut praefertur, erectae, consuetos honores, & insignia, quibus aliarum ejusdem Ditionis Civitatum Magistratus, de jure, usu, aut consuetudine gaudere, seu quibus uti respectivè possunt & valent; Ita tamen, ut pro tempore existens Ecclesiae Eugubinae Episcopus praedictus in dicta Terra per Nos in Civitatem, ut praefertur, erecta residere minimè teneatur, sed illa Ecclesiae Eugubinae, ut antea, subiecta remaneat; eadem auctoritate concedimus, & impertimur.

Remittuntur ad Congreg. Episc. & Regul.

Pont. Praedecessorum benignitatem erga Terram Pergulae imitari constituit.

Instantes absolvit ad cautelam, instantiam verò ad se avocavit.

Pergulam in Civitatem erigit cum consuetis honoribus, &c.

Salva illius subiectione Ecclesiae Cathedrali Eugubinae.

Vicarium Foraneum Episcopi Eugubini ibidem deputandum constituit.

Hujusmodi Vicarii facultates in Judiciis Civilibus, canonicis.

Item in criminalibus levioribus.

§. 6. Ac insuper Venerabili Fratri moderno, & pro tempore existenti Episcopo Eugubino prædicto, simili auctoritate, ac eorundem præsentium tenore committimus & mandamus, ut in dicta Terra per Nos in Civitatem, ut præfertur, erecta, unum Presbyterum, vel saltem Clericum secularem, in aliqua publica & approbata studiorum Universitate Laureâ Doctorali insignitum, ac probum & idoneum, Extremum, cum congrua ab ipso Episcopo Eugubino taxanda, & a Communitate persolvenda, sin minus ejusdem Terræ in Civitatem per Nos, ut præfertur, erectæ, seu dictæ Eugubinae Diocesis, Civem vel Incolam, in sui ipsius Vicarium Foraneum stabiliter deputare, ac in unius pro tempore cedentis, vel amoti, aut decedentis locum, alterum eisdem qualitatibus præditum quantocius modo expresso subrogare debeat, & teneatur; Ipse autem Vicarius sic deputatus, Civiles quidem omnes & singulas causas, Ordinarias, executivas, & summarias, & tam in petitorio, quam in possessorio iudicio, & profanas, ac mixtas, & compromissas, inter personas dictæ Terræ Pergulæ per Nos in Civitatem erectæ, ejusque Territorii, seu Comitatus, Incolas, & Ordinariæ dicti Episcopi Eugubini Jurisdictioni subjectas, seu Loca, Collegia, & Universitates inibi consistentia, vel etiam inter alios quoscumque, ubi de rebus ibidem sitis agatur, & alias super quibuscumque pecuniarum summis, & Censibus, aliisque responsionibus, rebusque ac bonis ad quamcumque pecuniarum summam, ac numerum, quantitatem, & valorem ascendentibus, rebusque aliis in actis causarum hujusmodi forsan deducendis, & illorum occasione, cum omnibus & singulis suis incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, servatis tamen de jure servandis, in prima hujusmodi causarum instantia, audire, cognoscere, decidere, sineque debito terminare possit & valeat; Cum facultate dictas Partes respectivè, & omnes alios, quos opus sit, citandi, eisque, quoties opus fuerit, etiam sub Censuris Ecclesiasticis, & pecuniariis poenis suo arbitrio moderandis, & juxta dicti Episcopi Eugubini mandata applicandis, inhibendi, & in eventum non paritionis, poenas, & censuras prædictas incurrisse, & incidisse declarandi, easque aggravandi, reaggravandi, interdicens, & brachii secularis auxilium invocandi, ac alia quævis opportuna decreta condendi; ac sententias proferendi, & loco sententiarum hujusmodi, etiam mandata executiva in forma solita & consueta decernendi, ac illa, & quidquid per eum judicatum fuerit, exequendi, expensas taxandi, & moderandi; non tamen ipsas Partes a vinculo juramenti ad effectum agendi, aliisque Censuris Ecclesiasticis absolvendi; sed, his exceptis, alia omnia & singula faciendi, gerendi, & exercendi, in præmissis necessaria seu quomodolibet opportuna; salvâ semper appellatione in secunda instantia ad Curiam Episcopalem Eugubinam, vel ad Nos, & Sedem Apostolicam.

§. 7. Item causas criminales minoris momenti, & in quibus poena corporis afflictiva locum non habet, alioquin ad Forum dictæ Curie Ecclesiasticæ pertinentes; & in ipsa Terra per Nos in Civitatem erecta, ejusque Territorio seu Comitatu emergentes, possit Vicarius prædictus per se ipsum cognoscere, definire, & resolvere; in aliis verò causis criminalibus quibuscumque ad dictum Forum spectantibus, ibidemque emergentibus, denunciations, & querelas excipere, ac etiam ex officio, in casibus alioquin permissis, corpus delicti efformare, testes examinare, aliaque

indicia colligere, & cumulare possit, & valeat; Processus tamen in hujusmodi causis confectos, postquam completi fuerint, ad ipsam Curiam Episcopalem Eugubinam transmittere teneatur; ut vel ibi sententia proferatur, vel si eadem Curia Episcopalis Eugubina satius duxerit hujusmodi Processus ad ipsum Vicarium, unâ cum instructione ad effectum procedendi, remittere, tunc ipse Vicarius eidem instructioni se conformans in omnibus & per omnia, instructionem, & ordinationem a dicta Curia Episcopali susceptas exequi debeat, & teneatur.

§. 8. Possit etiam dictus Vicarius, in criminalibus hujusmodi causis gravibus & urgentibus, & cum in mora periculum fore judicabitur, tam ad recurrentium instantiam, quam etiam ex officio, ut supra, ad inquisiti capturam procedere. Interim verò, donec ejusdem Curie Episcopalis Eugubinae, ad quam hujusmodi capturæ notitiam statim deferre debebit, mandata susceperit, hujusmodi Inquisitum in Carceribus Laicalibus Pergulæ, quatenus tutæ sint, retinere valeat; alioquin illum ad ipsam Civitatem Eugubinam, & ad dispositionem dictæ Curie Episcopalis, cum debitis cautelis transferri curet.

§. 9. Ita quoque idem Vicarius examina Testium super statu libero personarum ejusdem Terræ Pergulæ in Civitatem per Nos, ut præfertur, erectæ, ejusque Territorii, seu Comitatus Incolarum, excipere; seu, si aliquam personam hujusmodi a Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum prædictæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium contra Hæreticam pravitatem Generalium Inquisitorum ad juramentum præstandum in supplementum probationum, quæ ipsi forsan pro aliquo tempore, quo vagam duxisset vitam, super hujusmodi status libertate deessent, admitti contingat; idem Vicarius personam hujusmodi examinare, eique poenas contra Polygamos in jure inflictas comminare, ac juramentum supplementum hujusmodi ab ipsa persona, ut moris est, præstandum, excipere possit & valeat; cum hoc tamen, ut tam testium prædictorum depositiones, quam acta examinis & juramenti hujusmodi, ad dictam Curiam Episcopalem Eugubinam transmittantur, ad quam privatim spectabit ordinationes opportunas, ac licentias tradere pro Matrimoniorum celebratione, vel attestations super status, & conditionis libertate expedire.

§. 10. Nos enim hujusmodi Vicario Foraneo ibidem, ut præfertur, deputando, præmissas omnes & singulas facultates & auctoritates a dicto Episcopo Eugubino nunc & pro tempore existente (etiam Synodales dictæ Ecclesiæ Eugubinae, vel alia, etiam Apostolicæ, Constitutiones & Ordinationes, ac Juris Canonici dispositiones obstant) communicari & committi, ac respectivè ab eodem Vicario ibidem liberè & licitè exerceri posse permittimus & indulgemus, ac etiam volumus & mandamus; & quatenus opus sit, Nos ipsi, easdem omnes & singulas facultates & auctoritates eidem Vicario, ut præfertur, deputando, ac pro tempore quancumque existenti, dictâ auctoritate Apostolicâ, & eorundem tenore præsentium concedimus & impertimur: Non intendimus tamen impedire Episcopum Eugubinum pro tempore, quo minus possit eidem Vicario majores Facultates concedere, ultra prædictas, quatenus ei ita expediens videatur.

§. 11. Statuentes etiam, ut omnium Judiciorum tam civilium, quam criminalium, aliorum-

Quid in gravioribus & urgentibus.

Et quid in matrimonialibus.

Præmissas facultates Vicario tribuendas decernit, aliis verò arbitrio Episcopi.

Acta juridica coram Vicario gesta.

que

ANNO

1752.
apud Nota-
rium publi-
cum in ipsa
Civitate Per-
gulae asser-
ventur.De annua
praestatione
cum Episco-
po Eugubi-
no, tum di-
cto Vicario
Pergulae, si
extraneus
fuerit, sol-
venda.Clausulae &
Decreta pro
concessio-
num firmi-
tate.

que omnium, quae coram dicto Vicario agitata, gesta, & juxta praemissas dispositiones nostras resoluta ac decisa fuerint, Acta, Instrumenta, & Documenta quaecumque, apud Notarium Foraneum dictae Curiae Episcopalis Eugubinae, in eadem Terra Pergulae per Nos, ut praefertur, in Civitatem erectae, publicum Officium habentem, cum debitis cautelis, etiam perpetuo asservari debeant; ut inde authentica Exempla, seu Transumpta, & Fides, ad omnem petentium instantiam, in casibus alioquin permissis, seu cum requisitis licentiis, aut etiam de mandato Superiorum, ad quos pertinet, & ex officio, legaliter extrahi valeant; & sic asservata & extracta, eandem fidem in judicio, & extra, ubique locorum obtineant, ac si in ipsa Cancellaria Episcopali Eugubina asservata, indeque extracta fuissent.

§. 12. Ne autem per haec aliquod eidem Cancellariae Episcopali Eugubinae, ejusque juribus, ipsique Mensae Episcopali Eugubinae, quae exiguius potius est dotata redditibus, inferatur praedictum, quod sane, sicut accepimus, ex calculo pro decennio efformato, ad summam annuam quadragintaquinque scutorum circiter monetae Romanae de Juliis decem pro quolibet scuto hujusmodi ascensurum foret, cum praefertur hujusmodi Vicario, quatenus extero, ut supra, deputando, congruum pro eius sustentatione, ut infra, tribui debeat honorarium; volumus etiam & mandamus, ut ex redditibus Communitatis dictae Terrae per Nos in Civitatem, ut praefertur, erectae, illius Magistratus pro tempore existens dicto Venerabili Fratri moderno & pro tempore existenti Eugubino Episcopo annuam summam dictorum quadragintaquinque scutorum dictae monetae singulis annis in duabus aequalibus solutionibus in fine semestris, nec non ut ex eisdem Communitatis praedictae redditibus supra enunciatum quoque honorarium eidem Vicario, ut praefertur, deputando, juxta summam per eundem modernum & pro tempore existentem Episcopum Eugubinum praefigendam, omni mora, dilatione, & contradictione cessantibus, & absque eo quod eadem summam ex quavis causa, colore, & praetextu retardari, vel immitti, aut impugnari possint, omnino solvere respectivè debeat & teneatur.

§. 13. Decernentes, eandem praesentes Litteras, & in eis contenta quaecumque, etiam ex eo, quod quicumque in praemissis jus vel interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, & auditi, neque causa, propter quas praesentes emanarint, sufficienter adducta, verificata, & justificata fuerint, aut ex alia quantumvis legitima & privilegiata causa, colore, praetextu, & capite, etiam in corpore juris clauso, etiam enormis, enormissimae, & totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet, etiam quantumvis magno & substantiali, ac inexcogitato, & inexcogitabili, individuaeque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in jus, vel controversiam revocari, aut ad terminos juris reduci, seu adversus illas apertitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiae remedium impetrari, seu impetrato, aut etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus concessio, quempiam in judicio, vel extra illud uti, seu se juvare ullo modo posse: Sed ipsas praesentes Litteras semper firmas, validas, & efficaces existere & fore, suoque plenarios, & integros effectus fortiri &

obtinere, ac illis, ad quos spectat, & pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus & per omnia plenissime suffragari; Sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Caesarum Palatii Apostolici Auditores, & ejusdem S. R. E. Cameraarium, ac alios Cardinales etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, & alios quoscumque, quavis praeminentia & potestate fungentes, & funguros, sublatam eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere; ac irritum & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 14. Quocirca Venerabilibus Fratribus Archiepiscopo Corinthien. moderno Ducatus & Provinciae Urbinatensis Praesidenti, ejusque Successoribus Praesidentibus, vel etiam futuris Nostris & Apostolicae Sedis in eadem Provincia & Ducatu de Latere Legatis ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus; ac modernis etiam & pro tempore existentibus Archiepiscopo Urbinatensi, & Episcopo Eugubino, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel per alios, seu alium, auctoritate nostra, quoties pro parte interesse habentium requisiti fuerint, aut ita expedire judicaverint, praesentes nostras Litteras, & in eis contenta, solemniter publicantes, praedictis Communitati, Magistratui, & Hominibus, ac etiam Vicario pro tempore, ut praefertur, deputando, & omnibus & singulis, quorum favorem praemissa concernunt, in praemissis etiam omnibus & singulis, efficacis defensionis praesidio assistant, faciantque eos omnibus & singulis praefatis pacifice frui & gaudere; non permittentes eos, & eorum aliquem, per quoscumque desuper quomodolibet indebitè molestari, inquietari, aut impediri; Contradictores quoslibet & rebelles, cujuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis, & praeminentiae fuerint, per Censuras Ecclesiasticas, & pecuniarias poenas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo.

§. 15. Non obstantibus contrariis quibuscumque, etiam Apostolicis, seu in Universalibus, Provincialibus, aut Synodalibus, etiam praedictae Eugubinae Ecclesiae Conciliis, editis Constitutionibus, & Ordinationibus, dictaeque Ecclesiae, & Civitatis Eugubinae, ac ejusdem Terrae in Civitatem, ut praefertur, erectae, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus: Privilegiis quoque, indultis, & Litteris Apostolicis, quibusvis Personis & Locis, sub quibuscumque verborum tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, in genere vel in specie, aut aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis: Quibus omnibus & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, & formam in illis traditam observatam, praesentibus exprimerentur & infererentur, pro plenè & sufficienter expressis & insertis habentes, illis aliis in suo robore permanentibus, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter & expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 16. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae abolitionis, erectionis, institutionis, commissionis, concessionis,

Deputatio
Judicum Exe-
cutorum.Derogatio
contrariis.

Sanctio.

impertitionis, indultorum, voluntatum, mandatorum, decretorum, ac derogationum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Romae die 19. Aprilis 1752. anno 12.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorum Anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo, decimo octavo Kalendas Maji, Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco * Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 29. Aprilis ejusdem Anni.

LXVI.

Ecclesiastici Ditionis Pontificia quid juris habeant interveniendi, & sententiam dicendi in Consiliis super rebus, & negociis eorum interesse tangentibus.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium.

Quamvis jamdudum Romani Pontifices Praedecessores Nostri providam statuerint methodum in Ecclesiasticae Ditionis Communitatibus observandam, ubi de negotio aliquo agendum sit, in quo tam Ecclesiasticorum, quam Laicorum communis res agatur; nihilominus ad tollendos abusus, quos haec in re alicubi investos accepimus, & ad removendas querelas, quae ad Nos assidue deferuntur, opportunum fore judicavimus, easdem Praedecessorum Nostrorum Leges confirmare & innovare, nonnullis adjectis declarationibus, per quas earum intelligentia magis in aperto constituantur.

De electione Deputatorum Cleri Secularis, & Regularis.

§. 1. Primum itaque, ab Ecclesiasticis uniuscujusque Civitatis, Oppidi, aut Loci, duo Deputati eligendi sunt, alter e Clero Seculari, & alter e Regulari; Quod si Regulares in Loco non adsint, poterit Clerus Secularis non unum solum, sed etiam duos e proprio corpore Deputatos eligere.

De eorum interpellatione, ejusque effectu.

§. 2. Quoties autem negotium aliquod agitari contingat, quod aliquo modo ad Ecclesiasticorum res atque rationes pertineat, aut pertinere possit; toties praedicti Deputati interpellandi sunt, ut illius tractationi intersint. Si vero ipsi interesse neglexerint, quaecumque demum fuerit ipsorum absentia causa, non ideo id, quod ipsis absentibus decretum erit, nullitatis vitio infectum censetur; Sed pro decreto sic conditi validitate, satis erit, quod de facta interpellatione Deputatorum hujusmodi, extrajudicialiter constet.

Forum liberum suffragium, sed consultivum tantummodo cum fa-

§. 3. Quum autem hujusmodi consultationibus Ecclesiasticorum Deputati intervenient, poterunt quidem, ac etiam debent, circa ea, quae a Laicis proponerentur, sententias suas dicere; Verum haec consultivi suffragii vim

tantummodo habebunt; neque, si forte Laicorum resolutionibus contrariae fuerint, istarum executionem retardare valebunt; reservata dumtaxat Ecclesiasticis facultate recurrendi deinceps ad Superiora Tribunalia, a quibus postulare poterunt ea praedicta emendari, quae ex Laicorum resolutionibus illata sibi esse contenderint.

§. 4. Porro quum aliqua sint expensa, quibus tolerandis, ex Romanorum Pontificum praescripto, Ecclesiastici cum Laicis concurrere debent, cumque aequum non sit, pecuniarum summa ab Ecclesiasticis persoluta, in aliam causam a Laicis erogentur, praeter eam, quae in Pontificiis Mandatis expressa est; ideo statutum est, ut semel saltem in anno rationum redditio fiat, vocatis ad eam Ecclesiasticis Deputatis, quibus exhiberi etiam debebunt Libri, in quibus administrationis computa continentur; Hos tamen Libros Ecclesiastici minime poterunt domum asportare, sed examinare debebunt in eo Loco, qui a Governatore Locali, seu a S. R. E. Cardinali Provinciae Legato, majori, qua poterit cautela, ad id designatus fuerit, eoque temporis spatio, quod ipsis ad hunc effectum a supra dictis praescriptum fuerit, cum facultate recursum habendi ad Superiores, quoties in hujusmodi rationum redditione animadvertent, aut dati & accepti capita non recte constare, aut collatam pecuniam in alias causas erogatam fuisse, ab illis diversas, quibus ex Pontificiis voluntate destinata fuerat.

§. 5. Haec omnia aut expresse, aut implicite continentur in Epistola Encyclica, de mandato Ven. Servi Dei Praedecessoris Nostri Innocentii Papae XI. die 19. Julii anni 1681. expedita, & in Decretis a Congregatione Ven. Fratrum Nostrorum ejusdem S. R. E. Cardinalium super Bono Regimine Communitatum, & Universitatum Status Nostri Ecclesiastici, auctoritate Apostolica, deputatorum aliam emanatis. Quae ideo ab omnibus, ad quos spectat, in posterum observari volumus & mandamus; Sicque, & non aliter, in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, etiam de Lateri Legatos, & Provinciarum, Civitatum, & Locorum Status Nostri Ecclesiastici Praesides, Vice-Legatos, Governatores, aliosque quoslibet, judicari & definiiri debere, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, definiendi, ac interpretandi facultate, & auctoritate; & si secus a quoquam scienter vel ignoranter gestum aut judicatum fuerit, irritum & inane decernimus.

§. 6. Non obstantibus quibuslibet Apostolicis Constitutionibus, & Ordinationibus, nec non Ecclesiarum, & Ordinum Regularium, Congregationum, & Institutum, etiam expressa mentione dignorum, ac Civitatum, & Provinciarum, etiam juramento, Confirmatione Apostolica, vel alia quavis firmitate roboratis Statutis, Uibus, & Consuetudinibus etiam immemorabilibus; Privilegiis quoque, Exemptionibus, Indultis, & Litteris Apostolicis, cuilibet praemissorum quomodolibet in contrarium concessis, ac pluries confirmatis, & innovatis; Quibus omnibus & singulis, quatenus opus sit, expresse derogamus, aliisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscar. die xxix. Julii MDCCLIII, Pontificatus Nostri Anno XII.

D. Card. Passioneus.

Qua ratione comparatum revisendum interesse, & super illis sententiam dicere valeant.

Praemissorum observantiae in perpetuum consultantur.

Contrariis derogatur.

Dat. die 29. Julii 1752.

SUPPLEMENTUM LITTERARUM APOSTOLICARUM

PRIORIBUS ANNIS EDITARUM,

Qua in Voluminibus XVI. & XVII. inferenda erant.

LXVII. Episcopo Warmiensi & Sambienſi conceditur
uſus Pallii, & juſ præferendæ Crucis, more
Archiepiſcoporum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Romana Eccleſia omnium Eccleſiarum Ma-
ter & Magiſtra, a cœleſti Sponſo Paſto-
rum Principe **JESU CHRISTO**, cujuſ vices
planè immerentes Nos in terris gerimus, ſu-
premuſ auctoritatis dignitatiſque principatuſ
ſupra univerſum Terrarum Orbem ſibi uni at-
tributuſ, ita cum aliarum Eccleſiarum Paſto-
ribuſ participavit, ut modo uni, modo alteri,
pro meritiſ, ac locorum, temporum,
perſonarumque conditionibuſ, & auctoritatiſ,
& dignitatiſ decora, atque officia, opportu-
nè ad Divini honoris gloriam augendam, po-
puloꝝ neceſſitatiſ providenduſ, & Catholice
Fidei Majeſtatem veritatemque conſtan-
tiſſimè in omnium animiſ confirmandam,
distribuèrit.

Sacri Pallii
delatio, &
Crucis eleva-
tio, quid im-
portent.

§. 1. Inter tot autem præcipua, quæ An-
tiſtitibuſ interdum conferri ſolebant, inſignia,
duo numerantur, & geſtandi Pallii, & præfe-
rendi Sanctiſſimæ Crucis Signi honor. Et
Palliuſ quidem, quod ex Lana contextuſ,
Ovis illiuſ, quam Dominuſ aberrantem qua-
ſivit, inventamque humeriſ ſuiſ ſubſiſiit, pel-
lem ſignificat, ut Epicoſopuſ, qui Chriſti ty-
pumuſ gerit, ipſiſ munere ſungatur, atque etiam
ipſo habitu illud omnibuſ oſtendat, ſe boni,
ac Magni illiuſ Paſtoris imitatoreſ eſſe, qui
gregiſ infirmitateſ ferendat ſibi propoſuit, ni-
ſi exigentibuſ cauſarum meritiſ, juxta priſcam
conſuetudinem, & fortiter poſtulantibuſ, non
dabatur. Crucis verò præferendæ moſ, a Ro-
maniſ Pontificibuſ prædeceſſoribuſ noſtriſ, qui-
buſ ſupremam ſuper omneſ Eccleſiaſticorum
Virorum Ordineſ Jurisdictionem ac poteſtatem
habentibuſ Crux præferabatur, primuſ ad eo-
rumdem Legatoſ, deinde ad alioſ Antifſtiteſ
deductuſ eſt, ut conſideranteſ diligenteſ, quod
in Cruce Domini Noſtri **JESU CHRISTI** eoſ
oporteat gloriari, Crucis mortificationem ju-
gere in ſuiſ corporeſ debeant pro divini
Nominis amore portare.

Epicoſopi
Oratoriſ in-
ſtancia.

§. 2. Hæc ſecum recolent Venerabilis Fra-
ter Adamuſ Stanilaſ Warmienſiſ & Sambien-
ſiſ Epicoſopuſ, ac reputant, non leve populis
ſuiſ paſtorali curæ commiſſiſ, qui undique ab
hæreticis circumdantur, futurum incitamentuſ,
ſi ipſuſ modernuſ & pro tempore exiſtenteſ
Warmie & Sambie Epicoſopuſ, aut in Solem-
nitatiſ, juxta canonicat præſcriptioneſ cum
Pallio celebranteſ, aut cum Sanctiſſimæ Cru-
ciſ Signo ante eundem delato ite agentem
aſpicerent, ut & majorem Sacriſ Myſteriſ vene-
nerationem deferant, & Epicoſopali Dignitatiſ

majorem exhibeant reverentiam; eapropter No-
biſ humiliter ſupplicari fecit, ut in præmiſſiſ
opportuè providere, &, ut infra, indulgere
de benignitate Apoſtolica dignaremur.

§. 3. Noſ igitur eundem Adamuſ Stanilaſ
Epicoſopuſ ſpecialibuſ favoribuſ & gra-
tiſ proſequi volenteſ, & a quibuſvis ſuſpen-
ſionib, & interdictiſ, aliſque Eccleſiaſticis ſen-
tentiſ, cenſuriſ, & pœniſ, a jure, vel ab ho-
mine quaviſ occaſione, vel cauſa latiſ, ſi qui-
buſ quomodolibet innodatuſ exiſtit, ad effe-
ctum præſentiuſ tantuſ conſequenduſ harum
ſerie abſolventeſ, & abſolutuſ fore cenſenteſ,
ſupplicationibuſ ejuſ, aliorumque de hac Apo-
ſtolica Sede bene mereri pergentiuſ nomine,
Noſiſ ſuper hoc humiliter porrectiſ inclinati,
& attentiſ præmiſſiſ, ac præſertim quod War-
mienſiſ, & Sambienſiſ Epicoſopuſ Sacri Roma-
ni Imperii Princepſ ſit, & Warmienſiſ & Sam-
bienſiſ Eccleſiæ invicem perpetuo Canonice uni-
tæ Sedi Apoſtolice prædictæ immediatè ſub-
jectæ exiſtant; Ipſi Adamo Stanilaſo moder-
no, ac pro tempore exiſtenti Epicoſopuſ War-
mienſi & Sambienſi uſuſ Pallii in Solemnitati-
buſ per Sacroſ Canoneſ præſcriptiſ celebraan-
diſ, & Crucis ante ſe præferendæ per War-
mienſem & Sambienſem Civitateſ & Diœceſeſ
dumtaxat, & non alibi omnino, ſive in alie-
niſ Diœceſibuſ, ſive in Regni, & Sacri Ro-
mani Imperii præſati Comitatuſ, ſive in quibuſ-
cumque aliſ lociſ Epicoſopuſ præſato non ſub-
jectiſ, nec etiam de Ordinarii loci licentia;
nec etiam in Civitateſ, & Diœceſibuſ War-
mienſiſ & Sambienſiſ, præſentibuſ, vel quoli-
bet Dilecto Filio Noſtro Sanctæ R. E. Cardi-
naliſ, vel quolibet Noſtro, & ejuſdem Sedis or-
dinario, vel extraordinario Legato, aut Nun-
cio; ſub gratiæ, & conceſſionis hujuſmodi
nullitate, aliſque ad noſtruſ & Sedis præſa-
tæ arbitriuſ moderandiſ, & inſtigendiſ pœ-
niſ; & dummodo, quoad Palliuſ tam dictuſ
Adamuſ Stanilaſ Epicoſopuſ, quam quotieſ
ipſuſ, & Epicoſopuſ hujuſmodi pro tempore
exiſtenteſ, viam univerſæ carniſ ingredi con-
tigerit, ipſe Adamuſ Stanilaſ, & totieſ no-
vuſ Epicoſopuſ illud ab eadem Apoſtolica Se-
de, ſervatiſ de jure, vel conſuetudine ſervan-
diſ, poſtulaverit, & de Corpore Sancti Petri
Apoſtolorum Principiſ ſumptuſ a Romano pro
tempore exiſtente Pontifice, juxta præſcriptat
Sanctiõneſ, acceperit, & omnia, quæ cum
Archiepiſcopiſ Pallia traduntur, ſervari ſolita
ſunt, omnino ſerventur; auctoritate Apoſto-
lica, tenore præſentiuſ, concedimur, & in-
dulgemur.

Conceditur
uſuſ Pallii,
& juſ præfe-
rendæ Cru-
ciſ.

Cum oppo-
tuniſ limita-
tionibuſ.

Palliuſ ſin-
guliſ vic-
ibuſ, de mo-
re poſtulari,
& recipi de-
bet.

Clauſula pro
perpetua In-
dultiſ firmata.

§. 4. Decernenteſ eaſdem præſenteſ litte-
rat ſemper firmeſ, validat, & efficaceſ exiſte-
re, & fore, ſuoſque plenariſ, & integroſ
effectuſ fortiri, & obtinere, ac illiſ, ad quos
ſpectat, & pro tempore quancumque ſpecta-
bit, pleniffimè ſuffragari; ſicque in præmiſſiſ per
quoſcumque Judiceſ Ordinariſ, & Delegatoſ,

Derogationes.

etiam Caufarum Palatii Apoftolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ præfata Cardinales, etiam de latere Legatos, & Sedis præfata Nuncios, sublata eis, & eorum cuilibet qualiter aliter iudicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 5. Non obstantibus, quatenus opus sit, nostris, & Cancellariæ Apoftolicæ Regulis, nec non Apoftolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, aliisque quibuscumque, etiam iuramento, confirmatione Apoftolica, vel qua-

vis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, inductis, & literis Apoftolicis, in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, illorum tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes illis aliàs in suo robore permanfuris, ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXI. Aprilis MDCCLII. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

D. Card. Passioneus.

Dat. die 21. Aprilis 1742.

LXVIII.

Ut Equites Professi Militiæ Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani ad Episcopatum, aut ad Cardinalitiam dignitatem evecti, Crucem Octogonam ex Tela alba, tamquam habitum suæ Religionis proprium, exterioribus vestibus assutam gestare valeant.

Dilecto Filio Nostro Joachimo Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbytero Card. Portocarrero nuncupato.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noster, Salutem & Apoftolicam Benedictionem.

Quæstio, & Instantia a R. P. Portocarrero tunc Patriarcha Antiocheno proposita.

BIENNIIUM cum dimidio circiter elapsum est, ex quo Nobis exposuisti, te Hierosolymitanæ Militiæ Professum Equitem esse, & Magna ejusdem Ordinis Cruce insignitum, deinde Sacris Ordinibus initiatum; & a fel. rec. Prædecessore Nostro Clemente Papa XII. inter Præsules additum, & ad Patriarchatum Ecclesiæ Antiochenæ promotum fuisse: In ea autem opinione te versari, ut Crucem Octogonam ex tela alba, quæ Equitum Hierosolymitanorum propria est, gestare posses, non quidem, uti, consueveras, Mantelletæ assutam, atque ita a superiore Mozzetta contentam, sed ipsi Mozzettæ, sive Exomidi, cujus usum san. mem. Benedictus Papa XIII. Patriarchis etiam in Urbe concessit, hominum aspectui magis expositam deferre. Optare autem, ut hac de re sententiam nostram tibi aperiremus, simulque facultatem ad id exequendum tibi impertiremur; quoniam aliquot jam annis post adeptam Patriarchalem dignitatem, prædictam Crucem Mantelletæ dumtaxat assutam gestaveras. Te autem meminisse arbitramur, Nos ea de re responsum nullum nunc tibi dedisse; sumpto nimirum tempore ad rem prius accurato studio perpendendam.

§. 1. Ea verò examinata ac discussa, jam tunc opinionem tuam minime incongruam, aut a vero alienam reputavimus, quum Tu nimirum, utpote Hierosolymitanæ Militiæ Eques expresse Professus, vere Religiosus, & Frater sis; Religiosi verò tum Monachi, tum Mendicantes, quos Fratres appellant, etiam quum ad Episcopatum evecti sunt, Habitum proprii Ordinis deferre palam teneantur; Crux autem octogona ex tela alba, quam tu Mozzettæ visibilem superimponere in animo habebas, verus sit habitus Fratrum Professorum Militiæ Equitris Sancti Joannis.

§. 2. Et quidem nullo modo dubitandum nobis visum est, quin tibi, tamquam Equiti in Ordine Hierosolymitano expresse Professo, veri Religiosi, & Fratris qualitas conveniret,

Equites Hierosolymitani veris Regularibus & Fratribus adnumerantur.

Che i Cavalieri Professi dell' Ordine di Malta creati Vescovi, o Cardinali, possano portare sopra gli Abiti esteriori, e precisamente sopra la Mozzetta, la Croce Ottogona di tela bianca, come Abito della loro Religione.

Dilecto Filio Nostro Joachimo Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbytero Card. Portocarrero nuncupato.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noster, Salutem & Apoftolicam Benedictionem.

LXVIII.

SONO in circa due anni e mezzo, che ci rappresentaste, esser voi Cavaliere di Malta Professo, e GranCroce, aver poscia presi gli Ordini Sacri, esser Prelato, e Patriarca Antiocheno, fatto dalla Santa Memoria di Clemente XII. nostro Prædecessore, e credere di poter portare la Croce ottogona di tela, propria de' Cavalieri di Malta, non nella Mantelletta, come facevate, che resta coperta dalla Mozzetta, ma nella Mozzetta stessa, che fu ai Patriarchi conceduta dalla Santa Memoria di Benedetto XIII., acciò la Croce fosse visibile a tutti; chiedendoci il nostro sentimento, unitamente colla licenza di farlo, giacchè erano passati alcuni anni dopo il Patriarcato, che avevate portata la Croce ottogona nella Mantelletta: e se ben vi ricorderete, non vi dammo veruna risposta, avendo preso tempo per veder la materia.

§. 1. Non ci scordammo di veder la materia, e sin d'allora la vostra petizione ci parve giusta, e doverosa: essendo voi Cavaliere di Malta Professo, e per conseguenza vero Religioso, e Frate; essendo i Monaci, ed i Frati obbligati a portare visibilmente l'Abito della sua Religione, ancor quando sono Vescovi; ed essendo la Croce ottogona visibile di tela bianca, come voi intendevate di portare nella Mozzetta, il vero Abito de' Frati Professi di Malta.

§. 2. Che essendo voi Cavaliere di Malta Professo, foste, e siate vero Religioso, e Frate, non ci parve di poterne ragionevolmente dubitare; avendo voi fatti nella Professione i

Questione, ed istanza proposta da Monig. Portocarrero allora Patriarca d'Antiochia.

I Cavalieri di Malta sono veri Religiosi, e Frati.

adeoque conveniat; quum & in Professione tria solemnia, Castitatis, Paupertatis, & Obedientia vota emiseris; & hac sit vera, & communis opinio Auctorum, & Tribunalium, etiam Romanæ Curia, ut videre licet apud *Escanum in Propugnaculo Jerosolymitano disquisit. 6. cap. 2.* Nec ullius momenti est, quod asserunt nonnulli, haud posse Religiosum & Fratrem appellari eum, qui ex Instituto sui lege, arma tractare, & bella gerere debeat; Siquidem *S. Thomas 2. 2. quest. 188. artic. 3.* aperte docet, Religiose vitæ statui minime contrarium esse Institutum, quo addicantur homines ad belligerandum pro cultus Divini propugnatione, pro publica salutis, & Pauperum, ac oppressorum defensione; cujusmodi est Jerosolymitanæ Militiæ Institutum, ut optime nosti, & ut Nos ipsi significavimus in nostro *Opere de Canoniz. Sanctor. lib. 3. cap. 36. num. 16.* cujus Operis mentionem libenter facimus tecum, cui familiarem & gratam illius lectionem esse novimus.

Monachi & Fratres ad Episcopatum evecti Habitum sui Ordinis visibiliter deferre tenentur.

§. 3. Quod autem Monachi, atque ii, qui Fratres appellantur, etiam quum ad Episcopatum evecti sunt, propria Religionis habitum palam deferre teneantur, id extra controversiam omnino est, ex quo ita decrevit Concilium Generale Lateranense sub Innocentio III. *Canone 16. relato in Cap. Clerici officia, de vita & honestate Clericorum.* Quam in rem cum Nos aliàs plura collegimus & adduximus in citato *Opere nostro de Canoniz. Sanctor. lib. 3. cap. 35. num. 11. & seqq.*, tum verò hac occasione alia quedam vidimus, quæ utiliter legi possunt, apud *P. Mabillon. in Prefatione secunda ad seculum quartum cap. 7.* ubi ostendit hanc disciplinam jam usque a quinto sæculo obtinuisse. Soli autem Clerici Regulares, & Canonici Regulares, ad Episcopatum promoti, Vestes induunt iis omnino similes, quibus utuntur alii Episcopi è Clero seculari assumpti; & illi quidem, propterea quod eorum Ordinum habitus idem revera est cum habitu Presbyterorum secularium; hi autem, quia peculiare Privilegium hac de re habent, a Prædecessore nostro Leone Papa X. sibi concessum, habita ratione Rocchetti, cujus usum habent, quodque indumentum est Clericorum Secularium; quemadmodum expressum legitur in dicti Pontificis *Constitut. 34. in Bullario Romano*, quam Collectores tam Bullarii Canonico-rum Lateranensium, quam alterius Canonico-rum SS. Salvatoris, referre non omiserunt.

Habitus Militiæ Jerosolymitanæ est Crux octogona ex tela alba.

§. 4. Quod denique Crux octogona visibilis ex albo linteo, verus sit Habitus Equitum, & Fratrum Professorum Jerosolymitanæ Militiæ, id satis exploratum est tibi, qui Ordinis tui leges, & instituta plane calles. Verum ut intelligas, nos quoque hujusmodi materiam diligenter examinasse, noveris Nos etiam illorum opinionem, tanquam longe a vero aberrantem, rejicere, qui putant, parvam ex auro Crucem a pectore pendentem, Habitum esse Fratrum vestri Ordinis Professorum. Sane Raimundus de Podio, qui primus Jerosolymitanæ Militiæ Magister numeratur, voluit ab Equitibus suis nigri coloris vestem seu Pallium gestari, cui alba Crux è tela superius astuta esset. Sed quum id Equitibus militaturis parum aptum re ipsa inventum fuisset, eorum Habitus deinde redactus fuit ad Crucem octogonam, in octo nimirum apices desinentem, facta ipsi libertate de cætero communibus vestibus, decentibus tamen, & a facili pompa alienis, utendi. Quoniam vero procedentibus temporibus alba linteæ Crucis usus ab aliquibus relictus fuerat, ejusque loco aurea Crux candido incausto obducta pectori appensa deferrebat; hujusce Crucis usus a Magno Militiæ Magistro

solemni Voti, di Castità, Poverrà, ed Obedienza; ed essendo questa la vera, e comune opinione degli Autori, e de' Tribunali anche di Roma, come può vedersi nell'*Escanno in Propugnaculo Jerosolymitano disquisit. 6. cap. 2.*; Nulla giovando il dubbio da alcuni proposto, non poter' essere vero Religioso, e Frate chi hà per istituto il maneggiare l'Armi, e combattere; essendo chiara la Dottrina di *S. Tommaso 2. 2. quest. 188. artic. 3.*, che non ripugna allo stato di vera Religione l'istituto di combattere per la difesa del Culto Divino, della pubblica salute, o de' Poveri, ed Oppressi, che è per appunto l'istituto di Malta, come ben sapete, e come ancor Noi abbiamo accennato nella nostra *Opera de Canonizatione Sanctorum al lib. 3. cap. 36. num. 16.* Opera, che volentieri nominiamo a voi, perche sappiamo, che volentieri la leggerete.

§. 3. Che poi i Monaci, ed i Frati siano obbligati a portare visibilmente l'Abito della sua Religione ancor quando sono Vescovi, è proposizione, che non può controvertersi, venendo stabilita nel Concilio Generale Lateranense sotto Innoc. III. nel *Can. 16. riferito nel cap. Clerici officia, de vita & honestate Clericorum.* Sopra questo assunto si può vedere quanto da Noi è stato unito, e portato nella nostra citata *Opera de Canonizatione Sanctorum al lib. 3. cap. 35. num. 11. e seqq.*, potendo anche vedersi ciò, che nella presente occasione è stato veduto da Noi, cioè il Padre Mabillon nella *Prefazione seconda al Secolo quarto cap. 7.*, ove dimostra, che questa disciplina era già introdotta nel Secolo quinto. Ed i soli Chierici Regolari, e Canonici Regolari, sono quelli, che fatti Vescovi, vestono l'Abito de' Vescovi levati dal Clero Secolare: i primi, perchè il loro Abito è lo stesso, che quello de' Preti Secolari, ed i secondi per un particolar privilegio ad essi accordato dal Pontefice Leone X. appoggiato all' uso del Rocchetto, indumento proprio de' Chierici Secolari, e che dai Canonici Regolari si porta, come può vedersi nella sua *Costituzione 34. nel Bullario Romano*; riferita ancora nei due Bollarij de' Canonici Lateranensi, e de' Canonici della Congregazione del Santissimo Salvatore.

I Monaci e Frati diverti Vescovi debbono portare visibilmente l'Abito del loro Ordine.

§. 4. Che finalmente la Croce ottogona visibile di tela bianca sia il vero Abito de' Cavalieri, e Frati Professi di Malta, non è certamente proposizione ignota a voi, che tanto ben sapete le Costituzioni del vostro Ordine. Ma, acciò conosciate, che ancor Noi abbiamo veduta con diligenza la materia, diremo, esser un grand' equivoco di quelli, che pensano, esser la Crocetta d'oro, pendente al petto, l'Abito de' Professi di Malta. Raimondo di Podio, che fu il primo Granmaestro di Malta, ordinò, che i suoi Cavalieri fossero tenuti a portar una Veste, o sia Manto, di color nero, colla Croce bianca di tela: e non essendo poi praticabile la Veste nera, dovendo i Cavalieri militare, l'Abito della Religione fu fissato nella Croce bianca ottogona, cioè d'otto punte, colla libertà di andare nel rimanente vestiti, come vestono gli altri, ma senza pompa, e colla dovuta decenza. E perchè da tal' uno erasi lasciata la Croce di tela bianca, e solamente portavasi pendente dal Petto la Croce d'oro smaltata di bianco, il Granmaestro la Sengle proibì l'uso di questa Croce: il che benchè dipoi non fosse posto in pratica, basta però per porre in chiaro, che non è la

L'Abito dell'Ordine Jerosolimitano è la Croce ortogola di tela bianca.

Senglaõ nuncupato Equitibus vetitus fuit. Quantumvis autem prohibitio hæc usu recepta non fuerit, id tamen satis est ad ostendendum, non auream illam Crucem, sed aliam ex albo linteo confectam, verum esse Habitum Equitum Professorum Jerosolymitanæ Militiæ. Quam in rem non tantum consulendum nobis esse duximus Compendium Alphabeticum Statutorum vestri Ordinis in verbo: *Habitus*; verum etiam ipsum textum Statutorum ibi citatum; ac præterea vestrum Michalef in suis *manuscriptis*, verbo: *Crux aurea*, & verbo: *Habitus*, nec non auctorem Instructionum de præcipuis Officiis Equitum Jerosolymitarum, quæ ex Gallico idiomate in Italicum conversæ habentur, *Cap. undecimo*.

Non incongruum erit, eam Episcopalis Vestibus additam conspici.

§. 5. Nihil autem ea nos cogitatio movit, quod in posterum futurum esset, ut complures Episcopi Militarium Ordinum insignia gestare conspicerentur: Etenim, si de Equitibus in Ordine Jerosolymitano Professis loquamur; præterquam quod nec multi sunt, nec multi probabiliter esse possunt, qui ex ejusmodi statu ad Episcopatum assumantur; si etiam plures essent, nil aliud hac in re eveniret, quam id quod sine ulla cujusquam admiratione accidit, quum non unus, sed plures Episcopi Monachorum Cassinensium habitum deferre conspiciuntur, propterea quod in eo Ordine Professii fuerunt; non unus, sed plures Episcopi, Fratrum Minorum, aut Prædicatorum Habitu induti procedunt, quoniam in illis antea Ordinibus Professionem emiserunt.

Idque in exemplum trahi non poterit pro aliis Ordinibus Militaribus.

§. 6. Si verò de aliis aliorum Equestrium Ordinum Professoribus agatur, horum sanè ratio valde discrepat a præsentis questionis subiecto. Sacri Canones, qui habitum Regularem ab aliquibus Episcopis deferendum statuunt, de Monachis loquuntur. Hæc disciplina deinde ad Mendicantium Ordinum Fratres extensa fuit; & quamvis inter Fratres Minores nonnemo fuerit, qui eam consultò evertere studuerit, vicit tamen sanior pars Canonicis Statutis adhærens, ut videre est apud *Thomassinum de Beneficiis part. 3. lib. 2. cap. 50. num. 6.*; quum nempe nimis evidens visum fuerit, nullo intercedente discrimine, quod pertinet ad Vota substantialia, inter Monachorum & Fratrum Professionem, eandem Canonis Legem ad omnes Professos, sive Monachos, sive Fratres, aequè pertinere. His positis, conferantur jam Equites in Ordine Jerosolymitano Professii cum aliorum Equestrium Ordinum Professoribus; ac videatur, utrum illorum magis quam istorum Professio, quod pertinet ad Vota substantialia, ad Monachorum & Fratrum Professionem accedat. Illi quidem, ut supra dictum est, veri nominis Religiosi stricto jure habentur; aliorum autem Equestrium Ordinum Professores aliquibus Religiosi vocantur, ab aliis nequaquam; quique etiam illos Religiosos appellant, non stricto jure loqui se profitentur. Solemne Castitatis Votum, quod Jerosolymitani emittunt, plenum est & absolutum; adeo ut, quemadmodum per alias Professiones, quæ a Monachis & Fratribus fiunt, dissolvitur Matrimonium ratum & non consummatum, irritatur verò illud, quod quis post Professionem contrahere præsumat; eodem planè jure censeatur Professio Ordinis Jerosolymitani. At non idem obtinet, ubi agitur de Professionibus in aliis Ordinibus Militaribus emissis; ubi nempe Votum Castitatis non absolutum est, sed ad Castitatem conjugalem ut plurimum, aut ad prohibitionem alterarum nuptiarum redigitur; uti appositè ratiocinando observant Mendus de *Ordinibus Militaribus disquisit. 5. quest. 3. n. 17.* Pontius de

Croce d'oro, ma la Croce ottagonale di tela bianca, l'Abito vero de' Professi di Malta. E sopra questo punto non solamente abbiamo veduto il Compendio Alfabetico degli Statuti della Religione alla parola: *Abito*, ma i Testi degli Statuti ivi allegati, ed il vostro Michalef ne' suoi *Manoscritti* alla parola: *Crux aurea*, ed alla parola: *Habitus*, e l'Autore delle Istruzioni sopra obblighi più principali de' Cavalieri di Malta, tradotte dall'idioma Francese nell'Italiano, al cap. 11.

§. 5. Nè punto, nè poco, ci fece breccia la riflessione, che molti Vescovi in avvenire si farebbero veduti colle divise degli Ordini Militari. Imperocchè o si parla de' Professi di Malta; ed oltrechè non sono molti i Vescovi, nè tampoco è verisimile, che possano esser molti, che prima siano stati Professi di Malta; se anche fossero molti, succederebbe quello stesso, che succede, e non fa veruna ammirazione, quando si veggono, non uno, ma più Vescovi coll'Abito de' Monaci Cassinensi, perchè han fatto Professione in quell'Ordine, non uno, ma più Vescovi coll'Abito Franceseano, e Domenicano, per essere stati Professi negli Ordini predetti.

§. 6. O si tratta poi degli altri Professi negli altri Ordini Militari; e parlando di questi, non è certamente il caso paragonabile col nostro. Parlano i Canonici de' Monaci, e gli asfringono a portar l'Abito Regolare, benchè Vescovi. Questa disciplina si è poi estesa dai Monaci ai Frati; e benchè fra i Francescani vi fosse, chi si era presa la briga di volerla guastare, prevalse però il partito più sano, favorevole all'osservanza de' Canonici, come può vedersi nel *Tomassino de Beneficiis par. 3. lib. 2. cap. 50. num. 6.*, essendo troppo viva la ragione, che, essendo uguale quanto ai Voti sostanziali la Professione de' secondi a quella de' primi, doveva in tutti i Professi, o siano Monaci, o siano Frati, aver luogo la stessa Canonica disposizione. Ciò premesso, si faccia un poco il paragone fra i Professi di Malta, ed i Professi degli altri Ordini Militari, e si vegga, se, rispetto ai Voti sostanziali, più si accosta la Professione di Malta, di quella degli altri Ordini Militari, alla Professione de' Monaci, e de' Frati. I Professi di Malta sono in tutto rigore veri Religiosi, come di sopra si è detto: I Professi degli altri Ordini Militari da alcuni si dicono Religiosi, da altri no: E chi li chiama Religiosi, non intende di parlare rigorosamente. Il Voto solenne di Castità, che si fa dai Professi di Malta, è Voto compito, ed assoluto; in tal maniera che, siccome per le altre Professioni, che si fanno dai Monaci, e Frati, si scioglie il Matrimonio rato e non consumato, ed il Matrimonio è nullo, se si fa dopo la Professione, lo stesso per appunto si ammette nella Professione di Malta: il che poi non si ammette nelle Professioni, che si fanno negli altri Ordini Militari, nelle quali Professioni il Voto di Castità non è assoluto, ma ristretto per lo più o alla sola Castità conjugale, o al non passare alle seconde nozze: come molto bene vanno discorrendo il *Mendo de Ordinibus Militaribus disquisit. 5. quest. 3. num. 17.* il *Pontio de Matrim. lib. 9. cap. 7.* il Cardinal di

Non sarà inconveniente, che quella si veda sopra gli Abiti Vescovili.

Nè l'esempio potrà valere per gli altri Ordini Militari.

Matrim. lib. 9. cap. 7. Cardinalis de Eureka tom. 3. in 4. lib. Sentent. disput. 16. art. 13. num. 292. & seqq. Clericatus de Sacram. Matrim. decis. 13. numer. 17. Hinc porro est, quod datâ Jerosolymitanis Equitibus Professis facultate, qua nunc ipsis tribuitur; non inde quis rectè colligeret, pari ratione agendum esse cum aliorum Equestrum Ordinum Professioribus; & sicuti nunc illis permittitur, ut ad Episcopatum promoti Crucem octogonam ex alba tela conspicuam deferant, ita deinceps aliis aliarum Militiarum Equitibus Professis permitti debere, ut proprias eorum Ordinum Cruces, seu Insignia, visibiliter gestare valeant. Hoc verò illud esset, quod absurdi speciem, illorum sententia, præferret.

Cur dilatum
primò re-
sponsum
nunc deni-
quereddatur.

§. 7. Nunc autem a Nobis exquirere videris, cur, postquam quaestionis a te propositæ rationes omnes satis expendimus, non statim responsum nostrum tibi reddiderimus, adjecta facultate gestandi linteam Crucem octogonam, assutam Mozzetta, qua tunc, uti Patriarcha, utebaris. Nos autem ingenue fatebimur, ideo tunc temporis rem distulisse, quia in animo habentes Te inter hujus S. R. E. Cardinales in proximâ Promotione cooptare, nihil necesse reputavimus eam tibi facultatem impertiri, qua nonnisi paucis mensibus usus fuisses. Si autem ulterius requiras, cur, elapso jam biennio, ex quo in Cardinalium Collegium adscitus es, usque adhuc mentem nostram tibi non aperuerimus super eo, an liceat, nec ne, Crucem octogonam albi coloris Cardinalitæ Mozzetta superimponere, quoniam una est hujusmodi indumenti ratio, sive a Patriarchis, sive a Cardinalibus deferatur, Nos etiam exsequendo respondebimus, silentii nostri culpam adscribendam esse modestiæ tuæ; qui, licet toto hoc tempore frequentes ad Nos aditus habueris, de hac re nunquam Nos appellasti, dum Nobis interea multis arduisque negociis occupatam oppressamque mentem gerentibus, verus instantia tua memoriam exciderat. Neque verò hanc iterum per Nos ad examen revocari, ac definiiri forsitan contigisset, nisi duæ res intervenissent, quas Tibi jam exponemus.

Il Episcopus
Melitenis
candidum
Crucem Epi-
scopalis
Vestibus ex-
terius assu-
tam, etiam
Romæ de-
fert.

§. 8. Harum prima est, quod præteritis mensibus Venerabilis Frater Episcopus Melitenis Romam advenit, qui pluries ad audientiam nostram se contulit, albam octogonam Crucem, non quidem Mozzetta, quemadmodum Melitæ ab ipso facitari novimus, (nec enim Episcopis, præterquam Patriarchis, licitum est in Urbe Mozzettam induere), sed Mantelletta patenter assutam deferens. Episcopus autem Melitenis, ut nosti, Religiosus Professus est Militiæ Jerosolymitanæ; cumque ab ordine & statu Fratris Cappellani, ut vocant, ad Melitensem Episcopatum assumitur, gradum & qualitatem Procerum Magnæ Crucis in Religione obtinet. Neque verò hic, de quo agimus, primus est Melitensium Episcoporum, qui Romam advenerit, quique ea ratione, eoque habitu se conspicendum præbuerit. Alios Nos ipsi, dum in minoribus versabamur, in Urbe vidimus, octogonam Crucem deferentes, non secus ac præsens Episcopus desert. Et quidem memoria retinemus, a bo. mem. Præfule Gambaruccio Pontificiarum Cæremoniarum Præfeto tunc existente, in controversiam revocatum fuisse, an Episcopo Melitæ, qui tunc Romam advenerat, permittenda esset hujusmodi Crucis delatio; quam quidem illi competere putabat in Insula Melitæ, sed non item in Urbe: Sed quum eidem expositum fuisset, primò, ita semper antea factis temporibus fieri consuevisse, deinde Melitenses Episcopos omnes, Ordinis Jerosolymitani Professos esse, ideoque propriæ Religionis Habitum per eosdem, licet Episco-

Lauria tom. 3. in 4. lib. Sentent. disput. 16. art. 13. num. 292., & seqq. il Clericato de Sacramento Matrimonii decis. 13. numer. 17. Quali cose danno a dividedere, che dandosi ai Professi di Malta quello, che ora se gli dà, da ciò ragionevolmente non si può inferire, che lo stesso ancora debba farsi rispetto ai Professi degli altri Ordini Militari; e che ora ammettendosi, che dai Professi di Malta fatti Vescovi si porti visibilmente la Croce di tela colle otto punte, debba poscia ancora ammettersi ne' Professi degli altri Ordini Militari, fatti Vescovi, il portare visibilmente la Croce, o sia l'Insegna del loro Ordine; il che poi si dice, che porterebbe disordine.

§. 7. Ora ci sembra chiedersi da voi a Noi, quale fosse la cagione, per cui dopo aver noi veduta la materia, che ci avevate proposta, non dessimo la risposta, unitamente colla nostra licenza di poter portarsi da Voi la Croce ottogona di tela nella Mozzetta, che portavate come Patriarcha: e Noi candidamente vi diremo, non aver ciò fatto allora, perchè avevamo in testa di crearvi Cardinale nella nostra prima Promozione, che era imminente, nè ci pareva ben fatto il darvi una licenza, che sapevamo non dover durare, che pochi mesi. E se mai vi venisse in capo di domandare, perchè, essendo già passati due anni da che siete Cardinale, non vi abbiamo insino ad ora notificata la nostra mente sopra la Croce bianca ottogona, da portarsi, o non portarsi sopra la Mozzetta Cardinalizia, correndo la stessa ragione fra la Mozzetta di Patriarcha, e la Mozzetta di Cardinale; foggjngneremo, doverci incolpare la vostra modestia, che non ostanti le frequenti udienze, che vi abbiamo dato, non ci avete mai riparlato di quest'affare; che poi anche ci era uscito di mente, avendola pur troppo aggravata, ed oppressa da molti, e spinosi negozj: Nè forse mai più sarebbe da Noi stato riesaminato, & risoluto, se non fossero accadute due circostanze, che or ora vi esporremo.

Motivi di
differire la
risposta; e di
da la presentemente.

§. 8. La prima è stata l'esser venuto in Roma ne' mesi passati Monsignor Vescovo di Malta, che è comparso alla nostra udienza più volte colla Croce visibile ottogona nella Mantelletta, e non già nella Mozzetta, come sappiamo, che la porta in Malta, non essendo permesso ai Vescovi, eccettuati i Patriarchi, il portare in Roma la Mozzetta. Il Vescovo di Malta, come ben sapete, è Religioso professo, e quando dallo stato, & grado di Frate Cappellano è assunto al Vescovado, ottiene nella Religione la qualificazione di GranCroce. Non è il presente Vescovo di Malta il primo, che sia venuto in Roma, & che sia comparso nell'accennata divisa. Ne abbiamo, quando eravamo in minoribus, veduti altri in Roma colla Croce ottogona, che portavano, come ora porta il presente Vescovo di Malta. Ci ricordiamo, che dalla buona memoria di Monsignor Gambarucci primo Maestro Pontificio delle Cerimonie fu eccitata una difficoltà, se poteva permettersi al Vescovo di Malta, che allora era venuto a Roma, il portare visibilmente la detta Croce; avendo esso creduto, che il portarla gli convenisse in Malta, ma non in Roma: E ci ricordiamo altresì, che essendosi ad esso rappresentato, primo, che così si era sempre praticato per lo passato, secondo, che essendo ogni Vescovo di Malta Professo, doveva, anche essendo Vescovo, portar l'Abito della sua Religione; terzo, che la Croce ottogona era l'Abito de' Professi della Religione di Malta; esso ritiratosi dall'opposizione, e lasciò l'

I. Il Vescovo di Malta porta la Croce dell'O di ne sopra gli Abiti Vescovili, anche in Roma.

pos, deferri oportere, denique Habitum Fratrum Professorum S. Joannis, ipsam esse albam octogonam Crucem; meminimus eum ab obiecto destituisse, remque integram in suo statu reliquisse; liberam scilicet Melitensi Episcopo facultatem sinendo, ut Jerosolymitani Ordinis Crucem Romæ conspicuam gestaret.

Rubrica Ceremoniali Episcoporum ad terminos inveterate consuetudinis reduci-
tur.

§. 9. Quamvis autem in Ceremoniali Episcoporum lib. 1. cap. 1. habeatur, quod Presbyteri S. Spiritus, ac Militiarum S. Joannis, S. Jacobi, aliarumque, ad Episcopatum promoti, sui Ordinis insignia in vestibus non deferunt, sed ejusdem Ordinis Crucem ad collum intus pendentem; magis tamen valere debere censuit antiquam præcedentem consuetudinem, quæ Melitenibus Episcopis favebat, quæque etiam post Ceremonialis editionem continuata fuerat. Accedit etiam, quod relata Ceremonialis Lex ei forsan opinioni innixa fuit, quæ apud complures obtinebat, videlicet auream Crucem encausto obductam a collo pendentem, Professorum Equitum S. Joannis Habitum esse; quod tamen a vero alienum est, quum sola octogona Crux ex alba tela, sicut ante diximus, Religiosum Habitum prædictorum Equitum revera constituat.

Episcopus Meliten. Crucem ideo vestibus affuit, quia Ordinis Jerosolym. Professus est.

§. 10. Itaque Melitensis Episcopus Crucem octogonam Mozzetta adfutam Melitæ gerit, ubi Mozzetta delatio ipsi competit: In Urbe verò, ubi Mozzetta usum non habet, Talarem Vestem, & Mantelletam eadem Cruce distinctas visibiliter deferit. Neque verò id agit, tamquam Episcopus Melitensis; alioquin Crucem deponere deberet, quoties ipsum ad aliam Ecclesiam transferri contingeret; eodem planè modo, quo Archiepiscopus ad Episcopalem Ecclesiam translatus, Pallium, quo antea tamquam Archiepiscopus utebatur, dimittere debet, juxta legem Textus in Cap. ad supplicationem, de renunciat. Porro Episcopus quondam Melitensis, Molina nuncupatus, anno 1681. ad Leridensem Ecclesiam translatus fuit, ut habetur in Tom. 2. Sicilia sacra, Panormi impressa anno 1733. pag. 920., eumque constat in Episcopatu Leridensi octogonam Crucem semper gestasse; ideoque dici nequit Episcopum Melitensem ab ipso Melitensi Episcopatu id habere, ut Crucem octogonam deferat. Eam igitur idcirco deferit, quia Ordinis Jerosolymitani Professus est; cumque talis etiam perseveret, quantumvis a Melitensi Episcopatu ad aliam Ecclesiam transferatur, hinc est, quod Crucem in alterius etiam Ecclesiæ regimine deferit. Ejusmodi verò Crucem Melitæ quidem supra Mozzettam, Romæ autem supra Mantelletam patenter deferens, Canonicam legem adimplet, qua, licet Episcopus, jubetur Habitum Professorum Religiosi Instituti sui visibiliter gestare. Tu itaque, Dilecte Fili noster, quum ejusdem Ordinis Eques Professus existas, Habitum Professorum proprium, licet inter Cardinales S. R. E. cooptatus, deferre debes, octogonam scilicet Crucem supra Mozzettam, cujus usu & in Urbe & extra illam poteris; nec enim dignitas Cardinalatus ab hac obligatione te eximit; quemadmodum nec alios Cardinales ex Ordinibus Monasticis aut Mendicantibus assumptos a delatione habitus eorum Ordinis non absolvit; quod alias a Nobis ostensum est in citato Opere de Canoniz. dicto lib. 3. cap. 35. num. 11.

Monasticorum & Mendicantium Ordinum habitus proprio colore distinguitur.

§. 11. Si quis autem aliquid obijciendum censeret, ex eo desumptum, quod Cardinales in Ordinibus Monasticis aut Mendicantibus olim Professus Vestibus utuntur illius coloris, cujus est habitus proprii cujusque Ordinis; quod contra fit a te, qui purpureis vestibus perinde uteris, ac alii è Clero Sæculari Cardinales;

affare ne' termini, ne' quali era stato per l'addietro, che vuol dire, lasciando al Vescovo di Malta il portare in Roma visibilmente la Croce.

§. 9. Ancorchè nel Cerimoniale de' Vescovi al lib. 1. cap. 1. dicasi, che i Preti di S. Spirito, e delle Milizie di S. Giovanni, S. Giacomo, ed altre, fatti Vescovi, sui Ordinis insignia in vestibus non deferunt, sed ejusdem Ordinis Crucem ad collum intus pendentem: Avendo esso considerato, che doveva prevalere l'antica precedente consuetudine favorevole ai Vescovi di Malta, e continuata ancora dopo l'edizione del Cerimoniale: al che forse poteva ancora agguingersi, essersi appoggiato lo stabilito nel Cerimoniale all'opinione, che fra molti correva, che la Croce di smalto pendente dal collo, fosse l'Abito de' Professi di Malta: il che non sussiste; essendo la Croce ottagonale di tela bianca, come già di sopra si è detto, l'Abito solo, e proprio de' detti Professi.

Si moderata una Rubrica del Cerimoniale de' Vescovi.

§. 10. Porta dunque il Vescovo di Malta la Croce ottagonale visibile nella Mozzetta in Malta, ove ha l'uso della Mozzetta. Porta lo stesso Vescovo in Roma la Croce ottagonale visibile, non già nella Mozzetta, non avendone l'uso in Roma, ma nella Veste, e nella Mantelletta. Non porta il Vescovo questa Croce come Vescovo di Malta, perchè se la portasse come tale, la dovrebbe lasciare, quando è trasferito ad un'altra Chiesa: in quella guisa appunto, che l'Arcivescovo, che come tale porta il Pallio, lo dimette, quando è trasferito ad una Chiesa Vescovile, come viene stabilito nel Cap. ad supplicationem, de renunciatione. Passò Monsignor Molina dal Vescovato di Malta a quello di Lerida l'anno 1681., come si vede nel Tom. 2. della Sicilia Sacra della Stampa di Palermo del 1733. alla pag. 920., e sapendosi di certo, che nel Vescovato di Lerida sempre portò la Croce ottagonale, da ciò chiaramente si deduce, che la Croce ottagonale non si porta dal Vescovo di Malta, come Vescovo di Malta. Porta il Vescovo di Malta la Croce come Professo dell'Ordine di Malta; e restando Professo ancorchè dal Vescovato di Malta passi ad un altro Vescovato, da ciò deriva, che anche nell'altro Vescovato porta la Croce. Porta il Vescovo di Malta in Malta la Croce ottagonale nella Mozzetta, ed in Roma la porta visibile nella Mantelletta, ed in questo modo adempie l'obbligo, che gli corre, di portare benchè Vescovo l'Abito de' Professi della sua Religione. Voi siete ugualmente Professo di Malta, e voi benchè Cardinale siete obbligato a portar l'Abito de' Professi, e per conseguenza la Croce ottagonale nella Mozzetta, che potete portare in Roma, e fuori di Roma; non esentandovi la dignità di Cardinale dal portarla: portandosi dai Cardinali Monaci, e Frati, colla dignità di Cardinale, l'Abito del loro Istituto, conforme anche da Noi fu dimostrato nel luogo sopraccitato nella nostra Opera de Canonizatione al lib. 3. cap. 35. num. 11.

Il Vescovo di Malta de-
stume dalla
sua Professione
il jus di
portare la
Croce sopra
gli Abiti
Vescovi.

§. 11. E quando mai da taluno si dicesse, che dai Cardinali Monaci, e Frati si porta l'Abito del colore dell'Abito del loro Istituto, il che non si fa da Voi, che vestite di rosso, come vestono i Cardinali del Clero Secolare, non mancherebbe una soda risposta: e farebbe, che l'Abito de' Monaci, e Frati è

L'Abito degli Ordini Monastici e Mendicanti si distingue anche nel colore.

solida quidem responso in promptu esset: certa nimirum lege præscriptum esse, ut habitus Monachorum & Fratrum ex eo panno fiat, ejusque coloris sit, qui ab omnibus conspicitur. At verò Professorum Ordinis Jerosolymitani habitus in octogona Cruce unice consistit; sublata nimirum veteri obligatione deferendi Togam nigri coloris, eaque recepta lege, ut unusquisque Professus pro status sui conditione indutus incedat, modò Crucem octogonam, ad quam Professorum habitus redactus est, continenter gerat.

II. Preces Religionis nomine Pontifici oblatæ.

§. 12. Atque hæc de prima circumstantia Nos impellente dicta sint. Altera est, quod ultima vice, qua Dilectus Filius Jerosolymitanæ Militiæ vestra Orator ad audientiam nostram accessit, ejusdem Militiæ universæ nomine, demissas Nobis de hoc ipso obtulit preces; ac præter ea, quæ verbo exposuit, supplicem quoque Libellum scripto exaratum in eandem sententiam Nobis reliquit.

Pontificis studium erga Ordinem Jerosolymitanæ & exempli, quæ petitioni annuendum fuerunt.

§. 13. Et Nos quidem, ut Tibi optimè perspectum est, benevolentia ac studio erga inclytum Ordinem vestrum, nemini Prædecessorum nostrorum concedimus; ac Jerosolymitanam Militiam tamquam validissimum Christianæ Reipublicæ propugnaculum, atque firmissimum tutissimumque communis salutis præsidium meritò reputamus. Sed seposito parumper benevolentia nostra affectu, id Nobis examinandum suscepimus, an ad intrinsecas rationes superius explicatas, extrinsecæ præterea adjungi possent, cujusmodi ab exemplis & factis desumi consueverunt.

Card. de Aubusson M. Militiæ Magister Crucem vestibus Cardinalitatis suscepimus detulit.

§. 14. Petrus de Aubusson Jerosolymitanæ Militiæ Magnus Magister anno 1484. a Prædecessore nostro Innocentio Papa VIII. inter S. R. E. Cardinales coopertus, supremum Ordinis Magisterium unà cum Cardinalatu retinuit, nec unquam Romam accessit, ad Rhodum Insulam a Turcarum insidiis & impetu defendendam semper intentus. Hic anno 1503. è vita migravit, ejusque laudabilia gesta legi possunt, tum apud Episcopum de Attachi, in ejus opere inscripto: *Flores Historiæ Cardinalium tom. 2. pag. 416. num. 38.*, tum apud Ciacconium *tom. 3. pag. 134. & seqq.* Porro hic Crucem octogonam in Mozzetta gestavit, ut ex sequentibus patebit.

Idem factum fuit a M. Mag. de Verdala S. R. E. Cardinali.

§. 15. Romæ mortuus est Levesquius de la Cassiere ejusdem Ordinis Magnus Magister; cumque Summus Pontifex Gregorius XIII. tres ad hujusmodi Magisterium nominasset, ex his Hugo Verdala in demortui locum subrogatus est. Hic deinde ab alio Prædecessore nostro Sixto Papa V. anno 1587. Romam evocatus, ibidem ad Cardinalatum evehus, aliquo tempore elapso, Melitam reversus est, Magni Magistri munus cum Cardinalatus dignitate simul retinens, & anno 1595. è vita decessit. Ephemeres, seu Diaria Pauli Alaleonii Pontificii Caremoniarum Magistri, *tom. 1. par. 2. pag. 502.* ritum exhibent, quo Birretum Cardinalitium eidem Verdala, aliisque simul cum ipso promotis, a Pontifice traditum fuit; ubi ad rem nostram infrascripta verba leguntur: *Magnus Magister venit ad Consistorium, ad accipiendum Birretum rubrum cum veste nigra indutus, quam vocant la veste de Ponta, quem habitum portant præcipue quando se communicant, & cum Bireto Presbyterali nigro, & corona; & habito Bireto rubro, in Cameris Cardinalis de Montalto, relicta dicta veste, induit se more Cardinalium, portans Crucem albam magnam, juxta Ordinem suæ Religionis, supra Mozzettam ante pectus tantum.* E duopo, che ciò recasse qualche maraviglia, ed avendo i Cardinali preteso, che non si potesse portare alcun'altra insegna di Religione sopra la Porpora Cardinalizia, e che però esso dovesse levar la Croce, postosi il punto in controversia, ed avendo

determinato e stabilito in quella saja, in quel colore, che da ognuno si vede; ma l'Abito de' Professi di Malta unicamente consiste nella Croce ottagonale, essendo già stato levato l'antico obbligo di portare la Toga nera, come di sopra si è detto, ed essendosi già fissato, che ogni Professo vesta come porta il suo stato, purchè sempre porti la Croce ottagonale, alla quale è ridotto l'Abito proprio de' Professi di Malta.

§. 12. Dopo avervi esposta la prima circostanza, faremo passaggio alla seconda; ed è, che nell'ultima udienza data da Noi all'Ambasciadore della vostra Religione Jerosolimitana, da esso in nome della medesima ci fu fatta premurosa istanza per questo stesso negozio non meno in voce, che in carta, avendocene lasciato un Memoriale.

II. Istanza fatta in nome della Religione.

§. 13. Come bene siete informato, Noi non cediamo a veruno de' nostri Prædecessori nell'affetto verso la vostra inclita Religione; valutandola come un'antemurale fortissimo della Cristianità, ed un'fermissimo, e sicurissimo propugnacolo della Cristiana Republica. Ma, posto per un poco da parte l'affetto, ci applicammo a vedere, se alle ragioni intrinseche, già di sopra dedotte, vi fosse campo di aggiungere l'extrinseche, che si sogliono desumere dai fatti, e dagli esempi.

Affetto del Papa verso di essa, ed esempi, che persuadono ad accordare quanto si chiede.

§. 14. Nell'anno 1484. Pietro de Aubusson Granmaestro di Rodi fu fatto Cardinale dal nostro Prædecessore Innocenzo VIII., ritenne col Cardinalato il Granmagistero, nè mai venne a Roma, essendo stato sempre intento a guardare l'Isola di Rodi dai Turchi. Mori nel 1563., e le di lui gloriose gesta si possono leggere nel Vescovo d'Attichy nella sua Opera intitolata *Flores Historiæ Cardinalium, al tom. 2. pag. 416. num. 38.*, e nel Ciacconio *al tom. 3. pag. 134. & seqq.* Ed il Cardinale de Aubusson portò la Croce ottagonale nella Mozzetta, come or'ora accenneremo.

Il Card. d'Aubusson Gran Maestro portò la Croce sopra gli Abiti Cardinalizj.

§. 15. Mori in Roma Levesque de la Cassiere Gran Maestro di Malta; ed avendo il Pontefice Gregorio XIII. nominati tre al Magistero, fra quali Ugone Verdala, esso fu il Granmaestro. Fu di poi chiamato a Roma da Sisto V. nel 1587., che in Roma lo fece Cardinale, ove pure si trattenne qualche tempo; dopo il quale ritornò a Malta, avendo ritenuto col Cardinalato il Granmagistero, e morì l'anno 1595. Nei Diarj di Paolo Alaleone Maestro Pontificio delle Cerimonie *al tom. 1. par. 2. pag. 382.*, si descrive la funzione della Berretta Cardinalizia data dal Papa ad esso, ed agli altri suoi Compagni nella Promozione, ed al proposito nostro così nel luogo citato si legge: *Magnus Magister venit ad Consistorium ad accipiendum Biretum rubrum, cum veste nigra indutus, quam vocant la veste de Ponta, quem habitum portant præcipue quando se communicant, & cum Bireto Presbyterali nigro, & corona; & habito Bireto rubro, in Cameris Cardinalis de Montalto, relicta dicta veste, induit se more Cardinalium, portans Crucem albam magnam, juxta Ordinem suæ Religionis, supra Mozzettam ante pectus tantum.* E duopo, che ciò recasse qualche maraviglia, ed avendo i Cardinali preteso, che non si potesse portare alcun'altra insegna di Religione sopra la Porpora Cardinalizia, e che però esso dovesse levar la Croce, postosi il punto in controversia, ed avendo

Lo stesso praticò il Gr. M. Verdala fatto Cardinale.

Collegii propriam gestari posse, adeoque prædictam Crucem a Verdala dimittendam esse; re in deliberationem & controversiam adducta, Jacobus Bosius tunc Jerosolymitani Ordinis negociis gerendis Romæ præpositus, veterem tabulam circumferendo, in qua picta erat imago prædicti Cardinalis de Aubusson, alba Cruce supra purpuream Mozzettam impressa, effecit, ut Cardinalium Collegium acquiesceret; & Cardinalis Verdala Crucem octogonam in Mozzetta semper retinuit. Rem totam, ut a Nobis exposita est, latius recenset Eques a Puteo in sua Historia Ordinis Jerosolymitani, par. 1. lib. 6. pag. 301. Idemque ex his, quæ mox subjiciemus, plenius etiam comprobatur.

Numisma Cardinalis de Verdala Crucem exhibet in pectore patentem.

§. 16. Magno huic Magistro Verdala multi adversarii, atque obtrectatores fuerunt; quorum fortasse accusationibus Pontifex permotus, opportunum judicavit, explorandæ veritatis gratia, eundem Romam accersere. Ut autem deinceps victoriam de malevolis a se reportatam significaret, acutum illi & lepidum dictum in familiari sermone solemne erat, quo cum Ferdinando Ozes Magistro Rationali de criminibus sibi impietis agens, usus fuisse narratur; se nimirum multis coloribus ab Adversariis Romæ depictum, verumtamen purpureum Melitam rediisse. Insuper Numisma sibi cudi iussit, quod describit Ciacconius in ejus vita Tom. 4. pag. 185. in cujus antica parte ipsius imago erat, adjecto nomine: FRATER HUGO DE LOUBENX VERDALA CARDINALIS, in averſa verò Neptunus exhibebatur curru insidens cum hac Epigraphe: COLLECTASQUE FUGAT NUBES, SOLEMQUE REDUCIT; quæ omnia ad superatos ab eo inimicorum conatus referuntur. Hoc Numisma, de quo Ciacconius agit, in manibus habuimus, & diligenter inspeximus; & quidem in postica parte, præter Neptunum Curru insidentem, Solem præterea vidimus, nubes ac procellas dissipantem: in anteriore autem, post verba a Ciacconio relata, sequentes siglas deprehendimus: M. M. PRINC. MEL. ET G.; videlicet *Magnus Magister Princeps Melita & Gaudi*. Quod autem ad rem nostram præcipue pertinet, ejusdem Verdala imaginem observavimus, Cardinalitio habitu, & Magna Cruce octogona supra Mozzettam pectori insculptâ; quod nec ipse fieri mandasset, nec toleratum fuisset, nisi eidem confirmatum fuisset jus ejusmodi Crucis supra Mozzettam deferendæ.

Prædicti Magni Magistri Crucem ideo gestarunt, quia Equites Professi erant.

§. 17. Duobus hisce exemplis magnopere permoti sumus, ut tibi etiam, Dilecte Fili noster, licitum judicarem in Mozzetta Crucem gestare, quemadmodum antiquiores duo Equites Professi ejusdem Jerosolymitanæ Militiæ gestarunt. Neque enim putamus, in casu, de quo agitur, discrimen ullum inter te, & illos rationabiliter constitui posse, eò quod tu quidem Eques Professus Magnæ Crucis, illi autem Equites Professi, & Magni ipsius Militiæ Magistri essent. Etenim octogona Crux peculiare non est Magni Magisterii insigne; sed, ut jam pluriès dictum fuit, habitus est proprium Equitum Professorum. Quod intelligi facile poterit ab his etiam, qui Constitutiones vestras ignorant, si observent, præfatum Alaleonium, dum habitum describit, quo indutus erat Magnus Magister Verdala post acceptum Biretum Cardinalitium, Magnam Crucem designare, non tamquam supremi ipsius Magisterii propriam, sed *juxta Ordinem suæ Religionis*; Sacrum verò Cardinalium Collegium, quum ejusdem Crucis delationi supra Mozzettam se opponeret, ut etiam superius innuimus, eas potissimum leges in medium protulisse, quibus interdictum est,

Giacomo Bosio, Agente in quel tempo della Religione di Malta in Roma, portato in giro un'antico Ritratto del Cardinale de Aubusson colla Cruce bianca su la Mozzetta rossa, restò appagato il Sacro Collegio; ed il Cardinal Verdala profegui a portare la Cruce ottagonana sopra la sua Mozzetta. Il fatto è pienamente riferito nella Storia di Malta del Comendator del Pozzo par. 1. lib. 6. pag. 301., e resta altresì pienamente comprovato da quanto siegue.

§. 16. Ebbe il Granmaestro Verdala molti Emoli, per le rappresanzze forse de' quali fù dal Papa creduto bene farlo venire a Roma, per accertare la verità. Aveva esso un detto assai arguto, allusivo alla vittoria ottenuta contro i Malevoli, e discorrendo con D. Ferrando Ozes Maestro razionale de' mali uffizj fatti contra di lui in Roma, diceva, che i suoi nemici l'avevano dipinto a Roma di molti colori, ma, che era ritornato a Malta rosso. Fece in oltre incidere una Medaglia descritta dal Ciacconio nella di lui vita *al tom. 4. pag. 185.*, nel dritto della quale dice, che vi era il di lui ritratto col di lui nome FRATER HUGO DE LOUBENX VERDALA CARDINALIS, e nel rovescio un Nettuno affiso nel Carro col seguente motto, COLLECTASQUE FUGAT NUBES, SOLEMQUE REDUCIT. Cose tutte allusive alla vittoria ottenuta nelle sue persecuzioni. Noi abbiamo avuta nelle mani, e veduta la Medaglia, di cui parla il Ciacconio; e quanto al rovescio, vi abbiamo veduto il Nettuno affiso nel Carro, ma coll'aggiunta di un Sole, che dissipa le nubi, e le procelle; ed in ordine all'altra parte della Medaglia, dopo le parole riferite dal Ciacconio, vi abbiamo lette queste altre, M. M. PRINC. MEL. ET G.; cioè Granmaestro di Malta, e del Gozo; e quello, che più importa al caso nostro, vi abbiamo veduto scolpito il di lui ritratto coll' Abito Cardinalizio, e la Grancroce ottagonana nel Petto su la Mozzetta: il che certamente non si farebbe fatto fare da lui, nè si farebbe lasciato correre, se non fosse stato assicurato il punto di portare la Cruce ottagonana sopra la Mozzetta.

§. 17. Questi due esempj ci hanno dato un gran fondamento per credere, poter' ancor voi portare la Cruce nella Mozzetta, come l'hanno portata due altri vostri Predecessori Cavalieri Professi della Religione Gerofolimitana. Nè crediamo poter correre ragionevole disparità, nel caso, di cui si tratta, fra voi, ed essi, essendo voi Cavaliere Professo, e Grancroce, ed essendo essi Profess, e Granmaestri dell' Ordine: imperocchè la Cruce ottagonana non è divisa particolare del Granmaestro di Malta; è, come più volte si è detto, l'Abito proprio de' Cavalieri Profess: il che facilmente potrà comprendere anche chi non è pratico delle vostre Costituzioni, se risletterà, che l'Alaleoni di sopra citato, descrivendo l'Abito, che portossi dal Granmaestro Verdala dopo ricevuta la Berretta Cardinalizia, dice la Grancroce, non propria del Magistero, ma della sua Religione, *juxta Ordinem suæ Religionis*; e che il punto promosso dal Sagro Collegio contro il portare la detta Cruce nella Mozzetta, come pure abbiamo detto di sopra, appoggiossi al non doverli porre sopra la Porpora Cardinalizia alcun'altra insegna di Religione. In quella guisa appunto, che avendo la Santa

Medaglia del Cardinale di Verdala con la Cruce visibile.

I due predetti Gr. Maestri portarono la Cruce, per ragione della loro Professione.

cujuscumque Ordinis insignia supra Purpuram Cardinalitiam apponere. Ita porro, quum san. mem. Prædecessor noster Benedictus Papa XIII. Cardinalem renunciaisset Fr. Laurentium a S. Laurentio, qui Cardinalis Cozza nuncupatus est, quique tunc Minister Generalis erat Ordinis Minorum; cumque eodem tempore per suas Litteras in forma Brevis datas die 19. Decembris anni 1726. statuisset, eundem in Officio Ministri Generalis perseverare: *Decernentes munus Ministri Generalis hujusmodi, ob tuam ad Cardinalatus dignitatem Promotionem factam, ut præfertur, durante nostro, & dictæ Sedis beneplacito præfato, non cessare: non vi sit chi pensasse mai di attribuire la ritenzione dell'Abito Francescano, che esso usò nel tempo ch'era Cardinale e Generale, all'esser Generale; essendo ognuno ben persuaso, che la ritenzione era un effetto della sua Professione fatta nella Religione di S. Francesco.*

§. 18. Atque hæc sunt, quæ Nos, paucis horis ab assidua occupatione nostra subtractis, colligere potuimus, ut quæstioni a te jam pridem propositæ responsum redderemus; & contentaneæ petitæ a te, & a Religione tua, facultatem concederemus, ut tu videlicet Magnam Crucem octogonam ex alba tela supra Mozzettam gestares; quod Tibi per præsentem permitimus; Tibique, Dilectæ Fili Noster, Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 13. Octobris 1745. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

Memoria di Benedetto XIII. creato Cardinale il Padre Lorenzo da S. Lorenzo, chiamato Cardinale Cozza, che era Generale dell'Ordine de' Minori, ed avendo nello stesso tempo stabilito con suo Breve spedito sotto il giorno 29. di Dicembre 1726., che continuasse nell'ufficio di Generale: *Decernentes, munus Ministri Generalis hujusmodi, ob tuam ad Cardinalatus dignitatem Promotionem factam, ut præfertur, durante nostro, & dictæ Sedis beneplacito præfato, non cessare: non vi sit chi pensasse mai di attribuire la ritenzione dell'Abito Francescano, che esso usò nel tempo ch'era Cardinale e Generale, all'esser Generale; essendo ognuno ben persuaso, che la ritenzione era un effetto della sua Professione fatta nella Religione di S. Francesco.*

§. 18. Ed eccovi quanto in poche ore trattate alle nostre continue applicazioni abbiamo potuto raccorre per rispondere all'antico vostro quesito, e per concedervi fondatamente la licenza richiesta da voi, e dalla vostra Religione, di portare sopra la Mozzetta la Croce ottagonale di tela bianca, il che facciamo colla presente; dandovi con pienezza di cuore l'Apostolica Benedizione.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 13. Octobris 1745. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

Si concede la richiesta licenza.

Dat. die 13. Octobris 1745.

Pont. petram facultatem indulget.

Dat. die 13. Octobris 1745.

LXVIII.

Sponsis Catholicis, qui in Fœderati Belgii regionibus, coram Civili Magistratu, aut Hæretico Ministro dumtaxat, mutuum consensum in Matrimonium de præsentem declarant, quælibet conjugalis consuetudo interdicta decernitur, donec Matrimonium ad formam Concilii Tridentini ritè celebraverint.

Dilectio Filio Paulo Simoni a Sancto Joseph, Carmelita Excalceato.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilectæ Fili, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Reddita sunt Nobis per Dilectum Filium, eundemque primarium administrum nostrum, Silvium Cardinalem Valenti, vestrae litteræ, quibus subortam inter vos in re gravis sanè momenti controversiam exponitis, eamque judicio nostro subjicitis. Non possumus equidem non magnopere commendare propositum vestrum, quo Sedem Apostolicam consulendam censuistis, ejusque definitionem exposcendam, ut eam unanimiti consensu amplectamini; quam si omnes, cum similes emergunt quæstiones, pari docilitate exquirent, & sequerentur, non tanta succresceret in dies, inter Evangelicos Operarios, opinionum varietas, nec doleremus aliquando, ob eorumdem in tradenda morum doctrina diversas sententias, in partes distrahi Christianum populum, eamque scindi mentium animorumque concordiam, quam Christus Dominus Ecclesiæ suæ commendatam voluit usque adeo, ut ea præsertim, quasi tessera, discipulos suos cognoscendos prædixerit.

§. 1. Expofuitis itaque Nobis, non rarò

istis contingere, ut Catholicis Matrimonium inter se contrahenti, Civilem adeant Magistratum, aut Hæreticum Ministellum, quibus se sistere legibus Patriæ coguntur, & coram illis mutuum expriment in Conjugium consensum, quem tamen postea renovare coram legitimo Ministro Catholico & duobus Testibus, uti Tridentinum præcipit, aut omnino negligunt, aut in longum tempus differunt: interim verò, perinde ac si legitimi Conjuges jam forent, non dubitant omnem conjugalem consuetudinem inter se habere. Quævisistis deinde, quid de illo consensu sentiendum sit, coram Civili Magistratu aut hæretico Ministello præstito: Num scilicet satis fuerit ad perficiendum Matrimonium validum, saltem in ratione contractus, quod alter ex vobis affirmat, alter inficiatur; etsi ad Sacramenti dignitatem non assurgat, quod nemo vestrum in quæstionem adducit; si enim res ita se haberet, uti primus existimat, subsequens inter consentientes copula, etiam ante renovatum coram Parocho Catholico consensum, omni flagitio vacaret, & suscepta exinde proles, absque ulla dubitatione, esset legitima reputanda.

§. 2. Jam verò, ut postulat vestris breviter simul & dilucidè respondeamus, unaque controversiam omnem judicio nostro præcidamus, sic habete: Ubi cumque promulgatum & receptum sit Concilii Tridentini Decretum Cap. 1. Sess. 24. de Reformat. Matrim., ibi nulla prorsus, atque in omni ratione irrita esse conjugia, aliter quam coram alterutrius contrahentium legitimo Parocho, aliove Sacerdote Parochi vices agente, & duobus Testibus, celebrata. Scimus profectò esse Theologos, qui in ipso Fidelium Matrimonio Contractum a Sacramento ita dividunt, ut illum omnino perfectum quandoque consistere credant, quin ad Sacramenti excellentiam pertingat; sed quidquid sit de hac opinione, quum Nos quidem

Ubi promulgatum est Tridentini Decretum de Reformat. Matrim., Conjugia aliter contracta nulla sunt.

Et quidem tam in ratione contractus, quam in ratione Sacramenti.

Recurfus ad Sedem Apostolicam habitus, a Pontifice benigne excipitur.

Quæstionis propositæ ita.

Bullarii Romani Contin. Pars XII.

D d

nunc

Publicatio
Decreti inter
Catholicos
Fœderati
Belgii, in
dubium non
revocatur.

Præmissæ
Doctrinæ
confectaria,
circa natu-
ram præstii
consensus.

Circa neces-
sitate ritæ
celebrandi
Matrimo-
nium ante
conjugalem
consuetudi-
nem.

Et circa con-
ditionem
prolis, si quæ
interim pro-
creetur.

Quid præ-
cipiendum,
quidque iua-
dendum ea-
rum Regio-
num Catho-
licis.

nunc in medio relinquitur, ea certè, quod attinet ad rem præsentem, locum nullum sibi vindicare potest apud eos, qui Tridentina lege obstringuntur: Etenim qui præter formam a se præscriptam, Matrimonium contrahere attemptant, eorum Tridentina Synodus non Sacramentum modo, sed Contractum ipsum irritum diserte pronunciat, atque ut ejus verbis utamur: *Eos ad se contrahendum omnino inhabiles reddit, & hujusmodi contractus irritos esse decernit.* Quare, cum inter Catholicos in istis Provinciis degentes & promulgatum & receptum jam fuerit illud Tridentini Decretum, quod ambo fatemini; perspicuum est, Matrimonium ab ipsis invicem initum coram Civili Magistratu aut Acatholico Ministello, & non item coram proprio alterutrius contrahentium Parocho & duobus Testibus, neque in ratione Sacramenti, neque in ratione Contractus suscipi, aut ullo pacto validum reputari posse. Neque verò rationes, propter quas valida pronuntiavimus Matrimonia, quæ aut ab hæreticis inter se, aut a Catholicis cum hæreticis, in istis fœderatis Provinciis contrahuntur, non servata forma Tridentini, aptari queunt Conjugiis inter se initis a Catholicis, quorum quilibet Tridentini Decreto se obstrictum agnoscat, ejusque se auctoritatem sequi profiteatur.

§. 3. Sciant itaque Catholicæ vestræ curæ concrediti, cum Civili Magistratu, aut hæretico Ministello Matrimonii celebrandi causa se sistant, actum se merè civilem exercere, quo suum erga Leges & Instituta Principum obsequium ostendant: Ceterum tunc quidem nullum a se contrahi Matrimonium. Sciant, nisi coram Ministro Catholico & duobus Testibus nuptias celebraverint, numquam se, neque coram Deo, neque coram Ecclesia, veros & legitimos Conjuges fore: nec, si interim conjugalem inter se consuetudinem habuerint, eam gravi culpa carituram. Sciant denique, si qua ex hujusmodi conjunctione oriatur soboles, eam, ut pote ex non legitima uxore natam, in oculis Dei fore illegitimam, & nisi conjugum consensum ex Ecclesiæ præscripto renovaverint, illegitimam perpetuo futuram etiam in Ecclesiæ foro.

§. 4. Erit porro officii vestri, hæc omnia, cum commoda se obtulerit occasio, atque cæ, quam rerum circumstantiæ vobis adhibendam suaserint, circumspicione & cautela, singulis explicare prolixius, simulque omnes commone, ut siquidem Regionis consuetudini, & terreni Principis sanctionibus obtemperare coguntur, faciant illi quidem, sed Religione salva, potioresque ducant sanctissimas Ecclesiæ leges, quibus fidelium Matrimonia constringuntur. Illud præterea vobis curandum est, ne, etiam si duo Catholicæ civilem illam ac merè politicam coram hæreticis ceremoniam peregerint, nimirum inter se familiariter agant, aut sub eodem tecto in communi habitent, nisi se prius veris & legitimis nuptiis, ex norma Tridentini, alligaverint; quamquam enim ea familiaritas esse possit sine flagitio, flagitii certè periculo & suspicione non vacat: utrumque autem probis & bene moratis Christianis cavendum est. Ad ejusmodi porro evitanda pericula, cognoscimus, consultius utique fore, ut Catholicæ, non nisi Matrimonio jam antea in faciem Ecclesiæ inter se legitime celebrato, ad illam explendam civilem ceremoniam, sæcularem Magistratum, seu hæreticum Ministellum adirent; sed quoniam ex vestris litteris deprehendimus, id non sine periculo, & perturbationibus posse adimpleri, id saltem pro viribus satagite, ut, postquam Reipublicæ morem illi gesserunt, non diu differant Ecclesiæ legibus parere, & conjugale fœdus juxta præscriptam

a Tridentino normam ritè & sanctè inire; & si quid tum super hac re, tum super aliis, quæ istam Missionem respiciunt, Nobis suggerendum esse putetis, communicato inter vos consilio, operam nostram implorate, quam semper præsentem invenietis.

§. 5. Epistola hæc nostra tibi, dilecte fili, Paule Simon a Sancto Joseph, inscripta est: eam tamen volumus a te communicari etiam dilecto filio Adriano Augustino Won-Dück Pastori Leideni, cujus scriptum super ea, de qua nunc agitur, controversia, a suprascripto Cardinali de Valentibus nobis oblatum libenter perlegimus.

§. 6. Postremo vos hortamur majorem in modum, ut istam Dominici Gregis non contemnendam portionem sedulo, sicuti laudabiliter hætenus fecistis excolere, atque ad omnem pietatem informare pergatis; Vobisque interim Apostolicam Benedictionem peramanter imperitur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majori die 17. Septembris 1746. Pontificatus Nostri Anno Septimo.

Dat. die 17. Sept. 1746.

Veronensis Ecclesiæ Capitulo nonnulla Privilegia conceduntur: simulque providetur, ut Canonici in Choro Divina Officia cum aliis canere non omissant.

LXIX.

Dilecto Filio Nostro Danieli Tituli S. Marie supra Minervam Presbytero S. R. E. Cardinali Delphino nuncupato, ex concessione & dispensatione Apostolica Patriarchæ Aquilejensi.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noster, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Præclara decora, insignia ornamenta, ac tot tantaque privilegia, quibus a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, Imperatoribus, Regibus, Principibus, ac Ducibus, Capitulum Cathedralis Ecclesiæ Veronensis instructum cumulatimque a prædictis temporibus, adhuc excellere perspicitur, ita nobis comperita & explorata sunt, ut Nos dum in minoribus constituti pro nostri muneris debito certam omnium Ecclesiarum, ac præsertim Cathedralium notitiam Nobis compararemus, prope in admirationem adduxerint.

Proceum.

§. 1. Illud potissimum animo versabatur, quod bo. mem. Rotaldus Episcopus Veronensis Anno DCCCXIII., post abdicatam a se, suisque successoribus omnem in ipsum Capitulum jurisdictionem & auctoritatem sub tutela & refugio Patriarchæ pro tempore existentis Aquilejensis, cujus Suffraganeus etiam nunc est Episcopus Veronensis, ita reposuerit, ut liberum & immune ab omni Veronensis Antistitis potestate & jurisdictione sit & habeatur.

Capitulum Veronense ab Episcopo immune.

§. 2. Quoniam autem a Nobis supplicem postulasti, ut insigne hujusmodi Capitulum Tibi, Tuisque successoribus Patriarchis Aquilejensibus, ut præmittitur, subjectum, novis Apostolicæ etiam nostræ benignitatis auctoritatique documentis ornare, & augere dignaremur; Nos sane, qui eximias, Pastoralesque virtutes tuas Pontificiis laudibus profecuti, in amplissimum quoque Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Collegium te cooptavimus, votis tuis hac in parte, quoad Nobis integrum est, obsecundare libenti animo gaudemus.

Novis privilegiis decoratur.

1748. Palmula five Bugia ulus in Missis tributur.

Altare privilegiatum personale bis in Hebdomada ipsi conceditur.

Item domesticum Oratorium in Villa Angiari dicta.

Ulus non canendi in Choro inter privilegia recentiori nequit.

Horatio ad Patriarcham ut cum abusu evellet.

Declaratur Canonicos non facere fructus suos, nisi in Choro psallant.

Facultas tributur Patriarchae absolventi eos.

§. 3. Itaque modernis, & pro tempore existentibus ejusdem Cathedralis Ecclesiae Veronensis Canonicis utrum Scotulae, sive Palmulae, vulgo *Buggia*, ad instar Episcoporum, tam in Missis privatis, quam in solemnibus cum cantu, sive in eadem, sive in aliis ipsius Civitatis, & Dioecesis Veronensis, atque aliarum etiam Diocesum Ecclesiis, in perpetuum concedimus, & elargimur.

§. 4. Præterea iisdem, ut præmittitur, Canonicis in perpetuum indulgemus, ut Sacrosanctum Missæ Sacrificium, quod ad quodcumque Altare bis in hebdomada quilibet eorum pro animabus Christianidelium, quæ Deo in charitate conjunctæ ex hac vita migraverint, celebraverit, perinde iisdem suffragetur, ac si ad Altare Privilegiatum fuisset celebratum.

§. 5. Insuper spirituali consolationi singulorum ex iisdem modernis & pro tempore existentibus Canonicis, quantum cum Domino possumus, benigne consulere volentes, cuilibet ipsorum, ad memorati Capituli Villam Angiari dictam, ut bonis redditibus, provenientibus advigiletur, adeunti, & commoranti, Apostolica auctoritate tribuimus & impertimur facultatem celebrandi, sive celebrari faciendi Sacrosanctum Missæ Sacrificium in ædium ejusdem Villæ Oratoris ad hoc decenter muro extructis, & ornatis, seu extruendis, & ornandis, ab omnibus domesticis usibus liberis, prius tamen ab Archipresbytero ejusdem Capituli visitandis & approbandis, in cujuslibet Canonici, & sibi inservientium inibi famulorum presentia, ita ut diebus festis de præcepto ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia liberi, & immunes habeantur; salvis tamen juribus Patrochialibus.

§. 6. Porro nolumus inter tot tantaque privilegia eidem Capitulo & Canonicis concessa numerandum esse illud, quod, quemadmodum Tibi æque ac nobis notum est, antiqua traditione, contra Sacrorum Canonum Sanctiones, ac nostram præsertim Constitutionem, cujus initium est: *Cum semper oblatas*: invecum, ab ipsis Canonicis non modo contenditur, sed etiam servatur, interessendi dumtaxat Choro, & cum cæteris Mansionariis, Cappellanis, Acolythis & Clericis canentibus psallentibusque assistendi, nunquam vero cum iisdem canendi psallendive; etsi nonnullos eorumdem esse accepimus, qui aliter sentientes, a conscientia angoribus agitantur, ex eo quod capropter se non fecisse fructus suos existunt.

§. 7. Itaque a Te, Dilecte Filii Noster, poscimus, & flagitamus, ut non solum hujusmodi abusum & corruptelam ab Ecclesiastica disciplina absonam, & Canonicis Ordinationibus, ac nostræ quoque Constitutioni contrariam, penitus evellet & eradicare adnitaris; verum etiam ipsos suaviter fortiterque admoneas & hortaris, ut in posterum eâ, qua decet, & tenentur, reverentia Choro intersint, assistantque, nec non pari pietate, attentione, ac vigilantia, omnino canere, vel psallere cum cæteris studeant & contendant.

§. 8. Deinde iisdem edicas & notum facias, Nos, quemadmodum per hæc nostras in forma Brevis literas Tibi declaramus & injungimus, decernere atque statuere, sicut in eadem Constitutione nostra innuimus, ipsos suosque successores Canonicos, Choro quidem interessentes assistentesque, minime vero canentes psallentesque, nullo pacto ex Præbendis & Distributionibus facere fructus suos, atque adeo restitutionis obnoxios esse ac fore.

§. 9. Verum cum iis, qui hæc super re, conscientia stimulis acti, ad Te confugerint, benigne indulgentes, Tibi facultatem tribuimus,

& impertimur, ut sive per te ipsum, sive per alios a te deputandos, unusquisque Canonicus, qui se in canendo psallendove in Choro cum aliis defecisse animadverterit, (dummodo promittat se deinceps omnino curaturum, ut in Choro & præsens adsistat, & cum aliis canat, psallatque) absolutionem a culpa, & super omnibus fructibus indebite perceptis dispensationem, obtinere possit & valeat.

§. 10. Cæterum volumus & mandamus, ut nulli eorumdem Canonicorum, qui licet præsens in Choro adsistat, tamen minime canat psallatque, suffragetur hujusmodi indulta ac privilegia, quæ unicuique moderno & pro tempore existenti Canonico, ad tuorum meritum intuitum, per eandem præsentem litteras concedimus, & elargimur.

§. 11. Cæterum te, Dilecte Fili noster, rogamus & in Domino hortamur, ut iisdem studiis, quibus Nos, supplicationibus tuis inclinati, eosdem Canonicos novis Apostolicæ benignitatis, auctoritatique Privilegiis adauximus, nostris tuisque rationibus Pastorum Principi Jesu Christo æterno Judici reddendis satisfaciendum cures; & abusu & corruptela hujusmodi penitus sublata, Divinum cultum per Divinæ Psalmodiæ cantum promovere & augere satagas, ut non minus ipsi Canonici, quam Nos ipsi invicem, æternam mercedem a bonorum omnium largitore Deo consequi mereamur.

§. 12. Interim celestis præsidii auspiciem, & studiose nostræ ad Tibi gratificandum voluntatis pignus esse cupimus Apostolicam benedictionem, quam Tibi, Dilecte Fili Noster, & iisdem Canonicis, peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majori sub Annulo Piscatoris die xix. Januarii MDCCLVIII. Pontificatus Nostri Anno Octavo.

Cajetanus Amatus.

S. Franciscus Xaverius Indiarum Orientalium Patronus Principalior declaratur.

LXX.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Indiarum Gentibus Beati Francisci Xaverii Societatis Jesu, qui Apostolicis charismatibus affluenter decoratus, novarum Gentium Apostolus unanimi totius Christiani Orbis consensu meruit appellari & miraculis, ex tot tamque distitis regionibus Catholice Ecclesie aggregatis, ut gloriosa ejusdem merita alacrius venerantes, & relicta sibi quoque præclara virtutum exempla ardentius imitantes, præsentissimum illius in Cælis apud mirabilem in Sanctis suis Deum sibi patrocinium certo polliceri valeant, ipsum sanctum Franciscum novis honorum incrementis colendum, novoque titulo in terris decorandum invocandumque proponimus, atque mandamus.

§. 2. Etsi autem pro singulari pietate, & incredibili erga res Sacras, Sacrosanctæ Religionis rationes, & Sanctorum reverentiam zelo suo, Carissimus in Christo Filius noster Johannes Portugallie, & Algarbiorum Rex Illustris, per dilectum Filium Emmanuelem Pereira de Sampajo Militiæ Jesu Christi Commenda-

1748. qui hæcenus in hoc defecerunt.

Negue aliter concessis privilegiis gaudere possunt.

Suadetur Patriarchæ, ut omne studium in hoc adhibeat.

Dat. 19. Januarii 1748.

S. Franciscus Xaverius ab Indiarum Gentibus præcipue honorandus.

Instantia Regis Portugallie, & persecutio in Oriente defæviens, eundem Patronum Principalior in-

datorem, ejusdem Johannis Regis negotiis apud Nos, & Apostolicam hanc Sedem expediendis Præpositum, Nobis supplicavit, ut tanti Indiarum Apostoli cultum, & venerationem in terris, quantum Nobis ex alio conceditur, adaugere satagamus; ipsa tamen in Sinarum maxime Regno in Christifideles ibi degentes mota, atque in Evangelicæ præsertim prædicationis Operarios sæviens persecutio, ut piis laudati Johannis Regis votis ac precibus paterna benignitate obsecundantes, id præstemus alacrius, vehementer urget & extimulat.

§. 3. Itaque, ad majorem Dei laudem, divinique cultus augmentum, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, Sanctum Franciscum Xaverium Patronum principalisorem ac Protectorem Indiarum, quæ numerantur a Capite *Bona Spei* dicto, usque ad Regna Sinarum, & Japoniæ, eisque adjunctarum Provinciarum, & adjacentium Insularum, cum omnibus, & singulis prærogativis, quæ, juxta Breviarii & Missalis Rubricas, Sanctis Patronis principalioribus & Protectoribus competunt, habendum, invocandum, & colendum esse statuimus, declaramus, atque jubemus. Præterea, ut imposterum sollemnis tanti Patroni memoria majori, quam antea celebrabatur, pietate, ac debitis laudum præconiis quotannis recolatur; volumus, & omnibus utriusque sexus Christifidelibus, qui ad Horas Canonicas tenentur, auctoritate & tenore paribus indulgerus, atque mandamus, ut an-

nua ipsius Sancti Francisci Xaverii dies sub Ritu Duplici Primæ Classis cum Octava peragatur.

§. 4. Decernentes easdem præsentis litteras semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios & integros effectus fortiri & obtinere, & illis, ad quos spectat, & pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus, & per omnia plenissime suffragari, sicque in præmissis per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari & definiti debere, ac irritum & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 5. Volumus autem, ut earumdem præsentium litterarum Transumptis, seu Exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ adhiberetur iisdem præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensa.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 24. Februarii 1748. Pontificatus Nostri Anno Octavo.

Cajetanus Amatus.

